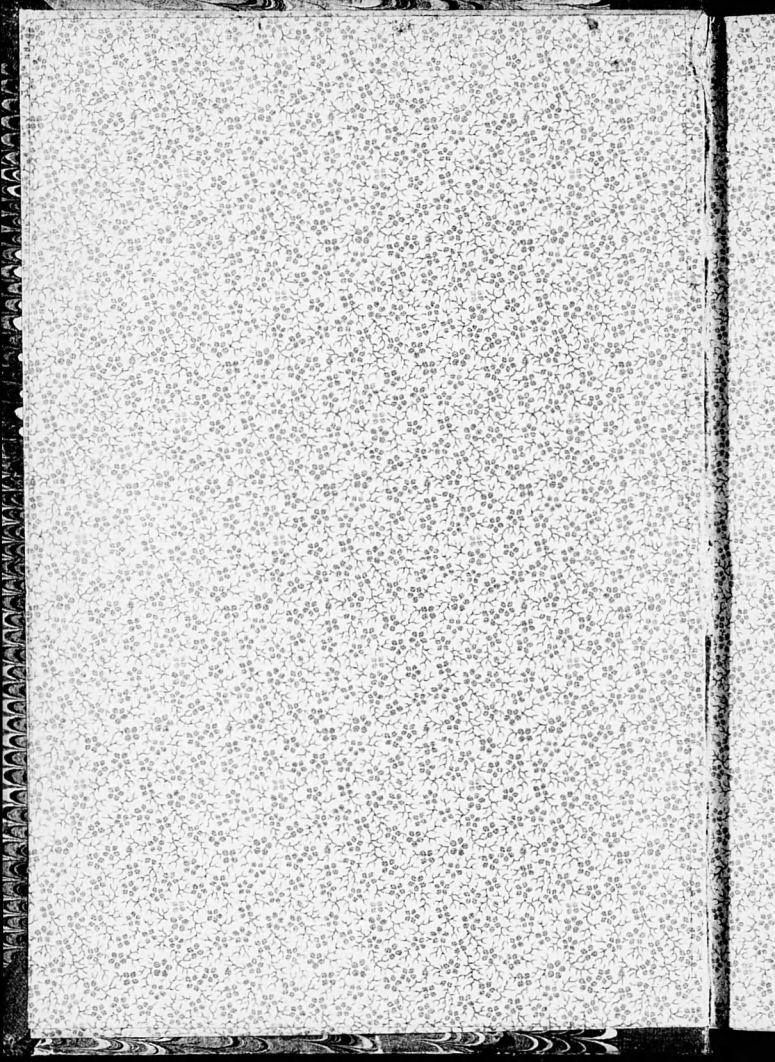

269

Vak 153

1254

BLOEMLEZING.

W. Klamich. Lehrb. Tautkion
Hdlr. ?

31
52
63
82

BIBLIOTHEEK UNIVERSITEIT UTRECHT

2945 549 4

VAK

153

No. 269

BLOEMLEZING

UIT DE WERKEN

VAN

NEDERLANDSCHE DICHTERS

DER

NEGENTIENDE EEUW.

TWEDE DRUK.

Bibliotheek
VAN DER BROEDERS
WEERT.

SCHIEDAM,
H. A. M. ROELANTS.
1871.

T
plan
Lett
wer
ook
hij
kelij
Eer
wor
V
aan
verz
wel

Toen in het jaar 1855 door den Ondergeteekende het plan was opgevat, om in zijne uitgaaf van het Klassiek, Letterkundig Panthéon eene Bloemlezing te geven uit de werken onzer Nederlandsche Zangers van deze eeuw, en ook spoedig daarvan een gedeelte het licht mogt zien, had hij niet durven vermoeden, te zullen slagen, om, in betrekkelijk korten tijd, zoo veel te kunnen verzamelen, dat het Eerste Deel weldra nog door drie anderen zou gevolgd worden.

Voor deze medewerking is hij erkentelijk en betuigt hij aan allen, die hun bijstand wilden verleen, om deze verzameling zoo volledig mogelijk te maken, openlijk den welmeenendsten dank; de verzekering gevende, dat zoo er

al een enkele naam aan ontbreken moge, dit niet te wijten is aan de Dichters zelve, maar aan de vasthoudendheid van sommige uitgevers.

De bijzondere bijval aan dezen arbeid te beurt gevallen, heeft den Ondergeteekende aangespoord om deze Bloemlezing, die reeds bij duizendtallen verspreid is, niet alleen te herdrukken voor de afzonderlijke deeltjes van het Panthéon, maar die ook tevens verkrijgbaar te stellen in één bundeltje, waarvan nu reeds een tweede, vermeerderde druk noodzakelijk is geworden. — Hij meent dat deze uitgaaf op nieuw zal kunnen bijdragen om de werken onzer meest geliefde Dichters algemeen te verspreiden.

15 November 1870.

H. A. M. ROELANTS.

Mooi

Het M

Scheve

Najaar

Wanne

Roosje

De Va

Fragm

De Hor

Een Li

Edele

Grootv

Het W

Italiaa

INHOUD.

	Bladz.
J. A. ALBERDINGK THIJM.	
Mooi Kaatjen IJdeltuit	147
ANNA.	
Het Meir Leman	329
A. BEELOO.	
Scheveningen	447
DR. NICOLAAS BEETS.	
Najaarslied	73
Wanneer de Kindren groot zijn	311
J. BELLAMY.	
Roosje. Eene Vertelling	362
P. T. HELVETIUS VAN DEN BERG.	
De Vaderlandslievende Edelmogende	20
Fragment uit »De Neven». Blijspel in vier bedrijven ...	387
S. J. VAN DEN BERGH.	
De Hond van Prins Willem van Oranje (1572)	32
Een Lied in Gelderland	132
Edele Steenen	269
Grootvaders Middagslaapjen	443
VROUWE K. W. BILDERDIJK.	
Het Weesjen	369
MR. W. BILDERDIJK.	
Italiaansch Meesterschrift	333

INHOUD,

Bladz.

H. BINGER.

Het Liedeken van den Brand	205
Kermis in de Hel	274

MR. A. BOGAERS.

Otto Clant	57
Mozes	260

E. A. BORGER.

Aan den Rhijn	12
-------------------------	----

J. BRESTER, AZ.

De Pleegzuster	1
Oude en nieuwe Zeden	181

L. VAN DEN BROEK.

De Zoon van den Loods	374
---------------------------------	-----

A. J. DE BULL.

Bach te Dresden	338
---------------------------	-----

E. M. CALISCH.

Het Strand	23
De Vondeling	248

IS. DA COSTA.

Bilderdijk. Eene herinnering	107
--	-----

E. W. VAN DAM VAN ISSELT.

De visschende Reiger. Aan een jong meisje	219
---	-----

D. DORBECK.

Voorjaar	10
--------------------	----

H. ASZ. DOYER.

Oudervreugd	191
-----------------------	-----

G. H. J. ELLIOT BOSWEL.

Dood-bedaard	383
------------------------	-----

MR. A. W. ENGELEN.

Neêrlands Marseillaise	194
----------------------------------	-----

adz.

I N H O U D.

Bladz.

205		P. A. DE GENESTET.	
274	Kind en Grijsaart		210
		J. CHR. GEWIN.	
57	Moederweelde		152
260		Q. J. GODDARD.	
	De ingebeelde Kwaal		61
		J. J. A. GOEVERNEUR.	
12	Moderne Huishouding		348
		MR. J. VAN 'S GRAVENWEERT.	
1	Het Gedenkstuk van Lucern		161
181		A. P. VAN GRONINGEN.	
	De Watergeuzen		79
374		B. TER HAAR.	
	Eliza's Vlucht. Tafereel, ontleend aan »Uncle Tom's Cabin".		313
338		MR. M. C. VAN HALL.	
	M. Tullius Cicero		125
23		J. P. HASEBROEK.	
248	Aan Geertruide, spinnende		30
		L. F. J. HASSELS.	
107	Blinde Jasper		401
		W. HECKER.	
219	Genot		105
		DR. J. P. HEIJE.	
10	Dageraad aan Zee		114
191	Vlaggelied		453
		ESTELLA HERTZVELD.	
383	Abram		350
		W. J. HOPDIJK.	
194	Heldenmoed		297

INHOUD.

Bladz.

A. VAN DER HOOP JR'SZOOM.

Schoonmaken	8
Begraven	144

DR. R. BENNINK JANSSONIUS.

Verloren Vrienden	123
Moeder	287

B. PH. DE KANTER.

De Dom van Keulen	36
De vijfde Junij 1848	258

J. J. L. TEN KATB.

Weldadigheid	135
------------------------	-----

A. KEHRER.

Armoede	154
-------------------	-----

H. H. KLIJN.

Fragment uit »Zwitserland»	440
--------------------------------------	-----

MR. H. J. KOENEN.

De Levensvorst	459
--------------------------	-----

MR. J. VAN LENNEP.

Aan een mijner Kleinzoons	292
-------------------------------------	-----

A. L. LESTURGEON.

Spelevaren op 't Y	159
Jong gestorven	244

K. N. MEPPEN.

Licht in Duister	43
----------------------------	----

W. MESSCHERT.

Lijden	66
De Doofstomme	187

J. C. PERK.

Na het Bal	176
----------------------	-----

Morge

Twee

I. F

II. I

Een D

Prentj

Fragm

Dra

Deugc

Moede

De V

Sint L

Eens

De Le

Jezab

Een k

De ge

INHOUD.

Bladz.

C. W. VAN DER POT.

Morgen 139

E. J. POTGIETER.

Twee Liedekens.

I. Roeltjen uit de Bonte Koe 230

II. Dieuwertjen 233

RICHARD.

Een Dag Buiten 70

H. J. SCHIMMEL.

Prentjens-kijken 240

Fragment uit »Napoleon Bonaparte, eerste Konsul.»

Drama in vijf bedrijven 405

H. A. SPANDAW.

Deugd is strijd 199

C. G. VAN DER STAR.

Moederloos 16

MR. A. C. W. STARING.

De Verjongings-Cuur 462

MR. A. TELTING.

Sint Lambert. Eene Vertelling 212

H. TOLLENS.

Eens Grijsaards Liedje 283

DR. WAP.

De Leeuw van Waterloo 40

W. H. WARNSINCK, BZ.

Jezabel (II Koningen, Hoofdstuk IX) 276

J. VAN WEERDEN.

Een karig Maal 157

C. A. P. WEISSMANN DE VILLEZ.

De goede Piet. Karakterschets 223

INHOUD.

Bladz.

TR. J. WERNDLY.

Truikenbuur 455

W. MARTEN WESTERMAN.

Jonge Doode 437

A. WINKLER PRINS.

Des Landverhuizers Afscheidsgroet aan Europa 75

S. I. WISELIUS.

Fragment uit »De Dood van Karel, Kroonprins van
Spanje» Treurspel 396

C. G. WITHUYS.

Bart en Elsje 235

W. J. VAN ZEGGELEN.

De Ithaka van Jan Trochée 50

Soldatenstand 207

N. H. TATUM ZUBLI.

Herfstlied 227

DE PLEEGZUSTER.

DOOR

J. BRESTER, AZ.

Daar woonde gezond en zoo taamlijk tevreên —
Daar woonde op een kamer een heer alleen.
De vrouw van den huize was ordlijk en knap,
De meid was gedienslig, en 't jongentje rap.

Precies klokke zeven, of 's winters klokke acht,
Dan wekte de jufvrouw hem hoorbaar, doch zacht.
Precies een kwartier nog, dan was hij gekleed,
En vond hij 't ontbijt op zijn tafel gereed.

Dan dampte zijn theestooft en raasde als een zee,
Daar stemde als het koud was zijn kachel in meê,
De krant bij zijn brieven, zijn broodjes daar naast, —
't Was heden als gister in orde geplaatst.

En als hij weêr t'huis kwam (heel laat was het nooit).
Geen boodschap vergat of verdraaide men ooit;
Geen jas of geen handschoen — geen hoed voor de hand,
Maar alles was zindlijk en netjes aan kant.

Zóó leefde hij jaren, maar stil voor zich heen,
En was met het huis en de menschen tevreên.
Van klagt of misnoegen geen schaduw of schijn;
Hij hoefde niet knorrig of vriendlijk te zijn.

Maar eens was het 's winters een ochtend, klokke acht,
Daar wekte de jufvrouw hem hoorbaar, doch zacht,
Maar hoort geen gestommel van een die zich kleedt,
Al stond het ontbijt op de tafel gereed.

Men school aan de deur, en herhaalde 't geklop:
Maar wat men ook luister', Meneer is niet op!
Men vraagt door het knechtje bescheiden belet.
Wat vindt men? Den man met de koorts in zijn bed.

Nooit had, naar het schijnt, men aan zoo iets gedacht.
't Is of wie alleen woont, geen ziekte verwacht.
De kranke scheen ook niet der zake bereid:
Althans hij gaf knorrig en weinig bescheid.

oit).

hand,

Men gaf hem wat thee, en men zag het eens aan,
Of 't zaak werd om soms naar d'aptheker te gaan.
't Werd zaak. Maar, met potje en fleschje en zoo voorts,
De zieke verviel in een ijlande koorts.

Toen riep men den dokter. De dokter verscheen;
Die gaf wel wat anders, maar de uitslag was een:
De zieke werd zieker. De dokter zei rond:
»Nu is hij in weken niet weder gezond.»

Men moest er bij waken. Eerst deed het de knaap:
Die viel, vóór het nacht was, al vast in den slaap.
Meneer was zoo dertig, en nimmer getrouwd;
De jufvrouw was weduwe, en ook nog niet oud;

cht,

t,

ht,

De meid kon 't nog minder om naam en fatsoen;
Dies.zou het iets ouders: een schoonmaakster doen;
Maar doof en hardhandig!.... De dokter gaf licht,
En schreef om een Zuster een brief naar 't Gesticht.

ed.

ht.

't Is nacht, al voor d'achtsten of negenden keer:
Nog daalt er geen rust op den lijder ter neêr:
Nog gloeit hem het koortsvuur in brein en in bloed,
Als stonden het hoofd hem en handen in gloed.

Er was een geloop en beheer en geklag;
Heel 't huis was in opstand gedurende' den dag.
Eerst nu, met den nacht, was het stil om hem heen.
Nu zorgde de Zuster — de Zuster alleen.

Hij tobde en hij maalde en had allerlei praat,
Zag allerlei spooksels, vreesde allerlei kwaad,
Was boos en kwaadaardig op wie er maar kwam,
Maar was voor de Zuster gedwee als een lam.

Wat lag in haar blik toch een wondere kracht,
In oogen zoo blaauw en zoo kwijnende zacht!
Wat had ze, als zij sprak, een vermogen op hem,
Al klonk er naauw hoorbaar heur zilveren stem!

Zij zat niet noch rustte, ze is bezig en slooft;
Zij laafde zijn lippen, en koelde zijn hoofd.
Zij schikte en zij schudde de peluw hem zacht:
En ziet: er kwam ruste den negenden nacht.

Hij slaapt? Ja hij slaapt. En nu zet zij zich neêr,
Wil lezen: 't is — kent zij de letters niet meer?
Op 't voorhoofd ontmoeten heur handen elkaâr.
Stil! Weent zij, of bidt ze, of wel beide te gaâr?

Zij smeekt voor den kranke herstelling en kracht.
Zij dankt voor dien eersten — nu rustigen nacht,
Maar ook voor dien balsem in eigen verdriet.
Zij had zich gewroken: hij kende haar niet.

n. En toen nu met d'ochtend de dokter weêr kwam,
En hij uit heur mond wat er voorviel vernam,
Toen zei hij: »Nu stilte! Laat digt de gordijn!
Ik hoor al: die slaap zal zijn beterschap zijn.

Maar, Zuster, kom hier eens! U schort toch niet wat?
Je bent, dunkt me, koortsig, de pols is wat rad.
Ik nam als ik u was wat rust in 't Gesticht.
Een andre verplege eens. De taak is nu ligt.”

Bleek was ze als een lijk. Zij nam mantel en hoed. —
Een kus voor de weduw. — Den dokter een groet. —
Een blik, ja één blik naar de digte gordijn;
Maar, dunkt me, als de blikken der Engelen zijn.

De weduw was blij om den gunstigen keer;
Maar 't ziek zijn der zuster deed nu haar zoo zeer.
»'t Is toch niet aanstekend?” »Geen vreeze voor dat;
Zij was overspannen: zij ruste maar wat.”

De zieke werd wakker, en keek in het rond:
Hij zag 't: een verpleegster bewaakte zijn spond.
Wat klonk het hem vreemd, haar uitvoerig verhaal
Van koorts en van ijlen, getob en gemaal! —

En hoe had gewaakt en verpleegd aan zijn spond
Een andere Zuster, meer jeugdig en blond;
En hoe die niet wel werd, maar sedert alweêr
Verpleegde, doch nu wat ons naliet de Heer.

En dat zij om brood dit niet hoefde te doen:
Heur vader hield rijtuig, was man van fatsoen;
Heur bruidstooi, zoo zei men, was eens al gereed,
Toen koos zij het paarsche — het simpele kleed.

Wat klonk het hem vreemd, dat uitvoerig verhaal!
Hij bloosde en werd bleek bij het hooren dier taal.
Dan zag hij soms uren lang stil voor zich neer,
En bleef in gepeinzen — en vroeg maar niet meer.

Weêr was hij gezond, maar niet altijd tevreên,
En leefde op zijn kamer als heer alleen.
De vrouw van den huize bleef ordlijk en knap,
De meid bleef gediensdig, en 't jongentje rap.

Maar ziet, daar treft allen de droevige maar:
Meneer wil verhuizen! 't Vermoeden werd waar.
De meid werd verdrietig, de jufvrouw nog meer.
»Het was toch zoo'n stil en zoo'n zindelijk heer.»

Meneer zou gaan trouwen. Nu werd het haar licht.
Meneer zou gaan trouwen met een van 't Gesticht:
Met haar, die het eerst had gewaakt aan zijn spond.
Die andere Zuster, meer jeugdig en blond.

Toen werd zij op eens met zijn plannen bevriend.
»Die, waarlijk, die heeft het aan hem ook verdiend.»
En lievere en knappere kende ze er geen.
»t Waar' zonde ook stierf die als een jufvrouw alleen.»

Toch had nog de zuster een bitteren tijd;
Toch streed zij een innigen hevigen strijd.
Wij hebben het »Ja" van zijn lippen gehoord.
Zoo hield hij, na jaren van ontrouw, toch woord.

SCHOONMAKEN.

DOOR

A. VAN DER HOOP JR'SZON.

Haarden, kagchels, weggenomen,
Schoorsteenvegers op het dak,
Platte borstels, zeepsopstroomen
En de tering in je zak.
Dwijlen, wrijven, schuren, schrobben,
Geur van terpentijn en was,
Witkalk, o bij volle tobben
't Heele huis een waar moeras;
Scherven van gebroken ruiten,
Menig barst in stomp en glas,
Zeemenlappen, glazen spuiten,
Raagbol, schrik van 't spinnenras;
Werksters, verwers, timmerlieden,
En behangers bij de vleet;
Buren, die ons goed bespieden;
Draperie, gordijn, noch kleed;

Ledikanten afgebroken;
Kermisbedden, smal en hard;
Kussens, van hun sloop verstoken,
En een zeeke plaats verspard. —
Dingen, die op eens verdwijnen,
Vloertapijten, peperduur,
Nieuwe koorden aan gordijnen,
Steeds de pot te laat op 't vuur;
Stof tot hoesten, stof tot klagen,
Niemand, die ons aandacht leent;
Rijst en grutten alle dagen,
Van je liefste kost gespeend. —
»Niet te huis" voor al je vrinden,
In een donkren hoek gestopt;
Nergens rust of duur te vinden;
Stoel en sophā uitgeklopt;
Sleutels, brieven, laarzentrekkers,
Kleêrenschuijers weg geraakt,
Getrakteerd op koek en lekkers,
't Rak met pijpen schoon gemaakt;
Boek- en plaatwerk afgewreven,
Ouwe kisten klein gehakt,
Heel veel klungels weggegeven,
Leêge flesschen ingepakt;
Al de ramen opgeschoven,
Kiespijn, zingkings van den togt,
En een stil gebed naar boven,
Dat het spoedig enden mogt.

V O O R J A A R.

DOOR

D. DORBECK.

Als de zuidewindjens spelen,
En het sneeuwkleed smelt
Op 't veld,
Komt het voorjaar aangesneld;
En de leeuwerikken kweelen,
En het golfjen van den vliet
Koost weêr 't suizend oeverriet.

Als de starren aan den hemel
— Dook het zonlicht nêr
In 't meir —
Rijst een geurig bloemenheir
Met een vrolyk kleurgewemel
Uit den zwoelen schoot der aard;
En jong groen omhuift de gaard.

Bever

Als de veulens in de weyen
Mocht ik dan door 't groen
Plantsoen,
Door het breede bloemfestoen,
Dartelen en spelemeyer,
Rollen door 't fluweelen gras —
Of 't om my zoo welig was!

Voorjaar! zoete lentebode!
Als een vogel zucht
Naar lucht,
Nog het kooitjen niet ontvlucht,
Derft mijn hijgend hart u noode.
Och! ik zucht zoo menigmaal:
»Nog staan alle boomen kaal!»

'k Hijg weêr naar een veld met daauwe;
Naar een hof met kleur
En geur;
Naar het tjlpend woudgeneur....
Och! nog ligt het veld in 't graauwe,
Nog zijn alle zangers stom —
Lentebode! Kom — o kom! —

A A N D E N R H I J N.

DOOR

E. A. BORGER

Zoo rust dan eindelijk 't ruwe Noorden
Van hageljacht en stormgeloei,
En rolt de Rhijn weêr langs zijn' boorden,
Ontslagen van de winterboei.
Zijn wat'ren drenken de oude zoomen,
En 't landvolk, spelende aan zijn vloed,
Brengt vader Rhijn den lentegroet,
Als grootvorst van Europa's stroomen,
Die, van der Alpen top gedaald,
De stranden kust of scheurt de dijken,
De wereld splitst in koninkrijken,
En 't Vorstlijk regtsgebied bepaalt.

Ook ik heb onbewolkte dagen
Aan dezen oever doorgebracht,
En warm heeft mij het hart geslagen,
Bij 't levenslot mij toegedacht.
Een morgen gronds, een kleine woning,
Verheerlijkt door de liefde en trouw,
Was mij en mijner brave vrouw
De lusthof van den rijksten koning,
Als wij in 't kunsteloos prieel,
Of onder 't ruim der starrendaken,
Van God en 't eeuwig leven spraken,
En dankten voor 't bescheiden deel.

En nu — ik kan mijn haren tellen,
Maar wie telt mijner tranen tal?
Eer keert de Rhijn weêr tot zijn wellen
Eer ik den slag vergeten zal,
Dien slag, die mij ten tweede male
De kroon deed vallen van het hoofd. —
'k Heb steeds, mijn God, aan U geloofd,
En zal, zoolang ik adem hale,
Mij sterken in Uw vadertrouw,
Die nimmer plaagt, uit lust tot plagen:
Maar ach, het valt mij zwaar te dragen
Dien zwaren last van dubblen rouw!

Te Katwijk, waar de zoute golven,
O Rhijn, u wachten in haar schoot,
Daar ligt in 't schrale zand bedolven
Mijn kostbaar offer aan den dood.
'k Wil tranen met uw wat'ren mengen;
Belast u met dien zilten vloed:
De droeve zanger heeft geen moed,
Die tranen op het graf te plengen
Der Gade, nooit genoeg beschreid. —
Gij, oude Rhijn, weest gij mijn bode,
En voer ter rustplaats mijner doode
De tolken mijner menschlijkheid.

Groet ook het kind, welks lijkje de aarde
Reeds had ontvangen in haar schoot.
Eer zij, die mij dat lijkje baarde,
Voor 't levenslicht hare oogen sloot.
Ik heb mijn dochttertje opgegraven,
Toen 't pleit der moeder was beslist,
En lei het in de groote kist,
En aan de borst, die 't kind moest laven
Dat nimmer laafnis noodig had.
Ik dacht, één huis behoort aan beiden:
Wat God vereent, zal ik niet scheiden;
En sloot in de urn den dubblen schat.

Noem' hij deez' aarde een hof van Eden,
Wie altijd mogt op rozen gaan:
Ik wensch geen stap terug te treden
Op de afgelegde levensbaan.
Ik reken ieder' dag gewonnen,
Met moeite en tranen doorgesloofd.
Goddank: mij draaiden boven 't hoofd
Reeds meer dan vijf en dertig zonnen
De tijd rolt, als deez' bergstroom, voort.
Druk zacht mijn dooden, lijkgesteente!
En dek ook eerlang mijn gebeente
Bij 't overschot dat mij behoort.

MOEDERLOOS.

DOOR

C. G. VAN DER STAR.

Of zij op een kerkhof groeien ,
Of zij in de gaarde staan ,
Overal waar bloemen bloeien
Trekken zij de jonkheid aan.

Ach, de jeugd kent wee noch weelde
Om de grafterp, om het veld,
Blijde als zij haar spel maar speelde,
Wie noch dood noch leven kwelt.

Daarom plukt de lieve weeze
Bloempjes op haar moeders graf;
Zonder droefheid, zonder vreeze
Plukt zij ze in heur onschuld af.

Kindekijn, het vijftal jaren,
Dat u ongemerkt ontvlood,
Is in lachjens heengevaren,
Schoon geen moeder kusjens bood.

Laat nog eens dien tijd verstrijken,
Vrolijk dartlend maagdelijn,
Dan zal elk uw vraag ontwijken:
»Waar toch mag *mijn* moeder zijn?»

Is het derde vijftal henen,
Dan — geen liefd'rijk moederhart,
Waar gij vrij aan uit moogt weenen
In uwe onbestemde smart.

't Vierde vijftal! — wat zal 't brengen?
Wischt uw heil dan de oogen droog,
Of zult ge ook reeds tranen plengen,
Wijl uw zoetste droom vervloog?

Vreugde of smarte! — kom dan weder,
Waar gij thans uw voetjens zet.
Kom dan weder, kniel er neder
Tot een dank- of smeekgebed.

God in hooger loflied prijzend,
Juicht wellicht uw doode meê,
Of haar beê, met de uwe rijzend,
Brengt u luwte en zielevree'.

Ach, dat nooit de groene zode,
Waar gij nu op speelt en lacht,
U tot morrend klagen noode,
Hoe ge ook naar heur hulpe smacht.

Wat toch hebt ge uw lot te schromen
— Weemoed voege uw droef gemis —
Hij toch heeft haar u ontnomen,
Hij, die zelf uw Vader is.

Hij, de Schepper van uw bloemen,
Wijst u naar geen grafplaats! Neen,
Om u moeders plaats te noemen
Wijst Hij naar den Hemel heen.

Met een kinderlijk vertrouwen
Tot Hem als tot haar gevluht,
Moogt ge Hem uw hart ontvouwen —
d'Eersten bos en de eerste zucht.

Moe' gestreden Hem gebeden,
Ligt in 't bidden-zelf reeds kracht;
Dankend tot den Heer te treden,
Stelt uw heil in englenwacht.

Ach, vergoedt geen aardsche weelde
't Rusten aan een moederhart,
Beur het hoofdjén toch, misdeelde,
En klaag Hem-alleen uw smart;

Dan kan 't vrolijk bloemenlezen,
Kindekijn, op moeders graf,
Nog in Harmonije wezen
Met het lot dat Hij u gaf.

DE VADERLANDSLIEVENDE EDELMOGENDE.

DOOR

P. T. HELVETIUS VAN DEN BERGH.

O in den Haag, dáár is 't een leven!
Mogt ik er blijven op den duur!
Wat hebben zij dinés gegeven,
De Amphytrions van 't hoog bestuur!
Hoe ook de liberalen morden,
Toch heb ik hun mijn woord verpand,
(Wat ben ik dik en vet geworden!)
Tot heil van 't dierbaar vaderland!

't Zijn onruststokers, onverlaten,
Die tegen ons met pen en mond,
Van grondwet, orde en vrijheid praten,
Die schreeuwen: »Neêrland gaat te grond.»
Neen, Neêrlands grootheid zal niet zinken,
Nu ik mijn woord hun heb verpand,

(Zie op mijn borst dit eerkrus blinken!)
Tot heil van 't dierbaar vaderland!

Ja, vrouw! je moogt er trotsch op wezen,
Uw man is nu een man van staat;
Je kunt het in de kranten lezen,
Hoe hij het land regeren laat,
En of het goed, dan of het naar is,
Toch immer blijft zijn woord verpand,
(Met Mei wordt onze Piet notaris!)
Tot heil van 't dierbaar vaderland!

Hoe voel 'k mijn binnenste veredeld!
Voor elke glorie word ik rijp;
Mijn stem wordt zelfs mij afgebedeld
In zaken, die ik niet begrijp;
Ik laat dan maar violen zorgen,
Getrouw aan 't woord door mij verpand,
(Al onze neven zijn geborgen!)
Tot heil van 't dierbaar vaderland!

Men kent mijn' invloed en vermogen;
Wien 'k even slechts de hand toereik,
Die staat eerbiedig opgetogen,
En 't volk beschouwt mij als een' eik.
'k Was maar een lage, dorre heester,
Vóór ik mijn woord hun had verpand,
(Met Nieuwjaar word ik Burgemeester!)
Tot heil van 't dierbaar vaderland!

Vrouw! wil je een goed vriend eens pleizieren,
Zeg wien, en laat mij dan begaan!
Bij hen, wier borst grootkruisen sieren,
Krijg 'k alles, wat ik wil gedaan.
Ze vleijen, viereu me als een godje,
Sinds ik mijn woord hun heb verpand,
(‘k Heb al drie vreijers voor ons Lotje!)
Tot heil van 't dierbaar vaderland!

Ja, zelfs hoog adellijke heeren,
Baronnen, graven zijn zoo goed
Mij soms het eerst te saluëren;
Eene eer die mij schier bersten doet.
Wat ze allen naar mijn vriendschap haken!
Dank zij het woord, door mij verpand,
(Men zal mij selv' nog jonkheer maken!)
Tot heil van 't dierbaar vaderland!

Als ik dat alles moest verliezen!....
De zwijmel-tuimelgeest der eeuw
Roep' luid: »Men moet geen schapen kiezen
Voor wat den moed eischt van een leeuw!»
Och, leeuwen weten slechts de brullen;
't Schaap lekt gedwee des scheerders hand;
(‘k Hoop, dat ze mij herkiezen zullen!)
Tot heil van 't dierbaar vaderland!

V
M
D
D
D
H
D
D
H
D

ren,

HET STRAND

DOOR

E. M. CALISCH.

n
!"

ad;

Wat boeit mij aan deez' dorre heide,
Misdeeld aan groei door de eigen hand
Die ginds het klaver op de weide,
De bloemen in den lusthof plant?
Daar lokt mij 't lieflijk groen der blaâren,
Het grazend vee, de golvende aâren,
De veldviool, de rozenknop,
Der vooglen zang, 't gesuis der boomen,
Het statig ruischen van de stroomen,
De morgen op der bergen top.

Hier niets dan sombre en naakte duinen,
Niets dan een karig dor gewas,
Slechts heesters met ontblaârde kruinen,
En schaars een luttel kwijnend gras.
Zoo ver het oog den blik laat weiden,
Is naauwlijks leven te onderscheiden,
In 't uitgestrekt, maar doodsch verschiet.
En komt de orkaan dien grond bewegen,
Dan stuiven wolken zand hem tegen,
Als streden ze om haar grondgebied.

En echter!.... woud noch bloempriëlen,
Rivier noch beemd noch oeverboord,
Vermogen zoo 't gemoed te streelen,
Als de aanblik van dit ledig oord.
Ja hij, wien 't grootste 't hart doet zwellen,
Die poogt het zwoegen hier te ontsnellen,
De zorg en 't gonzend stadgewoel:
Waar elders kan hij vrijer aâmen,
Waar ruimer horizon omvaâmen,
Waar stemt hij hooger zijn gevoel?

Zie onder 't blaauw azuur der heemlen,
Door Gods gewelfden tempelboog,
Die groote watervlakte weemlen,
Verblindend voor het starend oog.
Dat is de zee!.... De zee, wier woede,

Als sterker arm het niet verhoedde,
Ons aardrijk, als een rank gebouw,
Met alles, 'tgeen we oneindig wanen,
Met bosschen, stroomen en vulkanen
Te zaam geperst, vernielen zou.

De zee, die aan de steile kusten,
Daar, waar de rots haar golven tergt,
Die golven nooit gedooft te rusten,
Maar ze opjaagt tegen 't steengebergt',
Tot dat zij op dat zegeteeken
Der Almagt, uit elkander breken,
Wegstuivend met een droeve klagt;
Als wilden zij der aard verkonden,
Dat ze óók in 't end een breidel vonden,
Dat dáár gespot wordt met haar kracht.

Die zee! — hier schijnt ze kalm en slapend,
En murmelt naast een terpe zand.
Grootmoedige leeuw, ontwapend
Door weereloozen tegenstand.
Of ligt zij zoo gedwee daar neder,
En vloeit dus spelend heen en weder,
En voert haar golfjes af en aan,
Omdat die nederige wanden,
Gewrochten van haar eigen handen.
Daar tot haar eigen glorie staan?

Ja, dan ook als ze in 't hart gegrepen,
Door 't geeslen van d'orkaan bestookt,
Zich tegen 't duinzand op voelt zwepen,
Tot bergen zwelt en brult en kookt;
Dan, als een enkle van haar slagen
Dien zwakken slagboom weg kon vagen
Gelijk de storm het najaarsblad,
Dan nog eerbiedigt zij de toppen
Dier heuvlen, die ze alleen met droppen
Van wit en glinstrend schuim bespat.

Die zee, betooverende spiegel,
Waar in het zonlicht treurt of lacht;
Waar elke straal het golfgewiegel
Penseelt met rijke kleurenpracht;
Waar 't grillig spel der wolkgordijnen
Nu sombre tinten doet verschijnen,
Dan vloeiend vonklend diamant;
Waar 't woelt en wemelt onder 't bruisen,
Waar millioenen stemmen ruischen;
Die zee ligt daar.... en hier het strand.

Verbazend schouwspel!.... dood en leven,
Verbonden tot een grootsch geheel!....
Hier naakte woestheid, daar 't verheven:
Te zaam een weergaloos tooneel!....
Als akkers, beemden, gaarden, wouden

Hun sieraad langs dien zoom ontvouwden,
Den blik begrensden, d'oceaan
Ten wedstrijd met hun aanblik tartten,
En deelden in 't gevoel des harten;
Zou dit met de eigen geestdrift slaan.

Neen! die gemis noch armoe kende,
Geniet geen vreugd van d'overvloed,
Als hij, wien eensklaps in de ellende
De middagzon der weelde groet.
Dat dorre strand, de ruwe drempel
Van een verborgen wondertempel,
De grot die naar een Eden voert,
Kan slechts het stout taf'reel verheffen
Dier zee, die plotsling 't oog komt treffen,
Verrast, verbaast, bedwelmt, ontroert.

Wien 't luste in 't somber woud te dwalen,
Te peinzen onder 't blaadrendak,
Bij 't smeltend lied der nachtegalen,
Bij 't zacht gefluister van den tak:
Dit plekje zand voor mij, — vergeten
Van de aarde, alleen hier neergezeten,
Te midden dier natuur alleen;
De horizon.... één naamloos wonder!....
De plassende oceaan van onder!....
De oneindigheid rondom mij heen.

t Is of 'tgeen elders mij beteugelt
Als een gebroken keten valt,
Of mij een Genius omvleugelt,
Een stem des Hemels tegenschalt.
Ik voel de dichtvlam in mij blaken,
Verbeelding, geestdriit, moed ontwaken,
Mijn ziel herhaalt de harmonij
Der Schepping, uit mijn boezem stijgen
Akkoorden die de lippen zwijgen:
Ik adem wellust, poezij!....

O! waarom dan deez' plaats ontheilgd,
Door beuzelgeest en ijd'len zin?
Is niets dan voor hun walm beveiligd,
En nemen ze ook deez zandgrond in?
Hier weidsche praal? hier de ijdelheden
Door valsche grootheid aanbeden?
Hier — op de ontzagelijke grens
Van aarde en zee — goud, hoogmoed, weelde,
Het voorregt, dat het toeval teelde,
De scheidsmuur tusschen mensch en mensch?

Van hier! van hier! gij wufte wereld!
Het uur is daar!.... Een wondergloed
Heeft heel den westertrans bepereld!....
De zon brengt de aard haar avondgroet!
Daar drijft zij op de ontvlamde wolken,

Daa
Zij
't Z
Ver
Voc
Wij

Daar daalt zij in de ontsloten kolken ,
Zij tintelt, vonkelt, baadt in vuur!
't Zijn stroomen gouds, die beurtlings groeijen ,
Verflaauwen, rijzen, zamenvloeijen ,
Voortgolvend lucht en zee ontgloeijen.
Wijk, doode pracht! dáár leeft Natuur!

e,
h?

AAN GEERTRUIDE, SPINNENDE.

DOOR

J. P. HASEBROEK.

Rusteloos hoor ik uw spinnewiel snorren,
Door uw rap voetje tot vlugheid gespoord,
Onder 't vertrouwlijk geluid van zijn knorren
Rept zich de draad door uw vingertjes voort.
Lieve! nog lang trede uw voetje het rad!
Lieve! nog lang worde uw handje niet mat!

Hairige vezelen spint ge tot draden,
Fijn als het rag van een spinneweb, uit;
Straks te hervormen in kostbare waden,
't Uitzet verrijkend der aanstaande bruid!
Lieve! is het lijnwaad gereed, waar ge aan werkt,
Toeve 't niet lang naar een naam, die het merkt.

Nij
I
Vlu
V
We
Ar
O,
I
Na
I
Ma
En

1841.

Nijverheid woont in uw kunstige vingeren,
IJver bevreugelt uw voetjen op 't rad;
Vlug, als ge uw draden in een weet te slingren,
Wint gij uit nietige pluizen een schat.
Wèl dan het huis waar uw ziel eens zal staan:
Arbeid en kunst brengen welvaren aan!

O, mogt ik zóó in de plaats der godinnen,
Bij wie de web van uw leven berust,
Naar mijn verlangen uw levensdraad spinnen,
En 't gesponnene weven naar lust!
Maar, hoe kwam 't zwart dan gemengeld door 't licht?
En, hoe deed immer de weefschaar haar pligt?

1841.

,
en
oort.

!

rkt,
kt.

DE HOND VAN PRINS WILLEM VAN ORANJE (1572).

DOOR

S. J. VAN DEN BERGH.

O, hoe vaak koos de Heer niet het redeloos dier
Tot een wachter des mans naar Zijn harte!
Voor Zijn Daniël sluit Hij der leeuwen gebit,
En de raaf brengt Elia het brood aan de Krith,
Waar hij Achab en 't priestervolk tartte.

En niet slechts in de dagen van 't Oude Verbond,
Als wat kwaad was Gods waarheid deed kwijnen,
Ook in tijden als 't licht werd bekampt door den nacht,
Als een andre booze Achab Gods wetten verkracht,
Staat Hij trouw aan de zijde der Zijnen.

Zie — hij sluimert, de held, die voor 't heil van den Staat,
Voor 't vertrappelde Nederland waakte,
Na een rustloozen dag, voor de wallen doorleefd
Van dat Bergen, dat altijd zijn heirschaaar weêrstreeft,
Schoon ze 't kloek, trots zijn vuurmonden, naakte.

Zie — daar ligt hij nu machtloos op 't veldbed gevlijd,

Neêrlands ooglijn en beuklaar en baken —

't Nimmer sluimerend oog vindt de slaap nu gedwee,

(1572). 't Nimmer rustende zwaard slaapt gerust in de scheê,

't Altoos waakzame hoofd kan niet waken.

Maar 't verraad, dat de sluier der duisternis koos

Voor het doel, waar het lang reeds op broedde,

Maar 't verraad waakt te meer, en met krommende leên,

Sluipt het loos, als een slang, naar zijn legertent heen,

Waar geen sterfling zijn schedel behoedde.

Toch wanneer daar geen mensch meer het leven beschermt

Van wie God tot zijn dienst heeft verkoren,

O dan roept Hij de dieren ter redding van hen,

Aan wie Hij doet verstaan: »ziet — Ik ben die Ik ben!

Bouwt op Mij en gij gaat niet verloren!"

En vergeefs heeft Oranje in den hachlijken strijd

Voor het volk, als een stiefkind verstooten,

Voor de vrijheid van aller geweten alleen,

Voor 't hem dierbare land in de bresse getreên,

Geen verbond met d'Almachte gesloten.

Toch schijnt niemand nabij, die zijn leven beschut,

Aan 't mistroostige Neêrland zoo heilig;

En toch waarschuwt hem niemand, door liefde gespoord:

- Vlucht den vijand, die reeds in uw legerkamp moordt;

Gij zijt hier voor zijn staal niet meer veilig!"

Want der scharen van wachters, verrast op hun post,
Als door bliksems bij nacht overrompeld,
Sprak de dolk van den Spanjaard gebiedende: »Zwijgt!»
Eer de kreet van »verraad!» op hun lippen nog stijgt,
Ligt zij reeds in den doodslaap gedompeld.

En 't rinkinkend gekletter der wapenen treft
Niet het sluimrend oor van den braven....
Maar het dier, aan zijn meester uit liefde gehecht,
Hooft het schuiflend en domlend rumoer van 't gevecht,
En slaat aan voor het veldbed des Graven.

Hoe hij blaft — toch verwint op zijn wekstem de slaap;
Hoe hij huult — nog geen glimp van ontwaken;
Door zijn onrust gezweept springt hij snel op de spond —
En door 't scheuren der sprei tracht de wakkere hond
Dus de boeien der sluimring te slaken.

Maar de Zwijger slaapt voort — maar de held voelt het niet,
Schoon het dier hem de wangen moog lekken;
En nu dit ook den vriend in zijn angst niet en baat,
Kraakt hij stout met den nagel den Prins in 't gelaat,
Of hem dit uit zijn ruste moog wekken.

En o vreugde! het geestig, trouwhartige dier
Ziet den Prins nu het oog zich ontsluiten.
Slechts één blik om zich heen — en de ontwaakte bevroedt
Door 't gedruisch in zijn kamp, dat de Spanjaard er woedt —
En hij stort zich gewapend naar buiten.

En eer iemand der zijnen verrijst uit den slaap,
Heeft hij 't ros, dat gezaâld staat, bestegen,
En, beschermd door den Heer, die hem steeds had behoed,
Ziet hij zich, door de drommen des vijands gespoed,
Weêr behouden — zijn Neêrland ten zegen.

En Romero, die 't veldbed er ledig aanschouwt,
Knarst nu stil van verbeterene woede:
»Dat die Koningsverrader nog uitweg zich vond!
Staat hij dan met de Hel in een eeuwig verbond,
Dat hij weêr is ontsnapt aan mijn roede?»

Maar het volk dankte luid in zijn loflied den Heer,
Die den Prins met Zijn vleugelen dekte,
En, uit deernis voor 't lijdende Neêrland, ook hier
Zich een wachter verkoos in het redeloos dier
Voor den arm, dien Zijn liefde 't verwekte.

En het beitelde later in marmer den hond,
Die naast God eens hun redder bewaarde,
Ook als 't beeld van de trouw, steeds den landzaat betoond,
Die door marmer noch brons ooit 's Lands Vader beloont;
Maar door daden en hart, waar de deugd nog in woont,
Die zijn Willem doet eeren door de aarde! —

DE DOM VAN KEULEN.

DOOR

B. PH. DE KANTER.

Helaas, waar zijt ge, o eeuwen vol van kracht
En vroomheid, toen 't verheven tempelkoor,
't Gebed gelijk, Gods troon te naadren zocht,
En Hem nog, d'Allerhoogsten, waardig was?
Helaas, waar zijt ge, o eeuwen, toen, bezield
Van hooger gloed, vol grootsche scheppingskracht,
De bouwheer nog, als magtig rijksmonarch,
Tot volken sprak, en natiën gebod? —
Maar 't viel hem ligt; want hem verstond de geest
Dier natiën en volken; zijn ontwerp
Was weêrklank slechts dier hooger levenskracht
Die in hun boezem woonde: van 't Geloof.
Hij dacht: daar gloeide en trilde 't in hun ziel;
Hij sprak: daar vloeiden stroomen gouds: daar steeg

Een zuilenwoud de heemlen te gemoet,
En hechte 't Gothisch booggevaarte aaneen,
Tot waar 't in heilge schemering zich verloor,
In hoogten, onbereikbaar schier voor 't oog.
En als weleer op Sions tempelberg,
Zoo voelde er 't hart Gods tegenwoordigheid,
En elke steen was weêrklank van Zijn naam.

Maar gij — wat wilt ge, o nietig dwerggeslacht?
Wat wilt ge, o eeuw, gevoelloos, koud en kil
Als 't ijzer, dat uw kracht is en uw beeld?
Wat zwoegt ge, en vraagt aan 't dartel Griekenland
Zijn ligten vorm, en rigt dan tempelen op,
Waar niets aan faalt dan — slechts de geest alleen?
Doch 't zij zoo! Bouw, en wroet, en triomfeer
Bij 't ligte werk, reeds voor uw kracht zoo zwaar:
Genade slechts voor wat eerwaardig is!
Vermink hem niet, dien trotschen vensterboog!
Bepleister niet dat Gothisch dakgewelf!
Werp weg die roos, die star, dien kindertooi!
Geen klatergoud bij grootsche eenvoudigheid! —
O dooden, die in 't heiligdom hier slaapt,
Des wrevelmoeds, der schennis onbewust,
O voorgeslacht, verneemt, verneemt ze niet!
Te lang, te lang gezwezen, o mijn lier!
Verbreek uw boei, gij verontwaardiging!
Bedwing u niet, rol voort, gij heete toorn,
En barste uw gloed, als Archilooch weleer,
In bittre jamben los!.... —

Doch hoe?.... Wat ruischt vertroostend mij in 't oor,
En kalmt de smart, aan 't morgenrood gelijk,
Dat doorbreekt na den sombren Noordpoolsnacht?
Kan 't mogelijk zijn? Is de oude geest ontwaakt,
En heerscht hij ginds, aan de oevers van den Rijn?
Bezielt hij weêr zijn oud Germaansch geslacht,
Weleer zoo diep, zoo rein van hem doorgloeid?
Stort hij 't op nieuw den ouden vuurgloed in,
Met de oude kracht, en noopt hij 't tot een daad,
Te groot zelfs voor der Hohenstaufen eeuw?
Gebiedt hij dat die tempel zij voltooid,
Dat grootsch gevaarte in Agrippinaas vest,
De roem, de kracht, de luister van 't verleen?....
Heil u, o volk, gehoorzaam aan dien wenk!
Heil, Deutschland, u! Heil Pruissens rijksmonarch!
Gaet voort, volvoert, o eedlen, 't grootsch ontwerp,
En dat de toorn van eedler voorgeslacht,
Die rusten bleef op 't koud en schendend kroost,
Weldra — God geef 't — voor eeuwig zij verzoend!
Zoo vloeï dan, goud, in stroomen, als weleer!
Zoo rijst dan, trotsche bogen, als van ouds!
En gij, gevoelvol schilder, wiens penseel
Dat heiligdom voor 't oog te toovren wist,
Dien tempel, dien mijn voet niet mogt betreên, —
Heb dank voor 't rein, volzalig kunstgenot!
O 't was me als doolde ik langs die zuilen om;
Als rees er 't stof der eeuwen voor mijn voet;
Als kuielde ik, door den avondstraal verlicht,
Die troostend, zacht, door 't hooge kerkglas breekt,

W
Al
Vo
Al
Da
En
Jel
't
Aa
't
He
En
Ma
W
Er

Wijl reeds 't gewelf in heilig donker rust,
Als knielde ik daar, en smeekte er 's Heeren Geest
Voor bouwheer, vorst en priester af, en volk;
Als bad ik: »Kome uw koningrijk, o God!
Dat broeder word' wat Christen heet alom,
En worde onze aarde één heilig huisgezin;
Jehova één, en één Zijn heilige naam!" —
't Verhelderd oog, dat in de toekomst blikte,
Aanschouwt alreeds 't profetisch woord vervuld;
't Aanschouwt den Vorst, den Christus, weêrgekeerd,
Heel de aarde in vreê, gebogen voor Zijn staf,
En u, voltooide tempel, — o te stout,
Maar hemelsch zoet is 't denkbeeld, — van Hem zelf
Welligt betreên, vervuld van Zijn genaê,
En schittrend van uws Heeren heerlijkheid!

DE LEEUW VAN WATERLOO.

DOOR

DR. W A P.

Daar ligt Hij op den heuveltop
In vrede neêr, voor 't oog der aarde.
Kniel, Nederland, besef uw waarde
En zend uw dank ten hemel op!

't Was tastbre nacht: — uw heldenzonen,
Door 't zegeloovert niet getooid,
Zaagt ge eerloos, als slaven, honen,
Een vreemden dwingland moest gij kroonen,
Gebukt in 't stof uw eerbied toonen,
Als kende uw ziel haar adel nooit!

Daar
En
Hij v
En
Hij st
Uw s
Op
Hij g
Vertr
En

Daar
Der
Daar
Aan
Hij w
En
Die n
Doe c
Uw v
En

Het r
Da
In
Altijd
Da

Daar schudt op eens uw Leeuw zijn manen

En heft den fieren kop in eer ;

Hij vlamt en fonkelt in uw vanen

En toont de ontwaakte krachten weêr :

Hij stuift, met bliksemende kaken,

Uw spoor ten gids, uw moed ten baken,

Op 't helsch gebroed in gramschap los :

Hij grijpt het Bloedmensch in de lenden,

Vertrapt, vernielt zijn slaafsche benden

En keert, Verwinnaar, weêr, op de oude grootheid trotsch !

Daar rust hij op het stof der Helden ,

Den Nederlandschen Eernaam waard ;

Daar blijft Hij nog uw grootheid melden

Aan 't stortend puin der zinkende aard.

Hij waakt voor haardstede en altaren

En blikst den Nabuur moedig aan,

Die met ontzag op hem blijft staren. —

Doe dan, bij 't ruischen van de snaren,

Uw vrolijk feestlied opwaarts varen

En 't smeekgebed ten Hemel gaan !

Het naak' den troon van 't eeuwig Wezen,

Dat boven 't starrenwulfsel troont,

In ondoorgrondbren luister woont,

Altijd, maar nooit genoeg geprezen !

Dat Wezen ziet genadig af

Op 't plekje gronds, zoo dier als heilig,
Waar ons Zijn gunst het daglicht gaf,
Waar allen Broeders zijn, door Vrijheid groot en veilig,
Waar Burgerdeugd aan Vorstenmin
Zich paart in WILLEMS huisgezin.

Dat Wezen zal den Koning sparen,
Ons nieuwe lauwerkransen gâren:
Dankt, Broeders, Hem uw Glorie-eeuw!
Doet weêr uw eed ten Hemel hooren,
Voor Vaderland en Vorst gezworen,
Bij Neêrlands onverwinbren Leeuw.

Gent, 18 Junij 1826.

Onschat
Gij, eêls
Gij, spra
Waardo
in duize
in de o
Op aard
Gij zijt
Heel de
Hetzij w
De groc
Schenkt
En, wat
Lóó onv

LICHT IN DUISTER.

DOOR

K. N. MEPPEN.

Onschatbre bron van heil, den mensch in 't oog gegeven!
 Gij, eêlst en schoonst geschenk in ons bezintuigd leven!
 Gij, sprank van 't eeuwig licht, gedaald in onzen geest,
 Waardoor des stervlings blik den naam zijns scheppers leest .
 In duizend bollen, aan het maatloos ruim der heemlen;
 In de ongetelde rij van wezens, die er weemlen
 Op aarde en in het meir, in bloem, en blad, en kruid:
 Gij zijt het, die alom een Paradijs ontsluit. —
 Heel de aarde wordt voor ons een onafzienbaar Eden.
 Hetzij we op 't heuvelig duin, of de effen vlakke treden,
 De groote schouwplaats, waar het starend oog op rust,
 Schenkt telkens nieuw genot, biedt telkens nieuwen lust:
 En, wat we als wondre gaaf der Almacht schatten mogen,
 Zoo onwaardeerbaar niets als 't lichtgestarnt der oogen!

Aanbidbre, heilge gaaf! Gij, zintuig van 't gezicht!
In 't stof de voorboô reeds van hooger, zaalger licht!
Verheven zintuig, dat den mensch onttrekt aan 't duister,
Hem op zijn pad omstraalt met hemelgloor en luister;
Hem vreugde schept, wanneer hij 't hoofd naar boven heft,
En iedre straal van 't licht, zoodra die d' oogbol treft,
Het hoornvlies doordringt; - dan, in 't vochkristal zich brekend,
't Beschouwde voorwerp op het kunstig netvlies teekent;
En zelfs 't geringste, waar de blik van 't oog op viel,
Door 's zenuws tusschenkomst zich meêdeelt aan de ziel!
Wat derft hij, die u mist! Wat is hij diep beklaglijk!
Wat is des aanzijns wicht hem loodzwaar en ondraaglijk!
Hij hoort der vooglen zang, hij hoort der menschen stem,
Maar nooit schouwt hij zijn beeld! 't Ligt al in nacht voor hem.
Hij kent geen bloemtapeet, dat geur en kleuren mengelt,
Geen glimlach, die 't gelaat van 't schuldloos kind verengelt.
De kunst, die 't doek bezielt, - het marmer leven doet, -
Het hart door 't oog verrukt, - de borst in vuurgên gloed
Voor 't ware schoon ontvonkt, - sluit hem haar heiligen tempel,
Als armen banneling gezeten aan haar drempel.
Niets is er, dat voor hem het duister klieven kon:
Geen star verrijst voor hem! geen koesterende zon!
Neen, dat ze dale in 't meir, of weêr verrijz' met luister,
Nooit schijnt zij op zijn pad. Voor hem is 't eeuwig duister!

Neen! eeuwig niet! Daar leefde er EEN op aard,
Des stervlings hulde en diepste aanbidding waard,
Die, ongelijkbaar in menschlievendheid,
Met hoogre macht omkleed en majesteit,

Zi
Di
't
Ma
Ac
Be

Den nacht verbrak, die d'armen blinde omgaf;
Hij wenkte en sprak: de schellen vielen af.
Zijn stem schiep licht, en 't pas ontsloten oog
Zag vonklend op naar 's Hemels heldren boog!

Het jubel galmt, waar Hij zijn voetstap zet;
In Sions stad, langs 't meir Gennezareth,
Waar Hij verschijnt, roemt alles Zijn genâ:
Hier Jericho en ginds Bethsaïda.
De blinde ziet, en stamelt Zijnen lof,
En ligt, verrukt, ter neêr geknield in 't stof.

Nog is Zijn leer 't waarachtig oogenlicht.
Nog opent zij des blinden zielsgezicht,
Verzacht den weedom, die hem 't hart beklemt,
En wijst hem 't doel, waartoe hij is bestemd.
Zij toont hem 't pad van godsvrucht, deugd en plicht,
En doet hem wandlen als een kind van 't licht.

Zie ginds de schaamle hut, verscholen onder 't lommer,
Die arme, bleeke maagd, verzonken in haar kommer:
't Is de ure, dat de zon voor 't vallend duister zwicht,
Maar 't klein vertrekjen wordt door kaars noch lamp verlicht.
Ach! wat zou hier de hulp van 't kunstlicht baten mogen?
Beklaagbre! Zij is blind! Geen lichtstraal treft hare oogen!

't Alleen-zijn prangt haar hart. De stilte wordt haar bang.
Het snorrend spinwiel rust. Een traan rolt langs heur wang.
Doch eensklaps rijst zij op. Daar tast zij langs de wanden,
Met wankle, onzekre schreên. Zij vat een boek in handen!
Met vurig ongeduld, met geestdrift slaat zij 't op,
En 't schijnt, als stort dit reeds een zachten balsemdrop,
Bij 't naamloos boezemwee, in 't diep gefolterd harte
(Sinds 't nacht werd voor haar oog, ten prooi aan zoo veel
smarte).

't Is 't heilig Bijbelblad, 't gewijde woord van God,
Dat haar van wanhoop vrijdt en troost scheenkt in haar lot;
Zij, de arme, ontfing door zorg van eedle menschenvrinden
Dat allerdiest kleinood: een Bijbel voor de blinden!

Beminlijk, edel doel! Gij tuigt van vromen zin.
't Geschenk der liefde Gods wordt gaaf der menschenmin!
O vindingrijk vernuft, bestaard door christenhefde,
Dat vóór der blinden bak een eeuwgen nacht doorkliefde,
Betreurenswaarden, wien 't gezicht verdonkerd werd,
Het Godswoord kennen deed tot balsem voor hun smart; —
De fakklen hun ontstaakt, die 't aardse duister banden,
't Gemis van 't oog vergoedt door 't fijn gevoel der handen,
En, meer dan Genius, aan 's blinden zijde trad,
Hem lettren grijpen doet op 't blanke wonderblad,
Ze meêdeelt aan zijn geest! 't Gevoelde woord krijgt wezen!
De letter rijst omhoog! De vingertoppen lezen!

Dan ach! wat schokt zoo fel des meisjens hart,
Wat rimpel, die haar 't voorhoofd groefde?

Wat neevlig waas van sombre zielesmart
Op 't bleek gelaat der diep bedroefde?
Van waar op eens die bange boezemzucht,
Die aan haar binnenst komt ontglippen?
Wat vreeslijk onheil spelt hij, dat ze ducht,
Die kreet, bezwijmend op haar lippen?

Helaas! haar had het rustloos handenwerk
't Gevoel verstompt der vingertoppen.
Dat grieft haar thans 't godsdienstig hart zoo sterk,
En weemoed doet heur boezem kloppen.
Van enkle letters kon ze, o bittre smart!
Den vorm slechts flauwelijk onderscheiden,
En, vóór een zin geheel ontraadseld werd,
Moest de arme, ach! eindlooze uren beiden!

't Was nacht. Het sneeuwkleed dekte de aard.
De wind loeit door de schouw,
Geen vonkjen glinstert aan den haard,
Bij strenge winterkoû.
't Is alles stil in 't needrig huis.
Geen waakt er in de ruiten kluis
Dan 't arme, blinde meisje alleen,
Ten prooi aan smart en droef geween.

Ach! 't is ook in haar binnenst nacht,
En ijskoû in haar hart.
Het Boek, dat vroeger troost haar bracht,
En steun bood bij de smart, —

't Ligt vóór haar, ja! maar zonder vrucht.
Zij slaakt zoo menig stillen zucht,
Een bittre traan ontvloeide 't oog....
Luid snikkend hief zij 't Boek omhoog:

„Vaarwel! mijn troost, mijn hoop, mijn staf,
Op de altijd duistere baan!
Mijn trouwste vriend, dien God mij gaf,
Verlaten blijf ik staan!
Mijn zielespijs, mijns geestes licht!
Ik sluit uw blaân voor immer dicht.
Zóó wil het God! 't Is Zijn bestel!
'k Kus u voor 't laatst! Vaarwel, vaarwel!”

Ween niet, arme blinde! treur niet! Staak, o staak uw
jammerklacht!
Licht en troost zult gij niet derven in uw sombren levensnacht.
Zóó rampzalig is nooit stervling, of hij vindt nog steun en raad,
Als hij 't Boek des levens raadpleegt en den Bijbel openslaat.

Nóg laat ze 't heilig Boek niet glippen....
Is 't zinsverbijstering?... God!... is 't waar?...
De letter prent zich op de tippen
Van 't fijngevoelger lippenpaar.
Ze erkent (haar vreugdetranen leeken)
Den vorm van 't kunstig letterteeken.

God lof! Een innig zielsverblijden
Vervangt haar nameloze smart.

Zij vindt weêr troost in 't grievendst lijden,
Weêr balsem voor 't gewonde hart.
God heeft haar bange klacht vernomen:
Zijn woord blijft steeds de troost der vromen.

't Heilig Boek bleef steeds haar leiden bij denzelfden hoogren
glans.

Wat de vingren niet vermochten, met de lippen las zij thans.
't Blonk als lichtstraal uit den hoogen in het fel bestormd
gemoed,

Toen zij 't aan de lippen drukt tot den jongsten afscheidsgroet.
Sedert bleef zij 't immer lezen met verhoogde opmerkzaamheid,
Daar zij tranen van erkentnis en van zielsverrukking schreit.
Doch één spreuk boeit staâg haar aandacht, treft haar telkens
meer en meer,

En vaak zweven hare lippen langs die woorden keer op keer :
Die zijn haar vóór alles dierbaar ! Vraagt gij, welk een spreuk
dat is ?

»Wie het Licht der wereld navolgt, wandelt in geen duisternis.»

De treffende bijzonderheid, in dit stukjen vermeld, wordt
medegedeeld in den *Almanach des bons Conseils* voor 1843.

DE ITHAKA VAN JAN TROCHÉE.

DOOR

W. J. VAN ZEGGELEN.

Het vers is af van Jan Trochée,
Maar 't kostte ook zorg en krachten.
»Twee duizend regels, 't zegt zoo iets!»
Dus roept hij uit, 'k gaf niet voor niets
Mijn slapelooze nachten!

Zag ik mijn werken soms verguisd —
Ik liet den vitlust brommen,
En 'k wreek mij thans door dit gedicht,
Want, komt het eenmaal in het licht,
Hoe de afgunst zal verstommen!

Verstommen, ja, dat zullen zij,
De wreevle recensenten;
De drom pygmæën knielt weldra
Voor mijn verheven Ithaka,
En ik krijg roem en....centen!

Wat zeg ik? Wat prozaïsch woord?

Foei, centen voor een dichter!

Hem maakt èn roem èn eer slechts rijk;

Wie streven moog naar 't nietig slijk —

Poëten zijn verlichter!

Twee duizend regels! 'k heb geen tijd

Om 't stuk in 't net te schrijven,

Wijl 'k voor deez' avond, te Overdam

In 't Nut, een spreekbeurt op mij nam,

En.... 't is reeds kwart voor vijven.

Half zes vertrek ik met de schuit,

Dan ben 'k er ruim half zeven;

'k Loop onderweg mijn stuk eens door,

Ik reken op een goed gehoor,

Hm, 'k zal succes beleven!

't Is waar, 't bestaat uit buitenlui,

Het gros van 't auditorie,

Maar onze boeren zijn niet gek,

Als 'k onder hen éclat verwek,

Te grooter mijn viktorie!

Kom aan, mijn schat, mijn levensvreugd,

Mijn andre ziel, mijn Roza!

Breng nu mijn overhemd en das,

Mijn rok en broek, mijn overjas...

't Is zonde wat al proza!"

»Och, manlief,» roept de goede ziel,
»Kom eerst wat tot je-zelfen,
Je blokt me waarlijk al te straf,
Bij dag en nacht; je zult je graf
Met al dat dichten delven.

Wat wordt je mager! Als een hout!
Ja, 't komt van 't verzen-sjouwen;
'k Heb niets aan u, het zegt toch wat!
En dan zoo dikwerf uit de stad!....
'k Beklaag de dichters vrouwen!"

»Stil proza-mensch! Je wondt mijn ziel
Met alledaagsche klanken;
Weet: als uw gâ de lier besnaart,
Dan zweeft hij boven 't stof der aard,
Doorgloeid van dichtvuurspranken!

Vaarwel, ik voel mijn roeping: 'k moet
Den Helikon bestijgen!
't Is tijd, 't is meer dan tijd, zoo 'k meen:
Ik spoed mij naar de trekschuit heen,
Ik kan haar juist nog krijgen."

Hij haalt de schuit, de roef is leêg,
Doch neen — ter deeg gekeken —
Daar zit, bij 't kaarslicht, in een hoek,
Een man te blaad'ren in een boek;
Hij geeft noch taal noch teeken.

»Die gluipert daar,» zoo denkt Trochée,

»Schijnt me een onvriendlijk wezen;
Maar 'k heb niets met den man van doen,
Zwijgt hij, ik kan dan met fatsoen
Mijn Ithaka doorlezen.»

Nu, zoo gedacht was — wordt gedaan:

De reednaar gaat studeren;
Maar weldra doet 's mans ijver hem,
Met luider en al luider stem,
Zijn verzen reciteren.

»Wat's dat voor kost?» denkt de overman,

»Die Heer schijnt letterkundig;
't Is goed en wel, maar in een schuit,
Wie galmt daar ooit zijn dichtwerk uit?
Hij 's schrikkelijk uitbundig!»

»Mijnheer,» dus spreekt hij na een wijl,

»Ge schijnt me zeer poëtisch;
Doet ge ook iets aan die schoone kunst?
Een groote gaaf — Apolloos gunst!
Ge declameert aesthetisch!»

»'k Mag ook,» gaat de onbekende voort,

»Dolgraag gedichten lezen,
Bij voorbeeld die van H. en T.;
Maar à propos, die Jan Trochée,
Die moet een ezel wezen!»

»Verraad! verraad!» roept de ander uit.

»De nijd vervolgt mijn schreden;
Je bent een lage recensent,
Je houdt je, alsof je mij niet kent,
Maar 'k heb genoeg geïeden!

Hier is een vers, 't heet Ithaka,
Dat zal u spoedig leeren,
Wie 't is, dien gij gelasterd hebt:
Een, die met vrije wieken klept
En stijgt naar hooger sphaeren!

Maar 'k acht u, noch uw laag komplot!
Hei, schipper! roep den jager;
Vervloekte vent, leg aan je schuit!
Ik wil, ik moet er daadlijk uit,
'k Ontvlied dien eerbelager!

Die Jan Trochée, waar gij van `spraaakt,
Hij, 't doel van tal verraders!
Die Jan Trochée staat hier, ben ik!
Ha, 'k zie hoe gij verstijft van schrik....
Dat zullen al mijn smaders!

'k Ga heen, 'k vergat mij anders nog,
Je hoort van mij eens later!" —
»Verkeerd!" roept luid de schippersmaat,
»Verkeerd, Mijnheer!" — Maar 't is te laat,
Daar ploft Trochée in 't water.

Hij stapte regts, de wal lag links,
Het duister deed hem falen.
»Help,» roept hij, »ik verga, 'k verzink!"
Het stuurvolk is kordaat en flink
En helpt hem zonder dralen.

Daar kruipt hij bibbrend op den kant,
Beteuterd en verlegen;
Aan 't lijf geen enklen droogen draad;
Zijn zwarte pak — 't is disperaaf!....
Dat viel dan bitter tegen!

Op eens gilt hij: »mijn Ithaka,
O noodlot! is verdwenen!
Mijn vreugd, mijn hoop, mijn roem, mijn al!
Ach, schipper! licht eens langs den wal,
Och, help me, vaar niet henen!"

De schipper, een dienstvaardig man,
Spalkt wijd zijn kijkers open,
Tuurt over 't water, pst en fluit,
Maar roept ten laatst meêlijdend uit:
»Het beestje is vast verzopen!"

»Het is geen beest, het is een vers!"
Herneemt de droeve zanger.
»Een vers," is 't antwoord, »anders niet?
Jaag dan maar spoedig voorwaarts, Piet!
'k Moet voort en toef niet langer."

Daar staat hij in de duisternis,
Met weemoed in het harte;
Zijn Ithaka verzwolg de vliet,
Een ander handschrift heeft hij niet....
O namelooze smarte!

Hij tijgt naar huis, doornat en koud,
Beroofd van al zijn glorie!
Groot is de ontsteltnis van 't gezin,
En te Overdam 't gemor niet min
Van 't wachtend auditorie.

Wel schokte 't 's mans gezondheid niet,
Doch 't leed was niet te dragen;
Want Ithaka kwam nooit weêrom,
En dit zal tot zijn ouderdom
Aan 't zangrig hart hem knagen.

Of 't vers weêr op het drooge kwam —
Wie heeft het ooit vernomen?
Maar is dit zoo, och, hoor mijn beê:
Breng, lezer, 't stuk aan Jan Trochêe
Zoo 't u ter hand mogt komen.

OTTO CLANT.

DOOR

A. BOGAERS.

Als wolven, die de honger knelt,
Is Taxis plonderstoet,
Met Spanjes leus aan helm en hoed,
Langs Flevoos vastgevrozen vloed,
Naar Vrieslands erf gesneld;
En, waar de stander rijst van 't heir,
Daar rijst de gil der smart,
Want harder dan het ijs van 't meir
Is 't Kastieljaansche hart.

Wel rukt de Staatsche vaan te veld,
Wel bruist het kampgetij;
Maar de overmagt staat Spanje bij,
De zege kiest de Spaansche zij,
Het regt zwicht voor 't geweld;
»Naar Buxum, Vriezen!» klinkt de roep,
»Ons in de kerk gered!»
En Buxums kerk ontvangt den troep,
Die gang en poort bezet.

Maar Spanje volgt, verwoed en vlug,
En breekt door poort en gang;
En 't statig welf, dat eeuwen lang
Slechts galmen had voor 't vroom gezang,
Kaatst kreet en knal terug.
Voor wierookgeur van 't heilig vat
Damp't pulverwalm in 't rond,
En, waar nog kortlings de onschuld bad,
Beplast het bloed den grond.

Het vuurroer mikt, de kolven slaan,
Ter weêrzig kamp't de wraak
Met vlamme oog en bleeke kaak;
Doch Spanje heeft de lichtste taak,
Haar drom groeit telkens aan:
Wat baat het, hoe de Geus zich weer'?
Al liggen, waar hij sneeft,
Drie Spanjaards, zielloos, naast hem neêr,
Een vierde Spanjaard leeft.

Zoo slinkt ze, omsingeld, afgestreên,
Zoo slinkt de kleine schaar;
Het harnas wordt hun leên te zwaar;
Er vallen er, nu hier, dan dáár;
Er rest op 't laatst maar één;
Maar één nog houdt er, vechtend, stand,
Hoe luid de moordkreet tier';
Hij zwaait zijn kling met de eene hand,
Met de andre 's Lands banier.

Wie is hij, die zoo fors zich weert,
Waar 't al rondom hem blaakt?
Die neêrstoot wie te digt hem naakt,
Van lijken zich een borstweer maakt
En duizend doôn braveert?
Nog is zijn voorhoofd onverzengd
Van 's levens zomerbrand:
Wie is hij, die noch zwicht noch zwenkt?
't Is Jonker OTTO CLANT.

Een teedre moeder, onbewust
Van d' ijsbren worstelstrijd,
Verwacht weldra (vooruit verblijd)
Den krijger t' huis, in langen tijd
Door moeder niet gekust.
Wee, wee haar, dringt een wreed gerucht
De deur in van haar huis!
Haar liefste teig! haar jongste vrucht!...
God, schenkt ze kracht naar kruis!

Maar, hemel! schuilt er bij 't gebroed,
Dat zich in bloed verheugt,
Gevoel voor trouw en heldendeugd?
Of wekt die blonde lok der jeugd
Hun meêtij in 't gemoed?
»Geef af de vaan! heb 't leven vrij!»
Schreeuwt Spanjes woeste troep.
»Zóó luidt mijn eed niet!» antwoordt hij
En hoonlacht bij 't geroep.

»Verga dan!» krijscht het gram rumoer,

»Nu geen genâ meer! neen»

En honderd vallen aan op één:

Al slaat hij wonden om zich heen,

Zijn bloed ook verwt den vloer;

Toch kampt hij voort, zoo fel hij mag,

En denkt om geen kwetsuur;

Doch zwakker treft zijn sabelslag

En 't oog schiet flauwer vuur.

Wel is zijn ziel nog vast en kloek,

Maar de arm vermoeid en stijf;

Doch, faalt de kracht, zijn eer bekljv'!

Hij deinst een stap en windt zich 't lijf

In 't bloedig vaandeldoek.

Een dol gejuich schokt welf en wand,

Van stoot op stoot verzeld;

Hij valt; maar doet zijn eed gestand:

Het vendel van het Vaderland

Is 't lijkkleed van den held.

DE INGEBEELDE KWAAL.

DOOR

Q. J. GODDARD.

»Och, vrouwlief, kijk me eens even aan,
Mijn nek is vast ontwricht! —
Want waar mijn achterhoofd moet staan,
Daar staat mijn aangezigt.

'k Verrek mijn hals, toevallig kraait
De haan en slaat de klok,
En zie, daar blijft mijn hoofd verdraaid
En roerloos als een stok."

»Wel beste schat, dat klinkt mij vreemd...
Maar, hemel, lieve man!
Ik hoop niet dat ge 't kwalijk neemt,
Maar 'k zie nog niets er van.

Kom, kom, 't is ingebeeelde pijn,
'k Bespeur zoo waar niets kwaads,
Uw hoofd staat, even als het mijn,
Nog op zijn regte plaats."

»Maar vrouw!" hernam hij gansch niet koel,
En schoof haar driftig weg,
»Maar vrouw! ik voel toch, wat ik voel.
En 'k weet wel, wat ik zeg!"

»'k Vrees dat ge nu dolzinnig word.
Hoor, praat ge kort of lang,
Ik wil het weten wat u schort;
Gij maakt mij waarlijk bang.

Welaan, de Chirurgijn gehaald,
'k Zeg nimmer zwart voor wit,
Dan kunt gij zeggen waar het faalt
En hooren hoe het zit." —

Hij komt, betast hem hals en kop.
En buigt en draait zijn nek,
Gaat heen en haalt de schouders op,
En zegt: »de vent is gek!"

Hij wordt vervangen door een jong
En zeer bekwaam dokter,
Die voelt zijn pols, beziet zijn tong
En schrijft den man iets voor.

Vergeefs! — Een tweede, een derde komt.
Men houdt gestaâg consult,
Dan 't blijft, ofschoon men denkt en bromt
Een werkje van geduld.

En bij 't verlaten van 't vertrek
Is 't algemeen refrein:
»Het scheelt hem niet aan hoofd of nek,
Maar 't schort hem in zijn brein.»

Men knort, men geeft hem goeden raad,
Doch wat men deed of niet,
't Was alles in den wind gepraat,
Helaas! het baatte niet.

Men joeg hem pillen door de keel
En gaf hem drankjes in;
Het hielp hem alles even veel,
Of liever even min.

Dan ziet, — daar is een vreemde kwant,
Een gunstling van de faam,
Een wonderdokter aangeland
Van Grieksch-Latijnschen naam;

Een man, op krankte en geld verhit,
Die elke kwaal cureert,
Die exteroogen zet in 't lid! —
En... beurzen exstirpeert.

Hij komt, begrijpt de zaak al ras,
Vertelt zijn reisverhaal
En hoe hij duizenden genas,
Behebt met de eigen kwaal.

Voorts spreekt hij van zijn roem, gezag,
Zijn kunst en overleg,
En wat geneesheer heeten mag
Zinkt bij zijn glorie [weg.

»Een ander klaart het in geen jaar,
Ja mooglijk nooit, maar ik...
Ik wed dat ik het daadlijk klaar,
Zelfs in een oogenblik.»

De man zit overbluft, en stom,
De vrouw staat als een kind.
Men accordeert een goede som,
En ziet, de kuur begint.

Terwijl hij veel beweging maakt,
Die niet met al beduidt,
Zoo blinddoekt hij den man en braakt
Wat hocus pocus uit.

Daar voelt op eens de lijder... flap!
Een oorveeg van gewigt; —
»Ha!» roept onze Esculaap - »dat's knap,
Uw hoofd schiet in 't gewricht. —

Zie zoo, kijk in den spiegel, baas!
De kuur is fiksche gelukt!"
En ziet, de blinddoek is den dwaas
Weêr van 't gezigt gerukt.

Hij kijkt: waarachtig, 't is zoo 't hoort.
»Wel man, 'k ben zoo content!
'k Was door die andren haast vermoord,
Maar gij, gij zijt een vent!"

De wonderdokter krijgt zijn geld
En lacht wat in zijn vuist.
Doch, naar men laatst mij heeft verteld,
Is 't heerschap weêr verhuisd.

Nog kermt er menig een van pijn,
Die, schoon er niets hem deert,
Zich inbeeldt schriklijk ziek te zijn,
En dringend hulp begeert.

Daar veilt met vrucht de Charlatan
Zijn kunstnarij te koop. —
Die 't overvloedigst babblen kan
Geneest den grootsten hoop.

L I J D E N.

DOOR

W. MESSCHERT.

Benijdbaar, wien het mag gebeuren,
Met stillen weemoed in het hart,
Om onverdiende ramp te treuren,
En door geen schuld verzwaarde smart;
Wie hopen mag ten hemel schouwen,
Wanneer het nachtfloers de aarde omhult,
En aan de sterren mag vertrouwen
Den weedom, die zijn ziel vervult.

Hij draagt alleen den last van 't lijden,
Terwijl de wereld hem vergeet;
Hij moet alleen de smart bestrijden,
Geen vriendenhart beklaagt zijn leed.
Alleen de sterren aan den hemel
Zijn deelgenooten van zijn smart....
Maar uit haar tintelend gewemel
Daalt hoop en troost in 't lijdend hart.

Zij, vonken van onzigtbrek luister,
Zij, sprankels van verborgen licht,
Zijn heldre baken in het duister,
Waar 't schreijend oog zich henen rigt.
Zij, aan het eeuwig licht ontstoken,
Weërkaatsen in 't beklemd gemoed,
In 't hart, door ramp bij ramp gebroken,
Den heilgen oorsprong van haar gloed.

De droeve, door haar glans beschenen,
Zoekt uitkomst langs haar heldre baan;
Nu suist het windjen om hem henen,
En ritselt zachtken in de blaân.
Hij waant een stem uit hooger streken,
Een zegenrijk orakelwoord
In 't windgeruisch te hooren spreken,
Dat in zijn borst de hoop ontgloort:

Een stem, die 't leed hem doet verachten,
Waar de aard zijn boezem meê beklemt;
En hijgend naar een heil doet smachten,
In hooger kring voor hem bestemd.
De kalmte glijdt zijn boezem binnen,
Door leed noch lijden meer ontroerd;
Hij leert het lijden zelfs beminnen,
Dat hem den hemel nader voert.

Die wellust is voor hèm verloren,
Die, als de smart zijn boezem treft,
Als rampen hem de ziel doorboren,
Geen reinen blik naar boven heft.
Vergeefs in duisternis ontscholen
Het oog der menschen, dat hij ducht:
Een slang ligt in zijn borst verholen,
Wier beet hij in geen nacht ontvlugt.

Hij ziet met schrik de wolken wijken,
Wanneer de maan, in zachten glans,
En duizend sterren vonklend prijken
En schittren aan den hemeltrans.
Hem zijn de sterren, die daar zweven,
Hem letters, daar zijn oog in leest,
Met onverdoofbren gloed geschreven,
Den naam der Godheid, die hij vreest.

Hij wijkt. — De wind ruischt door de bladen,
Een huivring rilt zijn boezem door.
Hij beeft; hij acht zijn schuld verraden;
Een geestenstem dringt hem in 't oor:
»Waar zoudt gij troost in 't lijden zoeken,
Gij, die den hemel voor u sloot?»
Het lijden doet hem 't leven vloeken,
En siddren voor d' aanstaanden dood.

Benijdbaar, wien het mag gebeuren,
Met stillen weemoed in het hart,
Om onverdiende ramp te treuren,
En door geen schuld verzwaarde smart.
Hem streelt een kalmte 't hart van binnen,
Van woeste driften niet beroerd;
Hij leert het lijden zelfs beminnen,
Dat hem den hemel nader voert.

EEN DAG BUITEN.

DOOR

RICHARD.

Goddank, Goddank, wij trekken heen,
We zijn de koude stad van steen
Voor heel een zomerdag ontkomen!
Geen vogel, aan zijn kooi ontvlugt,
Keert vlugger in de vrije lucht
En blijder naar de groene boomen!

Zoek u een plekje' in stilte en rust
En frons er 't voorhoofd naar uw lust,
Gij dichter, met uw mijmeringen:
Wij willen, bij 't gezegend groen,
Weêr voor geen vogels onderdoen,
Maar ook van blijdschap zingen!

Kom, Mina, kom! We zijn hier vrij,
De handschoen uit; die strik ter zij;
Verruil dien pluimhoed voor een strooijen;
Verberg dat blinkend halssieraad,
Dat u in de open lucht misstaat —
Hier mag alleen een bloem u tooijen.

Kom meê! laat wie zich wijzer waan'
Hier statig langs de paden gaan,
En vrij ons dwaze kindren heeten,
Wij lagchen om den achtbren man,
En doen wie 't hardste loopen kan,
Of 't meeste kersen eten.

Neen, dachten we ons al wijs en oud,
Wij dachten mis, we telden fout:
Goddank! wij mogen 't hier ervaren!
Gij zijt nog blond en ik nog zwart,
Wij mogen nog met heel ons hart
Genieten of wij kindren waren.

O! vrij zijn onder 't hoog geboomt',
Ik heb er maanden van gedroomd;
Thans vloeit mij 't hart van blijdschap over!
Neen, tusschen dak en muur geen vreugd:
Op 't land slechts huist genot en jeugd,
De liefde woont in 't loover!

Aanschouwt het, bloemen in het rond
Ik druk een kus op Mina's mond,
'k Houd om haar leest mijn arm geslagen!
Neen — of er heel wat kwaads in stak —
Zij zou 't niet dulden onder dak,
En ik — zou 't binnen 's huis niet wagen....

Kom meê; kom meê; — gestoeid, gedwaald,
Genoten tot de schemer daalt:
Dan — leg de bloemen van uw kleêren
En 't geestig stroo van 't hoofdjen neêr;
Dan — neem uw gouden kralen weêr
En ook uw hoed met veêren.

En dan — met heel een kostbren schat
Van levenslust, weêr naar de stad....
O, rijker, rijker dan wij gingen!
Ook dragen we elk wat lieflijks meê,
Gij: ruikers — voor een dag of twee;
Ik: voor een jaar — herinneringen!

Rotterdam, Junij 1852.

N A J A A R S L I E D.

DOOR

NICOLAAS BEETS.

Ik ken geen schooner kleuren
Dan die van 't hollandsch bosch,
In bruinen najaarsdosch;
Ik ken geen zoeter geuren
Dan die uit drooge mosch,
Uit geelroode eikenbladeren,
En varenkruid dat bloeit,
My op het koeltjen naderen,
Dat met mijn lokken stoeit.

Ik ken geen schooner zangen
Dan vink en lijster slaakt,
By 't morgenlicht ontwaakt,
Vóór hen de strikken vangen,
Door al wat zingt gewraakt;
Den wildzang uit de twijgen,
Met vochtig rag omstrikt,
Dat, als de dampen stijgen,
Met parels blijft bestikt.

Ik ken geen schooner luchten
Dan waar de herfst meê praaft
Als 't zonlicht nederdaalt,
En dorpen en gehuchten
In goud en kleuren maalt.
Dan rijzen blanke rotsen
En donkre bergen op,
Begroeid met ruige bosschen,
Verguld aan rand en top.

Dan spelen alle verwen
Door een met stille pracht,
Tot dat ze, schoon en zacht,
Vermelten en versterven,
En zeggen: »Het wordt nacht!
Weer is een dag vervlogen,
Welhaast een jaargetij;
Een jaar gaat voor onze oogen
Gelijk een damp voorby!"

DES LANDVERHUIZERS AFSCHIEDSGROET
AAN EUROPA.

DOOR

A. WINKLER PRINS.

Vaarwel, vaar eeuwig wel, vergrijsd Europe,
Ik groet voor 't laatst uw wijkende oosterkust,
Mij draagt de onstuime zee naar 't land der hope,
Naar 't land, waarop der vrijheid zegen rust;
'k Zie diep ontroerd uw duin van verre glimmen,
Een blaauwe streep, die wegkrimpt meer en meer,
Straks wikkelt ge u in 't nevelgaas der kimmen,
En 'k zie u nimmer weêr.

Ik had u lief, — en, op uw grond geboren,
Zag ik als jongling in een schoon verschiet
Het morgenrood van beter dagen gloren....
Een flikkring was 't, — het zonlicht volgde niet.

De stroom des tijds verzwolg de lange jaren,
De ontstemde volken droomden domlend voort;
Gevoelloos leundet ge op uw troonpilaren,
De nacht en 't ijs van 't Noord.

'k Vroeg vruchtloos naar verlichting en verwarming.
Die geest en leven gaf aan d' ouden grond;
Een spooksel dreigt.... gestadige verarming!
't Waart overal, — 't waart onheilspellend rond;
De nijverheid vermoordt ge door uw lasten,
Gij vergt uw deel van 's beedlaars brood en zout,
En schatkistknechts onthaalt ge als dartle gasten
Met afgepijnigd goud.

Euroop, ge zijt ontheiligd in mijne oogen;
Wat roemt ge als regt? verglimping van 't geweld
'k Zag vrijen voor de willekeur gebogen,
En eedlen door het beulenzwaard geveld;
'k Zag drijvers, die de volken rugwaarts voerden,
Wier scherpe roê hen 't vleesch aan stukken reet,
'k Zag tijgers, die op 't bloed der kudden loerden,
In hermelijn gekleed.

Reeds waggelt gij, reuzin! — uw leên verslappen,
De tering heeft uw frissche kracht geroofd,
Uw levenswijs verdierf uw beste sappen,
Uw lust verging, uw moed is uitgedoofd:

Wel zijt ge met een sierlijk kleed omhangen,
Maar als ge uw sluijer afneemt van 't gezigt,
Dan toont de bleekheid van de ontvleeschde wangen,
Dat ge op uw sterfbed ligt.

Maar neen! eerst zullen vreeselijke schokken
Uw ligchaam teistren: 't grenzeloos geduld
Heeft lang genoeg den slavenploeg getrokken,
De leeuw des oproers rekt zich uit en brult;
Het Noorden, tegen 't Zuiden opgerezen,
Rukt voort naar Duitschlands velden: wee dien dag!
Uw breedste stroom zal dan een bloedstroom wezen,
Dan valt de laatste slag.

Uw grootsten schat hebt ge onder de aard begraven;
'k Ontwaar, in plaats van vrijheid, orde en kracht,
Verwaande heerschers, lustelooze slaven,
Wier dwaasheid onheil en verneedring bragt:
't Vooroordeel roemt op adellijke stammen,
De vleijer buigt zich morrend in het stof,
Verdorven harten, die van hebzucht vlammen,
Ziedaar uw schittrend hof.

Uw dampkring trilt van holle stelselgalmen,
Uw bodem krielt van stelselloos gebroed,
Genotzucht brengt den mammon wieroekwalmen,
Verdierlijkste armoê vraagt der rijken bloed;

Het Christendom, de zegen van uw volken,
Heft vruchteloos den vredepalm omhoog,
De liefde kwijnt: de wraakzucht scherpt haar dolken,
De tijd der hoop vervloog.

Vergrijsd Euroop, verschriklijk zult ge boeten:
Bedreven onrecht is een fel venijn!
Vergelding graaft.... en onder uwe voeten
Bereidt ze in stilte een vreeselijke mijn:
Eens barst ze los en 't wereldrond zal beven,
Dan zinkt ge neêr vernietigd en te schand....
Vaarwel, Euroop, mij wacht in schooner dreven
Een jeugdig vaderland!

1851.

DE WATERGEUZEN.

DOOR

A. P. VAN GRONINGEN.

Altijd rustelooze baren,
Wie bemint uw aanblik niet,
Die uw eeuwig wentlen ziet!
Wie zou niet met wellust staren
Op die golven, op dit zand,
Wie nog 't hart voor Holland brandt!

Vreedzaam, als de koeltjes blazen
Met een vriendelijk gespeel,
Met een liefelijk gestreel:
Vreeslijk, als de stormen razen,
Als het aaklig noodweer brult,
En het land met angst vervult. —

Eeuwig rustellooze baren,
Eenmaal voerdet ge op uw baan
't Vaderland zijn schatten aan,
Die het verre West mocht garen,
Of des aardrijks morgenstond
Als haar cijns aan Holland zond.

Wat al tranen zaagt gij vlieten,
Tranen van de zoetste vreugd,
Als gij 't minnend hart verheugt
Met het lang gewenscht genieten,
Man en gade, vrind en vrind
Na de scheiding weêr verbindt.

Maar wat boezems ge ooit mocht streelen,
Maar wat overdierbre vracht
Ge immer aan dees kusten bracht,
'k Mag u hooger lofied spelen;
Eenmaal voerdet ge op dit strand
Hulp en heil voor 't Vaderland.

Eenmaal, toen de grond der Vaders
Trouweloozer werd dan gij,
Toen de hardste dwinglandij
De onschuld prooi gaf aan verraderen,
Vonden, langs uw vlak verspreid,
Neêrlands kindren veiligheid.

De
Had
Naa
Nu
Zijn
En
»De
Ziet
Zoo
Zoo

Gij, gij zaagt hen ademhalen,
Moê van jamm'ren en van wee,
Bracht hen aan de blijde reê!
Gij, gij deedt hen zegepralen;
Gij hergaaft, en gij alleen,
Wat voor altijd redloos scheen!

Altijd rustelooze baren,
O! wie mint uw aanblik niet,
Die dit erf gezegend ziet!
'k Span uw helden weêr mijn snaren:
Eenmaal voerdet ge aan dit strand
Troost en heil voor 't Vaderland.

De stoute Watergeus, van Englands kust verdreven,
Had eindlijk, zwervens moê, in hoop en vrees, den steven
Naar 't dierbaar erf gewend, te lange reeds ontbeerd.
Nu zwelt de borst van moed; 't verlangend hart begeert
Zijn vaderland; de vuist grijpt rustloos naar het wapen,
En heeft uit wanhoop zich een nieuwe hoop geschapen. —
»Den Briel in! of zoo 't mist, dan sterven, vrank en vrij!
Ziet daar mijn laatste raad, maar nimmer slavernij!»
Zoo had de vlootvoogd zelf met barsche taal gesproken:
Zoo werd zijn taak volbracht en 't edel bloed gewroken!

Het anker zonk, de dag trad af en de avond viel;
De morgen moest hun vlag begroeten in den Briel.
De lucht was zoel en zacht na 't buldren! 't water effen;
Geen golfje in slaap gesust wist zich omhoog te heffen,
En statig legt de zon het hoofd ter ruste neêr. —
Reeds zag de schepeling de zaalge kusten weêr
En 't Maasnat, dat zijn boeg met zoet geruisch bespoelde —
Als dreef 't de smarten weg wier vlijm zijn borst doorwoelde —
Schijnt hem het welkom te bieden, en zijn oog
Verheft zich met een zucht naar 's hemels blaauwen boog.
Nu rees de maan in 't Oost en toont hem Briele's toren,
De vonk der wraak begon met nieuwe kracht te ontgloren,
Dan weêr getemperd door de zucht naar gade en kind;
Ach! zoo zijn zoekend oog die dierbren wedervindt! —
Maar mogten ze, in 's lands wee vernield, de grafrust slapen,
Dan wee, dan bloed en wraak aan beul en kloosterpapen! —
Reeds voert verbeelding hem naar huis en velden heen;
Hij hoort er 't naar geklag en troosteloos geween:
»Daar,» zegt er een, en staart, alsof zijn oogen 't zagen,
»Daar, Noord op, is het oord waar ouders, vrienden, magen
Mij wachten. 't Heugt mij nog, toen 'k haard en hof verliet.
Hoe 's vaders kalm gebed het moederlijk verdriet
En 't kinderhart vertroostte, en hoe, bij 't plechtig Amen,
Zijn hand de mijne greep met die mijns broeders samen
(Helaas! bij Oosterwiel te jammerlijk geslacht!).
» »Gaaf, zonen!» sprak hij, — » »gaaf met God, Oranje,
uw kracht
En 't heerlijk Hollandsch zwaard, de ontstoken martelvuren
Vernielen waar gij 't moogt! God zal uw tocht besturen,

U leiden op den weg: Hij hoorde mijn gebed;
Haast is het Vaderland, ook door uw arm, gered!
Ik geef u willig op, mijn kindren! keert in vrede!" —
Wij rukten 't breed rapier met wellust uit de scheede,
Wij zwoeren 't God getrouw te dragen, trouw aan de eer,
En leggen 't, kon het zijn, maar als verwinnaars neêr! —
Een traan drong in zijn oog! de gloed rees op zijn wangen;
Zijn gansche ziel was dank, het machtige verlangen
Vervoerde hem, zijn hand zonk siddrend op ons hoofd,
Als had hij zeeg'nend ons den zegepraal beloofd.
Dat was een schoon vaarwel! en 't weêrzien... God zal 't geven!
Mijn hart voerspelt het, ja! 'k zal eens in vrijheid leven
Aan 's grijzen vaders zij! Mijn vader, wacht uw zoon!"

Hier zweeg hij. Op den vloed verhief een andre toon
Zichforsch en statig naar den hemel; alles hoorde
't Bemoedigend gezang, dat aller ziel bekoorde,
't Was of van de avondkim, vóór 't vallen van den nacht,
Profeten-stemgegalm een nieuwe blijmaar bracht.
Een lied was 't, psalmgeluid, weleer uit blijder monden
Van open heide en veld ten hemel opgezonden;
Toen de Evangelietaal, in eenvouds kleed gehuld,
Nog op geen kansel, in geen tempelen werd geduld,
Toen 't hongrend harte vloog langs schaars betreden paden,
Om zich aan 't zuiver woord des Heeren te verzaden.

Tot u stijgt onze jammerklacht,
O God der legerscharen!
Wij blijven in den lijdensnacht
Op uwe ontferming staren.
Verstootten van der vaadren grond,
Waar eens een schooner morgenstond
Ons blij scheen aan te lichten,
Hebt ge ons voor elk ten schand gemaakt,
Ons hoogst, ons dier belang verzaakt,
Vol schrik ons heer doen zwichten.

Wij zuchten onder 's nabuurs smaad,
Den volken ter verachting;
Ten prooi aan Uwer haatren haat,
Als lammeren ter slachting.
De schaamte dekt ons aangezicht,
Op ons is 's vijands schimp gericht:
Zie ons als balling zwerven;
O laat ons in den laatsten nood,
Van hulp en heul in 't leed ontbloot,
Geen duizend dooden sterven!

Ontwaak, o Heer! Ontwaak' met kracht
Uw eindelooze ontferming!
En geve ons Uw geduchte macht
In krijg en nood bescherming!
Onze arm vertrouwt niet op ons zwaard;
Als slechts Uw Engel om ons waart,
Zal ons geen vijand deeren:

Voor U, Almogende, U alleen,
Stuift onze weêrpartijder heen!
Wij zullen triumfeeren!

Verhoor ons in den bangen tijd!
Genadige, zie neder!
O! schenk ons na den heilgen strijd
Der vaadren erfdeel weder!
De dag van Uwe gunst breekt aan,
De zegezoon zal opwaart gaan,
In hooge kracht-betooning!
Sta op, o God! als onze hand
In Uwen Naam de vaandlen plant,
Gij zelf zijt onze Koning!

Zoo love U 't gansche Vaderland!
Stijgt, Godgewijde psalmen!
Laat duin en veld, en vloed en strand
Van onzen juichtoon galmen!
Verhef u, hoog triumfgeschal,
Om 's vijands onvermijdbren val!
God zelf zal hem verneêren!
Dan wasschen wij den vrijen voet
Verwinnend in der haatren bloed!
Wij zullen triumfeeren!

Zoo klonk het uit de boot daar zwevend langs het veld
Der baren, als een zwaan het water doorgesneld,
Dat opspat voor den boeg en dartelt langs de boorden,
Als hupplend op den klank der zegenvolle akkoorden,
Zij nadert aan de kiel waar de admiraal gebiedt,
Die staat en de ooren neigt naar 't hartverheffend lied.
Maar 't stortte in zijne borst geen kalmte; smart en woede
Vergrimden 't schoon gelaat waarop de wraakzucht broedde.
Zijn oog stond donker als de middernacht; hij staart
In schijn gedachteloos; zijn ongeschoren baard,
Die tot den gordel reikt, laat naauw de doffe stralen
Van 't avondpurper op zijn stalen harnas dalen:
Het ruwe hoofdhaar golft langs nek en schoudren heen,
En tuigt van wee en ramp door Hollands kroost geleên.
Ruw moest dat haar, die baard in wilde vrijheid groeien,
Tot 't bloed gewroken was, dat Brussel had zien vloeien!
Zoo klonk weleer zijn eed, aan Egmonds waardig hoofd
En Montmorencys lijk met dure trouw beloofd.
Zijn arm rust op het zwaard uit moeders hand ontfangen.
Hij ziet de snelle boot met rusteloos verlangen
Hem naadren; ze is nabij; de roeispaan staat omhoog,
En op het halfdek staan de Geuzen voor zijn oog.
Herlijn is aan hun spits: misvormd en wreed geschonden
Is 't edel aangezicht; de teeknen van zijn wonden
Verhalen van de ellende in Valencijn geleên,
Toen hij zijn vader zag het moordschavot betreên,
Zijn broeder van de zij der dierbre gade scheuren,
Zich zelf' geboeid, verminkt, ter doodstraf henen sleuren,
En naauw 't ontkwam met neus en ooren afgeknot.

Nog is zijn ziel vervult van weedom om zijn lot;
Zijn blik is ijslijk; scherts en vrolijkheid verdwijnen
Waar hij zijn treden zet. Hem mag geen zon beschijnen,
Die ooit zijn leed verzacht. Zijn jeugd verdween nog niet,
Maar 't haar vergraauwde lang van mateloos verdriet.

»Graaf,» sprak hij, »t eind genaakt van 't al te lange zwerven;
Het Zeeuwsch en Hollandsch bloed zal langer 't land niet
derven,

Waar 't hart naar trekt, maar ik... wat ooit mijn ziel begeer',
Ik zie mijn Vaderstad in eeuwigheid niet weêr.
O! zoet is t, eindloos zoet aan vaderlandsche kusten,
Na 't loeien van den storm, aan eigen haard te rusten:
Mij is die gunst ontzegd! Wees, Hollands strand, gegroet!
Ontfang den martelaar, ontfang zijn arm, zijn bloed!
't Is 't uwe! 't Zij voor u en voor uw kroost vergooten!
'k Mis alles, wreed vertrap de wereld in gestooten.
Wees gij mij vader, mij moeder, heilig erf!
En geef me een vreedzaam graf als 'k strijdend voor u sterf!
Neen! wraakt mijn klachten niet, mijn vrienden; ziet, geen tranen
Ontvloeien meer mijn oog; 'k heb uitgeweend; mijn vanen
Zijn zwart van rouw; dit lijf vermagerd, weggeteerd,
Mijn hoofd van 't leed gekromd, door hoon en schimp verneêrd;
Maar tranen!... weent, weent bloed, mijn oogen, breekt van
smarte!

Geen stroom van tranen heelt de wonden van mijn harte! —
Doch waartoe voor uw oor mijn jammren opgehaald,
Nu haast ons staal den beul ons gruwzaam lot betaalt
Met woekerwinst; de tijd der woorden is verstreken,
De dag van handlen komt, van strijden en van wreken!"

»Ja! wreken!" zegt Lumeij, terwijl een donkre gloed
Zijn wangen kleurt en 't hoofd met kracht herrijzen doet;
»Maar scherpen wij die wraak door 't melden onzer rampen!
Dat zet de borst in vlam en leert onwinbaar kampen.
Komt, zet u om mij neêr, en slaaploos zij de nacht,
Tot ons de dag der wraak in 't Oosten tegenlacht;
Daar ginder, waar de maan ons vriendlijk schijnt te wenken,
Daar wil ik eerst mijn hoofd het zoet der ruste schenken!" —

Nu zaten ze allen neêr, den blik naar 't strand gewend;
Hun oor was met de reeks der gruw'len lang bekend,
De wrange vruchten van Tolēdo's bloed-plakkaten,
En nooit gedempte bron van woest en eindloos haten;
Toch ving 't de klanken op, zoo dierbaar aan hun ziel,
Het voorspel van de wraak, die losbarstte op den Briel.
»Mijn broedren, aan den druk der tijden naauw ontvloten,"
Zoo vangt de vlootvoogd aan, »die zooveel eedle dooden
Met heldenrouw betreurt! gelukkig overschot,
Ontwoekert aan de pijn van mutsert en schavot,

Nu l
Aan
Ons
Ontv
Ik z
In B
'k Za
Onle
Ontg
Den
Hij v
Kent
Verg
Blee
Geen
Verw
Genâ
En't
'kVo
Zich
En S
Van
'k Za
Des
In p
En,
Gelo
Nu e
Hij g

Nu ballingen, en haast herwinnaars van de stranden
Aan onze vuist beloofd — gij kent de hechte banden
Ons nog verbindend; ach! aan dit zoo heilig snoer
Ontviel zoo menig held, die vroeg ten hemel voer.
Ik zag hen sterven; 'k heb dat eerlijk bloed zien vloeien!
In Brussels vloekbren val de lijken aan zien groeien;
'k Zag Alva razen als een tijger, en zijn dorst
Onleschbaar; Hemel! aan Romero's ijzren borst
Ontglipte een enkle zucht, misschien van mededoogen;
Den Castieljaanschen beul sprong zelf een traan uit de oogen;
Hij was een duivel, meer dan Satan; zijn gelaat
Kent slechts den glimlach, die zijn helsche vreugd verraad!
Vergeeten van zijn vorst, te doof voor zijne klachten,
Bleef Egmond in zijn kot den laatsten slag verwachten;
Geen kermen van zijn kroost, geen bede van zijn gâ
Verwierf 's lands edelst hoofd een aanblik van genâ.
Genâ! Hij bad ze! Moest zijn recht niet voor hem strijden,
En 't zwaard, dat eens zijn hand Philippus toe mocht wijden. —
'k Vocht naast hem, 'k zag den Frank tot tweemaal voor zijn vaan
Zich buigen, zijn banier bij Grevelingen staan
En St. Quintijn: de vlag der Gallen voor de schreden
Van Egmonds oorlogs-ros in bloedig slijk vertreden;
'k Zag hem, voor wien hij vocht, met prevelend gebaar,
Des strijdbren Karels zoon geknield voor 't hoog altaar,
In plaats van 't forscher rapier, zijn rozenkrans hanteeren
En, rillend voor den slag, bij al zijn goden zweeren,
Geloften doen van dank in domme vrees beloofd!...
Nu eischt de dankbaarheid zijns Konings Egmonds hoofd.
Hij gaf 't, de trouwe held, door vriendschijn verraden;

Ik zag dien heldenarm met ketenen beladen,
Het zwaard, dat Spanje redde, ondankbaar afgerukt,
En de eer des adeldoms door jammren neêrgedrukt!
O dag van rouw en hoon, en uit den rij der dagen
Voor eeuwig weg te doen! Afgrijslijkste aller slagen!
Hoe heb ik u aanschouwd! Daar trad mijn Egmond aan,
Als zag 'k hem nog ten kamp, ter overwinning gaan.
Het was zijn laatste strijd, zijn jongste triumfeeren!
Hij knielt; hij, de onschuld, knielt! wie zou haar recht verweeren?
't Zwijgt alles; hij alleen ziet opwaarts, in zijn lot
Gelaten, en beveelt den geest aan zijnen God.
Één flikkring van het zwaard, en 't leven was verdwenen!
Het heilig bloed spoot op en vloeide als water henen;
Als was 't geen aanblik waard: — 'k verborg mijn oogen niet,
Maar staarde en zwoer, de wraak, die hij mij achterliet,
Getrouw in deze borst te kweeken, te bewaren,
En storten ze op den kop dier tergende barbaren.
Hem volgde Hoorne na, in leven en in dood
Zijn medgezel, als hij, de trouwste bondgenoot
Van Nassau. — De avond viel, 'k ben ijlings toegeloopt
Naar 't aaklig hofschavot met beider bloed bedropen;
Ik ving die dropplen op als 't overkostbaarst goed —
Ziet, op den regterarm die vlek, dat 's Egmonds bloed!
Ja, vast kleeft ze op dit kleed, maar vaster nog in 't harte!
Die dag blijft mij een dag van onvergeetbre smarte! —
Ja, eindelooze haat, den tijgren geen genâ,
Tot Alva's tirannij in rook en stof verga! —
Een laag gezonken kroost dier nooit volprezen edelen
Moog, in des dwinglands dienst, onzinnig gunsten bedelen,

Ver
Kan
Ik v
Mijn
En
Uws
Ga,
Ga,
Ga,
En
Der
En
Zoo
De
Ma
De
Spa
Gij
Rig
En
Ik
Tot

Verguizen 's vaders asch en waapnen, maar Lumeij
Kan sterven, waar het moet, en vloekt de slavernij.
Ik vloog naar 't eenzaam slot, de woonsteê mijner vaderen ;
Mijn moeder kwam me in rouw en doffen weemoed naderen,
En sprak: » »gij hier, mijn zoon! Wat zoekt ge in deze zaal?
Uws vaders wapentuig? Ziedaar zijn helm, zijn staal!
Ga, onverbasterd kroost der oude Wassenaren,
Ga, waar Gods stem u roept in 't stormen der gevaren!
Ga, trek den adel voor, die op uw aankomst wacht,
En licht hun toe in 't leed van Neêrlands zwarte nacht,
Der maan gelijk op 't schild, door 's grootvaârs arm gedragen;
En zink ter kimme neêr als Nassau's zon zal dagen!" —
Zoo zwierven we om en om op zee, op 't oorlogsveld.
De wraak verwijlde lang en langer uitgesteld;
Maar nu, de maat is vol van Alva's euvel daden!
De beurt is ons! Het juk, op Hollands nek geladen,
Spat haast in splinters weg. Gij kroost des vrijen gronds,
Gij laatste zuilen nog des vallenden Verbonds,
Rigt op, staat pal! Ik geef u lijf en goed ten beste;
En val 'k voor 's vijands speer of lood in gindsche veste,
Ik laat mijn felle wrok u tot een erfnis na,
Tot Spanjes tyrannij in rook en bloed verga!" —

»Verga ze!" en »wraak!" is aller eed,
En dreunend rolt de schrikbre kreet
Van boord tot boord langs de effen golven:
»Wij volgen u op 't roemvol spoor;
Wij breken Hollands kluisters door;
't Geweld houdt langer niet den heiligen grond bedolven.

‘Zoo wordt de mutsert uitgebluscht!
Zoo aadmen we eens in vrede en rust
En hangen kling en spies ter neder,
En geven die in later tijd
Aan ‘t kroost, zijn Vaderland gewijd,
Als onbezoedeld erfgoed weder.

Gelukkig wie na ‘t zwervens-wee,
Op de ongestuime wereldzee,
Zijn kindren weêr aan ‘t hart mag drukken!
Wie niet, bij Hollands jammerdag,
Een vader, zoon of broeder zag
Voor Alva’s moordend slachtmes bukken!

O spoed u, schoone morgenstond
Voor ons en d’eeuwig dierbren grond!
Een voetstap op dat erf, en ‘t leed is haast genezen!
Hoe heuchlijk zal het uur der wraak,
Hoe heerlijk ‘t pleit voor Neêrlands zaak,
Hoe zalig de avond wezen!”

»t Zegt weinig,” roept Herlijn, »of honderd eedlen snœfden,
Waar honderd, hun ter wraak, de ellenden overleefden!
Ligt rijst uit hunnen stam een nieuwe spruit en teelt
Weêr frissche loten, met der Vaadren kracht bedeed.

Mijn
Tot
Doc
‘t Is
De
Eer
Noir
Gelij
Mijn
Was
Vier
‘t M
Om,
Verg
Wie
En s
Wel
‘t Ra
En I
Nu z
Hela
En d
Wij
Viel
Ik za
La C
En h
Op o
Ontst

Mijn lot is harder, Graaf, en meer dan onverdraaglijk,
Tot Neêrlands jongste stond voor al wie 't hoort beklaglijk.
Doch hoor mij, 'k meld de ramp van mij en mijn geslacht!
't Is Spanje niet alleen, dat onze trouw verkracht;
De Luiknaar woedde reeds en de ongetemde Walen,
Eer Nassau Alva zag bij Jemgum zegepralen;
Noircarmes was hem voor. Geen stad was Valencijn
Gelijk in dapperheid; geen held gelijk Herlijn,
Mijn vader; de eigen moed des diep betreurden vaders
Was 't erfdeel van zijn kroost in onverbasterde aders;
Vier zonen stonden met den moedige op den wal,
't Musket in onze hand, bij dag en nachte pal,
Om, gaf het God, het vuur van onze vest te weeren;
Vergeefs! wie kon den slag, zoo vreeslijk dreigend, keeren!
Wie keert den woesten stroom, daar stormend in zijn loop,
En stelt de ellende perk, verlaten van de hoop!
Wel werd de felste strijd tot ons ontzet gestreden,
't Rampzalig Waterloo zag uwe macht vertreden,
En Doornik 't overschot bij zijnen muur vernield.
Nu zonk de hoop. Het volk lag smeekend neêrgeknielt: —
Helaas! het doodlijk uur voor Valencijn moest komen,
En de aangeschoten vloed van jammren 't overstroomen!
Wij gaven 't machtloos op en bukten; 't wolvenras
Viel op de schaapskooi aan, verslond wat edel was.
Ik zag de herders zelf de martelkroon ontfangen,
La Grange met de Bres aan staken opgehangen;
En honderden met hen ter strafplaats heen geleid.
Op ons vereerd geslacht in dolle bitterheid
Ontstoken, had de Waal mijn vader en mijn broeder

Gescheurd uit de armen van hun gade, kroost en moeder :
O! wie die tranen zag!... Nog branden ze in mijn borst! —
Waarom is 't overschot toen niet gevloten? — 'k Dorst
Die braven in den storm der rampen niet begeven;
Wij hielden vol in 't wee der oudren, en wij bleven,
Wij slopen in den nacht, wiens nare morgenstond
Den vader aan den beul zou leevren, treurend rond
Om 't kerkerhol, of ligt ons oog hem mocht aanschouwen.
Om wien mijn brekend hart, en nooit geheeld, zal rouwen.
Wij zagen hem, den voet in ijz'ren boei geklemd,
En d' arm in keetnen, tot den schoonsten dood bestemd.
» »Mijn zonen,» » sprak hij, » »die mijn geest nog bindt aan
de aarde,

Om u zou 'k wenschen dat Noircarmes staal mij spaarde:
Helaas! hoe ijdel is dat wenschen in 't verdriet!
Na 't vallen van de stad verlang ik 't leven niet.
Mijn hoop verrijst; mijn uur is spoedig aangebroken;
Dit is mijn laatste nacht! de houtmijt wordt ontstoken,
Of 't zwaard verwacht me; ik heb dien vijand nooit gevreesd!
Haast, wat me ook treffe, ben 'k ontslagen, en mijn geest
Verzelt het lofgezing der nooit getelde scharen,
Uit 's aardrijks grooten druk ten hemel ingevaren;
Mij wachten d'Eng'len en mijn Heiland en mijn God!
Uw broeder gaat met mij reeds zalig in zijn lot.
'k Zal wis uw moeder daar geen langen tijd verbeiden!
Haar hart smelt weg van rouw om 't onverduurbaar scheiden.
Brengt haar mijn laatsten groet en troost haar naar uw plicht,
En drukt, wanneer zij sterft, haar brekende oogen dicht.
Maar gij, volhardt ten eind, door geen geweld te buigen,

Getr
God
In 't
Ach
Wat
Dees
De k
Wij
Terw
O! v
U me
Wij l
En v
Wij s
De Sp
Wij v
Ik za
Mijn
Zij hi
Toen
De wa
Gij hi
'k Wa
Mij wa
En na
Mijn a
Door

Getrouw tot in den dood, en vreest geen marteltuigen!
God sterkt Zijn knechten onder 't kruis, en stort Zijn kracht
In 't hart dat, Hem verkleefd, zijn zaligheid verwacht! —
Ach! mocht mijn arm voor 't laatst u aan dit harte drukken!
Wat waar 't een zoet genot in al mijn ongelukken...
Dees keten weet het: God zij met u, als met mij!
De kluisters vallen af, en morgen ben ik vrij!" —
Wij zonken voor hem neêr en snikten, ook hij weende.
Terwijl zijn vaderbeê zich met 't vaarwel vereende.
O! vergt den zoon niet, dat hij 's vaders marteldood
U meldt; mijn broeder volgde, en 't leed was naamloos groot.
Wij hebben moeders asch bij 's vaders stof gedragen,
En vloden, door d'orkaan nu ginds en weêr geslagen;
Wij streden God getrouw; vergeefs was onze moed,
De Spanjaard woedde voort en baadde in Geuzenbloed,
Wij weken, zwak in tal, vernielend aangegrepen;
Ik zag mijn broeders door de moordlust henen sleepen,
Mijn vuist kleefde aan het zwaard, mijn wraakzucht steeg
ten top...
Zij hingen voor mijn oog daar slingrende in den strop! —
Toen zonk mijn hand, 'k verstijfde en 't bloed stolde in mijn
aders;
De wanhoop greep mij aan! Gij, Een'ge, God mijns Vaders!
Gij hielt mijn arm terug! Gij naamt mij, balling, aan!
'k Ware anders, reddeloos, in 't uiterst wee vergaan! —
Mij wachtte 't zelfde lot, in Spanjes boei gebonden,
En naar des dwinglands troon, als slachtvee, heen gezonden.
Mijn aangezicht doorwond, gekerfd, de borst in brand
Door 't vlammen van de wraak voor huis en Vaderland.

De kracht ontzong mij niet; de sterke zucht naar 't leven
Heeft mij, met schrandre list, den Geuzen weêr gegeven.
Zoo vondt gij mij, Treslong! Één doel bond ons aaneen,
Wij zijn in smart, in wraak, in alles lotgemeen.
Nu, roept mij waar gij wilt, dit lemmen zal niet slapen!
Op, Neêrlands Geuzenteelt! te wapen! op, te wapen! —
Te wapen! wee en bloed voor Egmond en Herlijn!
Verhaast uw tred in 't Oost, o dageraad verschijn!
Elk uur van uitstel is een eeuw voor ons verlangen!
Kom Alva, Vargas kom! gij zult uw loon ontfangen!"

Zoo hilde 't woest en wild, en 't was of de uchtendstond
De kreten had gehoord, ter hulpe van 't verbond
Haar wagen aanspoorde en de maan beval te zinken.
Reedszaagt ge in 't scheemrend Oost het doffe purper blinken;
De heldre morgenster schoot dubbele stralen uit,
Als had ze de eerebaan den vlootling aangeduid.
Men rept de handen, stuwt de booten weg; zij ijlen
Als met des scheepclings vuur beziel, als wisse pijlen
Met forsche hand gemikt op 't wit; op ieders kiel
Is alles luid gewoel, één doel in elke ziel.
Het uchtendpurper rees en gloeide, 't vrolijk flonkeren
Der morgenster begon in 't glanzende te verdonkeren,
't Smolt weg; de laatste straal der maan verdween tot niet,
En moedig zag de zon op zee- en luchtgebied.
Nu riep zij 't Westen op en 't hoorde haar bevelen;
Een frissche bram-zeils-koû ving aan op 't vlak te spelen
En blies de zeilen vol. Daar dreef de kleine vloot
Den Maasstroom in 't gemoet, bevracht met wraak en dood.

De stoute Brand geleidt den voortocht met van Haren:
Ginds blonk de halve maan der oude Wassenaren,
De gouden keizerskroon van 't machtig Amsterdam,
Waar Roobol met de Rijk en Duivel oorsprong nam;
Men zag er op den aâm der wester-koelte zwieren
Den Frieschen liebaart met den leeuw der Batavieren,
En Haarlems kruis en zwaard en sterrental getuigt
Hoe voor de kracht des moeds 't geweld zich nederbuigt.
Die zwarte vanen zijn van Thomasz; Brederode
Verheft den leeuw van keel als overwinningsbode;
Der Geuzen bedelnap prijkt in den wimpelpraal
Van allen, en belooft den vijand heet onthaal.
Oranjes kleurengloed ontplooit zich van de stengen,
Om 't zwijmend vaderland zijn goudeeuw aan te brengen.
De duinen naadren en de stad daagt op; de zucht
Naar oudren grond en graf ontvlamt op 't luid gerucht:
»De Briel! de Brielsche dom!» en is niet meer te toomen;
Onwillig baadt het oog in heilige tranenstroomen,
De Maas bruischt vol van vreugd bij 't davren van het strand:
»Dat's Holland! God zij dank! Dat is ons Vaderland.» —

Zij ankren: dondrend vliegt de kabel uit zijn kluizen.
Het dreunt er, als de vloed door de opgebarsten sluizen,
Die dijk en dammen scheurt, maar in den Lentetijd
Weêr in zijn bed gekeerd, geruster zeewaarts glijdt,
Zijn vette slibbe aan 't veld ten zegen achterlatend;
Dan juichen land en beemd in nieuwe krachten; blatend
En loeiend huppelt schaap en rund in 't welig gras;
Des landmans hope groeit op rijker korentas

En zegent vaak den stroom, wiens ongebonden bruischen
De zware halmen op zijn akkeren doet ruischen.
Zoo dreigend scheen de storm, die neêrkwam op den Briel;
Zoo heuglijk was de vrucht, toen Spanjes dwangjuk viel.
De schutspoort opent zich en stemt haar dondertoonen;
De blijdschap gilt het uit en schatert, Hollands zonen
Zien hunne moeder weêr. Trompet en tromgebrom
Wenscht Briel en Nederland een hartlijk wellevom.
Maar vreeslijk drong die klank in 't oor der Brielenaren.
Men zag hen in de vest vol schrik en angst vergâren,
En weiffend sloop de raad in klein getal bijeen.
Een ander vliegt vol moed naar wal en toren heen,
Een zalig voorgevoel bevleugelt zijne schreden.
O God! zou 't waarheid zijn? Is 't eind der tegenheden
Nabij? — Hij klimt omhoog en hijgend ziet hij rond,
Hij ziet de leuzen van Oranjes eedverbond,
De wapnen van Treslong, der Geuzen zeebanieren,
Ja reeds het boodsvolk naar de haven henen stieren,
Hij hoort de kreten, en verstomt een poos van vreugd;
Maar keert met haast, om 't heil dat heel zijn ziel verheugt,
Zijn' medeburgers, in hun angsten, te verkonden.
»t Zijn Geuzen,» roept hij uit, »als Englen Gods gezonden!
Oranje is 't, met Treslong, den vriend van onze stad!
Komt Burgers! nu musket en zwaard ter hand gevat,
De poorten opgebonsd, de grendlen los gebroken!
Geen houtmijt zal voortaan weêr in de vesten rooken.
Den Geus de hand geboôn en juichend ingehaald,
Aan Hollands beulen 't wee van jaren lang betaald
Laat vrij de suffice raad in laffe siddring toeven

En vreezen Alva's wrok en straffen; wij behoeven
Geen raadslot, onze vuist kom stad en volk te stå!
Al wie Oranje mint toon' hart en volg me na!" —
Een maatloos vreugdgeschrei rijst op die taal naar boven,
En ijlings, vol van hoop, is elk naar huis gestoven.
De grijsheid voelt op nieuw de lang vervlogen kracht;
Des jonglings bloed bruischt op; al wie naar vrijheid smacht,
Vliegt in 't geweer, een hoop van ouden, mannen, knapen,
Bij 't daverend geschreeuw: »voort burgers! voort! te wapen!
Oranje! leef de Geus! voor God! voor Nederland!"

Intusschen had de Geus zijn vaandelen geplant:
De schepen losten volk en schutgevaart; de booten
Zijn met den snellen vloed de haven ingeschoten;
De vlootvoogd treedt aan land, ontrolt de legervaan
En beeft van ongeduld. »Geen marren meer! valt aan!"
Is al wat hij beveelt. Nog toefde in Brielle's wallen
De stadsregent; hij vreest het schriklijk overvallen
Maar Spanjes vorst meteen; en wee hem die hier wijkt,
Die wanklend in zijn trouw, voor de overmacht bezwijkt!
Doch Roobol weifelt niet, hij spreekt en aller handen
Verzaamlen rijs en stroo, zich spreidend langs de stranden.
Weêr andren snellen met de ranke sloepen voort
En slepen steng en mast en kabels weg van boord.
't Is alles leven en beweging; bijen, mieren
Spoên niet zoo haastig voort in 't nijver huisbestieren,
Waar bloem en aardgewas haar noodigen tot buit.
De wraak en 't ongeduld vlamt elk ten oogen uit.
Één wil bezielt hen, geen verwarring scheurt hun benden,

Eén doel heeft aller hart, verlossing van ellenden.
Men dringt ter poorten heen; de stapel rijzen groeit,
En ras door vonk bij vonk in lichter laaie ontgloeid,
Verheft de vlam zich, door de frissche koelte aan 't blaken,
Bedekkend met haar rook de naast gelegen daken.
De vuurtong lekt de poort, die knapt, en barst, en scheurt, —
De mastboom, door de hand der sterksten opgebeurd,
Met forschen bons op bons ter poortdeur aangedreven,
Doet post en stijlen van 't herhaalde beuken beven.
Zij wanklen, door den gloed ter helfte reeds verteerd;
De grendlen stuiven weg; de sluitboom overheerd
Spat, voor het stormgeram, in spaandren heen en vonken: —
De hechte deuren zijn in glimmende asch gezonken,
En voor geen vlam versaagd, die opstijgt voor hun voet,
Vliegt Entens met Herlijn en heel een Geuzenstoet,
Met asch en gruis bedekt, verzengd aan kleed en haren,
Ter vest in, stuitende op den drom der burgerscharen,
Door aller kreet bij kreet en zegezing onthaald:
»Leef Holland! Leef de Geus! Oranje zegepraalt!» —
Reeds had de Brielsche jeugd aan 's Geuzen zaak verbonden,
Voor Thomasz en Treslong, ter zuidpoort heen gezonden,
Het koopren slot vergruisd, en trekkend aan hun zij,
Het eerst het woord gehoord: »het vaderland is vrij!»
Hen volgt de schoonste bloem van Hollands keurelingen,
Ruijchaver met De Rijk en 't kroost der heuvelklingen,
Van Hollands westerkust, de wilde visschersgast,
Ontembaar als de golf die om zijn pinken plast,
En boven andren Geus: en wie van d'Amstel, 't Sparen,
Van Leijdens, Utrechts Rhijn zich om hun hoofden scharen,

Van Zwieten, Cabeljauw, een uitgezocht getal,
Bij 't bloedrood vlaggedoek van Steltman en Omal
Hoog wapprend in de lucht, met mokers, bijlen, koorden,
Het beeldenstormend ras van Schelde- en Denderboorden,
De felste vijand van der priestren dwinglandij,
De Gentenaren met de Walen van Lumeij.
't Gefronsde voorhoofd, 't dof gemompel zal u toonen
Wat dolle plannen in de woeste koppen wonen:
Hun momplen wordt gekrijsch, de wraak holt joelend voort,
En tuimlend voor de bijl valt kerk en kloosterpoort,
Dat dak en pijler schudt: zij dringen in, zij grimmen
Der heil'gen beelden aan, terwijl zij opwaarts klimmen,
Al spottend met de kracht, die Romes oude leer
Hun toedichtte; alles zinkt voor axt en moker neer
En spat op zerk en muur in gruzelen, de glazen
Rinkinken; wat het oog door schoonheid kon verbazen,
Ligt al verscheurd, verplet, in stof en gruis bijeen.
Nu vliegt men, d' arbeid moê, naar rijker schatten heen;
Men rooft 't gewijde goud en hangt de priesterkleeden
Zich om, gij zaagt ze in stool en kappen lachend treden,
En in dien vreemden tooi, bij 't vrolijk feestgeklank,
Verpoozen zij hun lied met hartlijk maatgezag;
De kloosterwijn lijdt last, hij spartelt in pokalen
En voert de vreugd ten top, die rondzwierf door de zalen,
Wijl 't daverend gewelf Oranjes naam vermeldt,
In schrikbren vloek bij vloek daar gistren nog gespeld. —

Een nieuwe morgen glanst, de torenklokken brommen,
En noodigen het volk naar 's hemels heilgdommen

Een hooger dankgevoel ontvonkt 't getroffen hart
Der helden tot den strijd door nood en dood gesard,
Die, wars van plonderzucht en vreedzaam na het strijden,
Een schooner offer aan den Heer der Heeren wijden.
De dankbre Brielenaar vereent zich met den stoet:
De vader stort in 't hart der zonen heel den gloed
Die in zijn boezem gloort. »Zoo mag ik 't nog aanschouwen,
Het heil, waarom mijn geest, met onbegrensd vertrouwen,
Den God der Vaad'ren bad;» (zoo sprak hij) »Holland vrij!...
Het hartbeklemmend wee der jammernacht voorbij!...
Zoo mag 'k de scharen, die naar 's Heeren tempel snellen,
Met onbevreesd gemoed en blij gezang verzellen!...
Loof, loof den Heer, mijn ziel! Mijn kindren looft den Heer!" —
De kerk is vol gestroomd, de helden zaten neêr.
Een achtbre leeraar is ten kansel opgetreden,
Hij, zelf den ketenprang ter naauwernood ontgleden,
Vermeldt de wondren des Almachtigen, en spreekt
Van hemelsch vuur doorgloeid; een stroom van tranen breekt
Uit aller oogen, bij 't herinneren der plagen,
Nu weggeweken voor der vrijheid zonnedagen.
Het psalmgezing vervangt zijn taal, en dringt in 't koor
Van 't Englen maatgeluid der heem'len jublend door.

Stijgt, Hallelujah's, stijgt naar boven
Op harpsnaar en bazuingeklank!
Al de aarde moet haar Schepper loven,
En gij, mijn ziele! loof en dank!

Wat zou den gloed des danks verdoven
Die oprijst al ons leven lang?
Stijgt, Hallelujah's, stijgt naar boven
Op d'adem van ons maatgezag!

Juicht broeders! uit de wilde golven
Brak ons de blijde morgen aan!
Wij zonken weg, in 't leed bedolven,
God sprak — de zon is opgegaan!
Hij wenkt, de neevlen zijn verstoven!
Rijs op dan, offer van den dank!
Stijgt, Hallelujah's, stijgt naar boven
Op harpsnaar en bazuingeclank!

God heeft ons door de woeste baren
Ter veilge haven ingeleid,
Ontworsteld aan de doodsgedaren,
Een stad, een vaderland bereid.
De vijand mocht ons d' erfgrond rooven,
God brak de kluisters van den dwang:
Stijgt, Hallelujah's, stijgt naar boven
Op 't ruischen van ons maatgezag

O zegen Gij deze eerstelingen
En trek aan onze benden voor!
En, hoe Uw haatren ons bespringen,
Wijs Gij, O God! ons 't zegespoor:

Zoo moog U 't laatste nakroost loven,
Zoo Neêrlands eeuwge hartendank!
Stijgt, Hallelujah's, stijgt naar boven
Op harpsnaar en bazuingeklank!

Ja, 't nakroost looft dien God, uw sterkte, o Geuzenhelden,
Wier armen, zwak van kracht, den vijand tegensnelden;
Die dwars door zee en vuur een nieuwe hope bracht
En 't Vaderland herwont voor 't waardig nageslacht!
Ja, meer dan 't Vaderland, de zuivere Godsvereering,
Te dierbaar aan het hart na jaren van ontbering.
Gij hebt de martelvlam in 't Spaansche bloed gebluscht!
Ontzachlijk was uw strijd en zalig is uw rust!
U zij mijn citherklank, mijn vaderlandsche toonen
Gewijd! En mogen ze in de borst van Hollands zonen
Een vuur ontsteken, dat, tot 's Hoogsten eer ontbrand,
De hateren verteert van 't moedig Nederland;
Dat, in den boezem van hun kindren weêr aan 't gloren
Der oudren grond verlicht, tot nieuw geluk herboren,
Dan juicht mijn harpgeklank, God geef'! in 't zalig lot.
De God der Vaadren blijf' ook onzer kindren God! —

Februarij 1832.

GENOT.

DOOR

W. H E C K E R.

O, de vreugd
Van uw jeugd,
Die de lente geniet,
En de zucht
Van genucht,
Die uw boezem ontvliedt;

En de roos,
Die altoos
Op de wangen u bloeit,
En de taal,
Die 't koraal
Van uw mondjen ontvloeit

En de lach,
Die 't gezag
Van den stugste verbreekt,
En omhoog
In uw oog
Even vriendlijkens spreekt;

En uw voet,
Die zich spoedt
Als gewiekt over 't veld,
En in spel
De kapel
En het koeltjen verzelt:

't Is mij borg,
Dat geen zorg
Aan uw zieltjen nog knaagt,
En geen smart
U het hart
In uw jeugdjen belaagt.

En zoo iets
Het verlies
U bedreig' van dat zoet,
Laat de Min
Tot u in,
En 't verlies is vergoed.

Bij uw

BILDERDIJK.

Eene herinnering (1).

DOOR

IS DA COSTA.

O, aller Zangren schittrendst voorbeeld,
Door tijd- aan tijdgenoot veroordeeld!
Hoe zal een billijk nageslacht
Van uw verheven dichterkracht,
Van uw verheevner ziel gewagen,
En 's Lands geschiedrol ondervragen
Van 'tgeen dit Neêrland voor u was,
Bij uwer dagen leed, bij uwer beendren asch!

De naneef, ja! hij zal het lezen,
Tot welk een zwerversleed verwezen,
Met welke taal, gesleept door slijk,
Der Dichtren koning, Bilderdijk,

Een pest gelijk, werd uitgesloten,
Een ban gelijk, werd uitgestoten
Van Neêrlands duur gekochten grond,
Omdat hij trouw aan God en d' eed der Nassaus stond.

Een b

De naneef, — blozend moog hij 't lezen!
Toch mag hij niet verwonderd wezen
Dat, waar onzaal'ge burgertwist
In de ongestuime boezems gist,
De driften, eenmaal dol aan 't rennen,
Voor palm noch lauwer eerbied kennen,
En ridderlijke dichtermoed
Met smaad en ballingschap en afkeer werd geboet.

Voor de

Of zoo hij 't, verder, vindt beschreven,
Hoe meer dan eenmaal in een leven,
Zoo rijk aan tranen, foltring, nood,
Door zijner kindren vraag om brood
Dat leeuwenhart werd opgereten,
En 't schor geluid van wanhoopskreten
Die keel ontperst, bij wier muzijk
De nachtegaal van 't woud, de zwaan der fabel wijk'; —

Valt Va

Laat hem ook dit geen opzien baren
Een lot, zoo menigwerf ervaren
Door dichtkunsts fierste puiksieraân!
Van aller hoofd, Homerus, aan,

Tot wat, Homeer der Portugeezen,
Camoëns (2)! uw eereloon moest wezen,
Die, Dichter, Edelman, Soldaat,
Een brood at, bij den nacht gebedeld langs de straat.

Of mogen dit de nageslachten
In 's dichters lot bevreemdbaar achten,
Dat hij geen juichtoon vond, maar smaad,
Miskenning, laster, hoon en haat,
Als, niet omstuwd van strijdgenoten,
Noch zichtbre wapens aangeschoten,
Hij onder 't snerpndst levensleed
Voor de eer der Waarheid brandde en afgoôn nedersmeet?

Niets van dat alles blijft vergeten!
Niets van dat alles zij verweten!
Het werd verwacht, het werd voorzegd,
Het is der keurelingen recht.
Geen' Bilderdijken bij hun leven
Wordt de eerekrans naar eisch gegeven,
En worstelaren, zoo als hij,
Valt Vaderland en volk eerst na hun uitgang bij!

Doch dat een vreedzaam grafgesteente
Des Dichters afgelegd gebeente
Reeds sedert zes paar jaren dekt,
En nog dat graf geen aandrift wekt

Tot leed-, — tot schuld-, — tot dankbelijding,
Ten zoen der bitterste bestrijding
Die meer dan vijftig jaren lang
In Neêrland weêrklank gaf op zijn doorluchten zang; —

Ook v

Doch dat de heerlijkheid dier zangen,
Met zooveel koelheid vaak ontfangen,
Verguisd of naauwlijks opgemerkt,
Zelfs door geen dood verzoening werkt,
Noch al die Taal- en Waarheidsschatten
Die 't stoutst vernuft wist zaam te vatten,
Maar — aan de voeten bracht van Hem,
Die Neêrland tot Zich roept ook door der Dichtren stem; —

Maar

Ja, dat wel Nederlandsche knieën
Zich nederbogen voor genieën
Op uitheemsch grondgebied geteeld:
Voor Byrons glans, voor Goethes beeld;
Maar Neêrlands volk geen stem doet hooren:
»Zij menschvergoding afgezworen!
Maar, waar van Dichtkunst spraak mag zijn,
Zoo roemt niet, volkeren! want Bilderdijk is mijn!» —

En voor

Ziedaar, waarvan de nageslachten
Eens zullen rekenschap verwachten, —
Waar 't jonge Holland bovenal
Eens voor gedagvaard worden zal;

Dat jonge Holland, aan zijn streven
Verschuldigde eer bevoegd te geven,
Bestond er eenmaal zielsgevoel
Ook voor des Dichters kunst, maar meer nog voor zijn doel.

Zijn doel? zijn zucht? — Van uit die oorden,
Waar stroom op stroom van waarheidsworden
Zich uitgiet in de zee van lof,
Die tot God oprijst uit het stof; —
Van daar, zoo ooit herinneringen
Nog 't hart der zaligen doordringen,
Vraagt u de Dichter roem noch recht,
Maar dat ge aan dit zijn woord toch geen gehoor ontzegt!

Aan dit zijn woord, o Neêrlands zonen!
U toegeaâmd in duizend tonen
Van meer dan daagsche poëzij,
Van ziel- en Englenmelodij:
»Uw taal, uw Godsdienst (wat verander!)
Ziedaar uw heil- en zegestander!
Verzaak ze voor geen god der Eeuw,
En voorts, blijf wachtend op de stem van Judaas Leeuw!"

En ook tot U, doorluchte Koning!
Sprak, niet met ijdele praalvertooning,
De Dichter gloeiend voor uw huis,
Van Christus komst, van Christus kruis!

Tot U, wiens wieg hij heeft bezongen,
Wien, als uw roem zweefde op de tongen,
Van Taag-, tot Theems-, en Sennesboord,
Zijn hart steeds heeft verzeld met bede en harpakkoord.

Met bede en harpakkoord? — met liefde,
Die, wat des Dichters hart ook griefde,
Niets bloedender ooit heeft betreurd,
Dan Neêrland en Oranje elkander afgescheurd.
O! zoo wat hij zich van U spelde,
Aan U, van U, voorzeggend meldde,
Uw keus, uw deel, uw roeping zij, —
Geen vorst, o Neêrlands Vorst! bevoorrecht meer dan Gij!

1843.

- (1) *Extract uit het recès van den Extraordinairen Landdag
in Maart en April 1795 bij een continuatie binnen
de stad Zutphen gehouden*

Dingsdag, den 14 April 1795.

Op de Missive van Hun Hoog Mog. (geschreven in 's Hage den 26 Maart laatstl.) ter geleide van een Extract uit het Register der Resolutien van Hun Hoog Mog. van dienzelfden dag, neevens een request door zeekeren WILLEM BILDERDIJK aan de Provisioneele Representanten van 't Volk van Holland op voorz. datum gepresenteerd, daarbij te kennen gevende

gemo
dezel
eene
van li
Onzer
op zij
staan
sujet
bevin
gelijk
W
respe
exec

(2)

gemoedelijke bezwaaren te hebben wegens den Eed bij Hoogst-dezelve op den 9 van die Maand vastgesteld, (en houdende eene doorstralende verkleefdheid aan het vernietigd stelsel van list en geweld) voords eene afkeuring der wettigheid Onzer gezegende revolutie, en de eeuwige waarheden waar op zij steund; Gedelibereerd zijnde, is goedgevonden en verstaan, dat gen. WILLEM BILDERDIJK, als een zeer gevaarlijk sujet, ingeval zig binnen deze Provintie mogte komen te bevinden, het verblijf binnen dezelve zal worden ontzegt, gelijk ontzegt word bij deze.

Wordende ten dien einde het Hof Provintiaal gelast de respective Municipaliteiten aan te schrijven, om op de executie van dien naauwkeurig te letten.

(2) Men spreke uit: *Camoins*.

DAGERAAD AAN ZEE.

DOOR

J. P. HEIJE.

I

De morgen daagt, en dooft den bleeken glans
Van 't dungezaaid en sluimerziek gestarnt',
En d' uchtenddamp, die wemelt aan den trans,
Duikt weg voor 't licht dat in het oosten barnt;
Een frissche koelte jaagt het trillend schuim
Der breede golven, brekend op het strand,
In blanke vlokken over 't rulle zand —
En 't zonlicht giet zich uit door 't blaauwe ruim,
En spiegelt zich in 't levend diamant
Van 't krinklend nat, dat spelend om mijn voet,
Zijn zilver smelt in 't goud van d' uchtendgloed.

O! dikwijls heeft mijn oog in 't digte woud
Uw scheemrend licht, o dageraad! bespied,
Het glinstren van uw stralen langs het hout
En 't spranklen van uw vonken in den vliet!
Dan wektet gij met gouden vingertop
Het sluimrend loof van eik en popels op,
En opendet met d'adem van uw mond
Het hulsel van den wilden rozenknop,
En dronkt den dauw en vaagdet drop bij drop
Van bloem en blad, nog buigend naar den grond;
En wat Natuur aan stem en klanken heeft
Als de uchtendwind langs bosch en akker zweeft...
Het ruischen in de toppen van 't geboomt',
Het suizen waar het jeugdig loof van trilt,
Het ritslen van het opgeschrikte wild
En 't murmlen van de beek die dalwaarts stroomt,
Het kraken van het versehe heidekruid,
Het bijgegons en 't snorren der kapel,
Het voglenlied, dat, slepend, dartel, schel,
De lucht doorzweefde met bezield geluid...
't Smolt alles zaâm in duizendstemmig koor;
En 't was me als drong, bij 't loflied der Natuur,
Die morgenstraal van albezielend vuur
Met de eigen kracht tot in mijn boezem door.

Hier rijst gij eenzaam over 't naakte strand
En wekt geen leven door uw milden gloed!
Hier opent zich geen bloem in 't dorre zand,
En 't brullend golven van den woesten vloed

Juicht, u ter eer, den wilden morgengroet.
Toch zijt gij schoon, oneindigheid van licht!
Wanneer ge breekt door 't vaal en nevig graauw,
En langzaam zich een tint van scheemrig blaauw
Aan de oosterkim vertoont voor ons gezigt! —
Een purpren streep omboort den westertrans
En scheurt de lucht en golven van elkaâr,
En schichtig blinkt een helderwitte glans
Ter branding uit en spat van baar tot baar,
In zilvren sterren, glinstrend naar omhoog; —
Nu rijst het zwart der golven voor ons oog
En tooit zich grillig op met groen en goud,
En duizend tinten wisslen aan den boog
Zich statig welvend over 't woelend zout.

Nog toeft de zon: — een glimp van rozenrood
Speelt door de lucht en kleurt de blanke kruin
En 't gele helm van hoog en lager duin;
Maar aan de kim breekt uit der wolken schoot
Een zee van vlammen over strand en vloed,
En lucht en duin ontbranden in dien gloed
En aard en hemel smelten voor 't gezigt
In louter vuur, in louter licht!

II.

Wel zijt gij 't beeld van d' eersten Scheppingsdag,
O dageraad, wanneer gij strand en zee
Begroet en toelonkt met uw' zonnelach!
Wel voert gij ons op luchte vleuglen meê
En maalt den geest het wordingsuur der aard,
Toen 't Englenheir haar Schepper hulde bragt!

Nog drijft ze woest en ledig door den nacht:
En wat ze strijdigs in haar schoot bewaart;
Woelt vormloos in des bajerts diep dooreen:
Maar 's Heeren geest zweeft langs de watren heen,
En door den sluijer, die nog zwart en digt
Met looden zwaarte d' afgrond houdt bedekt,
Dringt Godes woord en met dat woord — het Licht! —

Onpeilbaarheid van glansen en genaê,
Almagtig woord dat ons ten leven wekt,
„Het worde Licht!” nog ruischt gij vroeg en spaê
Van 's werelds aanvang alle heemlen door;
En waar gij klinkt, ontsteken op uw spoor
Zich duizenden van zonnen; — en een koor
Van Englen knielt, — ootmoedig het gezigt
Bedekkend met hun vleuglen — dankend neêr;
En verder ruischt het voort van sfeer tot sfeer
En de eeuwigheid geeft juichende het weêr:
»Het worde licht, het worde licht!”

Gij woord des Levens! godlijk vlamvend zwaard!
Dat nacht en duister wegdrijft van onze aard,
O! drijf gij ze uit de plooiën van ons hart!
Verlicht ons brein, verhelder door uw' magt
De volken door ellende en schuld benard!

De stem des afgronds daverd door den nacht
Als 't bruisen veler watren — en een kreet
Van wilde wanhoop dringt er door de lucht:
Een woeste gil van lang verbeterd leed,
Een schrille lach en akelig gezucht,
Een angstig kreunen, dat om laafnis vraagt,
Een tandgeknars van honger, die er knaagt
Aan 's volks gebeente, dringt de wereld door, —
Zich mengend in 't geschater van den lust,
(Dat opstijgt uit een duizendstemmig koor)
In 't razen van de dolheid, onbewust
Van d'afgrond aan wiens rand zij juichend dwaalt, —
En vreeslijk wordt die scherpe klank herhaald
Van zee tot zee, van kust tot kust,
Zich heffend naar des Hemels kopren muur
Die doof is voor den wanklank der Natuur:
En de aarde siddert als een hulploos wicht,
Omwindeld door de banden van den nacht
En krimpt van wee en smeekt met droeve klagt:
»Het worde licht, het worde licht!"

O dageraad! — belofte van den Heer
Dat ge eens in 't Rijk des geestes dagen zult! —

O! zag mijn oog die ure nog vervuld,
Ik legde 't hoofd in kalme ruste neêr!
O! dageraad van vrede en licht, breek aan!
Breek aan voor 't kranke en diepgeschokte Euroop;
Of moet het, naar der volken wisselloop,
In eigen schuld en zonden ondergaan,
Opdat een nieuwe wereld rijzen mogt,
In versche jeugd, in onvergiftigd bloed,
Verkort den doodstrijd, die het lijden moet,
Verhoor de stem, die weeklaagt door de locht:
»Gij wachter, spreek! wat is er van den nacht?"—
O! geef tot leven of tot sterven kracht!
Luik 't brekend oog, dat naar zijn einde smacht,
Of schenk een straal van hoop aan ons gezigt: —
»Het worde licht, het worde licht!"

III.

En gij, mijn Vaderland! — uw dageraad
Van kracht en glorie is van 's hemels trans
Reeds lang geweken: schemert ook de glans
Van uw historie — waar hij ondergaat

In speling van bedrieglijk avondrood —
Aan verre kimmen, in verleden pracht....
Die glans zinkt telkens dieper in den schoot
Der tijden; ras mijn land, is 't Nacht! —
O! als ik ronddwaal aan uw eenzaam strand
Het oog gevest op 't ledig ruim der zee,
Waar slechts een enkle visschersboot, in steê
Der wolk van schepen met uw jeugd bemand,
't Verschiet bepaalt, en ik, met luistrend oor,
In plaats van grof geschut of zegekreet,
Of der matrozen wild en vrolijk koor,
't Eentoonig brullen van de golven hoor,
Dan vaart een rilling door mijn leên; en wreed
En schamper klinkt uit den verbolgen vloed
Een stem vol toorn en hoon mij te gemoet;
Een stemme die mij maant in forsche taal
Aan tijden, toen het verste land uw vlag,
Hoog boven allen, vrolijk wappren zag,
En voor den staf van Hollands Admiraal
Zich nederboog met vreeze en diep ontzag! —
O! zou der volkren roem een ijzren wet,
Een strengen duur des levens zijn gezet?
Breekt nooit een tweede dag van glorie aan,
Als de eerste, na een bangen worstelstrijd,
In digte neven onder is gegaan?
En moet ge sterven, kwijnend als ge zijt,
Mijn dierbaar land! wanneer de laatste vonk
Die, half verdoofd, nog aan uw hemel prijkt,
Bezwijmt, en iedre lichtstraal die er blonk

Voor diepen nacht en tastbaar duister wijkt —
En moet ge sterven, om niet op te staan?

Toch bragt eens de Aarde schatting u en groet,
Toch boog Europa nedrig aan uw voet,
En boog niet enkel voor uw Overmagt,
Niet enkel voor uw Nijverheid en Goed,
Niet enkel voor uw Dapperheid en Kracht, —
Het boog voor Trouw en Deugd en Schoonheidszin,
Voor Godsvrucht die uw tempelen heeft bewoond,
Voor Wetenschap met lauwerloof gekroond,
Voor Gastvrijheid der ballinge betoond,
Voor Staatskunst, Vroedigheid en Vrijheidsmin;
En juichte in heil en welvaart als uw blik
Het vreê beloofde, en kromp ineen van schrik
En sidderde, bij 't fronsen van uw hoofd!
En nu!....

o Star! van kracht en licht beroofd,
Wat zijt ge droef en aklig neêrgestort,
O morgenstar, wier glansen, nu verdoofd,
De onmeetlijkheid der Heemlen viel te kort!

Gij dageraad die opstijgt uit den vloed,
O! wees me een teeken van den Heer! — Zijn magt
Doorstroom' met godlijk vuur het kille bloed
En wek' ons Volk tot nieuwe levenskracht!
Neen 't is geen dood, 't is sluimren! — op! ontwaakt! —
Mijn Vaderland, 't is dag, 't is helder dag!
De Heere roept, o hoor zijn stem, Hij naakt;

Buig neder voor zijn voeten, in ontzag
Eu vreeze en sidddring, val op 't aangezigt,
Verstok u niet! nog eenmaal klinkt dat woord;
Dat woord des Levens, waar de Nacht voor zwicht;
Voor u, voor u herklinkt het, ruischt het voort:
— Och! dat uw oor 't niet vruchtloos hebb' gehoord —
»Het worde licht, het worde licht!»

Een e
Wann

En al
De vr

De sr
Maar

En da
't Arn

ht;
:
rd —

VERLOREN VRIENDEN.

DOOR

DR. R. BENNINK JANSSONIUS.

Een enkle zoete traan, geen bittre zieleklachten,
Wanneer ge in de eenzaamheid van doorgewaakte nachten
Terugziet op het schoon voorleên,
En als de ziener, met den tooverstaf gewapend,
De vrienden uwer jeugd, reeds onder 't moskleed slapend,
Op nieuw voor uw gezicht laat treên!

De smart zou wanhoop zijn, waart gy my gants ontnomen,
Maar nu, gedurig keert ge in visioen en droomen,
En daarom is mijn smart my zoet,
En daarom is 't me als een, die starend voor zich henen,
't Armoedig dorp, door 't licht der volle maan beschenen,
Weemoedig als een Eden groet.

Want, o — wy hadden saam, meest op bebloemde wegen,
Een schat gewonnen van geloof en hope en zegen,
En meer dan aardsche zaligheên;
En zie, dien rijkdom, ons zoo eindloos hoog in waarde,
Wy deelden dien nog niet, als gy verdweent van de aarde:
Nog blijft hy u en my gemeen.

En 't zou dan zonder u my ledig zijn beneden?
Van wat ons samen bond, gedachten, zuchten, beden,
Stond ik er nog geen enkle af;
Uw beeld leeft in mijn ziel, uw geest blijft my omringen,
En teekens van 't voorleên en zoete herinneringen: —
En — bloemen gaar ik op uw graf.

Maar klachte en traan voor hen, die met de vriendschap
dweepen,
Waar zij zich door den vriend der jonkheid niet begrepen,
Vergeten en verlaten zien.
O! ver van my dat lot, te moeilijk om te dragen,
't Is als de hageljacht in May- en Junydagen,
Die d' oogst vernielt van de akkerliên.

De Hemel heeft voor ons nog glansen, de Aard nog geuren,
't Gestarnte spreekt ons toe, 't graf teelt voor wie er treuren
Nog bloemen, rijk in zoeten troost;
Maar wie zijn vrienden mist, eer 't graf hun stof bewaarde,
Wat star die hem verkwikt — wat bloemtjen teelt de gaarde,
Dat hem verkwikkend tegenbloest?

M. TULLIUS CICERO.

DOOR

MR. M. C. VAN HALL.

Wie daalt daar met een' tooverstaf,
Arpinum! van uw bergen af,
Gelauwerd door de Zanggodinnen?
Wat Godheid gaat zijn schreden voor,
En wijst naar Rome's tempeltinnen
Den fieren jongling 't blinkend spoor?

Hij komt, o Wereldkoningin!
Ten troost van uw verdrukt gezin,
Dat zucht bij al uw zegetogten;
Dat Koningen voor zich geknield,
Maar, zelf vertrappt door wangedrogten,
Der Vadren grootheid ziet vernield!

Voor lang zijn Vrijheid, Regt en Deugd,
De glorie van uw heldenjeugd,
Gevlugt van haar bevlekte altaren:
Uw Cato heeft geen Vaderland;
In burgerbloed staan de adelaren
Der Scipioos, onteerd, geplant.

Maar nu? hef, Rome! een danklied aan!
Die zon van bloed zal ondergaan:
Arpinum's telg, hij werkt dit wonder!
Hij spreekt, op hooger zending stout,
En 't misdrijf vlugt, als, voor den donder,
Het siddrend roofgedierte in 't woud.

Romeinsche Raad! gij, die voorheen
Een Raad van louter Goden scheen,
Rijs op! te lang in schand' verzonken!
Hij wenkt! herneem uw' luister weêr,
En werp de keetnen, u geklonken,
Voor uw tirannen, juichend, neêr!

Stof, Cesar! op uw bloed en faam,
Een Burger van een' nieuwen naam,
Niet schitterend door lauwerbladren,
Van wacht omringd, noch oorlogspraal —
Hij durft u, onverschrokken, nadren,
Gewapend met vernuft en taal.

Stijg dan, vergramd, ten Regtstoel op
Uw oog voer' d' angst des doods ten top!
Hij spreekt! reeds is uw hart veroverd!
Ligarius vreest boei nog schand':
De gouden mond ontsluit, en toovert
U 't vonnis uit de ontroerde hand!

Zelf 't muitend graauw buigt voor zijn stem;
't Gezag herleeft, de Wet krijgt klem:
Een troon herrijst op zijn bevelen;
De Catillinaas zijn gevelde!
Daal, Vrijheid! daal met uw gespelen —
Uw outer blaakt, door hem hersteld.

De erkentnis roert het stugst gemoed.
»Regtschappen Consul! wees gegroet!"
Zoo juichen Raad en Volk te gader;
Zelfs Cato's koude borst ontbrandt;
Verrukt, geeft hij den naam van VADER
Den redder van zijn Vaderland.

Een eeuw van heil daalt zegnend neêr!
Bergt, krijgslîen! zwaard en legerspeer!
Grijp, nijvre landman! spade en kouter!
Klink, maagdenlied! langs veld en dal;
Omkrans, o Herder! Pales outer —
't Is rust, 't is blijdschap overal!

Ras eindt dat heil, rampzalig volk!
Uw Brutus wet, ontzind, den dolk,
En Cesar sterft aan zijne voeten;
Uw Grooten stoken 't wraakvuur aan;
Maar gij slechts zult het euvel boeten,
Dat Brutus wrevel heeft bestaan.

Vlugt, Cicero! naar 't eind der aard';
't Verbasterd Rome, uw deugd onwaard',
Zal, als weleer, voor monsters knielen;
Reeds eischt Antonius uw bloed!
Den tijger, die u zal ontzielen,
Dien, eedle! hebt gij zelf gevoed.

Ja, vruchtloos heeft uw geest en taal
Popelius ontruikt aan 't staal;
De ondankbre zal u 't hart doorboren!
Redt, Goôn! uw' tolk; beschermt den Staat!
Doet 't misdrijf uwen donder hooren!
Hij zwijgt.... Gij toeft.... het is te laat!

Maar, deugd en wijsheid! gij ontvliedt,
In 't uur des doods, uw' priester niet;
Godessen! blijft uw' held omzweven;
Sterkt, sterkt zijn' geest met hemelzin!
Daar valt de bijl! in hooger leven
Voert gij uw lievling, juichende, in!

Getrouwen, die het jongste woord
Uws meesters, schreijend, hebt gehoord!
Zegt, hoe zijn dood zijn' roem bleef staven:
Gij stondt, alleen, den grijsaard bij!
Werpt weg uw kleed, gij zijt geen slaven!
Dat Rome kniele! gij zijt vrij!

Juich nu, Antonius! en spot!
Schip moed! de hand ligt afgeknot,
Waarmeê uw gruwlen staan beschreven;
Die mond, wiens krachttaal gij ontvloodt;
Dat oog, wiens bliksem u deed beven: —
Vrees niets!.... 't is alles koud en dood.

Verschriklijk schouwspel! zwijg, mijn luit!
Romeinen! schreit uwe oogen uit;
Maar neen! gij tiert, langs markt en straten,
Den vadermoorder nog ter eer,
En knielt, van al de Goôn verlaten,
Lafhartig, voor een monster neêr.

Beef, bastaardkroost! een Wraakgodin
Daagt op: reeds zwaait de Nijlvorstin,
Van wellust zwijmlend op haar' zetel,
De' ontgloeide krijgstoorts u ter straf,
En eischt haar' laffen Boel, vermetel,
't Romeinsch gebied als bruidschat af.

Verberg, o blonde Tiber! 't hoofd:
De stad der aard', van kroon beroofd,
Zal siddrend voor haar' Drieman bukken:
Cleopatra verzelt zijn schreên!
Haar voet zal Vesta's tempel drukken,
En 't heilig Kapitoool betreên.

Weert, hooge Goden! weert die schand'!
Dat eer, met bleek bestorven hand,
Cleopatra haar grafcel bouwe;
Paleis en hofpraal zette in vlam!
O dat zij Rome nooit aanschouwe!
Verdelgt, verdelgt haar' trotschen stam!

Triomf! nog waakt een heldendrom,
En veilig Numa's heiligdom!
'k Zie, Actium! uw golven rooken;
Uw strand, met schuldig bloed geverfd —
O Tullius! gij zijt gewroken:
Uw moorder vlugt — hij vloekt en sterft.

Wie is hij, die dees heilmaar meldt,
Die 't eerst ter marktplaats henen snelt,
Daar, waar, voor weinig bange jaren,
Het dierbaarst hoofd hing afgeknot,
Door 't uitschot der geweldenaren
Zoo wreed mishandeld en bespot?

Hij is 't (regtvaardig zijn de Goôn!)
Romeinen! 's grooten Reednaars zoon;
Zijn bijlentros omslingren palmen;
Hij spreekt, nu vangt uw feestlied aan....
'k Hoor reeds uw heuvlen blij weêrgalmen:
»Iö! de bloedschuld is voldaan!"

U, eedle schim! wijdt de aard' haar' dank!
Nog hooren wij uw' tooverklank!
O neen! gij zijt niet weggevaren:
't Vernuft, dat Rome's Schutsgod was,
Bleef, eeuwen, om haar puinen waren,
En waakt nog op haar stuivende asch.

Van daar gloeit, aan der kunsten trans,
Nog 't heerlijkst licht, naar reiner glans:
't Beschaafde Euroop' baadt in die stralen.
Juich, Latium! al viel uw kroon,
Die kroon blijft op uw tombe pralen:
Arpinum's burger was uw zoon!

EEN LIED IN GELDERLAND.

DOOR

S. J. VAN DEN BERGH.

Groene heuvels, bruine dalen,
Velden geel van golvend goud,
Beekjens, die als zilver dwalen
Tusschen grijs en rossig hout,
Gulden stroomen, bonte hoven,
Purperwazig blaauw verschiet,
Met uw blaauwer lucht daar boven,
'k Heb op nieuw uw schoon bespied!

'k Heb op nieuw, van zorg ontslagen,
't Heil genoten, dat gij schenkt;
'k Werd een reeks van blijde dagen
Door uw toovrend zoet gedrenkt;
'k Heb gejuicht, geweend, gebeden
Bij 't genot, door u geboôn,
En op nieuw in 't hart beleden:
God, wat is uw schepping schoon!

Gelders lustoord, 't rijkst aan zegen
Van 't gezegend Vaderland,
Sporen dragend allerwegen
Van des Scheppers milde hand,
'k Stem het afscheid tot uw eere,
Ongehuicheld, ongevraagd,
Eer ik tot mijn lieven keere,
Eer de plicht mij huiswaarts jaagt.

Nooit vergeet mijn ziel de weelde
In uw Eden mij verstrekt,
Dat mijn matte ziel weêr streelde
En haar dichtgloed heeft gewekt;
Nooit de tonen, opgevangen
In uw plechtig eikenwoud,
Nooit de zachte geestenzangen,
Die uw heî geen oor onthoudt;

Nooit de zilvren maanlichtstralen
Die 'k zag weemlen in 't plantsoen,
Langs uw beukentwijgen dwalen,
En zich leegren op uw groen;
Nooit het klinglen van de bellen,
Rinklend op den avondwind,
Die aan 't scheperskind vertellen:
In de verte naakt uw vrind:

Nooit in Betuws vette weiden ,
'tDak, waar ik, naar Geldersche' aard,
Zacht een leger mij zag spreiden,
Harten vond, uw erfgrond waard ;
Nooit de vriendschap, hoog te roemen,
Maar te gul voor gullen lof,
Zoet als 't geuren van uw bloemen,
Kluistrend als uw *Oldenhof*.

Droevig valt mijn ziel het scheiden ,
Als het dorrend blad den boom,
Maar de hoop blijft mij geleiden:
't Weêrzien zij, door God, geen droom !
En in later levensdagen
Weêr gevlogen naar uw gaard,
Klopp' mij 't hart met de eigen slagen,
Maar - Gods weldaad meerder waard !

W E L D A D I G H E I D.

DOOR

J. J. L. TEN KATE.

*S'il n'y avait point de jugement dernier,
voilà ce que l'on pourrait appeler le
scandale de la Providence, la patience
des pauvres, outragés par la dureté et
par l'insensibilité des riches.*

BOURDALOUE.

Gezegend boven al 't gesluierd Mededogen,
Dat elken dank naar God verwijst,
Dat tranen geeft bij 't goud, en tranen wischt van de oogen,
Dat ziel en lichaam, beide, spijsst!
Een toegeworpen gift voedt — maar verkwikt geen armen;
Geen weigring doet het hart zoo zeer.

Een aalmoes zonder liefde is maar een half erbarmen,
Koude erts, geschilderd vuur, — niets meer!
Gij Rijken, of gij 't wist! Gij zoudt de stulp niet schuwen,
Die meer nog dan uw kruimels wacht;
In de eerlijke armoe niet een vloek zien die doet gruwen,
Maar Gods beschamende oppermacht.
Gij Rijken, of gij 't wist! Gij zoudt geen deernis toonen
Zoo droog, zoo fronslend, en zoo wreed,
Als of gij door uw hulp het recht kocht om te honen,
Of uw verplichte een voetvaag heet!
Zoo de ongelukkige dien gij vertrap, dorst spreken,
— Nú breidelt hem uw goud den mond! —
Wie weet of niet dees klacht zijn boezem uit zou breken:
— Een oog om oog en wond om wond! —
»Gij maakt mijn luiheid en mijn bandeloze zeden
Mij tot een geesselend verwijt:
Maar noem mij, zoo gij durft, dan úw zorgvuldigheden,
Waar gij uw schatten in verslijt!
't Is zorg der Eerzucht, zorg der Wellust, zorg der Weelde:
De driedubble onrust der Fortuin!
Begeerte en Walging, wien ge uw levenshelften deelde,
Vergrijzen vóór den tijd uw kruin!
Gij moogt mij in uw trots *onnuttent* dienstknecht heeten,
Maar op wat lastbrief vonnist gij?
Zijt gij de Meester dan? Of zijt ge úw naam vergeten?
Ontrouwe dienstknecht, andwoord mij!
O, zoo de schuldigsten ook de armsten moesten wezen,
Spreek, zou ons lot verschillend zijn?
Uit rimpels van gebrek zoudt gij uw onschuld lezen!!

Tot lompden schrompelde uw satijn!
'k Gebruik mijn krachten niet, zoo klaagt ge. Zijn úw krachten
Niet even ijdel wegeevloeid?
Wijl ik niet arbeid, eischt ge, ik zal van honger smachten —
Maar gij, zijt *gij* die wet ontgroeid?
Zijt gij dan rijk om van eens anders zweet te leven?
Neemt gij de rozen tot uw dons,
Om mij een bulster van haar prikkelen te geven?....
Ha! God zal richten tusschen ons,
En voor de vierschaar van Zijn heiligheid zal 't blijken,
Of uw verkwisting minder woog
Dan 't schaamtloos bedelen van mij en mijns gelijken,
Wie nooddrufte onlust nederboog!...."

O, geeft dan d' arme een hart, gevoelig voor zijn lijden:
Uw hart, bij 't penningske uitgeleid!
En kunt gij hem van 't juk der nooddrufte niet bevrijden,
Zalf dan zijn striem uit menschlijkheid!
Ach, in de Schouwburgzaal voelt ge uw versmeltend harte
Voor eens Tooneelheds jammren slaan,
Eert ge ingebeelde ellend met wezendlijke smarte,
Een fabel — met uw besten traan!
En aan den drempel ligt uw broeder, moê van 't dwalen
Door lichaamspijn en zielenood,
Een Lazarus, die u zijn jammren wil verhalen,
Maar wien gij wreevlig van u stoot!
En twintig schreên van daar, zit, kwijnende in ellenden,
Een Vrouwe op 't donker kamerkijn,

Met zeven kindren, die geen kindervreugde kenden,
Die in 't gebrek volwassen zijn!....
O Menschen! Menschen! is de Schouwburg uitgelezen
Tot werkplaats uwer deerenis?
En heeft dan 't treurspel van uw Weduwen en Weezen
Niets dat uw tranen waardig is?!

1848.

M O R G E N.

DOOR

C. W. VAN DER POT.

»Morgen, morgen

Stevent mijn vaartuig de haven weêr in!
Rijk is de lading en groot is 't gewin.
Vul mij den beker met kostlijken wijn!
Noodig mij gasten op 't vrolijk festijn!
't Schip, dat op morgen hier aanlandt uit zee,
Brengt heel den schat van mijn huis met zich meê!"

Wat slaat daar tegen 't venster aan?....
Hoor! 't is de losgebroken wind!
De wind wordt storm! de storm orkaan! —
Wee hem, die zich op zee bevindt
En dobbert op den oceaen!

De stormwind blies met fel gedruisch,
En greep het schip, verwoed en gram;
En wierp het op een rots tot gruis;
En toen 't gewenschte *morgen* kwam,
Toen viel het magtig koopmanshuis.

»Morgen, morgen

Tooi ik met zijde en met paarlen de leên,
Vlecht door de lokken den mirtেকrans heen;
Lieflijk en zacht ruischt dan 't snarengeluid;
En bij 't gejubel tot eere der bruid
Treed ik ter zijde van hem, dien ik min,
Juichend en dankend de huwlijksboot in.” —

En de avond daalt bij 't feestgezag. —
Zeg, schoone bruid! wat deert u toch?
Waar zijn de rozen op uw wang?
Zij bloeiden aan den middag nog;
En waarom is u 't hart zoo bang?....

En in dien nacht zond 's levens Heer,
Wiens hooge wil 't heelal gebiedt,
Den sombren dood naar 't meisje nêêr. —
't Wordt morgen; — nog ontwaakt zij niet?....
Helaas! ze ontwaakt op aard niet meer.

»Morgen! morgen!

Sidderend beid ik dien vreeslijken dag.
Gave de Heer, dat ik 't morgen niet zag!
Morgen is 't jammer en kommer en rouw
Morgen, mijn kindren, dan beeft gij van kou,
Schreit van den honger en bedelt om brood,
En hebt geen uitzigt, geen hoop dan — den dood!”

En 't avondgrauw streek neêr op de aard.
Geen licht, dat in het stulpje blonk;
De kleinen stonden droef geschaard,
En tuurden zwijgend op de vonk,
Die 't laatst nog opglom aan den haard.

Daar kraakt de deur. Een edel Heer
Treedt ongeroepen, ongevraagd,
In 't huis, en legt een goudstuk neêr. —
En toen de morgen was gedaagd
Vond hij er vreugd en zegen weêr.

»Morgen, morgen

Zinkt mijn verzorger en leidsman in 't graf.
God roept mijn' vader, mijn' steun van mij af.
Nergens meer hulp voor de smart, die hij lijdt!
Mij toeft de wanhoop; — hem rust na den strijd.
Vader! och vader! ga niet van mij heen!
Laat toch uw troosteloos kind niet alleen!”

Zie hoe de krankheid vreeslijk woedt!
De laatste straal van hoop verdooft.
Hoe jaagt die pols! hoe bruist dat bloed '
Hoe brandt die koorts in 't ijlend hoofd!....
De dood waar' bij die foltring zoet! —

Daar kwam de *slaap* met zachten tred,
En vond hem uitgewacht en moe;
En boog zich over 's kranken bed,
En streek hem zachtkens de oogleên toe....
De morgen kwam; — hij was gered!

Morgen! morgen!
Dag in de neevlen der toekomst gehuld!
Zeg ons, o zeg, wat gij aanbrengen zult.
Zwaait gij den kelk van geneugte in het rond?
Brenge ge ons den beker van smart aan den mond?
Is het een bloemkrans waarmee gij ons tooit?
Zullen het distelen zijn, die gij strooit?

't Kan zielevreugd of ligchaamspijn,
— Geen stervling is er, die het weet —
't Kan regenvlaag of zonnenschijn,
't Kan feestgewaad of doodenkleed,
't Kan leven of 't kan sterven zijn.

Maar weet geen 's menschen klein verstand
Wat morgen hem is weggelegd,
Een is er, die den tijd omspant,
Hij schuift den nevel weg, en zegt:
»Ik heb het *morgen* in mijn hand.» —

Morgen! morgen!

Dwaas, wie zijn heil op 't verganklijke bouwt!
Zalig de man, die den Heere vertrouwt!
Dwaas, wie durft steunen op rijkdom of kracht!
Zalig, wie 't al van den Heere verwacht!
Dwaas, wie bezorgd is en beeft voor zijn lot!
Zalig, wie stil is en hoopt op zijn God!

Geen moeder is er, die haar kind
Met zooveel liefde en zooveel trouw,
Als God ons menschen doet, bemint.
En wat dan 't *morgen* brengen zou?....
Wat *onze Vader* 't beste vindt.

En schoon Hij 't ook verborgen liet;....
Wie hem als liefdrijk Vader kent,
En — wat er heden ook geschiedt
Naar Hem 't vertrouwend harte wendt,
Die vreez' 't onzeker morgen niet!

B E G R A V E N.

DOOR

A. VAN DER HOOP JR'SZON.

Laatste togt ter laatste rustplaats,
Ingang in der graven nacht,
't Zij onze asch een dek van zoden,
Of een marm'ren tombe wacht!
't Zij 't »in Gods naam" van den scheepeling
Ons, ter uitvaart, begeleidt,
En de wereldzee haar golven
Tot een vale lijkwâ spreidt!
Kerkhofraven, dronken bidders,
Met een pak als sleutels rood;
Lieve guldens voor de kosten;
Dierbare offers aan den dood.

Stomme smart, gekochte tranen
Innig leed, gehuurde rouw,

Zoete voorpret van een erfnis,
Wanhoopskreet voor kind en vrouw.
Neefjes, die op 't deelen vlassen,
Als de gieren op een lijk,
En, zes planken tot een woning,
Zes, niet meer voor arm of rijk! —

Witte strikken, zwarte strikken:
Jeugd en grijsheid zinkt in 't graf,
En de dood eischt van het leven
Rijpe vrucht en knoppen af.
't Kistje van een jeugdig spruitje
Draagt, met wankelende schreên,
Met een diep gewonden boezem
Vader naar zijn rustplaats heen;
Moeder wacht, met nokkend harte,
Naar 't volbrengen van den togt;
Doodsch en ledig is de woning,
Waar het graf zijn offer zocht. —

Op den rijken statie-wagen
Rust eens Konings dierbare asch;
Achter 't lijk volgt, kreupel stappend,
't Ros, dat hem eens 't liefste was.
't Dof gerommel van de trommen,
't Daavren van de salvoos meldt,
Dat een krijgrenstoet een makker
Naar zijn laatsten post verzelt.

Schoppen, spaden, 't geele duinzand,
Dat allengs de kist bedekt,
Waarvan elke plof een trilling
In 't verwonde hart verwekt.
Vriend en maag van de afgestorven;
Lijkzang, die zijn lof verbreidt,
Tot den eindpaal van al 't aardsche,
Tot het graf nog *ijdelheid!*

Gravers, koud en onverschillig,
Echte dienaars van den Dood,
Wien hun Meester reeds zijn loodkleur
Over 't beenig aanzigt goot. —
Korlen graan, betrouwd aan de aarde,
Tot de dag des oogstes licht,
't Kaf zich scheiden zal van 't koren,
En de Heer zijn schepslen rigt;
Laatste togt ter laatste rustplaats
Moog', zoo vaak gij ons verbeidt,
Ons dat heerlijk denkbeeld troosten:
» *Wederzien, onsterfelijkheid!* »

MOOI KAATJEN IJDELTUIT.

DOOR

J. A. ALBERDINGK THIJM.

Fiedeldi, fiedeldi, fiedeldidijne,
Fiedeldi, fiedeldi, fiedeldidom.

Goede Teun zal bruiloft houën:

Fijtjen Wouters is zijn bruid:

»Niemand is te dom voor trouwen,»

Snapt mooi Kaatjen Ijdeltuit.

'k Wil 't gelooven voor een reisjen —

Oolijk Kaatjen, leep en fijn!

Maar vertel me, kan een meisjen

Soms er ook te slim voor zijn?

Fiedeldi, enz.

Op wat jongens! dansen, dansen!
Trekt de maagden op de baan
Zitten de ouden nog te schransen,
Elk moet naar zijn trant begaan.
Hopsa, hopsa! of mooi Kaatjen
Zieh wat preutsch ter zijde trok —
Hier is Pleuntjen, Geertjen, Daatjen!
Klinken die niet als een klok?
Fiedeldi, enz.

Kaatjen vindt zoo'n groven lummel
Bitter weinig naar haar smaak.
Zij, voor zich, zij eet geen krummel
Naast zoo'n lompen boerensnaak.
Schreeuwers zijn het, drinkers, eters —
Aardig? — Geen bij heel den sleep!....
Zie den Landheer... dat's wat beters!
Die haar eens in 't koontjen kneep.
Fiedeldi, enz.

Kom wat, jongens! dansen, springen!
't Nonnetjen gaat langs den kant...
Zal men Kaatjen nu toch dwingen
Een te nemen bij de hand?...
Hei wat! zacht wat met je vedel!
Wie komt daar de woning in? —
't Is de Landheer — jong, oud-edel,
Goed van hart en gul van zin.
Fiedeldi, enz.

Teun voert straks zijn lieve Fijtjen
Tot den goeden jongen Heer.
Kaatjen denkt: ,Wat zedig prijtjen!
Och! wat slaat ze de oogen neer!
'k Wed de Heer niet eens zal kijken
Naar die tronie, bleek als brij...
Mocht den Heer een dansjen lijken —
'k Weet wel, wie hij koos — en jij?'
Fiedeldi, enz.

Kaatjen bukt zich. Aandacht wekken
Was haar streven, schoon 't niet scheen;
Bezig 't schoentjen op te trekken,
Denkt ze: ,Ik heb geen leelijk been!' .
Zoû men dansen? Oude Stijntjen
Tript al naar den Landheer toe
Met het keurig bruiloftswijntjen:
»Vrienden! hartlijk dank! *à vous!*
Fiedeldi, enz.

»'k Wil niet storen: toe, kornuitjen!
Hopsa, hopsa, fiedeldi!
Teunis, mag ik met je bruidtjen
Wel een rondtjen doen, twee drie?...
Hier wat, jij!... dit meisje-maatjen
Heeft geen jongen... dat is mis!'"
En de Landheer paart ons Kaatjen
Straks met dikken, schelen Kris.
Fiedeldi, enz.

»Fijtjen, lustig! dat de glazen
Rinklen!" roept de Landheer uit.
»Hard! gij, luye spelersbazen!
'k Hoor noch vedel, bas, noch fluit!"
En als duivels aan het strijken
Werkt het gantsch orchest zich lam.
»Bravo! 't zal er naar gaan lijken!
Nu tot slot voorbij de kam!"

Fiedeldi, enz.

Kris kras, kris kras, huilt de vedel:
Fijtjen krijgt een flinken kus
Van den Landheer, jonk en edel:
Schele Kris pakt Kaatjen-zus.
Dikke Kris verfonfaait schriklijk
Kwik en strik van Kaatjens kleed:
't Scheen dien stumpert meer verkwiklijk
Dan het preutsche Kaatjen deed.

Fiedeldi, enz.

En een gouden halssieraadje
Schenkt de Heer de jonge vrouw.
Kaatjen denkt: „Dat is dollaadje;
Mij vergeet je — best! ik-jou!"
Vriendlijk ging de Landheer scheiden:
Vivat klonk het van alom,
Nog eens vivat voor de beiden
Wien zijn bruidsgaaf tegenglom...

Fiedeldi, enz.

Kaatjen had een les ontvangen:

Schoon een lompe boerenmaat

Haar niet mocht tot vrouw erlangen,

Nam ze een man uit d' eigen staat.

Beider liefde klom bij de uren,

Arie had een wakkren kop,

Hij vergaf haar de oude kuren —

Beider welzijn steeg ten top.

MOEDERWEELE.

DOOR

J. CHR. GEWIN.

ô Laak haar niet! wijl ze, in haar boezemweelde,
Met trotschheid wijst op 't blozend, sluimrend wicht,
Dat, moê-gespeeld, haar borst en wangen streelde,
En — lagchend nòg — daar in hare armen ligt.
Haar rijkdom is 't: haar afgod schier! zijn leven
In heur bestaan zóó zachtkens saamgeweven
Met dat van hem, wiens hart haar Eden wrocht,
Dat ze in haar kind zijn aanzijn mag genieten,
En uit zijn blik zich 't leven toe ziet vlieten
Van 't dierbaar wicht, aan beider ziel verknocht.

Roemt op uw schat, gij trotsche wereldgrooten,
Op uw gebied, gij magtigen der aard!
De moederarm houdt grooter schat omsloten,
Haar harte meer dan Vorstendommen waard:
Als zij het kind, wiens komst zij, vol verlangen,
In vreeze en hoop, verbeidde, aan 't hart mag prangen,

Dat liefde en lust doen hupplen in haar borst:
Als zij het pand, in haren schoot gedragen,
Nu op dien schoot ziet dartlen vol behagen;
Haar levensbron mag bieden aan zijn dorst.

ô Laak haar niet! wanneer zij in zijn trekken
U schoonheid, kracht en lieflijkheden wijst:
Wanneer zij geest in de oogjes meent te ontdekken,
Of vorm en kleur der zachte leden prijst.
Wanneer hare oogen tintlen van genoegén,
En 't zoetst genot den boezem haar doet zwoegen,
Als zij den blik naar heuren lievling rigt:
Noch wen zij, met haar zuigling, vreugdedronken,
In liefde en reinen wellust weggezonden,
In zegepraal aan 's ega's harte ligt.

Noem dankbaarheid wat ge ijdelheid mogt wanen.
Zie hoe haar blik zich telkens opwaarts heft,
En 't »Heere! U dank!» blinkt door de vreugdetranen,
Die in haar oog het uw' bij wijlen treft.
Kan 't moederhart wel ooit de bron vergeten,
Waaraan zij heel haar rijkdom dank moet weten:
Al zweeft er trots rondom haar liefdegloed?
ô Laak haar niet! laat haar die weelde smaken,
Dat zij de som van zorgen, bidden, waken
Verligte, en haar de moedersmart verzoet'.

A R M O E D E.

DOOR

A. KEHRER.

Het is niet om den roem die uw namen omstraalt,
Om de lauwwren in d'edelsten wedstrijd behaald,
Om de schatting des lofs door een wereld betaald,
Die verrukt aan uw toonen blijft hangen,
Dat ik, dichters! den hemelschen vuurdoop benijd,
Waardoor gij tot de priesters des lichts zijt gewijd;
— Ach! een eerrang, mijn vurigst begeeren ten spijt,
Voor mijn nietigheid nimmer te erlangen! —
Maar 't is, wijl somtijds in het diepst van mijn hart
Een zoo wondre, onverklaarbare, kwellende smart
De verborgenste snaren doet beven;
Eene smart, door geen stoflijke wereld verstaan,
Maar die 'k dikwijls, in uw onverganklijke blaân,
Zoo welsprekend vind wedergegeven!

En toch is het alsof in dat knagend verdriet;
Door geen vriendschap beseft of gelenigd,
Soms een hemelsche vreugde haar balsemdrup giet,
Als een voorgevoel van een volheerlijk verschiet,
Zoo gansch vreemd aan 't genot, dat de wereld ons biedt,
En 't gejubel der schaatrende menigt'!

't Is wijl somtijds een aandrift mijn aders doortrilt,
Nu gansch zacht en weemoedig, dan bruischend en wild,
Die moest stroomen in gloeiende zangen,
Maar die vruchteloos zoekt naar 't bezielende woord
Voor het schitterende beeld, dat mijn zielsoog bekoort,
En 't ontwakende lied tot een zucht voelt gesmoord,
Zieh in boeijen der onmagt voelt prangen!

O gij, Dichters! bevoorregten! dat ik als gij,
In het heilge der heiligen der Poëzy
Als ingewijd, binnen mogt dringen!
En mijn smart mogt verkoelen aan 't levende nat,
Dat er paarlend en schuimend het outer bespat,
En der taal haar geheimen ontwingen!

Maar — hoe ijdel die wensch, hoe onvruchtbaar die klagt,
Voor wie niet tot uw rang werd geboren!
't Is vergeefs naar de gave aller gaven gesmacht,
Als haar vonken de ziel niet doorgloren!

Doch gij zelf, die de wijding der dichtkunst ontvingt,
En uw zilveren snaren met meesterhand dwingt,
 Waarmeê gij de harten kunt kluisteren!
Dat niet vruchtloos haar vlam in uw aderen gloei',
Dat uw harpakkoord bruische en uw hymnenstroom vloeï'!
 Ik zal zwijgen, aanbidden en luisteren.

Ja, aanbidden! O God, heeft het stofkind getwist
 Met den raad, dien Uw vrijmagt bepaalde?
Ook die zonde zij uit Uw gedenkboek gewischt
 Door het bloed, dat mijn doodschuld betaalde.
Ja, aanbidden — en danken voor 'tgeen Ge mij liet,
 Schoon Uw wijsheid iets heerlijks me ontzeide;
Of verblijft het geloof, blijft de liefde mij niet,
 En de hoop, gezellin van die beide?
Bewaar, o mijn Heere! vermeerder mij die,
 Laat noch twijfel, noch schuld ze mij rooven!
En ontbreekt mij dan hier, bij 't bezit van die drie,
Ook de hemelsche gaaf van der dichtren genie, —
O, geef dáár, waar ik 't doel van Uw weigring doorzie,
 Mij een harp, om U eeuwig te loven!

EEN KARIG MAAL.

DOOR

J. VAN WEERDEN.

Blesjes, zegt, heb ge zoo'n vrekkingen baas,
Of heeft hij enkel van daag u vergeten,

Dat ge den honger nu stilt met dat aas,
Stoppels en vuil van den mesthoop moet eten?

Ziet, zelfs de duifjes beneemt het den lust;
Merkt hoe ze hijgen met zwellende kroppen.

't Paar is geschokt, want het eet niet gerust,
Graag was 't bevrijd van uw harige koppen.

Zaagt ge bij mij in de vorstlijke stad,
Hoe daar uw broêrtjes in weelde zich baden;

Hoe zij daar tripplen zoo vrolijk en zat,
En zich aan hooi en aan haver verzaden? —

Zaagt gij maar eenmaal hoe veel men hun bood,
'k Wed dat uw drietal wat vreemd stond te kijken:

Daar bakt men rogge en wat kort tot een brood,
Extra gekneet voor de paarden der rijken.

Gij hebt gewerkt, het zij laat, het zij vroeg,
Trokt over d' akker de mestkar en wagen,

Of gaaft, gespannen voor egge of voor ploeg,
't Best van uw kracht, in de lente uwer dagen.

Hem hielpt gij trouw, toen gij jong waart en sterk,
Wien het zoo wel ging, vooral door uw krachten,

Maar, tot belooning voor 't ijverige werk,
Laat hij u, oud, van den honger versmachten. —

Kan het u troosten in al uw' ellend,
U, die den dood als een uitkomst moet wenschen,
't Worde u door mij dan welmeenend bekend:

Och! 't is het lot zoo van beesten als menschen.

Hij, die gezwoegd heeft tot heil van zijn land,
Die heeft gewaakt en gesloofd en geleden,

Voelt van den nijd den verteerenden tand,
Tot men in 't eind hem in 't stof heeft vertreden.

Hij, die door 't volk werd geroemd en vergood,
D' eernaam verkreeg van den prins der poëeten,

Lijdt vaak gebrek, ja wordt soms na zijn dood
Smaadlijk door 't volk en het nakroost vergeten.

Zij, die hier werken aan 't heil van den mensch,
Liefde verspreiden en matigheid preêken,

Zonde te keer gaan, naar voorschrift en wensch,
Ziet men bespot en beticht van gebreken.

Zij, die hier zwoegen en slaven voor 't kroost,
Zien zich somtijds door den rampspoed verdrukken;

Daar het gelukskind zijn werk onverpoosd,
Meestal tot eer en fortuin, ziet gelukken.

Blesjes, gij merkt het, ik spreek als een vriend;
't Spreekwoord is waar, en ik mag het niet zwijgen:

't Paard, dat in waarheid den haver verdient,
Kan dien op aarde maar zelden verkrijgen.

SPELEVAREN OP 'T Y (1).

DOOR

A. L. LESTURGEON.

Of niet de lustige zuchtjens van 't Zuiden
't Zeiltjen doen zwellen der boot die ons draagt;
Of niet de geur van welriekende kruiden
Ons van het land te gemoet zweve, o Maagd!
Of in de verte geen bergen de kruinen
Moedig verheffen in 't blaauw van de lucht,
En er geen wingerts den oever omtuinen,
't Harte verlokkend door 't goud van haar vrucht:
Toch is het zoet, op uw baren,
Ystroom! al schomlend te varen.

Of er geen woud van olijf en citroenen
Schaduw en lommer verwek aan de kust,
En geen prieëlen van rozen ze omgroenen,
Die in hun schaduw ons nooden ter rust;

(1) Overgenomen met toestemming van den uitgever uit
een' bundel gedichten, getiteld: *Verstrooilingen*, Poëzy van
A. L. LESTURGEON, 1844, te Deventer, bij D. J. WILTERDINK.
Prijs f 1.70.

Of niet de glooiing van zachte valleien,
Met het bekoorlijkst gebloemt geborduurd,
Lachend ons lok er een leger te spreien,
Niet door het oog van bespieders begluurd:
Toch is het zoet, op uw baren
Wiegland in 't bootjen te varen.

Of er de hemel niet daauw van genuchten,
En er het jaar niet by rozen ontwaak;
Of niet de lichtgloed van Oostersche luchten
's Ochtends en 's avonds aan 't uitspansel blaak;
Of er het oor geen fonteinen hoor klateren,
En mandolijn noch gitaar ons verras;
Of er geen echos de dreven doorschateren,
Nymf noch Najade in uw waterkom plasch:
Toch is het zoet, op uw baren
Kussend en kozend te varen.

Of er geen bergen uw stranden begevelen;
Of er geen Aetna de kimmen bepaal;
Of u de zomer in dampen en nevelen,
Land mijner Vaadren! zijn schatting betaal;
Of ook de golven den bodem belagen,
Gram op de buit, die ge haar hebt ontscheurd;
Of gy de glorie van vroegere dagen
Nog als rouwdragende weduw betreurt:
Toch, pronkjuweel van Europe,
Blijft gy mijn liefde en mijn hope!

HET GEDENKSTUK VAN LUCERN.

DOOR

MR. J. VAN 'S GRAVENWEERT.

Wat zegt dat kunstjuweel, u uit de borst gehouwen,
O rotsen van Lucern? — is 't de eerzuil dier getrouwen,
Die 't Fransche koningshof, ontheiligd door den moord,
Grootmoedige offers zag van 't eens gegeven woord? —
Daar ligt de fiere leeuw, voor overmagt bezwiken,
Maar uit zijn brekend oog schijnt nog de wraak te spreken;
Nog dekt hij met zijn lijf 't geleeled wapenschild,
Waarvoor hij onversaagd de laatste krachten spilt,
Ontzinkende aan zijn' klaauw en de uitgerekte pezen. —
Geen ander lofgedicht staat aan zijn' voet te lezen,
Dan: »Aan der Zwitsren trouw en dapperheid gewijd.”
Zoo wacht onsterflijke eer de braven na den strijd.
Doch marmer en metaal, die 't kloek bestaan van helden
Of duur verworven roem aan 't nageslacht vermelden,
Verbreiden wel een' naam, met eeuwig licht omstraald,
Maar niet tot welk een' prijs die naam in 't marmer praalt;

Die zorgen zonder tal, in 't eerziek hart besloten,
Die liefdetranen, bij 't betreurde lijk vergoten,
Of al die nijd, die 't pad des roems met doornen zaait,
Of puik van dapp'ren, door 't vernielend staal gemaaid,
Of stroomen burgerbloed, of al de ellend' van 't leven.
Getuigt het, oudren! die uw kindren hebt zien sneven.
Getuigt het, gij, wier borst van eedle roemzucht blaakt,
En u door kunstverdienste of moed onsterflijk maakt!
Getuig het, Zwitserland! van uit de sneeuw der Alpen,
Van al de meiren, die uw' bodem overzwalpen,
Getuig der dartelheid, die 't voorgeslacht vergeet,
Hoeveel een vroeger teelt om zulk een eerzuil leed.

Nabij 't Lucerner meir en die gewijde gronden,
Waar de eerste Zwitsers zich voor 't vaderland verbonden,
Rijst Pileatus kruin, die 't hoofd in wolken hult,
En 't hart des vreemd'lings met een diep ontzag vervult.
Een reeks van Alpen, rijk in vette klaverweiden,
Die in den voorjaartijd de kloeke herders beiden,
Daalt, als een golvend kleed, tot aan zijn' breedten voet
In die valleien, nog beroemd door heldenbloed.
Daar kronkelt Enmaas beek en mengt zich met de waatren
Van Entli, wit van schuim, die uit de rotsen klaatren,
En murmelt lieflijk door de bloemen der vallei,
En stort den overvloed op Haslis herdersrei.
Hier leeft een moedig volk, eenvoudig, zacht van zeden,
Aan 't eens gegeven woord zoo hechtend als aan eeden,
Onvatbaar voor bedrog, geduldig in zijn lot,
Herbergzaam, en geen' heer erkennend buiten God.

Hier lo
Hier w
Verl
Geen
Geen
Dat m
Het
Die

Van a
Den s
We
Mar
De za
De bl
De
Dat
Maar
't Aan
Ee
Dit
Wan
En v
Of
He
Dan
Tot
Aa
Va

Hier loont geen ondank ooit de zorgen van een moeder
Hier wordt geen vader door een' zoon gesmaad; geen broeder
Verkort in 't erfrecht door den speelnoot zijner jeugd;
Geen echt gebroken, noch gehuicheld met de deugd.
Geen weelde kent men hier, noch al dat bitter lijden,
Dat met de weelde komt. Het zijn Astréaas tijden;
Het is de gouden eeuw, ten zetel afgetroond,
Die hier nog schuilplaats vond en 't lieflijk dal bewoont.

Van al de zoete jeugd, die in verloop en dagen
Den stroefsten grijzaart van haar braafheid deed gewagen,
Werd bovenal één maagd, als voorbeeld, opgenoemd.
Maria was haar naam; haar schoonheid was beroemd.
De zachtheid van haar blik, de vlugheid van haar schreden,
De blonde vlechten, die haar zwierden langs de leden,
De waas der rozen, die haar bloeiden in 't gelaat,
Dat nog geen sporen droeg van tegenspoed of haat,
Maar rein, gelijk het licht in onbewolkte klaarheid,
't Aanbidd'lijk toonbeeld was der onverdorven waarheid;
Een stem, neen, hemelval, een beter wereld waard,
Dit alles had natuur bij haar met deugd gepaard.
Wanneer ze op feestdag met de jeugd kwam spelemeien
En vrolijk huppelde met de aangesloten reien,
Of zonder kunst, maar juist, in 't klinkend Alpenlied
Het kalme leven zong, dat God den Zwitser biedt,
Dan hing de jong'ling, door haar schoonheid opgetogen,
Tot in de ziel geschokt, met oor en mond en oogen
Aan haar en haar alleen. Doch niemand trof zij meer
Van wie haar immer zag, dan Gustaaf, Haslis eer;

Dien Gustaaf, wien de borst van moed en eerezucht zwelde,
Die, in den bloei der jeugd, slechts achttien zomers telde,
Aanminnig, zacht van oog, liefvallig, rank van leest,
Meêdogend, eerlijk, trouw, en om zijn kracht gevreesd.

Wanneer het roofdier woedde of ronddoolde in de bergen,
Deed hij bij 't klokgeklep zijn' dienst geen tweemaal vergen.

Wanneer bij 't eerste groen, dat aan den knop ontschiet,
De frissche herdersjeugd het lager dal verliet,
Om 't bulkend vee weêr uit den muffen stal te leiden,
En tot den winter op het Alpengras te weiden,

Zocht hij, in 't linnenkleed en met den breedden hoed,
Den ongebaanden weg en klom met vasten voet
Den steilen afgrond langs; of, als die strijdb're loten
Van 't oud Helvetisch volk het worstelperk ontsloten,

Dan trad hij onversaagd de rechters voor 't gezigt,
Een' hemelgod gelijk van 't Heidensch fabeldicht,
En won een' prijs, die geen' verwonneling deed morren,
En zag de zegekrans nooit op zijn hoofd verdorren.

Zoo was dit lieflijk paar vereenigd opgegroeid,

En 't hart van Gustaaf voor Mariaas schoon ontgloeid.
Haar beeld ging voor hem uit, als hij de rund'ren hoedde,
En keerde met hem weêr, als hij zich huiswaarts spoedde,
En altijd klonk het lied, dat zij het meest verloor,
Steeds door hem nagekweeld, in zijn beguicheld oor.
Maar Gustaaf was een wees, kon op geen' stamboom roemen,
En had geen' and'ren schat dan lichaamskracht te noemen

En toch beminde hij, en dacht hij niet aan druk,
En droomde zich, verblind, een toekomst van geluk.

In 't Haslidal, waar deugd de onnoozelheid beveiligt,
Bestaat een oud gebruik, door 't voorgeslacht geheiligd.
Zoo lang, bij zomertijd, de nacht haar' valen dos
Niet heeft gewisseld met Auroraas ochtendblos,
Mag hij, die 't voorwerp van zijn liefde heeft verkoren,
Haar tot den morgenstond zijn minneklagt doen hooren.
Dan rept men van zijn' gloed, dan zingt men 't Alpenlied,
Dan wacht men eind'loos heil in 't onbeperkt verschiep;
Dan kan geen menschenvrees 't verrukkend jawoord teug'len
En komt de morgen weêr op al te breede vleug'len.
Zoo trad nu Gustaaf heen, tot in de ziel beklemd;
Een ruiker was de gift, zijn minnares bestemd,
Die, reeds gevoelig voor zijne uitgestorte klagten,
Zich bij zijn eerste lied niet voor haar stulp deed wachten.

»Maria!» — sprak hij nu — »Maria! 'k min u teêr.

Voor mij is buiten u op aard' geen leven meer.

Uw beeld verzelt mij steeds; ik meen u steeds te hooren,
Te zien, te spreken, — ach! ik kan dien gloed niet smoren;

Niet dartel is die vlam, geen zwijmelkoorts der jeugd,

Maar onverderflijk en standvastig als uw deugd.

Voor u te lijden, of de wereld door te zwerven,

Indien ik slechts één blik van liefde mag verwerven,

'k Bedrijf het onverwijd. Ik vraag geen' overvloed,

Die 't fijn gevoelend hart de zorgen niet verzoet;

Geen titels, die altijd verdienste niet beloonen;
Ik vraag alleen een stulp, waar ik met u mag wonen,
Een plekje gronds, dat ik met eigen handen bouw,
Den zegen van omhoog en eeuwigheid van trouw.
Is u die hulde lief, mag ik mij zalig noemen,
Dan neem dat offer aan; 't is slechts een handvol bloemen,
Die, even als de glans der eerste jeugd, vergaan,
Maar onveranderlijk blijve onze trouw bestaan!"

Maria had gehoord. Tot in de ziel bewogen,
De hand vooruitgestrekt, met neêrgeslagen oogen,
Had zij de gift aanvaard, en op haar borst gehecht,
En beider noodlot was voor de eeuwigheid beslecht.
»Ja; Gustaaf!" — antwoordt zij — waarom het u verzwegen?
Sinds de allervroegste jeugd was ik u teêr genegen;
Wanneer ge uw kinderles uit dartelheid vergat,
Dan fluisterde ik u toe, wat gij vergeten had;
Wanneer ge, als jong'ling, in de vroegste voorjaarsdagen,
Langs 't nog besneeuwde pad uw leven moest gaan wagen,
Dan klom ik angstig in verbeelding met u op,
En ademde meer vrij als ge op den steilen top
Der Alpen waart gezien. Wanneer ge op feestgetijden,
Naar 't overoud gebruik, in 't worstelperk moest strijden,
Dan dacht ik slechts aan u bij 't weiflen van de kans,
En 't was me, als deelde ik zelve in de overwinningskrans.
Ja; dat moet liefde zijn, en de uitspraak moogt gij hooren.
Ja; Gustaaf! gij alleen zijt door mijn hart verkoren.
Doch liefde is niet genoeg; zij kan, zij moet vergaan:
Geen loutre hartstocht blijft voor de eeuwigheid bestaan;

En da
Als o
Die
Om
Te vo
Ik ge
Ve
Ko
Nog
Gebn
Ge
En
Bep
De t
W
H
Nu
't Is
Z
A
De
Hen
D
V
Dat
Dat
V
M

En dan, wat zou het lot van mij rampzaal'ge wezen,
Als onstandvastigheid van u mij stond te vreezen?

Die schok waar mij te fel, en ik bezit geen' moed,

Om 't enk'le denkbeeld der verkoeling van uw' gloed

Te vormen. — Zoo veel ramp is boven mijn betrachting.

Ik geef niet slechts mijn liefde, ik geef vooral mijne achting.

Verdien haar door uw trouw; de mijne is u gewijd. —

Kom: beiden zijn wij jong: voor beiden is de tijd

Nog onafzienbaar lang; gebruik een viertal jaren,

Gebruik die, om voor mij en onzen echt te sparen.

Gebruik ze tot uw' roem, tot eer van 't vaderland,

En keer dan weêr tot ons, nog rein van hart en hand,

Beproefd als minnaar, en den naam van Zwitser waardig."

De teedre Gustaaf had zijn vriend'lijk antwoord vaardig,

Wanneer de morgenzon haar gouden stralen schoot,

Hem tot den arbeid riep en 't herdersuur besloot.

Nu peinst hij op den last, zijn liefde voorgeschreven;

't Is dan Mariaas wil; hij moet zijn dal begeven,

Zijn Alpen, Enmaas beek, de spelen van zijn jeugd,

Al wat hem dierbaar was en stemmen kon tot vreugd;

De proeftijd was bepaald en 't oogenblik der zorgen,

Hem vroeger onbekend, geboren met den morgen.

Daar dwaalt hij zonder doel en onbevredigd voort. —

Wat zegt hem 't dof geluid, dat hij daar eensklaps hoort,

Dat rom'len van de trom, dat ruisschen der schalmeien,

Dat volksgemompel en die zaamgevloeiide reien

Van herders, gretig om te luist'ren? — Welk een maar!

Men wenscht vermeerdering van die strijdb're heldenschaar,

Die, wakker in 't gevecht en trouw in tegenspoeden,
Het stamhuis der Bourbons in 't fier Parijs bleef hoeden.

Een viertal jaren slechts verlangt de Lelievaan,
Een' ongedwongen dienst, en die zijn ras vergaan;
Een viertal jaren wil Maria van hem scheiden.
Dan, weêrgekeerd, zal hem de hemelvreugd verbeiden
Van haar getrouw te zien, en boven menschlijk peil
Geen eind' te vinden aan de oneindigheid van heil.
Zijn boezem klopt; hij voelt zijn lotbeslissing naadren.
Een ongekende gloed verspreidt zich in zijne aadren.
Hij rijst. - Hij gaat. Een koorts verduistert hem 't verstand.
De handslag was volbragt; zijn heilig woord verpand.

Nu valt de scheemring weêr, doch niet om hoop te wekken,
Maar om getuige van het jongst vaarwel te strekken.

Nu weet Maria, hoe zijn min gehoorzaamd had,
En bleek van hartsverdriet, het oog van parels nat,
Betreurt zij nu den last, dien zij te snel deed hooren.
't Is nu geen oogenblik om wat men denkt te smoren,
En Gustaaf, haar gedwee, valt schreiend haar te voet,
En zij ontvangt zijn hulde en heelt geen' liefdegloed,
En voor den laatsten keer drukt hij die rozenlippen,
En beider ziel scheen in de omhelzing weg te glippen,
Terwijl het stille dal, door 't morgenlicht bestraald,
Den eed van liefde en trouw tot driemaal toe herhaalt.

Niet lagchend was de zon ten hemel opgestegen,
Maar naar en somber, als de mensch tot rouw genegen,

den.
Is Pileatus kruin met donker graauw bedekt,
Nu 't nageslacht van Tell naar vreemde boorden trekt.
Een grijze vader, die in 't prilst der levensjaren
Zich eens gerangschikt had bij Neêrlands heldenscharen,
En waant, dat Neêrlands rust en kalme eenvoudigheid
Ook bij de Lelievaan zijn' dapp'ren zoon verbeidt,
Drukt hem nog eens aan't hart, spreekt van zijn krijgsbedrijven,
Vermaant hem, om altijd zijn woord getrouw te blijven,
En droomt hem ongekwetst en vlekloos weêrgekeerd,
In menschenkennis rijp en door zijn land vereerd.
Een moeder, even teêr verknocht aan al haar loten,
Houdt nog haar dierb'ren telg aan 't minnend hart gesloten,
En vleit zich dat een spruit, zijn pligten zoo getrouw,
In 't oorlogswêe gespaard, haar de oogen sluiten zou.
Verblinden! niet bewust, hoe bij de staatskrakeelen
De mind'ren nooit in 't heil, maar steeds in 't onheil deelen,
En hoe de ceder, door de stormen neêrgezweept,
Al wat zijn wortels dekt in 't vallen met zich sleept. —
Daar rolt de trom; daar stijgt een blijde kreet naar boven
Om Hasli en Lucern en Zwitserland te loven;
Daar valt Mariaas blik nog eens op Gustaaf neêr;
Men gaat — en 't vaderland ziet nooit zijn kind'ren weêr.

ult.
De brave Gustaaf, aan zijn plegtig woord verbonden,
Had, nu reeds twee jaar lang, zijn eeden niet geschonden,
En 't beeld van zijn Marie in 't onverdorven hart,
Met al wat Zwitser was, der Franschen haat getart.
Parijs, weleer vermaard door alles, wat de weelde
Met kunstbeschaving ooit tot geestverfijning teelde,

Was dat Parijs niet meer, door zoo veel glans beroemd,
Maar scheen tot burgerkrijg, geweld en moord gedoemd.
Een hofstoet, prat op rang en onverdiende schatten,
Geneigd in dartelheid en wellust uit te spatten,
Slechts trouw aan 't zelfbelang en 't zorgen ongewoon,
Verliet bij de eerste ramp zijn' koning en den troon,
Om hulp te beed'len uit vijandelijke handen.
Een woest gepeupel, zich ontwringende aan zijn banden,
Door dwinglandij verpest, door priesters niet beschaafd,
In 't ongelooft verhard, aan zingenot verslaafd,
Misleid door klanken, in verbijst'ring nagesproken,
Had reeds den standaard der verwoesting opgestoken,
En al wat vrijheid minde, op regt en wet gegrond,
Doen sidd'ren voor den bijl, die reeds geheven stond.
Een koning, erfgenaam van zestig opperheeren,
Maar zwak van aard en niet gezintuigd tot regeeren,
Een speelbal van 't bedrog, verraden van zijn volk,
Als offer wachtende op der moordenaren dolk,
Had geen beschermers, dan de keur van zijn getrouwen,
En luttel vreemden, op wier bijstand hij kon bouwen.
Dat was de vrede niet van 't rustig Haslidal,
Gelukkige onbekende in 't wiss'lend staatsgeval;
Daar heerschte eenvoudigheid en eerbied voor de zeden;
Hier werd de pligt een klank en deugd en eer vertreden;
Doch moedig op zijn trouw, als in een' veil'gen wijk,
Bleef Haslis heldenschaar zich in dien kamp gelijk.

Het oproer steeg, gelijk aan 't onweêr in de wolken,
En de engel des verderfs ontsloot de jammerkolken,

En zond met helschen lach, en vlamme op zijn' buit,
De plond'ring en den moord naar 't zuchtend Frankrijk uit.
Zij gaan; het veeg Parijs ontvangt hen in zijn wallen.
De zetel van Capet moet dreunen, wank'len, vallen.
En eerlang zal een beul bij 't bloedigste schavot
Doen galmen, dat dit volk geloof wil slaan aan God.

De dag des onheils kwam, van zomerhitte ontstoken.
Het laagst geboefte was de voorstad uitgebroken,
Een tachtigduizendtal, van stof en zweet begruisd,
Met knuppel, zwaard en piek en ponjaard in de vuist,
En tuk op roof, gelijk een drom van helsche plagen.
't Verdringt zich naar dat hof, in Vierden Hendriks dagen
Door burgerliefde, meer dan lijfstaffiers, bewaakt,
En plant hier zijn geschut, dat haast verdelging braakt.
De Vorst, op valschen raad met gade en kroost geweken,
Om bij verraders van zijn huis behoud te smeecken,
Verliet de zalen, door zijn voorgeslacht gebouwd,
En had dat kleinood aan de Zwitsers toevertrouwd,
Een negenhonderdtal, die duizenden beschamen.
Bewaar, geschiedrol! die onsterfelijke namen
Van Salis, Maillardos, Rebecque en heel dien stoet,
Die 't brandende paleis gewijd heeft door zijn bloed!
Daar stond ook Gustaaf in de reeks dier jonge helden,
En dacht aan Hasli, aan zijn Alpen, aan de velden,
Waar zijn Mariaas mond hem trouw gezworen had,
En waar zij nu misschien om zijn terugkomst bad.

Men wacht den aanval af; de hofpoort was ontsloten,
En 't eerste mart'laarsbloed der Zwitsers had gevloten.

Zij houden voet bij voet, gedachtig aan hunn' eed,
En luist'ren naar gevele noch woedende oproerkreet.
't Gemeen dringt vrucht'loos op; zij blijven weêrstand bieden,
En zelfs een oogenblik doen zij 't gepeupel vlieden,

Verbaasd van zoo veel moeds bij zulk een zwak getal;
Dan, spoedig weêr bezield door 't nieuwe moordgeschal,
Stuift de overmagt weêr op, en drijft die trouwe scharen
Tot in 't paleis terug, gelijk een storm de baren

Terugzweept naar de kust, en nu begon de moord;
Nu stijgt de laaie vlam; nu dringt de plond'raar voort.
De Zwitser vreest geen' dood en weet niet van bezwijken.
De binnenzalen van 't paleis zijn rood van lijken;

De marm'ren trappen met een' heldenrei bezaaid,
Als schuld'looze offers, door losbandigheid gemaaid.
Al wie, trouwhartig, met geen moordenaars wil heulen,
Mishandelt en vertrappt een helsche drom van beulen,

Die wat nog overbleef in 't laauwe bloed versmoort;
Terwijl het blakend hof, geplonderd, uitgemoord,
En zonder meester meer, het lelieschild zag breken,
En heel de wereld dwong een' koningsmoord te wreken.
Zoo viel die heldenschaar, den naam van helden waard.

Men zegt, dat Gustaaf, voor geen woest gemeen vervaard,
De roem dier Zwitsers was, en op den rand van 't leven
De wreev'le monsters voor zijn leeuwenkracht deed beven.
't Was hier geen worstling meer tot vorming zijner jeugd.
Neen; 't was de jongste kamp en de oefenschool der deugd.

Tot driemaal was het lood hem van 't musket gevlogen,
En had een plund'raar 't hoofd in 't bloedig stof gebogen.

En, toen het lood ontbrak, toog hij zijn lemmer uit,
En sloeg een viergetal, zijn felle drift ten buit,
Als zoenprijs, naast zich neer. Toen werd ook hij getroffen.

Men zag hem, rood van bloed, op 't marmer nederploffen,

Een hoogen stam gelijk, ontworteld in d' orkaan,

En 't nog bedreigend oog beneveld door een' traan,
Niet om hem zelf geplengd, of om zijn jeugdig sterven,
Maar om Maria, die haar' Gustaaf zou gaan derven;

Maria was de naam, die in zijn' marteldood,

Als 't allerjongste woord, hem van de lippen vloot.

Wie is die schucht're maagd, die, uitgeteerd door lijden,
Gelijk een spooksel, langs de bergen schijnt te glijden?

Haar oog is dof en staart angstvallig in 't verschiet,

Als of het iemand wacht, dien 't met genoegen ziet.

De rozenwaas der jeugd is op de strakke wangen

Door deerniswekkend bleek en somberheid vervangen.

De vlecht is losgerukt. Een halfgesmoorde zucht,

Een toon van 't Alpenlied, geeft soms haar' boezem lucht.

Zijt gij 't, Maria? gij! weleer de bloem der schoonen,

Die 't vrolijk Haslidal met trotschheid mag vertoonen?

Uw Gustaaf is niet meer; hij sneuvelde, als een held;

Zijn wisse nederlaag had u de faam gemeld,

En 't sloeg uw hart met schrik. Toen was uw leed gekomen,

En bij 't ontzettend nieuws de ontwaking uit uw droomen.

Toen weet ge 't aan u zelf, dat hij uw' arm ontvlood;

Toen schetste u 't naberoew, als de oorzaak van zijn' dood.

Maar 't was te laat, en nu verkondigde ieder morgen
Dezelfde jammerkreet en eeuwigheid van zorgen.

Geen slaap, de laatste troost van 't afgepijnd gemoed,

Gaf rust meer aan de ziel of zachter loop aan 't bloed;
En 't hoofd, nu afgemat door 't onophoudlijk peinzen,
Bezat geen krachten meer, om zich bedaard te veinzen.

Nu dwaalde zij daar rond, een voorwerp van beklag

Voor wie haar rampen kende, of haar slechts eenmaal zag,
En smolt, als voorjaars sneeuw voor 't vuur der middagstralen.
In 'teind - want ook het leed neemt einde en kent zijn palen -

Besloot zich ook voor haar die oefenschool der deugd,

Maar niet bij huwlijksfeest of wankelbare vreugd.

Men eert in Zwitserland de rustplaats van zijn dooden.

De hemel is 't gewelf; het zachte groen der zoden,

Dat zinnebeeld der hoop, bekleedt dien akker Gods,

En zelden spreekt hij van verdienste of adeltrots.

Een kruis, het anker van den Christen in zijn lijden,

Waaraan de liefde soms een' bloemenkrans komt wijden,

Is de eenige eerzuil, die de graven onderscheidt.

Daar vond Maria, van den tijdgenoot beschreid,

Nog schuldeloos van hart, maar door den storm gebogen,

Die zachte kalmte weêr, aan 't duiz'lend brein onttoogen.

De tijd had midd'lerwijl de jaren opgehoopt,

En Rijken doen ontstaan, weêr even ras gesloopt.

De vader, wien de pligt zijn' telg uit de armen scheurde,

De moeder, die den steun haars ouderdoms betreurde,

Al wie in Zwitserland een offer had beweend,
Het sluimerde alles onder 't koele grafgesteent.
Het nageslacht verscheen; 't was opgekweekt in rampen.
Het wist, hoeveel het zegt alleen uit pligt te kampen,
En 't gansche vaderland zag nu verbaasd in 't rond,
En zocht, waar de eerzuil voor zijn dapp're kind'ren stond.
Toen werd de kunst bezield, de bijtel opgeheven.
De splinters vlogen heen; de harde rots kreeg leven.
't Lucerner pronkstuk rees, en 't sneu'len van den leeuw
Vermeldt der Zwits'ren moed aan heel de volgende eeuw,
Terwijl het nieuw Parijs, in diepe rouwbetooning,
Het luttel overschot der beend'ren van zijn Koning
En de asch dier Zwitsers, nog beveiligd voor den wind,
Als mart'laars ééner zaak, in 'tzelfde graf verbindt.

1827.

NA HET BAL.

DOOR

J. C. PERK.

*Quels tristes lendemains laisse
le bal folâtre!*

VICTOR HUGO.

Daar klonk, in gindsche wijdsche zalen,
't Luidruchtig' maatgeluid;
En 't licht wierp heinde en ver zijn stralen
De breede vensters uit.
Dáár vloog de jeugd in weelde rond
En 't voetjen drukte naauw den grond;
— Maar vaster klemden hand in hand —
En op der maagden frissche wangen
Was 't blosjen door hoog rood vervangen,
Wanneer, omringd van allen kant,
De zoetste vleitaal zich in de ooren
En meer nog — aan heur hart — deed hooren.

Daar zweefde een tweetal door de zalen,
Dat aller oogen hield gebceid:
Geen bloemenpaar, hoe schoon ontbloeid,
Mogt bij dat paar in schoonheid halen.
En zij vooral, de blonde maagd,
Was schoon en was gelukkig tevens,
En hadt gij steelswijs haar gevraagd:
— Terwijl gij in den wals haar langs u zweven zaagt —
»Wat is het hoogst geluk uws levens?»
Dan had haar oog u hem gemeld,
Die haar in de armen hield gekneld.

’t Was duister buiten, — aan den trans
Des hemels blonk geen sterreglans:
’t Was of een rouwfloers in het rond
Verkondde wat te wachten stond.
Geen toon klonk meer door gindsche zalen.
Een enkle tred werd nog gehoord;
En lagchend spoedde men zich voort
Om nog, voor de eerste morgenstralen,
— Het duiz’lend hoofd vol idealen
En ’t harte vol van zoeten lust —
Op ’t dons in bonte droomerijen
Zich, in den zachten arm der rust,
Aemachtig neêr te vleijen.

Maar niet aldus de blonde maagd. —
Wel look de slaap ’t azuren oog,
Dat lang de rust reeds had gevraagd,

Maar 't bloed werd sneller nog door de adren rondgejaagd,
Toen in den droom zijn beeldtnis langs haar toog,
Niet bloeiend meer, niet met dien blijden lach,
Zoo als dat oog hem straks nog zag,
Toen zij, in zijnen arm gehangen,
Door't kloppen van heur hart, door't gloeijen van heur wangen,
— Nog in haar reinen kinderzin —
Zich selv' bewust werd van haar min!

Neen! 't was die wellust niet, dat nameloos genoeg,
Die nu haar boezem deden zwoegen;
Het was de vreugd van 't feest niet meer.

.

Als drukte een looden hand haar teedren boezem neêr —
Zoo angstig was het haar om 't hart,
Dat telkens meer gefolterd werd,
Wen — immer bleeker van gelaat —
De droom hem tooverde aan heur zij,
En hij haar, zwevende op de maat
Van sombre, doodsche melodij,
Ter rije voerde — beide handen
Zoo kil als marmer — en geen woord
Van zijne lippen werd gehoord,
Geen toon dan 't koortsig klappertanden....
En hij? droomt hij zoo angstig ook
Van 't lieve maagdljn? Wordt zijn hart
Als 't hare met zoo diepe smart
Gefolterd door dat dreigend spook? —
Ontwaakt ook hij zóó angstig, zóó gejaagd? —

maagd,

Of is 't aanvallig beeld der blonde maagd
Reeds uit zijn hart gevaagd?....

gen,

Helaas! hij slaapt
. Ook hij ging lagchend heên
Van 't bal — en kozend met een vrind
En dweepende van 't lieve kind,
Heur schoon en heure aanvalligheên,
Keert hij naar huis met lichte treên. —
En beiden zien hunne idealen,
Hoe duister 't op hun pad ook zij,
— Waarop geen enkele lichtstraal neêr kwam dalen —
Nog in gedachten aan hun zij....

't Was winter, en hun eenzaam pad
Liep langs den breeden plas,
Die met een ijskorst, spiegelglad —
Maar broos, berimpeld was.
Daar galmt een kreet, zoo angstig schril,
In 't rond langs de bevrozen kil;
Een hulproep — en zij snellen henen
Om, zoo het kan, nog hulp te leenen.

En reeds in vroegen morgenstond
Klinkt daar een treurmare in het rond!....
Wat zoet herinn'ren ook 't ontwaken
Aan menig jongeling deed smaken, —
Zij beiden, zij ontwaakten niet....
Maar hand in hand werd 't vriendenpaar,

De roem, de lust der maagdenschaar,
Getogen uit den vliet....

Wat zijt gij, wereldsche idealen,
Die 's jonglings hart zoo menigmalen
Een hemel opent van geneugt? —
Wat zijt gij, zoete droomerijen,
Die 't bloeiend maagdelijn verblijen
In 't prille van haar jeugd?

En toch.... hoe bitter 't zij de toekomst op te geven,
Die ons de jeugd in gulden droomen bood, —
't Is schooner uit dien droom te ontwaken in den dood,
Dan in het leven.

Delft, 15 Julij 1845.

OUDE EN NIEUWE ZEDEN.

DOOR

J. BRESTER, AZ.

'k Ben geen vechter voor 't verleden,
En een zielsvrind van 't vandaag;
Doch ik zie niet altijd laag
Neêr op ouderwetsche zeden:
Enkle zijn er van dat slag,
Die ik meer dan nieuwe mag.

Oudtijds, gingt ge soms uit eten,
Vondt ge keus in overvloed,
Deedt gij u eens regt te goed, —
Ieder wou het gaarne weten;
Ieder graag het blijken liet:
»'k Heb het alledag zoo niet.”

Zag men 't keurig tafellaken,
Hollandsch kostbaar, rein en net, —
Nimmer bleef 't onopgelet,
Ongeprezen door wie spraken:
Schotel was er, schaal noch glas,
Die geen lofspraak waardig was.

Was het ruim of schraal te noemen,
Uitgehaald of familjaar, —
Altijd vond men hier of dáár
Stof tot prijzen en tot roemen.
Wat slecht uitgevallen was,
Vond en troost en raad van pas.

O hoe blonk van vreugde en drokte
Dan der gastvrouw blij gelaat!
»Gaaf wel alles rond wat staat?
Niets vergeten, niets dat hokte?
Eet wel elk van al genoeg?»
Woord en blik en houding vroeg.

Hadte ge reis uw glas vergeten,
Deed er één een muizenmaal,
Geen bescheid aan 't ruim onthaal, —
't Werd er heel beleefd verweten.
Wie zich lange nooden liet,
Die was ziek, of 't smaakte 'm niet.

En dan later lied en zangen,
En een toast bij ieder glas;
Of, terwijl een dichter las,
Sluiks een kus op buurvrouws wangen;
Één gaaft ge ieder wijfje er meê:
Mooije! meisjes {dikwijls twee.

Maar kom nu eens met die dingen
In je onnoozelheid aan boord!
't Is: »Hij weet niet hoe het hoort —
Niet althans in onze kringen.»
Wie verraadts dat hij geniet, —
Neen, hij kent zijn wereld niet.

Ja, de zaal nog moogt ge prijzen,
Ril van kou ook bij die stof;
Maar dan basta met uw lof,
Of ge zoudt te klaar bewijzen,
Dat de weelde van den disch
U geen alledaagsche en is.

»Rondgaan!» moest in vroeger dagen
Alles wat ter tafel kwam,
't Zij men voor zich zelf wat nam,
Of voor buurtje zorg moest dragen.
't Was gevlei, geprijs, genood;
Thans is alles daaglijksch brood.

»Wil meneer gediend ook wezen?»
Vraagt een lummel van een knecht.
Voelt de kerel wat het zegt,
Wild en wijnen, uitgelezen,
Aan te bieden met gebaar,
Of het brood en water waar'!

En de gastvrouw? Zal niet wagen
Haar te kennen in den kring:
't Is haar zeker te gering,
Voor heur vrienden zorg te dragen.
Zelve als gast ziet ze alles aan,
En laat stil de zaken gaan.

Zie daar zit ik! Veel te praten,
Luid te spreken is pedant.
'k Doe 't ter linker-regterhand;
Maar ik moet het daarbij laten,
Want de buur aan de overzij
Spreekt mij aan noch hoort naar mij.

'k Heb iets geestigs soms gelezen,
Dat me op hart en lippen ligt;
Of schreef (erger!) een gedicht,
Dat misschien gepast zou wezen;
Of een liedje dat wèl klinkt,
Als men 't zoo met velen zingt.

Spaar je wijsheid! Hoû je schuchter!
Schrijf je liedjes voor 't gemeen!
Toast of grap, — verspil er geen:
Wie is vrolijk en toch nuchter?
Blij zijn, dankbaar voor 't onthaal,
Past niet bij een deftig maal.

En berekend op sekonden
Dringt de gember tot u door,
Met »de rijtuigen staan voor!»
En de feestvreugd is verzwonden.
En ge buigt en groet en staat,
Doet uw mantel om.... en gaat!

Och, geleerde Maatschappijen,
Geeft als prijsstof eens, en vraagt
Wat de pret heeft weggejaagd, —
't Regt plezier van vroeger tijên;
Waarom boert noch jok ons streelt,
En de feestdisch ons verveelt.

Winden we om de zaak geen doekje
Ja, te regt wijt m' ons misschien
Dat we wijs zijn bij de liên,
Mal zijn.... enkel om een hoekje,
Wijl thans de eerste burgerpligt
In 't »fatsoenlijk wezen" ligt.

Dat wij meer zien op »betamen,”
Dan op dat »wat wezen mag,”
Dat wij scherts en jok en lach,
Als beneden ons, ons schamen,
Angstig duchtende misschien,
’t Aapje ons uit den mouw zal zien.

Als we rijker willen wezen,
Braver, wijzer, naar den schijn,
Dan we wèl en waarlijk zijn,
Laten we in ons hart niet lezen;
En, hoe velen om ons heen,
Zitten we elk, helaas, alleen!

Vrienden van den ouden stempel,
De oude pret, laat haar begaan!
Rijgt haar ’t nieuw korset niet aan;
Gij verjaagt ze van uw drempel!
Maar vertoont u dan altijd,
Hollandsch rond, zoo als ge zijt!

DE DOOFSTOMME.

DOOR

W. MESSCHERT.

Kind, wat wil die doffe blik,
Smeekend op mijn oog geslagen?
Kind, gij treft mijn ziel met schrik!
Droeve, schroom niet troost te vragen! —
Maar ik zie uw ramspoed door:
Neen, daar is geen redding voor.

Kind, ter kwader uur geboren,
Door natuur zoo droef misdeeld!
Ach, uw zintuig is vereelt:
Nimmer, nimmer kunt gij hooren;
En de tong ontzegt haar taak —
Kan zich aan geen klanken wennen,
Die het oor u niet doet kennen!
Ach, gij mist gehoor en spraak.
Kind, verdient het naam van leven,
Dat onzalige bestaan,
Dat tot smart u is gegeven,
En met dubbele ramp belaân!

Ach, de wereld is u duister,
En uw ziel is donkre nacht!
Nooit ontvonkt er licht en luister,
Nooit ontwikkelt zich haar kracht!
Ja, gij ziet de menschen woelen,
Maar gij kunt hun vreugd niet voelen,
En hun wenschen niet verstaan;
Maar de menschen zijn u droomen,
Die gij doelloos op ziet komen,
Die gij doelloos ziet vergaan.
Ja, gij ziet de schepping pralen,
En de schitterende stralen,
Die het gouden zonlicht schiet:
Maar gij kunt haar schoon niet schatten,
Orde noch verband bevatten;
Maar Gods liefde ziet gij niet!
Kind, gij mist des menschen waarde,
Schoon de vorm van mensch u sier'.
Minder zegen schenkt u de aarde,
Minder dan aan 't reedloos dier.
Ieder dier heeft zijns gelijken,
Die het aankleeft en verstaat,
Die het zijn gevoel laat blijken,
Zijn verrukking deelen laat;
Ieder dier mag vreugd omzweven,
In den kring aan hem bestemd:
Gij hebt niets dan plantenleven,
Allen en uzelfen vreemd! —

Moeder, die uw kind hoort schreijen,
En van weedom krimpen ziet!
Staak uw kozen, staak uw vleijen:
Ach, uw kind verstaat u niet.
Neen, gij moogt geen vreugde zaamlen,
Voor uw zorgen prijs noch loon,
Als gij uwen lieven zoon
De eerste toonen uit hoort staamlen;
Neen, gij hoort, en 't scheurt uw hart!
(Waarom stierf het wicht niet jonger?)
Slechts het huilen van den honger
En het gillen van de smart!

Moeder, laat uw tranen vloeijen!
Ja, uw lot is eindloos wreed!
Laat zij uwe wang besproeijen,
En getuigen van uw leed!
Maar bedenk, in 't angstig kermen,
Dat Gods magt zich kan ontfermen:
Zoek bij Hem, bij Hem uw troost.
Laat uw leed, uw tranen spreken:
Zijne liefde hoort het smeeken
Van een moeder voor haar kroost.

God beveelt en 't arme kind
Vindt een edel menschenvrind,
Die zijn geest, hoe dicht omwikkeld,
Van zijn engen band ontslaat,
En, tot werkzaamheid geprikkeld,

Opvoert uit zijn dierschen staat.
't Oog is oor voor zijne wenken;
't Kind leert zien, bevatten, denken :
't Voelt zich mensch! — Zijn vochtig oog
Heft zich dankbaar naar omhoog.

Met de schrijfstift leert hij spreken,
Schoon de tong blijft vastgeboeid;
En hij meldt in schrift en teeken
Wat er in zijn boezem gloeit.
»Moet ik,” zegt hij, »vreugde derven,
Vreugde, die een ander heeft,
Ach, ik mogt zoo veel verwerven,
Dat mij heil en vreugde geeft.
Ja, ik ken en acht mijn hoeder;
Ja, ik ken en min mijn moeder;
Ja, ik ken en kniel voor God!
'k Ben tevreden in mijn lot!”

O nu rijzen blijde klanken
Uit het moederhart omhoog!
Zij mag nu met vonklend oog,
Voor en met haar liefeling danken!
O de hemel juicht van vreugd,
Nu, in de ongemeten weelde,
Die Gods hand der schepping deelde,
Zich een wezen meer verheugt.

O U D E R V R E U G D.

DOOR

H. ASZ. DOYER.

Waar werd der oudren lot
Met zoeter zingenot
En zachter zielesmarte
In lief gedeeld, in leed vertroost,
Dan in 't opregt en schuldloos harte
Van eigen kroost?

Geen vriend bindt ooit het hart,
In 's werelds vreugde en smart,
Met sterker liefdeblijken,
Dan ongeveinsde kinderman.
Wat kroon van aardsche Koningrijken
Sluit zoo veel in ?

Men geve 't gunstig lot
Der weelde en pracht ten spot
Bij dartle feestvermaken,
Hoe luttel haalt die woeste vreugd
Bij 't stil genot, dat ouders smaken
In 't spel der jeugd!

Dat lieve kinderspel
Waar, met een waterbel,
Men 's werelds praal verzaakte,
Brenge de ouders 't zoete tijdperk weêr,
Toen pop of tol hen meer vermaakte
Dan goud of eer.

O zoete onnoozelheid,
Wat hemelvreugd verspreidt
Uw onschuld in dit leven!
Hoog stellen zy uw vreugde op prijs,
Die, arm van geest, zachtmoedig streven
Naar 't paradijs.

Zoo schuldloos kinderlijk
Zoc worden ze in Gods rijk,
Die hartjes, opgenomen.
Als engelen boven 't stergewelf!
Want »laat de kinders tot my komen»
Zegt Jezus zelf.

Zie daar der oudren schat,
Die zoo veel zoets bevat,
Dat hun verbindt aan de aarde,
Waarvan de dood hen zelfs niet scheidt;
Daar hy door liefde groeit in waarde
Voor de eeuwigheid.

Waar zoo der oudren pligt
Door liefde wordt verligt,
Daar drukt hy op geen schouders;
Maar vrede daalt van 's Hemels trans,
En slingert zacht om kroost en ouders
Een' bloemenkrans.

NEËRLANDS MARSEILLAISE.

DOOR

MR. A. W. ENGELÉN.

»Wilhelmus van Nassouwen!"
Was eens der vaders lied.
»Op hem is ons vertrouwen,
En hij begeeft ons niet."
En Willem, de edle Zwijger,
Had straks voor Hollands heil,
Als staatsman en als krijger,
Zijn bloed en schatten veil.

Hij stond, hoe zwak van krachten,
Staag pal in 't bangst gevaar;
Want niet met aardsche machten,
Zoo wuft en wankelbaar,
Maar met den Heer der Heeren,
Trad Willem in verbond,
Om Spanjes dwang te weren
Van Hollands dierbren grond.

't Wilhelmus van Nassouwen!
Bleef sedert eeuw aan eeuw,
De strijdleus vol vertrouwen,
Van land- en waterleeuw.
't Zij Frankrijks oorlogs-donder
De velden davren deed,
Of Ruiter, Neêrlands wonder,
Het Britsch geweld bestreed.

't Wilhelmus van Nassouwen
Gaf 't angstig harte rust,
Bij 't buldren der kartouwen,
Aan Hollands noorderkust.
't Herriep den moed der braven,
Toen Frankrijk in zijn waan
't Rampzalig Bodegraven
In vlammen op deed gaan.

Dan ach! gij gingt verloren,
O Neêrland! met uw vorst,
En moest dien zangtoon smoren
In de eng geprangde borst.
Van d' ouden roem vervallen,
In 't slavenjuk gekneld,
Werdt gij de prooi der Gallen,
Ten speelbal van 't geweld.

Maar, hoe in 't stof gebogen,
Vernedert en veracht,
Één wenk van 't Alvermogen —
Uw leeuw hernam zijn kracht.
Gij werpt uw boeien neder,
En, bij dat grootsch bestaan,
Heft gij vol geestdrift weder
't Geliefd Wilhelmus aan.

Wilhelmus van Nassouwen!
Gij hebt den band, zoo hecht,
Van liefde en van vertrouwen
Om vorst en volk gelegd.
Drie honderd jaren snelden
Bij vreugd en smart daarheen,
En nog, o roem der helden!
Is volk en Nassau één.

Die kreet dan aangeheven,
Die aller borst doorgloei':
Moog' Neêrlands Nassau leven
En 't volk van Neêrland bloei!
Nog klopt ons hart voor beiden,
Voor beiden klinkt ons lied —
Wie volk en Vorst wil scheiden,
Behoort tot de onzen niet

Verbrijzel' de oproerstander
Alom èn staf en kroon —
De oprechte Nederlander
Blijft trouw aan Willems zoon.
Een drom ontboeide slaven
Verniel' vrij, blaak' en sloop', —
Gij, nakroost der Bataven!
Geef 't voorbeeld aan Euroop.

Gewijde leus der vaders,
En leus van 't nageslacht,
Doortintel hart en adren
Met heilige tooverkracht!
Wilhelmus van Nassouwen!
Wees aller leuze weer,
De grond van 't hechtst vertrouwen
Voor Neêrland als weleer!

Maar neen; meer dan voordezen
Moet gij ons t' allen tijd
Een Marseillaise wezen
Ten godgewijden strijd
Voor vrijheid, wet en orde! —
Waar gij u hooren doet,
Dat elk zich dáár omgorde
Met helden-, christen-moed.

Wilhelmus van Nassouwen !
Gij waart der vaders lied,
Gij zijt ook ons vertrouwen,
Uw volk begeeft u niet.
Wij waken, vorst en krijger!
Met u voor Hollands eer. —

O geest van d' edlen Zwijger,
Blik zeggend op ons neêr!

DEUGD IS STRIJD.

DOOR

H. A. SPANDAW.

Wie ooit verwaten werelddwingren
De hulde van bewondring bied',
Wie loovers om hun slapen slingren,
Wij — plengen hun den wierook niet.
Een slaafsche faam moog' de aard vermelden
Uw zegepralen, trotsche helden!
't Is de echte roem niet, dien zij geeft,
Als aan de vrucht van lauwerbladen,
Waarmede uw schedels zijn beladen,
Het bloed van uwe broedren kleeft.

Neen! hooger glorie is te winnen,
En schooner, reiner eerekroon,
In 't strijdperk tegen lust en zinnen:
Dáár toeft u 't allerheerlijkst loon,
O dappren! die met moed zult strijden,
Om u van 't schandjuk te bevrijden
Der driften; die op de ed'le baan
Van zelfverwinning, zelfverzaking
Van zelfbeheersching en volmaking,
Uit pligtsgevoel steeds voort zult gaan.

O gij, wier leven stil en effen,
Gelijk een beek, daar henen vloeit!
Wie nooit der driften stormen treffen;
Wie nooit verboden lust ontgloeit!
Gij kent den strijd niet met de zinnen;
Den prijs ook niet van 't zelfverwinnen,
Die voorsmaak geeft van hemelvreugd.
Wie nooit verzoeking had tot zonden,
Al wierd zijn hart ook rein bevonden,
Hij heeft geene aanspraak nog op deugd.

Ook gij niet, die in donkre cellen
U-zelv' kastijdt, den mensch veracht;
En, van 't gevoel de reine wellen
Verstoppend, de natuur verkracht
De driften, ons van God geschonken,

Om ons voor groote daân te ontvonken,
Bedwingt gij niet, maar roeit haar uit.
Gij moogt u zelve heilig roemen,....
Weet, dat hetgeen gij deugd durft noemen
Uit huichlarij of zwakheid spruit.

Neen, mensch! dit voorbereidend leven
Is aan een hoogre taak gewijd;
Zij deugd het doel van al uw streven:
Maar deugd bestaat niet zonder strijd.
En welk een strijd! hoe vol gevaren
Gelijk de orkaan de kalme baren
Der zee doet bruisen en beroert,
Zoo zal de drift, eens losgebroken,
De stille rust van 't hart bestoken,
Te ligt ontvlamd, te vaak vervoerd.

O mensch! hoe zult gij weêrstand bieden,
Als 't oproer in uw' boezem woedt?
En hoe zult gij 't gevaar ontvlieden?
Uw vijand is uw eigen bloed.
Hoe strijdt gij, als een heer van togten,
Gelijk aan woeste boschgedrochten,
Gestadig loert en u belaagt?
Als haat en gramschap knarsetanden?
De nijd haar bleeke toorts doet branden?
Of wraakzucht bloedige offers vraagt?

En gij, o liefde, aan ons gegeven
Tot heil, wanneer ge zuiver blaakt!
Bezielende adem van ons leven!
O gloed, die loutert, heilig maakt!
Gesproten zijt ge uit Godlijke ader;
Gij brengt den stervling d' Engel nader:
Maar door de zonde zijt ge ontaard,
En ach! niet meer die onbevleete,
Die met haar wieken de onschuld dekte,
Niet meer uw hemelsche afkomst waard.

Wie schetst den wellust, listig lokkend,
Die nu gelijk een Circe vleit,
Dan, dartel zin en zenuw schokkend,
Het striknet als een Laïs spreidt?
Men kan den leeuw vaak ligter temmen,
Of in zijn vlugt den arend stremmen,
Dan 't vuur verdoven, dat het bloed
Doet koken, als door wilde vlagen
Van togten alle polsen jagen,
En 't harte staat in laaijen gloed.

Ach! als de stervling, zwijmeldronken,
Voor zielbedwelmend zingenot
D' ontvlambren boezem voelt ontvonken,
En naar het hoog en streng gebod
Der koele rede niet meer luistert;

Als dan verleiding lonkt en fluistert:
»Geniet wat de aarde u schenkt terdeeg!
De vreugd des hemels is onzeker” —
Dan grijpt hij vaak den vollen beker,
En zwelgt dien tot den bodem leeg.

Helaas! hij valt, na vruchtloos strijden;
Hij valt.... maar om weêr op te staan.
Of zou hij zich der wanhoop wijden?
Neen, voorwaarts op de gladde baan!
Vol moed ten strijd! Geheel zijn leven
Is hem ten oefenperk gegeven,
Waar hem verleiding telkens wacht.
Zij, die allengskens vordren mogen,
Zij voelen ook den moed verhoogen:
Want elke strijd schenkt nieuwe kracht.

Zoo zet de knaap in 't eerste leven
D' onzek'ren voet schroomvallig neêr;
We zien hem wanklen, zien hem beven,....
Hij valt, en rijst, en.... struikelt weêr.
In d' aanvang moog' hij dikwijls falen,
Hij zal de zege in 't eind behalen;
Hij staat na elken val weêr op.
Ligt zal hij, hoe 't gevaar moog' grimmen,
Nog eens den steilsten berg beklimmen:
Volharding brengt hem op den top.

Wil dan, o mensch! gedurig pogen,
En altijd moedig voorwaarts gaan!
Dan moogt gij op den lauwer bogen,
Die blinkt aan 't einde van de baan.
Al struikelt gij ook duizend malen,
Gewis, eens zult gij zegepralen!
En... zoo de zwakke ook steeds bezwijkt...
Wie durft op eigen krachten roemen?
Wat broeder durft den broeder doemen?
't Is God alleen, die 't vonnis strijkt.

Lie
Z
Ma
I

Br

Ma

M

M

HET LIEDEKEN VAN DEN BRAND.

DOOR

H. BINGER.

Lief Suusjen was op een verjaarjool genoodigd,
Ze had al zoo heilig heur handtjen verpand; —
Maar pa-lief was lens! — kon heur tooi niet bekosten:
Het duf kijkend nufjen zat mooi in den brand!

Broêr Gus doolde rond in een oirbosch vol beeren:
Hy had al zijn dasnaald en vestklok verpand;
Maar de ouë was hard! — en er viel niets te pressen:
De razende wildzang zat mooi in den brand!

Mamaatjen werd ziek van het schellen der schulden
Voor zwitsersche stof en voor brusselsche kant;
Maar man-lief was op! — en er viel niet te pruilen:
Het raadloos mamaatjen zat mooi in den brand

Papa-lief zat stom in zijn propvollen winkel,
Meê een van de mooiste in ons winkelrijk land,
En staarde in een toekomst vol zwarte protesten:
Het stomme papaatjen zat mooi in den brand!

Ze zetten zich stom by het vuur aan 't soepeetjen,
En slurpten hun mokka op 's ondergangs rand:
Lief Suusjen, broêr Gus, en mamaatje' en papa-lief,
Het reddeloos viertal zat bang in den brand!

Een mensch kan verdwalen, een vonk kan verdwalen...
Wat steenen gebouw is daartegen bestand?
De vlammen verzvolgen den propvollen winkel —
Maar 't schuldloos gezin werd gered uit den brand!

.

S O L D A T E N S T A N D.

DOOR

W. J. VAN ZEGGELEN.

Een leven vol wissling,
Een lokaas der jeugd,
Een manlijke roeping,
Een strik voor de deugd,
Een pijnbank van kommer,
Een vloed van genucht,
Een bandlooze vrijheid,
Een tergende tucht;
Een schole voor kennis,
Een bane ter eer,
De hoop in den boezem,
De kracht in 't geweer;
Nu lommer en weelde,
Dan honger en slijk;
Des morgens een loshoofd,
Des avonds een lijk.

De bontste vermenging
Van goed en van kwaad;
Hier glorie, daar schande —
De naam van soldaat;

Gerijd in geledren,
In 't bivak dooreen;
Nu harten vol goedheid,
Dan harten van steen.
Het kruis aan de kloekheid,
De kogel 't verzet,
Het krijgsboek tot bijbel,
't Parool een gebed;
Niet vragen maar handlen
Naar hooger bestel;
De kroeg tot een hemel,
't Kachot tot een hel.

Verdrukte en verdrukker
Van vriend soms en broêr;
Een worm voor de ofcieren,
Een wolf voor den boer.
In vrede verwijderd,
In oorlog verwant;
Een veldheer tot vader,
Tot beul een sergeant.
Hier haat en vervloeking,
Daar trouw tot den dood;
Nu laag en verworpen,
Dan edel en groot.
Deez — zwetser in rustuur,
Die — held in 't gevecht,
Ginds speurhond eens dwinglands,
Hier strijder voor 't regt.

Een blinkend versiersel
Maar grof op den tast,
Een droom die zich oplost
In lijden en last.
Hier liefjes bedrogen,
Daar liefjes ontmoet,
't Fortuin in de verte,
't Berouw in 't gemoed.
Een tijd die zich afdeelt
In rust en appèl,
De roffel der tamboers
Ter klok of bevel, —
Ten jubel der zege, —
Tot mare der straf,
Een krijgczang bij d' aanval, —
Een treurtoon bij 't graf.

Soldaat: een bestemming,
Soms jaren betreurd,
Een roeping die de armoê
Op 't voetstuk soms beurt.
Verneedring en grootheid
Vaak grillig verplaatst;
Veel distlen en doornen,
Maar lauwers er naast.

KIND EN GRIJSAART.

DOOR

P. A. DE GENESTÉT.

Een knaapjen leunt aan moeders schoot
Vol slaaps de knippende oogen,
En houdt zich wakker, taai en groot
Met knikkebollend pogen.
Hij 's bang in 't donker, bang alleen,
Hij wil niet heen,
Blijft talmien, treuz'len hangen.
Het dwaze jongskén dwingt,
En zingt
Een liedjen van verlangen.

Reeds half het offer van den dood,
In dorre levensgaarde,
Bukt zich een grijsaart naar den schoot
Der trouwe moederaarde.
Maar zeg hem niet: »t is tijd van rust!”
Schoon afgeleefd in iedren lust,
Hij hunkert nog te blijven:
Hij zucht en hijgt, maar juicht en lacht,
Hij leeft slechts, om met kunst en kracht
Den doodslaap te verdrijven.
Hij 's bang in 't donker — bang alleen,
Hij wil niet heen,
Blijft meêdoen, beuz'len, hangen...
De dwaze grijsaart dwingt,
En zingt
Een liedjen van verlangen.

1853.

S I N T L A M B E R T.

Eene Vertelling.

DOOR

M R. A. T E L T I N G.

Is ondank 's werelds loon, hij was het lang voor dezen.

Geen stelling houd ik meer bewezen,

Of krachtiger gestaafd; den ouden goeden tijd,

Bezongen en gevierd, teruggewenscht, benijd,

Meer om zijne oudheid, dan omdat hij goed mogt heeten,
Wordt reeds het euvel der ondankbaarheid verweten.

't Bevredigings-congres, dat aan de Teems vergaârt,

Dat protokollen zweet, en tijd noch arbeid spaart,

Om 't ieder, — en zich zelv', — regt naar den zin te maken,

Klaag vrij! — De klagt is oud! — Zoo deze wanden spraken,

Zij meldden 't. Ach! Hoe menig arm poëet

Heeft menig bangen nacht gewerkt, gezwoegd, gezweet,

Komt mat en afgetobt u op zijn werk onthalen,
En — — Doch genoeg. 'k Wilde een vertelsel u verhalen
Van Sinte Lambert. — 't Is in ouden tijd geschied. —
Gunt mij uwe ooren slechts, — uw' dank bejaag ik niet.

Sint Lambert was een sint en een soldaat, en beide
Geenszins zoo maar wat half; zijn gansche leven spreidde
Een' heldenmoed ten toon, die elk verbazen kon! —
Toch was de wakkre held zoo vroom gelijk een non.
't Klinkt vreemd in onzen tijd! — Toen was het zoo de mode.
Men speende zich van de aard', kastijdde 't vleesch en doodde
Den mensch; men streed voor 't heil van kerk en kloos-
terdak,

En kreeg voor ridderlint een plaats in d' almanak!
Van bals en assemblées, van épaulette en pluimen,
Van prachtige tenue, — van alles wat de luimen
Der modezucht behaagt, verstond men niets. Een schild,
Een pantser, dat schaars één in onze dagen tilt,
Een wigtig houwzwaard, en een arm er bij, die 't zwaaijen
En slingren kon, en vijandskoppen maaijen,
Als wij de bloempjes met een stokjen op het veld, —
Zoo en niet fraaijer was Sint Lambert, onze held.

Het vette Pruissen was voor vele honderd jaren
Onvruchtbaar, dor en woest; het dom en heidensch volk
Zwierf rond in 't wild; geen Godgewijde altaren,
Geen stille kluis, geen kruis, geen vromen hemeltolk
Ontmoette 't oog; slechts bloedige offeranden,
Die 't wild afgodisch volk op heidensche outers brandde.

Deez' gruwel treft het hart der ridders van Sint Jan;
Hun christenmoed ontwaakt; heel de Orde, één eenig man,
Staat op om met geweld de Pruissen te bekeeren. —
Of nu de vrome daad dier edele Duitsche heeren

Het regt op zij had? Of ook doopen met geweld
Wel Christenen maken kon? Of iemand is gesteld
Om, wat hij zelf gelooft, aan andren op te dringen? —
Gij vraagt dit, hoorders? - Is dan 't vorstlijk regt van dwingen
Niet op Natuur gegrond? — Of is het psalmen zingen,
Door brandewijn gekweekt aan Ganges heeten vloed,
Geen zeer verdienstlijk werk, niet zalvend voor 't gemoed? -
Die 't hart heeft, zegge neen! — Het koel filosoferen,
't Gaat vast, was niet het werk der Johanniter heeren,
Van Lambert allerminst. Hem, Frieslands eedlen zoon,
Dacht nimmer een besluit ter eer der kerk zoo schoon.
Hij gordt zich aan ten strijd. — Om lauwwren te bejagen? —
Om in der heiligen rij een gloriekroon te dragen!

Dit staalt zijn' arm, dit sterkt zijn' moed,
Hij houdt en hakt, hij plengt het heidensch bloed,
Tot, oud en krank, en overdekt met wonden,
De rust hem beidt? — Gij waant dit? — Heengezonden
Uit 's oorlogs bloedig perk, wordt hem de poort vertrouwd
Van 't sterke slot, waar 't hoofd der Orde zich onthoudt. —
De leeuw, al is hij oud, heeft nooit zijn' aard verloren!
In Lambert bleek dit ras. Kon hem de deugd bekoren
Als jongling, 't grijze hoofd paart aan den smaak gewoont'. -
Der riddren dapperheid was door fortuin bekroond.
't Volk was gekerstend, en moest schot en lot betalen;
Gold 't eerste veel; — het laatst mogt nog den lauwer halen

Want sinds de wereld staat, wat met haar stond of viel,
Van alle ding bleef 't lieve geld de ziel!
Was 't volk het doopen gram, de tienden drukten zwaarder.

Eens daags, - de schaftklok sloeg, - daar zat de poortbewaarder,
Schouwde over 't kale veld, herdacht den heldenroem

In strijd op strijd behaald; — gelijk de heidebloem,
Die aan zijn voeten bloeit en welkt, zoo schijnt hem 't leven;
De hemel lacht hem aan; naar zijne zaalge dreven

Verlangt geheel zijn ziel; doch, eer zij 't lijf verlaat,

Ach! deed hij met Gods hulp nog eene heilige daad! —

Hij zit en schouwt en speurt. — Wat mag er ginder naderen?
De stofwolk rijst omhoog, — het schor gekrijsch van raderen

Is hoorbaar; — karren zijn 't, — maar hemel welk getal!

Wel honderd! — »Op de poort! Doe open!» roept er al
Een uit de menigte, »wij brengen u de tienden
Des korenoogstes; op! wij komen hier als vrienden!»

Was Lambert vroom, de droes had hem te met verzocht. —
Den vromen, zoo gij weet, speelt hij het meest zijn parten. —
Sint Lambert was een duif in de eenvoud zijnes harten,

Maar listig als een slang, die loeroogt uit haar krocht.

Nu rook hij lont. »Sluit open, Albert!» zegt hij,
»Ontsluit de poort, laat in! Ik wil het zien. Is 't kaf,
Of koren, wat men brengt?» — Gezegd gedaan. — Nu legt hij
Zijn pantser aan, grijpt slag- en steek-zwaard. — Op een draf
Stormt een vijfhonderdtal beladen karren binnen.

De valdeur sluit zich, en Sint Lambert tigt aan 't werk.
»Vijfhonderd wagens! Waar zal 't onderzoek beginnen?» —
Laat Lambert maar begaan. — Hij houdt en kerft het linnen,

Nu hakt hij hier, dan steekt hij daar,
Hij houdt niet op met steken, hakken,
Voor hij van al de korenzakken

Den regten inhoud wordt gewaar.

Vijfhonderd wagens! — en op ieder twee paar knechten

Tot moorden toegerust, elk in een zak gehuld, —
En Lambert gansch alleen, zal hij den strijd beslechten?

Denkt, dat zijn zwaard de plaats van heel een heer vervult! —
Hij baadt in 't heidensch bloed. Tweehonderd doet hij vallen

En alles siddert voor zijn' blik!

»Doe, Albert! op de poort! Deez' fielten zij de schrik
Eens en voor al een les! 't Is met Sint Jan geen mallen.» —

Gelijk wanneer een stroom, bedwongen door de wallen

Der enge bedding, en door sluizenkracht gestuit,

Op eens de teugels viert, den vrijen loop ontsluit;

Gelijk die stroom met woest vervaarlijk bruisen

Zijn vaart herneemt; — niets anders hier de Pruisen,

Die Lamberts wraakzwaard overliet.

Men holt, zoodra men zich de poort heropend ziet,

Naar 't vrije veld; gelijk de baren rollen

Zij over d' ander heen; — hij ziet ze hollebollen

De held, en slaat een kruis, en dankt het aan Sint Jan.

De Duitsche heeren zaten

In 't revester van 't slot en dronken er en aten,

En niemand dacht aan d' ouden kranken man,

Die aan de poort de wacht houdt. Immers kan

Men midden in de vreugd den armen ligt ontberen.

Zoo was 't, zoo is het nog bij vele groote heeren. —

Maar Lamberts korenproef verwekte wat gespuis;

Want menschen doodslaan geeft gedruisch.

't Klonk in der heeren oor, maar niemand kon 't verklaren. —

Men ijlt ter poort heen, ziet het schouwspel aan, verstomt,

En als de dader van het heerlijk feit nu komt,

Looft, eert, en dankt men hem, en hangt hem om de haren

Een' groenen krans van frissche lauwerblâren? —

Zoo had het moeten gaan; helaas! zoo ging het niet.

Men ijlt niet, maar men treedt zeer deftig naar beneden,

Als liên van rang betaamt; men komt op 't plein, en ziet

Het bloedig slagveld aan; vraagt, waarom hier gestreden,

En wat de twistzaak was? — en, als nu onze held

Eerbiedig voortreedt, en met zedigheid vermeldt,

Dat hij de tienden slechts had willen onderzoeken

Of alles wel was; — en, als nu aan alle hoeken

't Grootmeesterlijk gezin een' lofkreet op doet gaan:

»De vrome Lambert heeft dit heldenstuk bestaan!

Hem, onzen redder, eer! het pronkjuweel der braven!" —

Daar blijkt het, dat de gaven

Van doorzigt en beleid, van wijsheid en verstand

Alleen het erfdeel zijn der heeren van het land.

's Grootmeesters wijze mond ontsluit zich om te spreken:

»Het is een groote kracht, een heerlijk wonderteeken

Hier door Sint Jan gewrocht! maar alles wel bekeken

En rijpelijk bedacht, is broeder Lamberts daad

Met regt te laken; hoe! dus buiten onzen raad

De poort te ontsluiten! Waar 't eens anders uitgevallen,

Ligt had dit kunnen zijn, gedaan waar 't met ons allen!

Tweeduizend tegen één, 't gevaar was al te groot!

Men love des Sint Jan! Broer Lamberts roekeloosheid
Zij strengelijk gegispt. 't Was wel is waar geen boosheid,
Geen loos verraad, dat hij den toegang opensloot;
Maar toch het vordert straf. Ons wijsheid zij geprezen!

De broeder Lambert zij verwezen,
En boete vijf jaar lang in staatsgevangenis!"

Broêr Lambert, onze held, bedankt voor deez' clementie,
Gaaf in het kerkerhol, en doet er penitentie.

Wat leeren wij hieruit? Deez' waarheid: dat gewis
't Met groote heeren steeds slecht kersen eten is.

DE VISSCHENDE REIGER.

Aan een jong Meisje.

DOOR

E. W. VAN DAM VAN ISSELT.

Lieve Lize! 't is te regt
U zoo dikwerf reeds gezegd,
Dat gij schoon, dat gij bevallig,
Dat gij aardig en lief'tallig,
Dat ge een meid zijt, in een woord,
Die der mannen hart bekoort!

'k Zag er velen u omringen,
Naar uw gunst en liefde dingen;
Maar met blikken, streng en straf,
Weest gij 't vrijers-volkjen af.
Waagde er een van min te spreken,
En uw weêrmin af te smeeken....
Bits en schamper was 't bescheid,
Dikwerf honend, lieve meid!

Waar toch moet dat alles henen?
Zaagt gij bij zoo velen, genen
De uwe waard te zijn genoemd?
Of, waartoe de zaak verbloemd?
Schept ge, dwaaslijk, uw behagen
In dat spel van mannen-plagen
(Waarvoor 'k in ons Woordenboek
Vruchtloos een benaming zoek,
Hoewel velen onzer schoonen
Zich der zake kundig toonen)
Stelt uw hoofd uw hart de wet?
Meisjelief! zijt ge ook *coquet*?

Jammer, jammer zou dat wezen;
't Ergste stond u dan te vreezen.
Hoor dus, eer het is te laat,
Lize! hoor naar goeden raad.
Gun me een fabel te vertellen,
En de zaak u voor te stellen
Naar den waren geest en zin:
Mooglijk vindt ge er leering in.

's Zomers, bij een schoonen morgen,
Stond een Reiger, vrij van zorgen,
Midden in een' heldren plas,
Waar een schat van visschen was.
Ruimschoots zag hij baars en snoeken.
Snoek noch baarzen kwam hij zoeken;

Voor een' Reiger, zoo als hij,
Was slechts karper lekkernij.

Karper liet zich zien noch hooren;
Maar er zwom een aantal voren,
Daar reeds snoek en baars verdween,
Om den kieschen visscher heen.
Van geen voren wil hij weten;
Dan maar beter baars gegeten;
En hij wacht, met ongeduld,
Dat de baars zijn wensch vervult.
Maar hij stond vergeefs te wachten.
Bij dat dralen en verachten
Raakt ook voren van de baan;
Blik en grondel biedt zich aan.

Blik en grondel.... slechte visschen!
Moet hij baars en karper missen,
Ligt dan, dat hij voren eet;
Vorens zijn er bij de vleet.

Bij dat talmen, bij dat dralen
Schoot de zon haar middagstralen,
Reeds naar 't westen neigend, neêr;
Blik noch grondel toont zich meer;
Weg zijn baarzen, weg zijn snoeken;
Vruchtloos is het voorn te zoeken,
Even of de rijke plas
Plotsling uitgestorven was. —

Immer blijft de zon aan 't dalen,
Langer valt er niet te dralen,
En hij vangt, in bittren nood,
Zich een' kikvorsch uit een sloot.

De andre Reigers, die het zagen,
Lachten bij zijn jammerklagen.
Alle zeiden: »Reiger! vriend!
Dubbel hebt ge uw lot verdiend!"

Meisje! in uwen levensmorgen,
Vrolijk dartlend, zonder zorgen,
Makend van de liefde een spel!
Vat gij deze fabel wel?

Ook uw middagzon zal schijnen;
't Heir van minnaars zal verdwijnen;
Spoedig volgt het avondrood....
Wee! de kikvorsch uit de sloot!

DE GOEDE PIET.

Karakterschets.

DOOR

C. A. P. WEISSEMAN DE VILLEZ.

Piet is te goed; dat bleek zoo vaak. —
Ik moet den man beklagen;
Hij volgt nooit eigen zin of smaak,
Om andren te behagen.
Hij 's wonder buigzaam van gemoed:
De goede Piet is al te goed.

Hij is niet lui, geen dagdief, neen,
Het werken kan hem streelen,
Maar toch — hij kan geen vriend alleen
Partijtjes laten spelen;
Al eischt zijn eigen dagtaak spoed —
Piet laat haar.... hij is al te goed.

Hij is geen drinker, waarlijk niet,
Het zwelgen staat hem tegen:
Maar als men hem een glaasje biedt
Dan dient hij 't toch te leegen.
Ook is een vriendschaps teug zoo zoet....
Piet krijgt een roes.... hij is te goed.

Hij legt zich gaarne vroeg ter kooi,
Dan kan hij 't vlugst ontwaken:
Maar somtijds schijnt de maan te mooi
Om nog naar rust te haken.
Hij gaat... wordt door een vriend begroet...
Die sleept hem meê.... Piet is te goed.

Piet haat verblijven, waar, bij wijn
En ongebondenheden,
Steeds onvermijdbre klippen zijn
Voor tucht en goede zeden;
En toch — men heeft er hem ontmoet —
Hij werd verleid.... Piet is te goed.

Zijn vrouw maakt werk van haar toilet,
Ze is in 't verkwisten handig;
Dat hij die zucht haar niet belet
Vindt menig onverstandig.
Maar wat zijn dierbare egâ doet
Is Pieter wel.... hij is zoo goed.

Zijn dierbaar kroost is woest van geest,
Schuwt oefning, tucht en orden.
Piet zegt: »zoo ben ik ook geweest,
Dat zal wel beter worden.”
Hij weet toch, wat een kind al doet;
Hij 's vader.... en — wat al te goed.

Piet gunt aan alle menschen brood,
Geeft werk aan wie 't begeeren,
En komt een goede vriend in nood,
Hij weet die ramp te keeren.
't Is waar, zijn kas lijdt tegenspoed —
Hij wordt misleid.... Hij is te goed.

Hij is geen waaghals: evenwel
Verloor hij in de effekten,
Wijl andren bij dat windrig spel
Zich met zijn fondsen dekten.
Men zegt, toen was hij regt verwoed.
Gelooft het niet! hij is te goed.

Hij 's eerlijk; nogtans heeft hij vaak
(Gelijk geruchten melden)
Besteed, voor deze en gene zaak,
Aan hem vertrouwde gelden....
Ligt heeft hij een failliet verhoed,
Want Piet is onbegrijpelijk goed.

Ik hoor, hij is aan lager wal;

Dit zou van Piet mij spijten;

Maar hoe 't moog zijn, de wereld zal

Zich van deze uitspraak kwijten:

»'t Is naar; 't is op met d' armen bloed:

Maar 't is zijn schuld — hij was te goed.

H E R F S T L I E D.

DOOR

N. H. TATUM ZUBLI.

Schoon zijt ge, o bleeke herfst! en toch gij doet mij treuren;
Bewondrend ziet mijn oog uw mengeling van kleuren,

Die als een bloemenruiker praalt,
Wanneer het morgenrood de nevelen komt scheuren,
En op uw wieg'lend loover straalt.

Uw aanblik treft mijn hart, als 'k aan den rand der wouden,
Die 't reeds gerimpeld hoofd nog fier naar boven houden,

De gele tint aanschouw van 't blad,
Dat door de groene blaân, of ze ook niet dorren zouden,
Nog als in de armen wordt gevat.

Iets lieflijks is het mij, als uit de rieten daken,
Die nog voor weinig tijds in 't loover zich verstaken,
Een dwarrelende rook verrijst!
Die de eenzaamheid van 't dal min eenzaam mij komt maken
En mij van ver een schuilplaats wijst.

Maar ach! toch treurt mijn hart — ik mis de tint van leven,
Waarmeê ik vroeger heel het landschap zag omgeven.
't Is of een stem den dood verkondt;
De blaad'ren trillen, en 't geboomte staat te beven,
Dat vroeger lagchend voor mij stond.

Hoe menig wandelaar, wiens oog uw schoonheid boeide,
Terwijl een rein genot hem gansch de ziel doorgloeide,
Die nu om dierbre dooden klaagt,
Die met een tranenvloed hun lijkgesteent besproeide
En ook als gij een rouwkleed draagt!

Waar zijn ze, die zóó vaak de gindsche heuvelpaden,
Met een verruimd gemoed, vol levensvreugd betraden,
Bij 't lot op aard hun toegedeeld?
Ligt ziet mijn oog dáár ginds in de afgevallen bladen
Hun ernstig, hun weemoedig beeld.

En mij, die ook, het hoofd met zegen overgoten,
Zoo menig zalig uur des levens heb genoten
In 't lieflijk zomer-jaargetij,
Voor wien zoo menig bloem vol geuren is ontsproten,
Wat, wat bewaart de toekomst mij? —

Zie 'k 't nieuwe loover weer, zal ik nog eens de dalen,
In zachten lentetooi, in zomerdes zien pralen,

Of val ik ook als 't loover af;

En zal de lentezon ook op mijn lijksteen stralen,

Mijn gade treuren op mijn graf? —

God dank! wat vreugd of rouw de toekomst houdt verborgen,
Zóó helder straalt geen zon, zoo lieflijk glanst geen morgen

Als 't licht van 't Evangelie doet.

In Jezus Christus blijv' mijn ziel bij God geborgen,

Hij die 't heelal regeert zal voor de mijnen zorgen,

Dit, bleeke herfst, dit geeft mij moed!

TWEE LIEDEKENS.

DOOR

E. J. POTGIETER

I.

ROELTJEN UIT DE BONTE KOE.

Stem: *So haest Gysjen had vernomen.*

BREDERO.

Ijsbrant-baas heeft drokke nering;
Schoon een man van luttel praats,
Lokt zijn huis schier alle maats,
Wordt hij rijk van hun vertering.
Vraagt ge: waar komt dit bij toe?
Ga eens naar de Bonte Koe.

Frisscher krans hangt nergens buiten
Dan zijn groene wingerdtak;
Maar zoo daar zijn roem in stak,
Mogt hij op zijn duim wel fluiten,
De eene quant riep d'aër niet toe:
Gaet ge meê ter Bonte Koe?

Spieglen kan er zich een pronker
In het tin van kroes en kan;
Maar zoo menig vroeden man,
Maar zoo menig hoofschon jonker
Lonkt er zoeter spiegel toe:
Gaan we naar de Bonte Koe?

IJsbrant-baas weet wel van wanten;
Om een flinke, knappe deern
Loopt de jonkheid ter taveern;
Mooije schenksters, duizend klanten;
Dochterlief brengt daar je toe,
Roeltjen uit de Bonte Koe!

Noch een fljn mennisten zusjen,
Noch een bloode pimpelmees,
Weet zij niets van angst of vrees

Voor een handdruk, voor een kusjen;
Toch laat zij niet alles toe,
Roeltjen uit de Bonte Koe.

Waaghals wie haar durft omvangen!
Want haar hand is geen fluweel;
Schorre strijkstok op de veel
Van een paar gebaarde wangen,
Speelt zij regts en links maar toe,
Roeltjen uit de Bonte Koe.

Ijsbrant-baas houdt haar in eere;
Beugel, bouwen, haak en huik,
Alles draagt zij pronk en puik;
Vrijers krijgt ze heinde en veere;
»Maar ik zie voor Roeltjen toe.»
Zegt de waard der Bonte Koe.

Als, om 't klappen van zijn schijven,
Haar een lans van trouwen praat,
Of een wulp haar gadeslaat,
Die zijn boël in 't riet liet drijven,
Roept hij: »Duimkruïd hoort er toe,
Voor een waard der Bonte Koe!"

»Vaderlief! wy hebben mony,"
Zeit ze dan, »in overvloed.
Zoudt ge zuur zien, zag ik zoet?"
En zij streelt zijn bolle trony.
»Roeltjens liefste, stem het toe,
Wordt de waard der Bonte Koe!"

II.

DIEUWERTJEN.

Stem: *Klaare, wat heeft er uw hartjen verlept.*
HOOFD.

Dieuwertjen! heugt je nog de avond voor Paasch?
Eer ik je vragen ging, stapte ik mijn plaats,
Mijn woning, mijn schuren, mijn stal nog eens om,
Vast peinzend: tot alles is zij wellevom.

Wit van den hagel, maar warm trots de kou',
Haalde ik de klink op: je zat bij de schouw;
Ik ligtte mijn mantel; jij wierpt op het vier
Een mutserd, en 'k dacht: zij ziet gaarne mij hier.

Echter was 't later als jeukte mijn scheen,
Schoof ik je digter, je schooft verder heen,
En toen 'k, bij de kast, om het jawoord je vroeg,
Was 't vreemd, dat de fluit niet aan diggelen sloeg.

Vreezen en beven — het had schier geen end':
't Huis van je moeder was jij zoo gewend,
Al droeg ik ten leste in mijn armen je er uit,
Ons dorpjen zag nimmer een droeviger bruid.

Dieuwertjen! heugt je nog de avond voor Paasch?
Onder dat wiegekleed giert onze Claes.
Ai, kus hem, en zeg, zoo het nog stond te doen,
Of jij nu wel aarzelen zoudt zoo als toen!

BART EN ELSJE.

DOOR

C. G. WITHUYS

Knap Elsje, de wees, poldermolenaarskind,
Was schuw als een visch in den vliet.
Het meisje was mooi en van ieder bemind;
Men vond er haar wedergâ niet.
Dies riepen de knapen: »Och, kruis!
Wat doet ze toch immer in huis!"
Men zag ze maar eenmaal ter week;
In de preêk.
Dan kwam ze niet meer in de streek.

De molen lag ver in het eenzame land,
Louw Lubbers, haar voogd, was er op;
En zwierf er somtijds een begeerige kwant,
Dien smeedt hij wat hards naar den kop.
Dan dacht hij, en lachte in zijn baard:
»Hoe veilig zit Elsje bewaard! —
Zoo lang ik, Louw Lubbers, er bin,
Komt de min
Op klompen den molen niet in.”

Daar lag in den vliet tegen avond een schuit,
En, binnen de schuit, een gezelschap.
Hij wierp er zijn dobber en angelroê uit
En neuriede, lustig en wel.
Knap Elsje keek uit naar den vliet;
Louw Lubbers zei: »schaam je jou niet?”
En schoof voor haar lieve gezigt,
Naar zijn pligt,
’t Gordijntje van ’t raampje pòtdigt.

» »Oom Louwen! hoe beef ik! Hoe plompelt en plast
Het water! De visscher verdrinkt!”
Louw Lubbers kijkt uit, en daar ziet hij den gast.
Die, krek bij zijn angelkoord, zinkt.
Wat zal hier de molenaar doen!? —
Hem redden gebiedt zijn fatsoen. —
Al wenscht hij hem onder het zand;
Met de hand,
Oef! trekt hij den duiker aan land.

»Baas Lubbers! ik dank je mijn levensbehoud;
Wel laat ik je danken voor meer!
Eens heb ik jou hemelsche nichtjen aanschouwd;
Die zoek ik, in deugd en in eer.
Je houdt er zoo streng van de straat;
Dies nam ik den hengel te baat.
Mijn rijkdom is groot: tot Mevrouw
Maak de trouw
Knap Elsje; tot heer maak ze jou!" —

»Dat lijkt me!" sprak Lubbers. »Een rijkert? — Fiat!
Top Elsje! — Wat kijk je vervaard! —
Bedank me! — het brengt je tot aanzien in stad,
Dat ik je zoo streng heb bewaard. —
Wat maakt dat jou oompje nu blij:
Nu is jou jonk hertje nog vrij! —
Dat komt door mijn waken — zeg: ja!
Daarmeê ga
Mijn zegen jou beidetjes na!"

Knap Elsje was rood als een roos in den dauw,
Haar wimpertjes werden bevocht;
Zij wilde wel spreken; maar 't zieltje werd flauw;
Zij vond niet het woord, dat ze zocht.
In 't eind brak ze los in gesnik —
Louw Lubbers werd wit van den schrik —
» »Ik kan niet; mijn hart is verzeid" "....
» »Is verzeid?" "....
» »Mijn hart is verzeid, aan Bart Veit!" "

»Bart Veit! ? — Sakker lijzen (1)! je zat achter slot!" —

» »We schreven malkaâr door Karoo (2)." —

»Den hond! — Dien vergat ik! — Wat werd ik bedot!

Boos Elsje bedroog je me zoo!" —

» »Toen 'k jong bij den Meester nog ging,
Was 't Bart, die mijn plakken ontving (3).

En vraag me wie wil... Wat verdriet

Me geschied',

Bart Veit, dien verlaat ik toch niet!" —

Louw Lubbers! wat kijk je verbijsterd en kwaad!

Het nut je niet, àl wat je doet!

De min legt somwijlen haar edelste zaad

In de onschuld van 't kindsche gemoed.

Dan baat er geen ijzer of steen:

De plant groeit er om- of doorheen.

Geef Elsjen aan Bart, tot besluit,

Maar als bruid!

Je houdt er de klompen niet uit!

(1) Oud-Hollandsche uitroep of vloek.

(2) De halsband diende voor brievenbus.

(3) Op eenige scholen van den ouden stempel mogten de plakken, door meisjes verdiend, in hare plaats door jongens ontvangen worden. De remplaçant kreeg er dan, doorgaans, van den gullen schoolmonarch nog een of twee boven het in commissie ontvangen getal, voor zijne bereidwilligheid.

De rijkert trok af, nog met kroos in zijn haar,
En bromde: »die leelijke prij!

O Holland! wat zijn je boerinnen toch raar!
Een schooijer verkiest ze, vóór mij!" —
Lang mokte Louw Lubbers van spijt;
Doch wijs werd de man, doer den tijd.
Toen gierigheid week uit zijn zin

Kwam de min

Op klompen den molen toch in.

Nu maalt er het molentje stadig en snel

Voor 't paartje, dat arbeidt en zingt.

Nog dikwijls zegt Elsje: »Bart! heugt je nog wel

Dat jij àl mijn plakken ontvingt?" —

Dan zegt hij, en kust haar eens teêr:

» »Ja, drommels! Zij deden mij zeer! —

Maar nu, in jou lieve persoon,

Wat een loon!

Och, Elsje! wat ben je me schoon!" "

PRENTJENS-KIJKEN.

DOOR

H. J. SCHIMMEL.

Schoon het rustuur was geslagen,
Voor den kleenen, zwakken knaap,
Bleven de oogen vrij van slaap.
Hoe ze ook staarden, wat ze ook zagen
In d' ontsloten foliant,
Krakende in den leêren band.
't Was het lievlingsboek van d' oude,
Die er menig kreuke in vouwde,
Iedren avond trouw in las,
Of 't zijn Bijbel was.

't Avonduur werd met verlangen
Door zijn kleinzoon afgewacht;
Als het boek werd meê gebracht
Verfde een bos de bleeke wangen.
Joolde hij in 't rond van vreugd.

Maar 't bracht moeder ongeneucht.
En met recht was zij te onvreden :
't Slapensuur werd overschreden,
Stond de jongen eenmaal daar
Bij zijn beste-vaâr.

Welk een tweetal, hoe verscheiden !
Kindren van verschillende eeuw !
't Zwarte hair en 't witte als sneeuw.
Toch goê vrienden waren beiden :
En in 's grijsaards grove knuist,
School te met de kindervuist,
De oude was — dit deê 't verklaren,
Hoe hij bij 't verschil van jaren ,
Toch den jongen bleef gezind —
Naar het harte een kind.

Hij was goed en lief voor allen,
Daarom ook aan allen waard.
't Beste hoekjen van den haard
Moest aan hem te beurte vallen.
Ieder merkte blijde er op :
»'t Blijft altijd een flinke kop.»
Als hij kalm zijn pijpjes rookte,
Of met kracht in 't turfvuur pookte,
Zou je 'em schildren, — beste-vaâr
Met zijn gouwenaar,

't Feestuur sloeg weêr voor den jongen
Die, bij 't flikkren van de zes,
Hunkerend naar de avondles,
Moedersschoot was afgesprongen,
Waar hij vaak te rusten plach.
»Ben je reê» sprak de oude; een lach
Krulde hem de breede lippen,
Bij het oopnen van de knippen,
't Rekken van de kleene hand
Naar den leêren band.

De oude liet den knaap verhalen.
»Weet ge 't nog, zeg, wie zijn dit?»
»Dat 's de Ruiter, dat 's de Witt,
Dat de Trompen, dat van Galen,
Dat de Zwijger, dat Piet Hein,»
Alles kruiste hem door 't brein.
En hij kroop op Grootvaâr's schouder,
Vleide en riep er: »Word ik ouder,
Beste-vaâr! dan ga ik meê
Texel uit, naar zee.»

De oude grinnikt van genoegén;
O hoe lief hem 't jonksken was!
»Die is nog van 't echte ras,
Die zou nog voor 't baaitjen voegen.
Voor de draaibas en kortjan,

Kroop niet weg voor d' Engelschman."
Moeder had het lang verdroten;
Eindelijk rees ze: »t Boek gesloten,
Beste-vaâr! hij is vermoëid;
Hoe de jongen gloeit!

Al die ruwe en vreemde mannen....!
Als hij nu maar slapen kan....
Och hij droomt er zeker van,
Want het kind is overspannen.
Als hij ziek wordt — hij is zwak...."
De oude schaterlachte en sprak:
»Moeder! 't zal zóó veer niet komen;
Laat hem van die lui maar droomen,
Dat geeft zwakke lenden kracht....
Jongen! goeje nacht!"

1850.

J O N G G E S T O R V E N (1).

DOOR

A. L. LESTURGEON.

I.

Kost gy de stem die u riep niet weêrstaan?

Viel 't u niet zwaar van dees aarde te scheiden?

Loeg u de blijdschap der Heemlen zóó aan,

Dat gy daarheen u door de Englen liet leiden?

Was er dan niets meer op aard dat u bond,

Liefde noch vriendschap noch wareldsche weelde:

Niets, dat uw zeventien zomers meer streelde.

Niets, waar uw hart nog zijn hemel in vond?

(1) Zie de noot op pagina 159.

Kost gy de tranen aanschouwen, die 't oog
Van uw geliefden op aard zijn ontgleden,
Toen gy daar blinkend weêr opvoert omhoog;
Wist gy hoe vurig wy hebben gebeden,
Dat nog de bloem uwer jeugd werd gespaard!
Wist gy wat smart onze ziel heeft gebroken,
Toen gy voor eeuwig het oog hebt geloken,
En ons in droefheid hier naliet op aard....

Zaagt gy de wanhoop op Moeders gezicht,
Zaagt gy uw Vader door jammer gebogen,
O gy waart niet op de wieken van 't licht
Naar de paleizen des vredes gevlogen.
Maar, gy hadt nog by uw dierbren getoefd,
Om van hun wangen de tranen te vagen,
En in hun armen vergeving te vragen,
Dat ge door 't heengaan hun ziel hadt bedroefd.

Neen, by 't gezicht van de smart die hen prangt,
Zoudt gy toch nimmer uw roeping verzaken.
Zie, als 't de wijsheid des Heeren verlangt,
Zijt gy gereed om uw boeien te slaken,
En gy weêrstreeft noch verbidt meer Zijn wil.
Moog hy ook wrang zijn, de beker van 't lijden,
Zwaar nog de strijd dien ge op aarde moet strijden, -
Zwijgend berust ge, geloovig en stil.

Zalige troost, die ons harte verkwikt,
Nu het zijn liefde en zijn wellust moet derven,
Dat u de komst van den Dood niet verschrikt,
Maar ge in den Heere gelaten wilt sterven;
Nu ge in Diens handen uw zieltjen vertrouwt,
En met een vreedzamen lach op de lippen,
Zachtkens den adem der ziele laat glippen,
Niet door de vrees voor het sterven benaauwd.

II.

Benijdbaar is uw lot, Oogappel onzer ziel!
De krans van palmenloof, die u te beurte viel,
Voegt best op't jeugdig hoofd, nog door geen schuld gebogen.
De Heiland riep u en gy gaaft die stem gehoor;
Wat zou de vreugd der aard, nu gy in zonnegloor
Met de eerstelingen Gods moogt naadren voor Zijn oogen?

Vroeg sterven is geen smart voor wie den Heere vreest
En, wandlend in Zijn licht, geheiligd door Zijn geest,
Op aard niets weten wil dan 't Godlijk welbehagen.
't Is slechts de ontwaking uit den slaap des Doods vervroegd,
Reeds d'oogst van 't veld vergaard, eer de akker werd geplcegd,
En in zijn lentebloei reeds zomervruchten dragen.

Uw leven was een droom, maar rein als 't vlekloos licht,
Uw wandel in 't geloof; uw hart, omhoog gericht,

Een heilige tempel Gods vol hymnen en gebeden.

Uw krankbed was een school van oodmoed en geduld

Uw sterven woekerwinst van opgehoopte schuld;

Het amen op 't gebed, uw lippen afgeleden.

Nu zijt ge by den Heer, dien gy hebt liefgehad.

Ontraadseld is 't geheim, dat uw geloof aanbad,

Toen ge in uw leemen huis aan 't stof nog waart gebonden.

Van aan- tot aangezicht ziet gy Hem die u schiep

En uit uw vreemdlingschap tot hooger orden riep.

Nu moogt gy 't groot ontwerp der zaligheid doorgronden.

Gy keert tot ons niet weêr, schoon lent- op lentgetij

Uw terp weer bloeien doe van 't schoonst gebloemt der May,

Nooit zal uw lieflijk beeld zich weêr aan ons vertoonen.

Maar als de blinddoek valt, die nog ons oog bedekt,

En 't laatst bazuingeklank der Engelschaar ons wekt,

Dan komen wy tot u om eeuwig saam te wonen.

DE VONDELING.

DOOR

E. M. CALISCH.

Verstooten in mijne eerste levensstonde,
Verworpen eer ik zonde kende of schuld,
En toch welligt geteeld in schuld en zonde,
Ja, in een floers van misdaad zelfs gehuld,
Alom bespot, veracht, verguisd, ontweken,
Tot smaad gedoemd en onuitwischbre schand,
Mensch zonder naam en zonder vaderland,
(Wie geeft mij moed het harde woord te spreken?)
Schier zonder hoop, ben ik niet op heel de aard,
Ik vondeling, het meest beklagenswaard?

Vraag 't vrij den wees, hem, d'armsten onder de armen,
Of hij zijn lot voor 't mijne geven zou.
Hij moog' zich nooit aan eigen haard verwarmen,
Zijn bont gewaad verkondig' ramp en rouw,
Hij heeft geen blik van spot of hoon te vreezen;

De Liefde dekt hem met een heilig schild:
Wanneer zijn kreet om voedsel is gestild,
Dan groeit hij op en leeft met andre weezen,
En treedt, als lid van 't groote huisgezin,
Beveiligd door zijn regt, de wereld in.

Wei zal het hart van d' ouderlooze bloeden,
Zoo vaak hij 't kind in d' arm van oudren ziet
En spijs en kleed uit vreemde hand vergoeden
Wel vaderzorg en moederliefde niet;
Maar 't weesje, dat op 't echtlijk paar mag bogen,
Wier huwlijkstrouw hem 't wettig aanzijn schonk,
Wier goede naam van uit den grafkuil klonk
Als bede voor hun wicht om mededoogen,
ô Neen! 't is niet misdeeld aan troost; het weent,
Het bidt toch op der dierbren lijkgesteent'.

Maar diep de smart, maar nameloos de ellende,
Die zelfs den troost ontbeert van zulk een traan.
Helaas! ik, die de vreugde nimmer kende,
Op 't ouderlijk gelaat een blik te slaan,
Te lezen in het oog der zielsbeminden
Hun teêrheid en mijn heil, die op hun schoot
Nooit dartelend mijn hoofd ten zegen bood;
Verplettrend wee! zoo 'k ooit hun graf mogt vinden.
Zal niet veeleer hun schuld dan hun gemis
Mij treffen met een bange droefenis?

't Is meer dan wreed, gevoelloos weg te keeren
Van 't hulpgeschrei van een verlaten wicht;
Onmenschlijk 't met boosaardigheid te deren,
Wanneer 't daar zwak en weêrloos nederligt;
Maar weet ge een woord, een naam voor 't zamenspannen
Van oudren tot het onheil van hun kind,
Als zij 't, een prooi van d' eerste die het vindt,
Voor immer uit hun oog en hart verbannen,
Beladen met een last, zooals geen man,
Met moed en kracht omgord, dien torschen kan?

En toch — mij drukt hij op de zwakke leden,
Zoo lang mij iets van 't smartlijk aanzijn heugt;
Ik waagde 't nooit gerust vooruit te treden;
Nooit smaakte ik kalm een enkle levensvreugd.
Vergeefs beproef ik d' angst van me af te werpen,
Die me onverpoosd den boezem zamenprangt:
Een roofdier is 't, dat me op het lichaam hangt,
Wiens tand en klauw zich aan mijn worstling scherpen,
Wiens vlamrend oog gestaág op 't mijne gloeit,
Wiens adem mij vergiftigd en verschroeit.

'k Was kind. Voor mij ook scheen 't genot ontsloten
Van 't dartziek en argeloos gemoed;
'k Zag rond en zocht naar kleene speelgenooten
En lokte ze om mij heen met kus en groet.
Zij namen me op met vriendlijk welbehagen,

En vrolijk mengde ik me in den blijden kring,
Maar eensklaps was 't als of ze een vreemdeling,
Een vijand of een monster in mij zagen:

»Een vondling!» hoorde ik fluistren om mij heen:
Ze ontslopen; de een na d' ander; 'k stond alleen.

Vaak opende ik mijn hart voor andre harten.

Ik smachtte naar 't welluidend zielsakkoord,
't Muzijk der jeugd, dat ze onder vreugde en smarten
In melody der Liefde en Vriendschap hoort.

Maar ach! geen hand ontsloot zich voor de mijne:

Steeds stuitte ik op een muur van staal of ijs.

En 't werd en 't is voor mij een gunstbewijs,
Dat niet de plaats ontvlugt wordt waar 'k verschijne.
Zóó, voortgejaagd door rustelooze vrees,
Is 't mij of ik alom mijn vonnis lees.

Somwijlen, maar 't zijn zeldzame oogenblikken,

Dan zoek ik troost en laafnis in een droom.

Dan wil 'k verblind mijn heete koorts verkwikken

Met waatren uit een ongenaakbren stroom.

'k Verbeeld me, in 't hoog gevoel van eigenwaarde,

Te groot te zijn voor 't onverdiende lot;

'k Veracht den haat, 'k blijf koel voor smaad en spot,

'k Trotseer alléén den banvloek van heel de aarde,

Mijn hart is rein, mijn hand van misdaad vrij —

Waarom miskent, verstoot, verwerpt men mij?

Behagelijk bedrog der zelfverblindings!

Omkransde dolk waarmee de lijder speelt!
Betoovrend zij het schitteren van uw vinding,

Terwijl uw zoet gevele verzacht en streelt,
Gevaarlijk is 't genot dat gij doet smaken!

't Bewustzijn wordt verdoofd, in slaap gewiegd;
Maar als een droom den hongrige bedriegt
Met overvloed en keur van dischvermaken,
Wie redt hem dan, wanneer hij, uitgevast,
Ontwaakt en om zich heen naar schaduw tast?

Als hem schudt mij de koude waarheid wakker;
Als hem 't gebrek grijnst mij de wereld aan.
En voelt hij na 't bedrieglijk beeld zich zwakker,
Ook ik, ik kan den heilschok niet weerstaan.
Zoo 'k twijflen mogt, die schok moet me overtuigen,
Dat, wie ook door het innig pligtbesef
Zich boven een ongunstig lot verheft",
In 't krommend hoofd gedwee heb neêr te buigen
En 't aanzijn voort te slepen, tot de hand
Des doods in 't graf een eind maakt aan mijn schand.

Nu, uitgeput van 't magtelooze pogen,
Verbrijzeld door een hopelooze smart,
Staar 'k rondom mij en vraag, met smeekende oogen
Grootmoedigheid voor mijn gevoelig hart.
ô Neen! ik wil de wereld niet trotseren:

'k Weet, 'k erken hoe peilloos diep ik sta.
Ik vorder niets: ik bid slechts om genâ:
Door ootmoed wil ik spot en hoon bezweren.
Die onbeschroomd den wederstand verplet,
Deinst soms terug voor 't wapenloos gebed.

Vergeefsche proef van lage zelfvernedering!....
Naauw dat het oog eens braven haar bespeurt.
En hoe 't gemoed gestemd tot zielsvertedering,
Daar 't schier mijn klagt geen aandacht waardig keurt?
Maar ook, wanneer een enkle mij wil hooren,
Zijn afkeer aan mijn beê ten offer brengt,
Een traan van liefde en medelijden plengt,
Wil, kan, mag hij alleen de wet verstoren,
Die ordewet der menschheid, wier gezag
De ziel is van 't maatschappelijk verdrag?

Zie, 'tgeen ik vraag is meer dan liefdegaven,
Meer dan de steun aan grijzen, stram en stijf,
Meer dan de spijs en drank, die de armoê laven,
Meer dan het warm gewaad voor 't naakte lijf.
Ja, mogt men mij met weldaân overladen,
Betrad mijn voet de schoonste lustwarand,
Blonk mijn gewaad van goud en diamant.
En kon ik me in een zee van weelde baden,
'k Bleef onvoldaan; want 'k vraag oneindig meer:
Ik vraag het regt op liefde en vriendschap... de EER.

Niet de eer der magt, des adeldoms, der schatten ,
Die bastaardtelg der reinste hemelgaaf,
Maar de eer des bloeds, wier armen 't al omvatten,
Wier stem vervult den koning en den slaaf.
Zij slechts ontnemt het dierlijke aan de zinnen,
Daar zij de liefde op achting ent en trouw.
Door haar die band der ziel van man en vrouw,
Dien ze ondanks lot en tijd en dood beminnen:
Door haar een meer dan stoffelijk verbond,
Een zedelijk geslacht op 't wereldrond!

Zoo rust de vloek der menschheid op de onteerden,
Wier aanzijn een vergrijp is tegen haar;
Onschuldigen en toch met regt verneêrden,
Onreinen voor het heilig echartaar.
Wat zegt het dat een enkele, onbevredigd,
Ten prooi aan smart en wanhoop 't leven slijt?
De plegtige eed, die millioenen wijdt
Aan huwelijkstrouw, zij strafloos niet beleedigd!
Het kind, geteeld uit een onechten schoot,
Sterve in zijn wieg den zedelijken dood!

En wie zal dan de vordring zich vermeten,
Dat mij 't gezin der maatschappij erkern'?
Of kan ik ooit mijn oorsprong doen vergeten?
En niet meer zijn, helaas! die 'k was, die 'k ben?
Poog 'k niet vergeefs het schandmerk uit te roeijen,

Dat elk met schroom en afkeer ziet en schrik,
Zoo menigwerf een woord, een wenk, een blik,
Het vuurrood op mijn aangezicht doet gloeijen?
Schenkt ooit de gunst der wereldmagten zaâm,
Mij oudren, eer, een vaderland, een naam?

Ik vloek u niet, rampzaalgen, die mijn leven
Ten sluïjer voor uw zonde hebt gemaakt;
't Kan, vader! u mijn naamloos wee vergeven,
U, moeder! dat ge uw eigen bloed verzaakt!
Maar waarom mij de toevlugt afgesloten,
De laatste, die den booswicht overblijft?
Wanneer hem de angst van 't kwaad geweten drijft
Tot razernij en allen hem verstooten,
Dan zijn hem nog twee Engelen getrouw:
Dan redden hem: 't Gebed en 't Naberouw.

ô Ware een deel slechts van uw schuld geladen
Op *mijn* hoofd, waar' 'k in 't misdrijf opgevoed,
Woog op mijn ziel een last van euvel daden,
Ja, eischte zelfs het zwaard des beuls mijn bloed:
Mij had gewis de wraakstem van 't geweten,
Zoo lang ik aâm, 't bezoedeld hart ontrust,
In foltring had 'k mijn borst van een gereten,
Mijn kerkerhol en ketenen gekust,
En op een steen, van tranen schier doorweekt,
In ootmoed God ontferming afgesmeekt!

Maar nu... kan 'k ook dien toestand niet misgunnen.

ô Mogt ik toch mij 't knagend zelfverwijt,
Het diep besef des zondaars geven kunnen,
Die in de pijn der straffe zich verblijdt.
Voor mij berouw noch boete, en zoo te midden
Der worstling van mijn zwakheid tegen 't lot,
Ik uitgeput mijn knieën buig voor God,
Dan is 't niet om vergeving af te bidden
Voor eigen schuld van 'tgeen ik nooit misdeed,
Maar slechts om kracht in 't onverdiende leed.

Ik roep Hem aan, dat Hij voor wanhoop hoede
Mijn ziel, zoo zwaar beproefd, zoo diep geschokt;
Dat Hij mijn oog verlichte voor het goede,
Dat hier of daar mij nog op aarde lokt.
Moog' mij een straal van Zijn alwijsheid leeren,
Hoe, met een zin voor liefdrijk meêgevoel,
Alleen te staan in 't menschelijk gewoel,
De harmony, die harten bindt, te ontberen,
En, levenslang in tastbren nacht gehuld,
Tot in den dood te lijden met geduld.

Ik roep Hem aan voor onnatuurlijke ouders,
Dat, als de vloek van mijn verwoest bestaan,
Gelijk een gier neêrdalende op hun schouders,
De klauwen naar hun boezems uit zal slaan,
Wanneer het beeld eens zuiglings stonde aan stonde

Met starren blik verwijtend op hen staart,
Des daags, des nachts luid jammrend om hen waart,
En hen vervolgt tot aan de stervenssponde,
Dat steeds Zijn hulp hun kranke ziel verzell'
Tot hope, tot verzoening, tot herstel.

Zoo, zoo alleen, bekeerde boetelingen,
In 't stof gekromd, hoop ik hen eens te zien,
Zoo, knielend voor hunne eerste zegeningen,
Hun d'eersten groet en d'eersten kus te biên.
Rampzalig wel, die oudren moet verwerven,
Wier aanblik hem van schaamte blozen doet,
Maar toch, 't is heil, 't is wellust voor 't gemoed,
Hoe schuldig ook, hen niet geheel te derven;
Voor mij, ik smEEK 't als gunst den hemel af,
Één ouderlijke omarming.... — dàn het GRAF!

1842.

DE VIJFDE JUNIJ 1848.

DOOR

B. PH. DE KANTER.

»Nu hoog in top, gij golvende driekleurvaan,
Bij klokkentoon, en pauk- en bazuingeschal!
Barst krakend los, kartouwendonder,
Dat ook de wolken van vreugde trillen!»

Zoo klonk mijn lied bij 't rijzen des ochtendstonds,
Die de oude dankschuld — eindelijk — betaald zou zien,
Als Neêrland, juublend zaamgedrongen,
't Beeld zou onthullen zijns grooten Zwijgers.

Ik ging, en zag; doch weenend ontvlood ik weêr:
Ja, 'k vond een beeld, maar Nederland vond ik niet!
Den Zwijger, in 't metaal verrezen,
Vond ik, maar ach, ook metalen harten!

Gij zweegt met regt, o pauken- en klokkengalm,
Waar vreugde faalde, en jubel, en dankgevoel;
Gij loeidet niet, o pulverdonder,
Ach, want de zonen van Neêrland zwegen!

Vergeefs is 't, dat ge 't vuur van Demosthenes
Aan bloemen huwt van Tullius' woordenpraal:
Verstom, o reednaar: want geen vonkske
Wekt ge in den boezem van Willems nakroost!

»Zal dor gebeente ook leven, o menschenkind?» —
Gewislijk, Heer! als Gij er Uw geest in zendt!
Als Gij, de groote God der vaadren,
Spreekt in d' orkaan uwer scheppende Almagt!

Ja, Neêrland *zal* herleven! Verbeide 't Hem,
Wiens geest alleen den tijd en de stonde weet:
Ook u — na twintig eeuwen sluimrens —
Heeft Hij ontzaglijk gewekt, o Hellas!

M O Z E S.

DOOR

MR. A. BOGAERS.

Jehova leeft! Wat, aardsche goden!
Durft ge in uw slijk ontwerpen smeên?
De toekomst spot met uw geboden:
Zijn wil geschiedt, Zijn wil alleen!
De hel moog' d'oproerstander planten;
Hij wenkt slechts van Zijn hemelstoel,
En 's afgronds wrevelig tegenkanten
Wordt voorwaarts streven naar Zijn doel!

Welzalig, die op Hem betrouwen!
Welzalig, wie Zijn arm bewaakt!
Geen burgmuur, uit graniet gehouwen,
Biedt zulk een schuts, als 't onheil naakt.
Kom! 't oog ten hemel uit uw smarte!
Op God gesteund, o Jakobs bloed!
Zie, 't speelt op nieuw aan 't moederharte,
Het kind, dat u behouden moet!

Wel schoot de dolk, ten moord geheven,
Rondom zijn wieg een dreigend licht;
Wel spleet (der kolk ten prooi gegeven)
De kolk haar roofmuil op voor 't wicht;
Maar »red hem!» klonk door 's hemels bogen,
En, stemde Memfis hof zijn dood,
Dat hof-zelf, hem ter hulp gevlogen,
Lei 't wichtje weêr op moeders schoot.

Nu streelen hem de teêrste lonken
Van uit Jochébeds juichend oog;
Als had ze eerst nu hem 't licht geschonken,
Zoo jaagt de vreugd haar borst omhoog;
En, bij haar zoete melodiën,
Vlijt hij het sluimrig hoofdje neêr,
En slaapt, gewiegeld op haar kniën,
Gelijk hij sliep op 't wieglend meer.

Aanschouw hoe hel die koontjes blozen,
Waar eens de zorg haar bleek op giet;
Dat zijn alleen uw blijde rozen,
Uw lachjes, jeugd en onschuld! niet:
't Is meer! 't is gloed van hooger leven,
In 't kinderlijke schoon verspreid,
Als stond aan 't wicht voor 't hoofd geschreven,
Wat grootsche roeping hem verbeidt.

Ja, Memfis, beef! Beef trotsche koning!

Hij leeft, uw vloekgebod ten spijt;

Hij leeft, gevoedsterd in uw woning,

Wiens vuist uwe euvlen eens kastijdt!

En, Abrams kroost, zing vreugdepsalmen!

Hij leeft, hij groeit in deugd en moed,

Die straks, voor vunze kerkerwalmen,

U Kanâns geuren aêmen doet.

Rep, kindschheid, rep de azure vlerken!

Drijf heen, verdraag het feestuur niet!

Doorren, o zon, uw hemelperken,

Terwijl de ceder opwaarts schiet!

En, tijd van heldenkracht! ruk nader,

Wanneer, bij 't luid triomfgeschal,

Jehovaas tolk en Isrels vader

De heilbanier ontrollen zal!

Vergeefs den zwerver in uw beemden,

O Midian, een tent gespreid!

Vergeefs het fiere hart des vreemden

Met liefde en herdersvreugd geveleid!

Niet, om in veldrust weg te kwijnen,

Heeft de Almagt zulk een ziel gevormd;

In 't nooduur moet haar luister schijnen,

Als 's nachts het strandlicht, wen het stormt.

Van daar dat duister voorgevoelen,
Dat, als een wolk, zijn ziel doorzweeft;
Die geestdrift, die, door niets te koelen,
Zijn hymnen vuurge vleugels geeft:
Van daar dat bovenaardsch gefluister
Hem huivring jagend door 't gebeent',
Wanneer hij, bij der starren luister,
Op 't eenzaam veld om Isrel weent.

Dan grijpen reuzige gedachten
Zijn geest van alle kanten aan:
Dan smeekt hij meer dan menschenkrachten,
Om meer dan 't menschlijk te onderstaan;
En, 't hart gesterkt door 't vast gelooven,
Staart hij de stille heemlen rond,
Of niet een wonderstraal van boven
Hem Nijlwaart seint en hulp verkondt.

God lof! Daar vlamt het heilig teeken,
De bô van 't plegtig roepingsuur!
Zie 't vuur uit Horebs braambosch leken,
En 't braambosch groenen in het vuur!
Kniel, Jethroos herder! neig uwe ooren!
Jehovaas Engel is nabij!
Hoor! Isrels redder is verkoren....
Die redder, Amrams zoon, zijt gij!

Ga, leer 't verwaten Memfis beven,
Pers de aftogtsbeê uw beulen af!
Gods oppermagt zal u omzweven,
Natuur zich krommen voor uw staf.
De dwingland zal zijn kruin verneêren
Voor 't woord, dat op uw lippen gloeit:
Ga, breek het juk; lei 't volk des Heeren
Naar 't land, waar melk en honig vloeit!

Wat aardsche schroom hem rill' door de aêren,
Hij gaat, Gods adem vuurt hem aan.
Grijnst in 't verschiet een drom gevaren,
Hij voelt zich kracht om ze af te slaan;
En weenen Jethroos herdersknapen,
En blaas zijn kudde een treurigen groet,
Hij wankelt niet, hij, die Gods schapen
Uit Memfis roofklaauw wringen moet.

Daar naakt hij, waar de kreten steigren,
En legt zijn eisch voor Faroos troon:
Tienwerven durft de dwingland weigren,
Tienvormig wreekt de straf dien hoon.
De maat is vol; de doem gesproken!
Gods Engel slaat: de bloedstroom vliet;
Egypte ligt in rouw gedoken,
En Isrel juicht het reddingslied.

Trekt heen, zeeghaftig heen, Hebreën!

Torscht Memfis buit! God licht uw schreên.

Wat! stuit de zee u? Trotst de zeeën!

Uw gids gaat voor; de golf wordt steen.

Laat af, geweldnaar! wee, die volgen!

Keer, Faro! dolle krijgshoop, keer!

Daar zwaait de staf.... Ze zijn verzvolgen!

De ontboeide watren zwalpen weêr.

Zoo verr' de ontzette bliken zwerven,

't Is vuur omhoog, omlaag woestijn!

Doch 't blaakrend zand moog' bloesems derven,

Te vruchtbreer zal 't in wondren zijn.

Zie, waar geen zwangre halmen zwellen,

Dauwt hemelspijs op Mozes pad;

En, droogt het zongegloei de wellen,

Hij klieft de rots — en 't water spat.

Maar, meer dan milde mannaregen,

Dan baren, zaamgehoopt ten muur,

En beken, uit de klip gezegen,

En nachten, licht van wondervuur....

De bliksem scheurt de wolkgewelven,

Gods heerlijkheid kroont Sinaas top, -

En van Jehovaas lippen zelven

Vangt Mozes 't hoog gebodswoord op.

En de aarde siddert op haar veste:
Een nagalm van 't verheven woord
Rolt van geweste tot geweste,
Met Mozes naam doormengeld, voort.
De tijd verheft, bij 't wereldplondren,
Zijn oorverdoovend zegelied;
Hoe luid zijn forsche stem moog' dondren,
Dien heilgen nagalm smoort hij niet.

Het hoofd omstraald met hemelluister,
Daalt Mozes van den bergtop neêr!
Waar hij voorheen nog tastte in duister,
Daar vindt zijn oog geen duister meer;
Wat schaduw was en niet te omvâmen,
Ontnevelt zich, krijgt vorm en glans,
En smelt tot één geheel te zamen,
Bij 't licht, gevloeid van Sinaas trans.

En, door Jehovaas geest gedreven,
Bezielt zijn stift nu 't heilig blad,
En 't wettenstelsel staat geschreven,
Dat Isrels pligt en roem bevat.
Hij strooit het zaad van deugd en orde,
Waar wilkeur ondeugd zaaijen dorst,
En vormt uit Faroos slavenhorde
Een volk, dat God slechts eert als vorst.

Soms, eenzaam mijmrend in zijn tente,
Herroept hij 't lang gevlugt weleer:
Dan ziet hij 's aardrijks eerste lente
En 't nog onschuldig menschedom weêr;
Hij hoort het grijs verleên gewagen
Van 't scheppend woord, van Edens pracht,
En boekt het lied der oude dagen
Voor 't opgetogen nageslacht.

Dan weder voeren englenschachten
Hem naar 't gebied der toekomst heên,
Waar de eeuwen 's Heeren wenk verwachten,
Om d' aardschen loopkreits in te treên;
En wat zijn zielsoog mogt ontdekken
Van Gods aanbidlijk raadsbestel,
Dat schetst hij, als met schaduwtrekken,
Op 't zoenaltaar van Israël.

Wel schuifelt de ondank op zijn wegen,
Maar de adder velt hij, en stapt door;
Wel mort het ongeduld hem tegen,
Maar smadend schuift hij 't uit zijn spoor;
En wat hem schokke, waar hij dwale,
Naar boven heft hij 't vroom gemoed;
Gelijk, bij 't slingren, de offerschale
Haar geur ten hemel walmen doet.

Doch de onspoedsjaren zijn ten ende:

De slijksmet van Egyptes voet

Bevlekt niet langer Isrels lende,

Met tranen afgespoeld en bloed.

De vreugde daagt. Ziet, matte scharen!

Ziet ginds (en heft blijmoedig 't hoofd!)

Dien blaauwen stroom, die groene blaëren....

Daar bloeit het land, door God beloofd!

Op, trouwe gids! Gij 't eerst van allen

Dien Godgewijden grond gekust!

Op! aan het hoofd der duizendtallen

In Libans vloed uw dorst gebluscht!

Maar, neen! God wenkt u uit den hoogen!

Hoe 't hart u trekk' naar 't schoon verschiet,

Houd stand! Hier is uw baan voltogen;

Uw Kanân is op aarde niet.

Gods wil geschiê! Een laatste zegen

Ontvloeit den mond des hemeItolks.

Hij zwijgt — en, Neboos top bestegen,

Groet hij van verre 't erf zijn s volks.

Nog eenmaal blikht hij naar beneden,

En rigt nu de oogen hemelwaart:

Hij bidt: zijn ziel stijgt met zijn beden,

En slechts zijn stofkleed rust op de aard.

E D E L E S T E E N E N .

DOOR

S. J. VAN DEN BERGH.

Daar trekt door al de wijken
Der weidsche Handelstad,
Bij armen en bij rijken,
De schaal ter hand gevat,

Een tweetal broeders henen
En klopt aan hof en kluis,
En bidt om hulp te leenen,
Ter eer van Christus' kruis;

En smeekt, om 't welbehagen
Diens Helpers, altijd trouw,
Een penningske aan te dragen
Voor menig Godsgebouw;

Voor kerken, waar de Waarheid
Geen menschevonden wijkt,
Maar 't Bijbellicht in klaarheid
Op zilvren kandlaar prijkt.

En menig rijke weigert
En andwoordt op hun beê:
»k Neem aan: de kerknood steigert,
Maar och, laat mij met vreê,”

En menig schijnbaar vrome
Verkondigt in zijn waan:
»Het goud schenk' baat aan Rome;
Wij moeten 't goud versmaân.”

En menig trotsche prevelt:
»Ga van mijn deur voorbij,
Wie mij van kerken revelt;
'k Behoef geen kerk voor mij.”

En menig schraper zegt er:
»Geloof mijn hartetaal,
'k Gaf gaarne meer,” en legt er
Zijn koper op de schaal.

Dan, in de wijk der armen,
Maar armen, rijk in God,
Wordt, onder 't zoetst erbarmen,
Hun bede niet bespot.

Men voelt er in het harte,
Dat zelf het lijden kent,
Met zielen, vol van smarte,
Der kerken bittre ellend.

Wie ginds ook achterblijven,
Hier brengt men gaven aan,
Die Englenveedren schrijven
In 's levens gulden blaân.

Daar treedt een arme weduw,
Wie 't menigwerf aan brood,
Aan deksel faalde of peluw,
Bij 't prangen van den nood —

Hen tegen met een keten,
Vercierd met rijk juweel,
En zegt: »niet mij vergeten!
Hier, broeders, is mijn deel.

Daar zijn herinneringen
Verbonden aan 't kleinood —
Maar, hoe de nood mocht dringen,
'k Verkocht het nooit voor brood.

In dagen, vrij van rouwe,
Hing dat mijn bruidegom,
Op d' uchtend onzer trouwe,
Mij in verrukking om.

Helaas, de tijd genaakte
Van bittre scheidingsmart,
En hij, voor wien ik blaakte,
Ontviel mijn minnend hart.

Na 't scheiden drong en lijden
En armoede in mijn huis,
Voor zegen en verblijden
Kwam tegenspoed en kruis;

Maar nimmer kon ik scheiën
Van 't zoetst, dat ik bezat,
Als mij 't gebrek kwam vleien
Tot derving van mijn schat:

Ik kon een bete ontberen,
Maar dragen kan ik niet,
Dat men het huis des Heeren,
Waar ook, vervallen ziet.

Verwissel dien in steenen!"
Zoo zegt ze in vrome taal,
En werpt met heilig weenen
Haar rijkdom op de schaal,

En keert ter schaamle woning,
Als schonk ze niet veel meer,
Dan rijks-regent of koning
Ooit offerde aan den Heer. —

Dat is het eêlgesteente,
Dat eeuwig waarde houdt,
Waar Christus Zijn gemeente
Voor de eeuwigheid meê bouwt.

1853

KERMIS IN DE HEL.

DOOR

H. BINGER.

De hemel hangt zoo zwart en zwaar
De sombre wolken jagen
En scholen angstig by elkaâr,
En breken los in vlagen,
En, tusschen 't aaklig onweer door,
Verschijnt een valsche zonnegloor
En licht van welbehagen.
Men zegt by zulk een weêrsgestel:
»Ze vieren kermis in de hell!"

Wanneer ik d' een, van smart verheerd,
In droefnis zie verdrinken,
Terwijl om 't wee, dat hem verteert,
Des valschaarts oogen blinken:
Als in het leed, waar de een om krijt,
Zich de ander in de ziel verblijdt —
Dan hoor 'k de duivlen klinken
En schaterlachen hartlijk schel:
Dan, dan is 't kermis in de hel!

1856.

Daar zijn herinneringen
Verbonden aan 't kleinood —
Maar, hoe de nood mocht dringen,
'k Verkocht het nooit voor brood.

In dagen, vrij van rouwe,
Hing dat mijn bruidegom,
Op d' uchtend onzer trouwe,
Mij in verrukking om.

Helaas, de tijd genaakte
Van bittre scheidingsmart,
En hij, voor wien ik blaakte,
Ontviel mijn minnend hart.

Na 't scheiden drong en lijden
En armoede in mijn huis,
Voor zegen en verblijden
Kwam tegenspoed en kruis;

Maar nimmer kon ik scheiën
Van 't zoetst, dat ik bezat,
Als mij 't gebrek kwam vleien
Tot derving van mijn schat:

Ik kon een bete ontberen,
Maar dragen kan ik niet,
Dat men het huis des Heeren,
Waar ook, vervallen ziet.

Verwissel dien in steenen!"
Zoo zegt ze in vrome taal,
En werpt met heilig weenen
Haar rijkdom op de schaal,

En keert ter schaamle woning,
Als schonk ze niet veel meer,
Dan rijks-regent of koning
Ooit offerde aan den Heer. —

Dat is het eêlgesteente,
Dat eeuwig waarde houdt,
Waar Christus Zijn gemeente
Voor de eeuwigheid meê bouwt.

KERMIS IN DE HEL.

DOOR

H. BINGER.

De hemel hangt zoo zwart en zwaar
De sombre wolken jagen
En scholen angstig by elkaêr,
En breken los in vlagen,
En, tusschen 't aaklig onweer door,
Verschijnt een valsche zonnegloor
En lacht van welbehagen.
Men zegt by zulk een weêrsgestel:
»Ze vieren kermis in de hel!»

Wanneer ik d' een, van smart verheerd,
In droefnis zie verdrinken,
Terwijl om 't wee, dat hem verteert,
Des valschaarts oogen blinken:
Als in het leed, waar de een om krijt,
Zich de ander in de ziel verblijdt —
Dan hoor 'k de duivlen klinken
En schaterlachen hartlijk schel:
Dan, dan is 't kermis in de hel!

1856.

J E Z A B E L.

(II KONINGEN, HOOFDSTUK IX).

DOOR

W. H. WARNSINCK, BZ.

Sinds Achabs dood was Achabs weêw
Der ondeugd trouw gebleven:
Zij haatte pligt en deugd en God,
En baadde zich in 't wuft genot
Van een wellustig leven.

Nooit dacht de snoode met berouw
Aan al haar gruwelzonden:
Neen; bij de ontaarde Jezabel
Was Godsdiens nietig beuzelspel,
Voor dwazen uitgevonden.

De feestvreugd ging de feestvreugd voor,
En dartle hofvermaken;
En sloeg haar soms het schuldig hart,
Dan wist zij 't prangen van die smart
Door zingenot te slaken.

Dan, op haar elpen vorstenstoel
In al haar praal gezeten,
Bij 't woest rinkinken van de vreugd,
Versmoorde zij de stem der deugd
En de inspraak van 't geweten.

En kwam de dag van Achabs dood
Weêr jaar op jaar verschijnen,
Dan deed het krachtigst feestbanket
En 't wuft genot van 't slaapsalet
Dat aaklig beeld verdwijnen.

Dan brast zij, in haar hofpaleis,
Met Baäls priesterscharen,
Van d' avond tot aan 't morgenlicht;
En 't flauw besef van deugd en pligt
Is uit haar ziel gevaren.

Maar dikwerf wordt, bij 't feestgewoel
En vreugd, hoe uitgelezen,
De snoode in dat genot gestoord,
Komt Naboths schrikbre gruwelmoord
Haar voor den geest gerezen.

Ja, dikwerf komt die gruwelmoord
Haar voor de zinnen spoken:
Genaakt zij 't heerlijk Jizreël,
Dan voelt de snoode Jezabel
Het bloed in de aadren koken;

Dan ziet ze op ieder wingerdblad
Haar gruwel neêrgeschreven,
En hoort, hetzij ze slape of waak',
Een stem, de schrikbre stem der wraak,
Tot hiertoe uitgebleven.

Maar eens, bij nacht, komt Naboths geest
Haar purpren sponde naadren,
Het kleed gescheurd, met slijk besmet,
Zijn schedel door een steen verplet,
En 't bloed vloeit hem uit de aadren.

Zij ziet de schim, en hoort een stem:
Is weér de dag gerezen,
Dan wacht u, snoode Jezabel!
Het Godsgericht — de straf der hel:
Die straf zal de uwe wezen!

De geest verdwijnt, en Jezabel
Gilt, half ontwaakt, in 't ronde.
Maar eindlijk bant zij angst en schroom,
En, beeft zij van den schrikbren droom,
Zij beeft niet voor haar zonde.

»Hoe!» zegt zij, »zou een nachtgezigt
Een rijksvorstin ontzetten? —
Was Naboth van den dood nog vrij,
En stond het kiezen nog aan mij,
'k Zou hem den kop verpletten!»

Zij wenkt, — en klinkend snarenspeel
Weêrgalmt langs boog en wanden;
En, schimpende op der vaadren God,
Brengt men, op Jezabels gebod,
Den Baäl offeranden.

Maar zie! terwijl de feestwijn vloeit
In gouden offerschalen,
Daar dringt er een de rijen door,
Daar vraagt een hoofdman kort gehoor,
Daar klinkt het door de zalen:

»Vorstin! de ontembre Jehu naakt
Met vloekbare eedgenooten.
De snoodaard dingt naar Israels troon;
En Joram — Joram zelf, uw zoon,
Is van zijn hand doorschoten.»

Zij hoort de tijding, en verbleekt,
Maar zamelt weêr haar krachten,
En zegt: »Dat men mijn volk vergaar!
Ik zal dien woesten moordenaar
Hier moedig tegenwachten.»

Zij smooit de wroeging, die haar zweept,
En de angsten, die haar prangen,
En siert zich op in feestgewaad,
En praalt in vorstelijk sieraad,
Met koningstooi omhangen.

Zij weet, wat schrikbaar lot haar toeft,
Bij Jehus zegepralen;
Maar, jaagt haar schuldig hart van schrik,
Haar hoogmoed spreekt in elken blik,
Haar trotschheid kent geen palen.

En nu, in al die pracht en praal,
Voor 't venster neêrgezeten,
Wordt zij held Jehu naauw gewaar,
Of 't woord is: »Vorstenmoordenaar!
U mag men welkom heeten!"

Maar Jehu, door geen praal verblind,
Zal de onschuld regt verschaffen;
En, welk een pracht de trotsche toont,
Hoe bitter haar verwijt ook hoont,
Hij aarzelt niet in 't straffen.

»Wie met mij God en deugd vereert,"
Dus luidt zijn korte reden,
»Betoon' zijn ijver, toon' zijn moed,
En wreek', met mij, 't onschuldig bloed,
En stort' haar naar beneden!"

En zie! daar stort zij van omhoog,
En plettert hoofd en handen,
En braakt de godvergeten ziel,
Waar zij te morzel nederviel,
En 't bloed bespat de wanden.

En Jehu doet, in haar paleis,
Een vrolijk feestmaal geven;
En, onder vreugd en snarenspeel,
Denkt niemand meer aan Jezabel
En haar rampzalig sneven.

Maar, na den disch, neemt Jehu 't woord,
En zegt tot knaap en bode:
„Wel is haar rif een graf onwaard’;
Men geev’ het echter weêr aan de aard’:
Gaat heên — begraaft de snoode!”

Maar zie! en knaap en bode komt;
De snoode wordt gevonden,
Door 't slijk gewenteld en gesleurd,
Van lid tot lid vaneengescheurd
Door uitgevaste honden.

De ontvleeschde schedel lag in 't stof,
Misvormd door 't woedend schennen;
En rondom, in 't bebloede zand,
Stak hier een voet en daar een hand,
Verminkt en niet te kennen.

Nu dacht elk aan Jehovahs woord,
Door Elis mond gesproken;
En 't klonk welhaast door Israël:
» »In 't lot van snoode Jezabel
Is Naboths bloed gewroken!'''

EENS GRIJSAARDS LIEDJE.

DOOR

H. TOLLENS, CZ.

Nu is het werk dan afgedaan,
De dagtaak, die mij God hier gaf;
Ik kwam aan 't einde van mijn baan
En zet den voet in 't graf.

Als ik terug zie langs mijn pad,
Hoe kruisten lief en leed elkaar!
't Was ginds langs doornen, dat ik trad,
Het was langs bloemen dáár.

Gij waart mij goed, weldadig God,
Wat diepe zucht mij soms ontvlood;
Gij gaaft mij menig zielsgenot
En meer dan daaglijksch brood.

Soms rees een steenrots voor mijn voet,
Een berg, die onbeklimbaar scheen:
Gij hieft mij op en gaaft mij moed
En hielpt me 'er over heen.

Soms werd me een wond in 't hart gescheurd,
En viel mij 't schrijnen bitter bang:
Gij hebt mij 't hoofd weer opgebeurd,
Al bloedde 't harte lang.

Gij waart mij goed, Gij bleeft me bij,
Al struikelde ik ook menig keer;
Al dwaalde ik van mijn pad op zij',
Gij weest den weg mij weer.

En nu ik ginds de grens zie staan
En waggelend naar den slagboom treê,
Neem, goede God, mijn dank nu aan
En hoor mijn laatste beê.

Ik dank Uw hulp, ik dank Uw raad,
Voor wat ik ooit hier goeds bedreef;
Ik bid vergifnis voor het kwaad,
Dat ik mij nooit vergeef.

Och, bleef en smoorde 't hier in 't slijk
Wat boos en zondig in ons was,
Verging het met ons molmend lijk,
Verwoei het met onze asch!

Steeg met de ontboeide ziel alleen
Het goede, dat hier wortel schoot,
Naar gindsche beter sferen heen,
Van waar de kiem ontsproot!

Hoopt, kranke zwervers! God is goed:
Hij ziet wat glibbrig pad wij gaan;
Hij weet hoe ligt de wankle voet
Verzwikt op zulk een baan.

Hoopt, wie er pijn van 't struiklen lijdt
En 't volgen van het nawee vreest,
Hoopt, als ge d' eindpaal over zijt,
Dat ginds de wond geneest.

Dat bid ik met de handen zaam,
Dat hoop ik, hemel! ook voor mij,
Ik, die mij menig mistred schaam
En nog er leed van lij.

Neen, wien de hoop te roekloos schijn,
Niet vruchtloos, neen! wordt God gesmeekt:
De Vader zal geen Regter zijn,
Die niet dan vonnis spreekt.

Hier, hier toch, hoe ik dwaalde in 't wild,
En struiklend uitgleed menig keer,
Hier bleeft Ge, o God! mij goed en mild:
Zoudt Gij dat ginds niet meer?

Neen, wie tot U de roepstem rigt,
Gij sluit het oor niet voor zijn kreet;
Gij komt ter hulp, het eerst welligt,
Waar Gij 't het noodigst weet.

Heer, die mijn biddend hart doorziet!
Ik sta met d'eenen voet in 't graf;
Ik wacht Uw wenk — ik wanhoop niet, —
Ik treê met d'andren af.

October 1856.

M O E D E R.

DOOR

DR. R. BENNINK JANSSONIUS.

Zalig wie een Moeder hebben,
Die op 's levens kronkelyloed,
't Zij hy rijzen moog of ebben,
't Hulkjen voor het stranden hoedt
Moederliefde is de eêlste zegen;
Gids op blijde en donkere wegen;
Roos aan onzen pelgrimsstaf;
Bloemperk in de doornendreven;
Lichtstraal in den nacht van 't leven;
Rustpunt op den tocht naar 't graf!

O vergeefs met gloed van verven
't Beeld geschetst van Moedertrouw,
Hem die zich haar af zag sterven,
Eer zijn mond haar noemen zou!
Neen, helaas! voor hem is de aarde
Niet een blijde lentegaarde,
Waar de Zefyr stoeit en kust;
't Leven teelt hem bloem noch knoppen,
Dor gelijk der bergen toppen,
Waar een eeuwge sneeuw op rust.

Wraak dan niet, wanneer zijn lippen
Schaars een blijde lach omspeelt,
Als hem zucht en klacht ontglippen,
En hy noode uw feesten deelt;
Wraak dan niet, wanneer zijn oogen,
Vreugdeloos en onbewogen,
Dwalen op uw vreugdfestijn;
D' Engel, die ons bindt aan 't leven,
Zag hy zich niet tegenzweven;
Want dat moest zijn Moeder zijn!

Wee die in zijn kindsche dagen
Al de bloemtjens, die hy gaart,
Van de onzalige aard moet vragen,
Die zijn moeders asch bewaart!
Zult gy hem in later tijden

Dikwijls vallen zien in 't strijden,
O heb deernis met zijn lot!
Weet: het jammer, hem beschoren,
Dekt zijn schuld voor de Englenchooren;
Zal zijn voorspraak zijn by God!

Moeder! Naam vol zaligheden!
Eerste zielzucht! eerste groet!
Woord, het eerst den mond ontgleden,
Denkbeeld, 't allereerst gevoed!
Bron van hemelsche gedachten,
Trouw, geloof en moed en krachten,
Meer dan aardsche hoop en min, —
Al wat immer stervelingen
Hier verbindt met Englenkringen,
Al wat grootsch is, houdt gy in!

Wat al zuchten, wat al zorgen,
Wat al waken, nacht en dag,
Van onz' eersten levensmorgen
Tot heur jongsten aderslag!
Zonder zelfzucht groot in 't strijden,
Zonder hoogmoed kalm in 't lijden,
Vraagt zy van deze aard geen eer;
Want voor 't oog der aard verborgen,
Ligt de wareld van haar zorgen, —
Doch die ze aanziet is de Heer!

O van daar dat zoet verrukken,
Dat haar uit de blikken straalt,
Door geen Dichter uit te drukken,
Door den Schilder flauw gemaald!
O van daar dat rein genoeg,
Dat den boezem haar doet zwoegen,
Als ze neerziet op heur kind,
En den droom der eerste jaren,
(Niet te spoedig haar ontvaren!)
Driewerf schooner wedervindt!

Want dat kind, met hoop en vreezen,
Opgekweekt in vreugde en smart,
Zal 't niet eens haar hoogmoed wezen?
Zal het ooit haar treên op 't hart?
O de min, die moeders koesteren,
Als ze een teedren zuigling voedsteren,
Is onnoozel, denkt geen kwaad;
Wat dan lachende idealen
Kunnen ze in heur droom zich malen,
Die haar enkel hopen laat?

Hoop der Min, zoo rein verheven!
Kweekt een moeder ooit haar kind
Waar zy eens in later leven
Niet die hoop vervuld in vindt?
Wordt er ooit op aard gevonden,

Die een moeder voer zijn zonden
Zulk een schat ten offer vraagt?
Is er, die met drieste handen
't Heiligst kleinood aan durft randen,
Dat de vrouw in de echtkrans draagt?

Wee den zulke! 't Woord des Heeren
Laadt de vloekspraak op zijn hoofd:
Rouw zal in zijn tent verkeer
En zijn lamp wordt uitgedoofd!
Wee den zulke! Zie het, de aarde
Heeft geen deernis met d' onwaarde,
Die het heiligst snood vertrad!
Aarde en hemel stemmen samen:
Die zijn moeder zich dorst schamen,
Heeft zijn God niet liefgehad!

AAN EEN MIJNER KLEINZOONS.

DOOR

MR. J. VAN LENNEP.

Teeder en aanvallig wichtjen,
Dat zoo geestig om u heen kijkt
Uit uw (niet meer schomlend) wiegjen:
(Schomlende zijn uit de mode)!

Dat nog van de tegenspoeden,
Die ons hier beneden kwellen,
Geen ervaring hebt verkregen
— Dan door 't steken van de muggen! —

Dat, nog zuiver van de driften,
Die op rijper leeftijd woelen,
Nimmer boos wordt — dan alleen maar
Als men niet terstond uw zin doet!

Dat, nog vrij van dwaze wenschen,
Vrij van zondige aardse lusten,
Uw begeerten blijft beperken
Tot een trek naar soep of bloemkool!

Dierbaar kind! gy zijt onkundig
Van uw laatre lotsbestemming,
Ik, in spijt van grijze ervaring,
Weet daarvan zooveel als gy weet.

Maar, zoo gy nog naar de toekomst
Geen vermeete blikken heenwendt
Of althands niet verder uitziat
Dan naar 't heerlijk etens-uurtjen;

Ik — en 'k durf geenszins bepalen
Of het dwaas is dan verstandig —
Ik, ik kan mij niet weêrhouden
Naar die toekomst vaak te gissen.

Zult ge een pleitbezorger worden?
In den handel u begeven?
Of, uw ooms tot voorbeeld kiezend,
Uw fortuin in de Oost gaan zoeken?

Zult gy in de koffijhuizen
Aan 't biljart uw dagen slijten,
Altijd wachtend op een postjen,
Dat u nimmer wordt gegeven?

Of zult gy de krijgsdienst kiezen
En u krijgstrofeën vormen
Van sjakots, nog voor 't verslijten
Door een nieuw model vervangen?

't Is my, in den grond, om 't even;
Want men kan in elken werkkring,
Al naar 't valt, *carrière* maken
Of een bitt're sukkel blijven.

Maar, lief kind, wat hier beneden
Ooit het doel zij van uw streven,
Tracht toch — wat ik u mag bidden —
Nimmer naar den naam van dichter.

Of, laat ge eenmaal — gy rampzaalge! —
U verleiden door 't gefluister
Van een spoorlooze eigenliefde,
Die dan — wee ons! — geldt voor roeping,

Kunt gy 't maar volstrekt niet laten,
In gebonden stijl te schrijven,
Neem dan voor het minst mijn raad in,
Grijze les der droeve ervaring:

Jaag vooral niet naar verheffing:
Schoei u met geen purpre broozen:
Laat aan dwazen de aad'laarsvleugels;
Gy, kies die der poelpetaten.

Weet, de Alceën en Pindaren
Acht ons koel positivisme
Zoo niet daadlijk rijp voor 't dolhuis,
Zeker gands onbruikbre wezens.

Zorg ook, zoo gy van nature
Met wat schalksch vernuft bedeed zijt,
Dat een gave, zoo noodlottig,
Uit uw vaerzen nimmer blijken.

Zie, de grofste haatlijkheden
In een dagblad neêrgeschreven,
Noemt de lezer juist en geestig —
Mits die slechts hem zelf niet raken.

Maar een scherts, hoe dood onschuldig,
Die men zich op rijm veroorlooft,
Brandmerkt in elks oog den rijmer
Als een diepbedorven booswicht.

Wacht u bovenal zorgvuldig,
Ooit aan Neêrlands roem te knagen;
Neêrlands mannen, Neêrlands vrouwen,
Neêrlands boter niet te aanbidden.

Schilder steeds in uw gedichten
Ieder Spanjaart als een Alva:
Ieder Franschman zij een smeerlap,
Ieder Brit een warsche stijfkop.

Maar steek onze landgenooten
(En met handgeklap en *bravoos*
Zal u ons publiek beloonen)
Altijd dapper in de hoogte.

Maal hen steeds als wijzer, knapper,
Mooier, braver, vlugger, vroomer,
Bovenal, als muzikaler
Dan elk ander ras van menschen.

Laat voorts niemand u verdenken
Alsof gy aan 't feit zoudt twijflen
Dat sints zijn bestaan, ons Neêrland
Een aparten Lieven Heer heeft:

Dat aan ons in elken zeeslag
De overwinning is verbleven:
Dat zich Helmers nimmer schuldig
Heeft gemaakt aan overdrijving:

Dat de roode Leeuw van Holland
't Puik is van de gandsche diergaard,
En dat één Metalenkruiser
Tien Zouaven kan verslinden.

HELDENMOED.

DOOR

W. J. HOFDIJK

De grijze vader neeg het hoofd.
Hy, vrome priester van Gods kerk,
Door moeite en arbeid afgesloofd,
Leî 't zegel op 't apostelwerk:
Hy leeraarde, en hy had geloofd;
Wat hy geleerd had met vertrouwen,
Dat ging hy nu by God aanschouwen.

En met gebroken harte stond
Daar slechts een tweetal aan zijn spond:
De gade, die, zijns levens engel,
Hem steeds getrouw ter zijde trad;
De dochter, die zijn huwlyksstengel
Bebloemd, omgeurd, gezegend had.

Zijn klamme hand lei beider handen,
Die trillende in de zijnen brandden,
Te zamen; en op zwakken toon,
Waar reeds de ziele in scheen te ontglippen,
Ontgleed het woord zijn bleeken lippen:

»Gods wijsheid weigerde ons een zoon —
Gy, dochter! werd ons zoon te gader:
Uw moeders weelde en lieveling;
De vreugde en wellust van uw vader.
Gy waart de paerel in den ring,
Die beider harte saam omving;
't Juweel in de echtelyke kroone;
En wat er onder 't ouderdak
Van zegen en van weelde sprak —
Gy waart er geur, en glans, en tone.

Kind! blijf dat in 't half ledig huis,
Waaruit uw vader gaat vertrekken,
Nu hy niet meer de hand kan strekken —
Stut gy uw droeve moeders kruis.
Vervul gy de eenzaamheid der dagen,
Die komen zullen over haar;
En wordt de taak eens zwaar te dragen —
'k Bid met en voor u-beiden dáar.”
En vaster klemde hy hun handen,
Door beider tranen oversproeid,
Tot zich de vingers, vermoeid
Van d' afscheidsdruk, met smarte ontspanden.

Nog nokte hy: »Ik twijfel niet.
Ik ga tot God in rust en vrede:
Ik neem 't bewustzijn met my mede
Wat kind ik aan heur moeder liet.»

En toen zijn hoofd op 't kussen zeeg,
Zijn blik verglom, zijn stemme zweeg,
Toen borg ze aan 't krimpens moederharte
De nat beschreide en bleeke kaak,
En kreet, te midden van heur smarte:
»O moeder, moeder! welk een taak!»....

Toch bleek het wel — wat vrees zy voedde
Voor zwakheid, aan geen zorg gewend,
En hoe haar eigen harte bloedde —
De vader had zijn kind gekend.
Hy wist wel, in wat sterke vingren
Hy d' altoos vastgevoerden staf,
Toen hem de dood dien kwam ontslingren,
Met vol betrouwen overgaf;
Hy wist wel, op wat arm hy bouwde
— Al was diens kracht nog nooit beproefd —
Die d' arme weeûw, ter dood bedroefd,
In 't eenzaam wandlen steunen zoude;
Hy wist wel, dat de kindertrouw
Alleen zijn grafterp niet zou tooien,
Maar 't dorre pad der weduwvrouw

Ook nog zóo rijk met bloemen strooien,
Als de aard dat slechts gedoogen zoû.

En elken avond, die sints daalde,
Wanneer het zinkend zonnelicht
Zijn weêrglans op de beeltnis straalde,
Die vaders zielvol aangezicht
Als of het nog bezielde was maalde,
Hief zy het blaauw en open oog
Deemoedig naar het beeld omhoog,
En trad het soms een schrede nader,
En sprak met fluisterende stem:
»Heb 'k weêr uw last volbracht, mijn vader?»...

En 't was dan soms, als zag ze hem
De wimpers over 't oog bewegen,
Gelijk zy 't voormaals dikwerf plegen,
Wanneer hy met tevreden lach
De goede dochter tegen zag.

En zette op zulk een avondstond
Zich moeder aan heur zijde neder,
Een dankbren glimlach om den mond,
Een blik in 't oog, zoo innig teder,

Als slechts de rijke volheid van
Een moederharte ontvloeiën kan —
Dan welde er zulk een stroom van weelde
Haar uit den reinen boezem op,
Dat haar een blanke paereldrop,
Die schittrende om de wimpers speelde,
Verlichting schenken moest. En sprak
De weduw dan: »Hoe is mijn leven
Een rijke schat nog nagebleven!
O kind! wat dank kan ik u geven
Voor zooveel liefde en troost!"... dan brak
De weeldestroom in tranenstroomen,
En voelde ze, aan de borst gedrukt
Der dierbre, zich in zaalge droomen
Alreeds van de aarde als wechgerukt
En in dien hemel opgenomen,
Die 't rijkst en heerlykst licht ontving,
Van weêrzien en hereeniging.

Maar zij de voet ook nog zoo teêr
En rein, en ga hy evenzeer
Met vasten, sterken tred daarhenen —
De baan des levens is een baan,
Vervuld van distlen en van steenen,
Waar breede slaghameien staan.
Zelfs uit de rozen die er bloeien,

De schoonste in kleur, de rijkste in gloed,
De zoetste in ambergeur — daar groeien
De scherpste doornen, tuk op bloed.
't Jonkvrouwlyk schoon had aangetrokken.
Dat open oog, vol harte en geest;
Dat lief gelaat; die rijke lokken;
Gants de adel van die ranke leest —
Voorwaar! dat moest wel harten winnen
En zuchten kweeken, stil ge-uit:
»Wie zooveel heerlyks mocht beminnen!
Wie roemen mocht op zulk een bruid!»

De moeder-zelf, voor wie 't gemoed
Der dochter als een klare dag,
Of als een hemel openlag
Die schitterde van starrengloed,
De moeder had geen schooner droom,
Dan haar een gade aan 't hart te leggen
Van wien zy kennen mocht en zeggen:
»Hy is, als zy, oprecht en vroom;
Hy, wijs van hoofd en fier van aart,
Hy is heur schat van deugden waard.»

Die schoone droom kwam in vervulling.
Gelijk een volle bloesemknop
Zijn pracht belooft in rijke onthulling,
Ging nu voor haar de toekomst op.

bed,

Het was haar of heur harte, dat
Reeds zooveel liefde hield omvat,
Zijn grenzen veroneindigd had.
't Was of de bronwel, aan wier schoot
Tot nu een enkle stroom ontsproot,
Zelfs met een voller golfslag vloot,
Nu ze ook een tweede mild en trouw
Met de eigen volheid drenken zou.

En hy, die thands dien dubblen schat
Mocht deelen en ter helft bezat,
Was hy dien kostbren zegen waard?

Men kende hem als vast van aart.
Hy hield voor andrer leed en smarte
De hand gesloten noch het harte.
Hy had de reinheid van gemoed,
Te midden der bebloemde kolken,
Die gapen voor des jonglings voet,
Bewaard, verdedigd en behoed.
Hy had de maffe wyrookwolken,
In weelde voor hem opgegaan,
— Want rijkdom was zijn deel — weerstaan
En, toen ze driester tot hem rezen,
Met walging van zich wech gewezen.
Hy ging met manlyk overleg
Bedaard en vast van tred zijn weg.

En by dat al: een open wezen,
Een kalme blik, een kloeke leest —
Dat was de spiegel van dien geest.
Een tijd van weelde was gekomen,
Die soms haar 't hoofd' aan 't duizlen bracht.
En als zy aan de toekomst dacht,
En toegaf aan die gulden droomen:
Bemind, zijn gade, en nog daarby
Altoos heur moeder aan heur zij,
Van 's waerelds overvloed omgeven,
Die als een milde zomerzon
De herfst en winter van dat leven
Met glans en gloed bestralen kon —
Dan was 't, als dreigde 't hart te breken
In 't rustloos trillen van genot,
Welks zoetheid niet was uit te spreken,
Dan onder weeldrig tranenleken
En stil geschreiden dank tot God.

Het morgenrood dier dagen kwam
Thands aan de kimmén doorgebroken:
Reeds werd er van den dag gesproken,
Waarop huns harten reine vlam
Op 't God geheilgd echtaltaar
Zich saam zoû slingren in elkaâr.

»En waar zal moeder dan gaan wonen?»

Die vraag, op eens zijn mond ontgleên,
Zoo kalm, dat 't zelfs wel koelheid scheen,
Voer plotslyk haar door merg en been,

En blies haar 't purper van de koonen.

Daar trilde een schok haar door het hart;

En 't hoofd, een oogenblik verward,

Wist heur gedachten niet te leiden.

Een donkre geest, een booze droom

Scheen zich te plaatsen tusschen beiden.

't Was of een donkre dwarrelstroom

Haar neêr rukte op zijn diepsten boôm.

»Maar zou ik van mijn moeder scheiden!...»

En zelf klonk haar dat woord in 't oor,

Alsof ze in dwaasheid zich verloor.

Maar scheiden — hoe — wie vergde dat!

Wie waar' zóo wreed! — In de eigen stad,

In 't eigen huis, dat sedert jaren

Van wisslend blij en droef ervaren

De zwijgende getuige was,

En waar de erinring nu heur airen

Tot volle garven samen las,

Daar kon de goede moeder toeven,

Totdat — God gawe 't ver te zijn —

Zy niet meer hulpe zou behoeven.

Heur kind, heur lust, heur oogelijn,
Zou zy 't niet dagelyks aanschouwen?
Dat was het lot van duizend vrouwen,
Niet minder trouw in moedermin.
Dus hy.

Maar droomend viel zy in,
Als kon zy 't woord nog niet vertrouwen:
»Wy zouden scheiden, moeder en
Ik — ik, die al heur vreugde ben;
Ik — de eenge starre aan haren hemel —
Ik zou by wijlen ondergaan,
En zy, in duisternis en schemel,
Zou eenzaam en verlaten staan?...”

— »Mijn vader,” sprak hy toen, »beminde
Niet minder ernstg en oprecht
Dan ik; en toch — toch was zijn echt
— Wee mijner, zoo ook ik dat vinde! —
Niet heilvol. Dat lag niet aan haar,
In wie hy alles liefhad — maar....
Heur moeder; beiden hartlyk minnend,
En altoos op niets anders zinnend
Dan hun geluk — zijn woning had
Nooit ook heur woning moeten wezen.
Daar is veel kwellling uit gerezen;
Daaruit is menig vonk gespat,
Die moeilyk soms gebluscht werd. Dat
Is me als herinring bygebleven;

Méer: als een ijzren vinger, die
My op den weg, dien 'k voor my zie,
De richting vast heeft voorgeschreven."

— »Vast? Onherroeplyk?" vroeg ze zacht,
Half siddrend, en nog immer bleeker.

»Sprak ik ooit anders dan ik dacht? —
Vast, lieve! en onherroeplyk zeker!"

Teen bracht zy eerst de hand aan 't hoofd,
Als werd het op die wreede stonde
Met fellen houw van een gekloofd,
En dreigde een oogenblik de wonde
Haar met vernietiging. Maar ras
Scheen 't of dat al verdwenen was.
Zy lei de teedre vingren samen,
Alsof zy bad. Een huivering
Scheen 't dat haar door de leden ging,
En 't murmelde op heur lippen: amen.

»k Gevoel 't, wy moeten scheiden — gy
Spraaft waarheid. Alles is voorby,
Mijn blik op 't leven, onvolkomen,
Wist niet te aanschouwen — dan in droomen;

En 't Eden, dat mijn geest zich schiep,
Bestond slechts zóo lang, als ik sliep.
'k Ben nu ontwaakt, en zie de dingen
Zoo als zy werklyk ons omringen.
Niet uw schuld is 't: mijn zelfbedrog.
Maar hard ... o God! ... hard valt het toch!...

Mijn liefde was een volle stroom;
Ik wist nog niet naar welken zoom
De golfslag 't sterkste was. Ik weet het
Thands wel, en 't is nu goed, al deed het
Een oogenblik ontzettend pijn.
'k Bracht zelf een harte tusschen beiden —
En niemant moest er tusschen zijn.
O gy hebt recht: — wy moeten scheiden,
Hier buigt ons pad zich van elkaâr,
Vaarwel — maak 't afscheid my niet zwaar —
Vaarwel! vaarwel! ... ik blijf by ha ar."

Hoe zy ontzettend had gestreden,
Gekampt, geworsteld — en geleden,
Dat bleef besloten in heur hart.
Toch ploegde er sints een trek van smart
Zijn voren om heur lippen henen,
En 't helder blosjen op heur wang

Behield zijn zetel niet meer lang,
En was er dikwerf gants verdwenen.

Maar als soms moeder droevig was
En 't zwakke hoofd in 't kussen vlijde,
En de eedle dochter aan heur zijde
Wel in die vochtige oogen las
Wat omging in dat weeke harte,
Dat zich de bron van 't heimlyk leed
Heurs kinds beschuldigde en verweet —
Dan week de diepe nerf der smarte
Na korten strijd voor d' ijzren wil;
Dan stond het wisslend blosjen stil,
En bleef op de elpen wangen poozen;
En in heur vleien en heur koozen,
Heur kinderlyke vrolykheid,
Werd moeder gants van 't spoor geleid
En de angel, die haar heimlyk griefde,
Met duizend bloemen overspreid.

Wat is er grootheid in een liefde,
Die zóo misleidt!

En vaak na zulk een stond, trad zy
Des dooden beeltenis naby,
Met zwellend hart, het oog in gloed

En fluistrend: »Is het dus niet goed?
Ik dwaalde, lieve vader! Neen:
De taak was niet zoo zwaar als 't scheen.»

Een lauwer kroont des helden schedel,
Wiens ijzren voet
Door vuur en bloed
Zich stout ter overwinning spoedt.
Maar heldenmoed, zoo groot en edel,
Zoo kreukloos hecht, zoo gaadloos trouw,
Als thronen kan in 't hart der vrouw,
En ernstig streven ter viktorie —
Daarvoor heeft de armlyke aard geen loon:
Daarvoor heeft God-alleen een glorie,
En in Zijn hemel slechts een kroon.

»Wanne
Dan kor
Mijn ha
Maar al

»Vier d
De jong
Dan is
Veel w

»Niets
De hui
't Pens
Maar a

»Ons h
Wy re
Nog n
Maar a

WANNEER DE KINDREN GROOT ZIJN.

DOOR

DR. NICOLAAS BEETS.

»Wanneer de kindren groot zijn, mijn lief, mijn levenslust!
Dan komt er, na een tijd van zorg, een tijd van zoete rust.
Mijn hair zal wel wat grijs zijn, uw voorhoofd niet zoo glad,
Maar als het hart nog jong is, hoe weinig deert ons dat!

»Vier dochtren en drie zonen! Het wil wat zeggen, wijf!
De jongste nog geen twee jaar oud en de oudste driemaal vijf.
Dan is om dezen, dan om dien het moederhart in nood;
Veel werk by dag, veel zorg by nacht - Maar eenmaal zijn zy groot!

»Niets zijt gy voor uw vrienden, maar alles voor 't gezin.
De huiszorg, ieder weet het wel, neemt al uw uren in.
't Penseel ligt lang vergeten, geen boeken leest gy meer.
Maar als de kindren groot zijn! dan komt dat alles-weêr.

»Ons huwlijksreisjen, liefste! was kort en gaauw gestuit;
Wy reisden naar de pastory van Heemsteê, daarmee uit!
Nog nooit zijn wy te zamen eens ver van huis gegaan;
Maar als de kindren groot zijn, dan vangt ons reizen aan.

»Ik kon maar half genieten als 'k in den vreemde toog;
Mijn hart was t'huis, het was by u, en mijn gedachte vloog;
Met haast verslond ik elk genot en — keerde in 's hemels naam
Maar als de kindren groot zijn genieten wy te zaam.

»Dan wijze ik u de plekken die ik 't bekoorlijkst vond;
Aan Rijn en Moezel, Clyde en Theems leide ik u dankbaar rond
Winandermeir en Edinburg zijn wat ik heerlijkst zag;
Daarheen zal ik u voeren nog voor onz' ouden dag.

»Wanneer de kindren groot zijn... Neen zie niet dus my aan!
Begin met dezen glimlach niet, hy eindigt in een traan.
Wanneer de kindren groot zijn, en dat gaat immers gaauw,
Dan komt er weêr een gulden tijd, mijn allerliefste vrouw!"

De kindren werden grooter en grooter naar de rij.
Maar eer er een volwassen was, kwam daar een kleintjen by.
»Wees welkom, vierden zoontjen! gy komt nog juist by tijds;
Ook gy zult eenmaal groot zijn, Gods grooten naam ten prijs.

Wees niet bezorgd; uw moeder neemt u met blijdschap aan;
Zy heeft er zoo veel groot gebracht, het zal ook ditmaal gaan!"
Ai my! Daar breekt op eenmaal dat dierbaar leven af!
De kindren worden grooter — maar op hun moeders graf.

ELIZA'S VLUGT.

(TAFEREEL, ONTLEEND AAN »UNCLE TOM'S CABIN«).

DOOR

B. TER HAAR.

I.

»Ja, 'k had wel 't vreeslijk woord verstaan,
Hoe zacht hij fluistren mogt;
Mijn Meester nam het bloedgeld aan;
Mijn Harry is verkocht.
Zes honderd dollars was de som;
Daarvoor is 't kind het eigendom
Des handlaars, in wiens klaauw hij viel,
Naar ligchaam en naar ziel.»

Zóó klagend trad een jonge vrouw,
Een kleurling, een slavin,
De handen wringend in haar rouw,
Met drift haar woning in.

Zij telde vijf en twintig jaar;
Althans niet ouder gaf men haar,
En — was zij kenbaar als *Quadroon* —
Toch was Eliza schoon.

Haar oog, thans dof, omdat het kreet,
Was enkel vuur en geest;
Haar stemmig, maar behaaglijk kleed
Omhulde een slanke leest.
Daar lag een waas van lieflijkheid
Haar over 't zacht gelaat verspreid,
Iets van den bleeken maanlichtglans
Van Noorder hemeltrans.

Die zilververschijn was flauw verguld,
En 't spranklend gitzwart oog,
De lip, wat breeder omgekruld,
De donkre wenkbraauwboog,
En 't blinkend dubble tandensnoer,
Meer blank ivoor dan paarlemoer,
Verrieden Zuider zonnegloed
In 't Afrikaansche bloed.

— »Maar dat ik, arm bedrogen vrouw,
Hen luistrend had bespied,
En nog bij tijds dat weten zou,
Dat dacht die snoodaard nier.» —

Ze ontsloot een schrijn en greep haar hoed,
En tastte in haast naar kindergoed,
En schreijend: »Red mijn kind, o Heer!»
Zonk zij voor 't kribje neêr.

Dáár sliep haar kind, haar wreed ontroofd,
— Vier jaren mogt het zijn —
Met Moeders lach en krullend hoofd,
En lokken van satijn.
Zijn ademhaling ging gerust,
Als had een Engel 't pas gekust;
Hij hield één armpjen om zijn nek.
En 't andre lag op 't dek.

Zij kust haar zoon — zij kust hem weêr —
Wat is hij slapend schoon!
Geen traan valt op zijn peluw neêr,
Haar oog brandt als zijn koon.
Maar 't is, alsof haar berstend hart,
Bij elk gesmoorden kreet der smart,
Als zij op hem haar oogen slaat,
Een bloeddruk vallen laat.

— »Reeds morgen is dat kribje leêg,
En, kind! waar zijt gij dan?
Heeft dan uw beul reeds....» maar zij zweeg,
Zij rilde er koortsig van.

— »Dat droomt gij wis niet in uw slaap,
Gij zijt verkocht, onnoozel schaaп!
Maar ik ontruk u aan 't gevaar;
O Hemel, maak dat waar!" —

»Ach," peinst zij, »geene ontvlugting baat,
Te ras ontdekt, gestuit!
Hij zendt met d' eersten dageraad
Reeds zijn vervolgers uit.
Maar — zoo ik in den nacht ontvlied,
Bespeurt hij 't nog in uren niet;
Misschien bereik ik Kanada,
Al jaagt mij de onmensc na." —

Terstond en ijlings wil zij gaan;
Dit is haar stout besluit:
— »Word wakker, Harry, zie mij aan!
Gij gaat met Moeder uit.
Uw vogelken — hoor, Harry, hoor! —
Zingt reeds zijn morgendeuntje u voor;
Gij krijgt uw zondags-kleértjes aan;
Kom, liev'ling, opgestaan!" —

En 't jongske woelt zich om en om,
En pinkt het loddrig oog
Voor 't licht dat door zijn wimpers glom,
En rijst in 't bedje omhoog.

Maar, als het vragend ziet in 't rond,
Legt zij den vinger op haar mond,
Dien zij aan 't luistrend oortje bragt:
»Stil, Harry, fluister zacht!

Gij zaagt hem wel — den vreemden man,
Die 't suikergoed u gaf;
U weg te stelen is zijn plan,
En — ver van Moeder af.
Maar 'k breng u, waar die booze man
U nooit van Moeder scheiden kan —
Hij krijgt u niet — de kinderdief!
Ik heb u veel te lief.” —

En, met haar kind in d' arm geknield,
Verheven in haar smart,
Schijnt zij van hooger geest bezielde,
Die haar vervolger tart.
»Ja” — spreekt zij met bewogen stem —
»Staat God mij bij, dan toon ik hem,
Wat moedertrouw en moedermin
Vermag in een slavin!”

II.

Schuw glijdt zij, als een schaduw, voort —
De vlugtling met haar zoon.
Hoe vindt zij thans een veilger oord
Ter schuilplaats of ter woon?
't Was donker nog, maar aan den trans
Verschoot allengs der sterren glans,
En langzaam rees met flauwen lach
De nieuw geboren dag.

De rijm had alles wit gehuifd,
En stoof als asch langs de aard;
Het dennenwoud stond hooggekuifd,
Met kegels aan zijn baard.
Een schat van paarden en juweel
Lag uitgestrooid langs 't bosch-struweel,
En ieder tak of dorenhaag
Droeg thans een zilveren kraag.

Eliza siddert, als zij 't hoort,
Hoe iedre voetstap kraakt,
Toch vlugt zij verder, altijd voort,
Daar de angst haar vleuglen maakt;

En toen het daglicht helder glom,
Toen zag zij telkens schichtig om,
En kuste dan den lieveling,
Die in haar armen hing.

— »Ik mag wel slapen, Moeder, zeg!
Ik ben van 't waken moê,
En als ik zóó mijn hoofdje leg,
Dan vallen de oogjes toe.
Maar als ik slaap, komt dan de man,
Die me uit uw armen stelen kan?
Dan geeft ge uw Harry toch niet weg?
Zeg, lieve moeder, zeg!" —

— »Neen, kind! ik laat u, zoo hij kwam,
Niet over aan uw lot.
'k Zal u beschermen, schuldloos lam!
Zoo waarlijk help mij God! —
Al doemde 't lot mij tot slavin,
Quadroon, gij wordt een boschleeuwijn!
Wee, die er aan haar welpen raakt! —
— Slaap, Harry! Moeder waakt." —

En 't knaapje, dat nu vriendlijk lacht,
Slaapt in en sluimert zoet;
Die aanblik sterkt en staalt haar kracht,
En doet haar 't harte goed.

Al raast en snijdt en snerpt de wind,
Zij voelt slechts d'adem van haar kind,
En hoe zijn armpje, warm en malsch,
Zich strengelt om haar hals.

Zij klemt het digter aan haar borst,
En — hangt het loodzwaar neêr —
De last, dien zij zóó willig torscht,
Wordt ligt gelijk een veer.
Dan weder slaat zij 't weenend oog
Van 't slapend kind tot God omhoog,
En fluistert: »Heer, bescherm mijn vlugt!»
Dat geeft haar boezem lucht.

Soms rust zij, aan een schuur geleund,
Dan staart zij angstig rond,
En luistert of geen hoefslag dreunt
Langs den bevrozen grond;
Of niet een bloedhond snufflend speurt,
Die met één sprong haar 't kind ontscheurt;
Dan jaagt zij weêr, door schrik gespoord,
Haar zoon in de armen — voort.

Maar de uitgeputte kracht bezwijkt,
En 't knaapje lonkt haar toe,
Terwijl 't haar diep in de oogen kijkt:
— »Ik kan wel loopen, Meêr!» —

Zij zet het neêr, en 't huppelt blij,
En houdt een poos haar voetstap bij,
Toch merkt zij ras, hoe zij haar spoed
Om 't kind vertragen moet.

En als zij 't opneemt in haar schoot,
En 't koestert in haar arm,
Dan kust zij wel de kaakjes rood,
Maar 't bibbrend kind niet warm;
En als 't zóó bitter klaagt en krijt,
Omdat het koude en honger lijdt,
Dan is ze op teedre list bedacht,
Tot stilling van die klagt:

»Zie, hoe ik hier een appel vond
Met hooggekleurden wang!» —
Zóó roept ze en kaatst dien langs den grond:
— »Loop schielijk, Harry, vang!» —
En de appel hupt en danst vooruit,
En 't jongske giert van blijdschap luid,
En vleit: - » »Och, doe het nog eens weêr!» -
En weent of klaagt niet meer.

Zóó wordt de weg voor 't kind verkort,
Al valt hij eindloos lang;
Zóó wordt weêr moed haar ingestort,
Al blijft de toekomst bang;

En toen zij, met zijn zoetsten lach,
Haar Harry d' appel volgen zag,
Toen brak een glimlach, naar het scheen,
Nog door haar tranen heen.

Reeds naakt zij 't doeleind van haar vlugt,
Dat telkens nader spoedt.
Één mijl voorbij dat dorpsgehucht —
Dáár bruist de Ohío-vloed.
Dáár in 't verschiet rijst Kanada;
Dáár jaagt haar geen vervolger na,
Dáár staat de grens der slavernij,
Dáár aamt een Moeder vrij.

En ligt niet, waar die rookwolk jaagt,
Zich krinkelend door de lucht,
De boot, die straks haar overdraagt
In snelle vogelvlugt?
Voor 't laatst — nog ééns haar tred versneld!
Hoe reeds haar borst van weelde zwelt!
Dan kruist ze Ohío's waterbed!
Dan is haar zoon gered!

Zie, hoe de moede waggelend hìjgt,
Nu zij aan d' oeverkant
Het overhangend klif bestijgt,
Dat uitspringt aan den rand. —

Wat schrikbeeld rijst daar voor haar geest? —
God, is haar hoop een droom geweest!
Wat spooksel zweeft dáár langs den vloed,
Dat zóó haar siddren doet? —

Zij staart met wijdgespalkten blik
En half vertrokken mond,
Versteend en spraakloos door den schrik,
Nu al haar hoop verzwond.
»Erbarming!» snikt ze, »in 's Heilands naam!»
En slaat omhoog de handen zaâm,
Van smart verbijsterd en ontzind:
»Erbarming voor mijn kind!»

III.

Dáár lag de Ohío vaal en grijs,
Van boord tot boord gestremd;
Een breed pantsier van schubbig ijs
Hield hem de borst omklemd.
Maar — »k draag geen boei der slavernij,»
Zóó bromde en gromde en brulde hij,
En steigrend met herhaalden ruk,
Sloeg hij zijn keetnen stuk.

En dondrend scheurt het ijs van een,
De stroom gulpt door het slop,
En smijt de schotsen om zich heen,
Of kruit ze in heuven op;
Bouwt torens, werpt die keer op keer
Gelijk een kind zijn speelgoed neêr,
En beukt ze met zijn golfgebruïs
Tot fijnversplinterd gruis.

Toch blijft, zoo ver het oog zich strekt,
De hooggezwollen stroom
Met log en zwalpend ijs bedekt
Tot d' andren oeverzoom.
En dáár en ginds, waar 't werkt en kruit,
Steekt hoog een puntige ijsklomp uit,
Als of van een gezonken wrak
De spits nog boven stak.

Dat schouwspel staarde Eliza aan,
En 't hart bestierf van schrik;
Haar laatste hoop voelt ze ondergaan
In d' eigen oogenblik. —
Geen aak, die zich van d' oever waagt,
Terwijl zóó wild nog de ijsgang jaagt,
En rustend ligt de dampboot stil
Met de ijskorst om haar spil.

Wanhopig slaat zij de oogen rond,
Nu toeft geen redding meer;
Bezwijmend zinkt zij op den grond
En naast haar liev'ling neêr;
Die, half van 't groot gevaar bewust,
Luid schreijend 't klamme voorhoofd kust,
Tot ze opschrikt, tastend of zij 't kind
Nog aan haar zijde vindt.

Daar nadert de aangestoven bent,
Op 't wildgeruigde ros;
De drijver heeft zijn prooi herkend,
En laat de teugels los.
Hij spalkt zijn klauwen als de gier:
— »Slavin! Uw kind is mijn — geef hier!
Meen niet, dat worstlen baten zou,
Geef hier uw kind, o vrouw!” —

»Mijn kind? — o God! waarheen, waarheen?
Waar nu in d' angst gevloên?” —
Rest hier nog hulp of uitkomst? Neen,
Voor haar noch voor haar zoon!
Toch vergt de doodsangst een besluit.
— »Ik geef mijn kind niet!” — gilt zij uit,
En zich verheffend bij dien gil,
S ringt ze af in 't diep der kil.

Daar staat ze, en meet met rollend oog,
Dat doorpeilt tot den boôm,
Terwijl zij 't kind op de armen woog,
Het ijsvlak langs den stroom.
»Neen,» schreewt ze, »'k sta mijn kind niet af,
Al wordt die stroom ons beider graf!
— Geef, Hemel, geef nu moed en kracht!»
Zóó zucht en bidt zij zacht.

Zij waagt den voet op 't glibbrig pad,
En de ijsschol schudt en kraakt,
En plompt en kentert, waar zij trad,
Pas door haar teen geraakt.
Toch springt zij voort van schots op schots,
Gelijk een gems van rots op rots,
En de afgrond loeit, bij ieder tred,
Waar zij haar voetzool zet.

De vlokken dwarlen om haar heen,
En feller blaast de wind;
Het deert haar niet; zij kermt alleen:
»O God, behoud mijn kind!»
Met ieder indruk van haar voet
Verwt zij de sneeuw en 't ijs met bloed,
En 't kleed, de scherven langs gesleurd,
Is half van 't lijf gescheurd.

Toch zweeft zij voort, alsof haar voet
Met vlerken was geschoeid,
Waarmeê de meeuw zich langs den vloed
En door het luchtruim roeit;
Als baande haar een wonderstaf
Een voetpad over 't watergraf;
Alsof de sneeuwstorm, die er joeg,
Haar op zijn wolken droeg.

Op eens — daar staat zij duislend stil;
Waar is zij? zij verdween.
Klonk daar geen raauwe kreet — geen gil?
Is zij verzwolgen? — Neen!
Weêr staat zij op dien ijsklomp dáár,
Met wapprend kleed en fladdrend haar,
En de arm, gebogen om haar borst,
Toont, dat zij 't kind nog torscht.

En naakt daar niet reeds de oeverkant?
Is niet de zoom nabij?
En wuift en rekt zich niet een hand
Haar toe van de overzij?
Één sprong, één sprong dient nog gewaagd,
Die al de kracht der wanhoop vraagt!
Één sprong! — Dáár stort ze op 't oeverbed!
God lof! zij is gered!

Hef, Moeder! thans uw kind omhoog!
't Is uw verworven buit!
Galm met een vreugdetraan in 't oog
Uw overwinning uit!
Uw losprijs is betaald, slavin!
Elk Moeder juicht u toe, Heldin!
En vlecht een dubbele vrijheids kroon
Voor u en voor uw zoon!

Maart 1853.

HET MEIR LEMAN.

DOOR

A N N A.

O Leman, vorstlijk meir! hoe effen
Zijn niet uw waatren, blaauw en diep!
Als zou geen golfjen zich verheffen
Wanneer 't de orkaan ten strijde riep;
Het schoonst zijt ge onder de Alpenmeiren,
En de indruk van uw majesteit
Doet u als machtig rijksvorst eeren,
Maar wijkt uw lieflijkheid!

Want lieflijk schoon zijt ge om te aanschouwen,
Gij, die Savoyens voeten kust,
En toch met jeugdig zelfvertrouwen
Aan 't hart der Moeder-Alpen rust!
Gij mint Itaaljens balsemluchten,
En lokt haar Flora aan uw strand,
En zij tooit dalen en gehuchten
Als 't zuider-Vaderland.

Zij maakt de streek ter lustwarande,
De bergen groen van wingertloof,
En strengelt zelfs heur bloemguirlande
Om rotsenwand en donkre kloof,
Die ernstig, in geheimvol duister,
Afblikken in 't doorschijnend meir,
Als vonden ze in dien gloed en luister
Hun sombre beelden weêr.

Zij zegent de oevers, waar het leven
Gloeit, tintelt, straalt in zuidergloed,
Waar geuren langs de golfjens zweven,
Die rozenmirthe waad'men doet.
O zeker, hier moet vrede wonen,
Waar dus natuur tot vreugde noodt;
Of zou die spiegel kunnen toonen
Het beeld van strijd en dood?

Wee 't bootjen dat zich wiegelt
Op 't dobbrend watervlak,
Als 't de onweêrswolk weêrspiegelt —
Wee 't bootjen, rank en zwak!

Wee! als, in woede ontstoken,
Die kalme boezem zwelt!
En, barnend losgebroken,
De golf vernieling spelt

Wanneer de baren groeijen,
Gepluimd met wolkend schuim,
En stormen buldrend loeijen
Langs 't donkre hemelruim;

Wanneer de bliksems ijlen,
De lucht in vlammen staat,
En 't onweêr vuurge pijlen
Door 't donker flikkren laat;

Zie dan 't gebergt zich dekken
In 't slepend nevelkleed,
Om zich den kamp te onttrekken,
Die 't nimmer wanklen deed.

Dien krijg der woeste krachten —
Het zag dien vaak herhaald,
't Weet zwijgend nu te wachten,
Tot helder straks de zon zijn zilvren kruin bestraalt!

O bergen! die uw neveltoppen
In rozenglans en lichtgloed baadt,
En toch uw boezems nooit voelt kloppen,
Hoe 't hart der wereld bonst en slaat,
Gij blikst zoo kalm, zoo onbewogen
Op 't woest tooneel van woede en strijd,
Als hadt gij nimmer mededoogen
Met wat de menschheid lijdt.

Gij, onvergankelijk, onbezweken
In koninklijke majesteit,
Gij kunt alleen tot de aarde spreken
Van de onbewogen eeuwigheid!
'k Zie naar u op in lucht en wolken
En vraag: Ziet zóó de hemel neêr
Op 's levens strijd en 't lot der volken,
Als daar die berg op 't meir?

1855.

ITALIAANSCH MEESTERSCHRIFT.

DOOR

MR. W. BILDÉRDYK.

Cadmi nigellae filiae.

AUSONIUS.

Wat opgespleten Saterspoot,
Gedompeld in een moddersloot
Van edik, roest, en gal,
Koomt dartlen in dit sneeuwen dal
Op nieuwgevonden wet,
Daar Kadmus zwarte dochtertjens zich vlijen naar zijn tred?

Wat huppelt hy en trekt haar 't spoor,
En treedt die zustersnymfen voor,
Zich rijend hand aan hand
In onderling gevlochten band;
En mengt uw rappe vlucht,
ô Nonnetjens in rouwgewaad, met sprongen door de lucht?

Ik volg uw huppling, lieve rij!
Mijn oog verzwelgt uw melody
Die 't scherp gehoor ontvliedt,
Maar zwijgend zich in 't harte giet,
En, zonder d'open weg van 't oor,
Geheel de ziel ten speeltuig maakt, heel 't lichaam tot gehoor.

Neen, 't is geen roerloos teekenschrift
Van hamerslag of nagelstift;
't Is leven, 't is gewoel,
Dat adem schept en zielsgevoel,
En lust en leven teelt,
Waar 't zwierende op een losse wiek, langs vrije vlakke speelt.

Hier trekt gy voor 't verwonderd oog
De bocht van 's hemels regenboog,
Of slingert met de sprank
Van Bacchus dartle wijngaard-rank:
Daar sleept ge in stijven zwier
Den statigstillen optocht na, van Kerk- of Krijgsbanier:

Hier prijkt gy op gelijken voet,
In een aan één gesloten stoet
Als 't monstrend oorlogsheir: —
Daar rijst of daalt gy op of neêr,
Uw linie krimp of zwelt, —

Doch ijlings keert gy in 't gelid, en de ordning is hersteld.

Gy Boksvoot, als ge in Cyraas vliet
Het eerste pijpjes sneedt in 't riet,
Van d' adem onbezielt,
En 't bevende aan uw lippen houdt,
En 't halmtjen te gelijk

Uw gretigluistrende ooren trof met org'lend windmuzijk;

Hoe juichtet ge in die blijde vond
Arkadië en 't gebergte rond,
En noodde met dien halm
Geboomte en rots ten wedergalm
Maar 't lieflijk ruischend riet

Trof ja, de luistrende ooren wel, maar starende oogen niet.

Doch thands —! Ach, alles keert zich om!
De halmbuis zwijgt en toont zich stom,
Maar spreekt op andren trant.
Geen mond bezielt haar, maar de hand;
Geen adem zuigt zy meer,

Noch geeft hem aan 't geopend oor met klankbetoovring weêr.

Thands laat die sprekende oeverroof
Onze ooren by zijn kunsttaal doof;
Aan 't oog is 't dat hy spreekt
Door nieuwe kunst die 't hart ontsteekt,
En met een droppel nat
De driften temt, de Wijsheid voedt, 't geweld in duigen spat

Dan, weinig dit! In 's wijzen hand
Bereik' hy 't harte door 't verstand,
Nog heeft hy andre kracht.
Juich, riethalm! juich, ô vogelschacht!
Bevalligheid en zwier
Ontplooit zich, treft, verrukt, verheft, door 't schittren op 't pap

Heil! kunstnaar, door wiens vingrenzwaai
De logge gans, de plumpe kraai,
Den leeuwrik uit de lucht
Verwint in sierlijkheid van vlucht,
En van der heemlen trans
De Horen voor 't begoocheld oog beneên rukt in heur dans!

Neem, Schrijver! neem den lauwerhoed,
Niet sprenkelig van menschenbloed,
Maar die met groene lisch
En myrthenbes doervlochten is;
En blinke 't diamant
De fiergedragen pauwenkuif op 't schittrendst om zijn rand

Voor my, die meê in vroeger tijd
In konstpenceel- en pennenstrijd
Met andren op dorst treên ;
De baan des levens afgegleên,
Sta ik de palm u af
Aan 't randtjen van 't geopend graf,
En reik de ontvormde hand,
By 't gapen van zijn holle kluft, slechts uit naar d' overkant.

1823.

BACH TE DRESDEN.

DOOR

A. J. DE BULL.

I.

Hij zat in 't hoekjen van den haard,
Die goede vader BACH,
Wreef vergenoegd den graauwen baard,
En zag met blijden lach
Zijn kindren om den disch geschaard
Aan d' avond van den dag.

't Was hoogtijd in den kleinen kring,
Een deugdlijk feest voorwaar:
Een lang afwezig lieveling,
Die voor de Kunst naar Frankfort ging,
Was weêrgekeerd van daar.
Wat moeder aan haar PHILIP hing —
En vader BACH met haar!....

Rein ging hij weg, rein kwam hij weêr,
En sloeg hij 't wakker oog
Nog even vrij op als weleer,
Nu hij, na zoo lang afzijn, weêr
In de ouderarmen vloog —
Ook vader sloeg den blik niet neêr,
Maar zag vol dank omhoog.

»Op u alleen is 't wachten thans,
Heer Cantor!» sprak zijn gâ,
En keek de tafel met een glans
Van vergenoegdheid na.
Zij schoof den zetel aan haars mans,
En ieder zat weldra.

Hoe geurig dampte 't kalfsgebraad!
Hoe krachtig schuimde 't bier!
Daar werd gegeten en gepraat
Door ieder als voor vier;
Zoo werd het zoetjens aan reeds laat —
Wie denkt ook hoe de wijzer staat
Te midden van 't plezier?

Daar klinkt een hoefslag in de straat
En toen geschreeuw, getier:
»Hier woont de Cantor, kameraad!
Hier moet je zijn, koerier!
Stijg af — en als je binnen gaat
Laat dan je paard maar hier!»

En onder algemeene pret
Om zulk een meesterlijken zet
Verlaat de renbô 't schuimend ros,
Wringt barsch zich uit den volkshoop los,
Laat allen, naar hem gapend, staan
En stapt op 's Cantors woning aan.

»'t Geldt waarlijk mij,” roept vader BACH
En kijkt eens door een kier.
»De spreuk: hoe later op den dag
Hoe schooner volk — geldt hier.
Wat of dat nu beduiden mag....
't Lijkt wel een hofkoerier.”

Wat opstand in den kleinen kring
Toen, na herhaald geklop,
De huisdeur eindlijk open ging —
Wat keken ze allen op....
Ja waarlijk, 't was een hofkoerier; —
Hij zet een hooge borst,
En reikt aan BACH met eedlen zwier
Een welverzegeld blad papier
Uit naam van Saksens Vorst.
Hij dringt op spoedig andwoord aan
En blijft toen onbeweeglijk staan.

BACH neemt en leest, — en naar het schijnt
De zaak is van gewicht.

De huisselijke trek verdwijnt
Van 's Cantors aangezicht....
't Schijnt plotsling door den geest bestraald
Die, als hij 't orgel speelt,
Bezielend op hem nederdaalt
En wonderkracht bedeeft.

Hij overdenkt geen oogenblik,
Maar andwoordt kort en vast:
»Meld aan uw Vorst en Heer, dat ik
Voldoen zal aan zijn last.”

De bô vertrekt. — Naauw zijn ze alleen
Of daadlijk dringt zich groot en klein
Nieuwsgierig om den Cantor heen
En ziet hem vragend aan:
»Wat was het, vader? zeg ons toch
Wat meldt die bô zoo laat u nog?”....

»Ik moet naar Dresden gaan” —
Is 't andwoord.

»Hebt gij dat beloofd?
Die reis in dit seizoen”....
Herneemt de vrouw en schudt het hoofd,
»Dat zult ge toch niet doen!”

»Zoo waar ik leef en BACH heet — ja!”

»Maar, ach, waarom toch?» zucht zijn gâ —

»Wat trekt u naar dat hof?

Hier toch hebt ge al wat gij begeert,
Gij wordt bemind, gevierd, geëerd”....

»O, 't is om goud noch lof,”

Zegt BACH, »dat ik het aannam; maar
Uit duren plicht! God roept mij daar;

Hem mag ik niet weêrstaan!

En op Zijn hulp vertrouwend, zal
Ik naar die stad van Belial,

Dat weeldrig Dresden, gaan.

O 'k zal die dooven” — vaart hij voort,
Terwijl zijn oog van geestdrift gloort —

»De Godsstem doen verstaan (1).

De Keurvorst, wulpsch als heel zijn stoet,
De Keurvorst wil mij hooren — goed!

Gebeure wat er mag....

Ik zal hem grijpen in 't gemoed,

Hem en zijn dartel hofgebroed,

En stollen zal ze 't zondig bloed

Als ware 't oordeelsdag!”

(1) Bach was gewoon het orgel »die liebe Herr-Gotts-Stimme” te noemen.

II.

En Dresdens hoofdkerk kan de scharen niet omvangen
Die, vurig hakend naar een nieuw genot,
Zich daar verzaamlen en verdringen, vol verlangen —
En niemand denkt in 't *bedehuis* aan God!....

't Schijnt eer een schouwburg, waar men lacht en praat en fluistert;
Men denkt alleen aan Leipzigs Cantor BACH —
Die door zijn grootsch talent Itaaljes roem verduistert
En nu de held moet worden van den dag —
Of lokt en lonkt en vleit, prijst en misprijst de schoonen,
De hoflucht schijnt den wierookwalm te sterk....
Men wedt hoe rijk de vorst den kunstnaar zal beloonen,
En — de ijverzucht sluipt door de Kristenkerk!
Men zegt: BACH heeft zelfs de eer van aan het Hof te komen
Geweigerd tot besparing van zijn kracht.
Doch weêr een ander heeft met zekerheid vernomen
Dat hem die gunst ná 't orgelspel eerst wacht....
Inmiddels is de vorst den tempel ingetreden
Door al den luister van zijn Hof omstraald....

Maar BACH heeft al dien tijd in eenzaamheid gebeden —

De Heilige Geest is op hem neêrgedaald!....

Daar zit de Keurvorst, die, om Polens troon te erlangen
En door zijn heerschzucht blind gemaakt,

't Geloof van Luther heeft verzaakt,
Om Romes kerkleer aan te hangen.
Reeds neigt de trotsche kruin naar 't graf,
Maar nog lei hij het kleed der zonde,
Den ouden, boozen mensch niet af.
Zie, hoe wellustig hij in 't ronde
Zijn blikken gaan laat!... Met een lach
Verhaalt hij aan zijn gunstelingen
Wat hij daar schoons, bekoorlijks zag;
En om zich in zijn gunst te dringen
Voert straks wellicht een hoveling
Het voorwerp van zijn welbehagen,
Door duizend listen, duizend lagen,
In den rampzaalgen tooverkring
Waarin reeds zooveel schoons verging!...

Zie, wat boosaardig welgevallen
In 't ongeduld der honderdtallen,
Die met onafgewend gelaat
Den wenk verwachten, vol verlangen,
Waarop de kunstnaar aan zal vangen....
Daar klinkt in 't eind zijn machtwoord: »gaat!»
En naauwlijks is die last gegeven,
Of twee der vlugste pages zweven
Den breeden trap op naar het koor:
En heel de schare is louter oor....

Daar ruischen de allereerste toonen.
Een hooge bos verwt aller koonen,

Verrukt ziet men elkander aan —
Want zoet en lieflijk zijn de akkoorden,
Betoovrend als het licht der maan
Op zilveren stroomen.... o geen woorden
Vertolken 't zacht, verteedrend schoon
Van 's Cantors weeldrige' orgeltoon....

Hij dompelt ze als in zoete geuren,
De schare, die geen kracht meer heeft
Zich uit den tooverslaap te beuren,
Of uit den cirkel, waar ze in zweeft
En wellust ademt, los te scheuren —
En aan 't genot zich overgeeft.....

Maar eensklaps dreunt de boetbazuin,
Gelijk de donder door de bergen,
Of als een stemme van hun kruin:
»Hoe lang zult gij den hemel tergen?»

En alles schrikt geweldig op —
Maar naauwlijks van dien schrik bekomen,
Daar wordt het hoongelach vernomen
Der hel — de doodsangst stijgt ten top....

De schare weet niet waar te vluchten —
De helsche geesten schaatren voort....
God! hoe hartbrekend zijn de zuchten
Die 't oor de onzaalgen slaken hoort.

En wilder, wilder, niet te stillen
Is 't hellekrijtschen naar haar buit....
Verdoemden jammeren en gillen
Daartusschen hun vertwijfling uit.

Nu doet een schoone mis zich hooren —
De schaar herademt — maar meteen
Verheft zich tandgekniers, geweën
Niet min ontzettend dan te voren.
De mis houdt aan.... de helsche koren
Zij brullen woedend er door heen....
Wat gruwbre strijd wordt daar gestreên!...
De wêlbekende klanken smoren....
Zal dan de hel verwinnen?....

Neen!

Een andre, nieuwe macht verscheen,
En rukt ten strijd met frissche koren,
En overwint nu 't helsche rot —
't Is LUTHERS lied dat zich doet hooren:

»Een vaste burg is onze God!»

III.

Terwijl de schaar met heilig beven,
En als doortinteld van nieuw leven,

Den tempel had verlaten, lag
Op 't koor de brave Cantor BACH
Geknield, om Gode de eer te geven
Voor den triomf behaald dien dag.

En toen hij eindelijk opstond, zag
Hij aan zijn zij den Keurvorst weenen:
»Ik ben ontvloden aan mijn stoet,
Ik moest als boetling naar U henen....
O 't was mij onuitspreeklijk goed
Dat ik de Godsstem 't oor moest leenen
Die gij zoo treffend hooren doet!"

BACH nam met spoed de t'huisreis aan.

Nog eer een maand was heengevloten
Werd Saksens Keurvorst opontboden
Om — voor de vierschaar Gods te staan.
En in de lang gevreesde stonde
Wees hij, in 't aanzicht van den dood,
Den priester af, die aan zijn sponde
Den laatsten troost der Kerk hem bood....
En toen hij 't hoofd ter ruste lag
Klonk 't van zijn veege lippen: »BACH!"...

MODERNE HUISHOUDING.

DOOR

J. J. A. GOEVERNEUR.

Mosjeu Musch zit op de goot,
Aan zijn zijde zit zijn gaaike.
»Kom, schat,» zegt hij, »geef me een poot,
Kraauw me kop 'reis, geef me een aaike.

Eerstdaags bloeit de kerseboom,
En dan gaan ook de erwtjes schieten;
Och, zoo'n lente is maar een droom;
Ik wil ze eens regt ter deeg genieten."

Jufvrouw Musch zegt: »Lieve man,
Denk toch eerst wat aan je pligten,
En help, daar 'k alleen 't niet kan,
Flink me, ons nestjen in te rigten."

Mosjeu Musch zegt: »Och, wàt nest!
't Oog op huis en broed te houên,
En zoo verder al die rest
Is de taak van jouluï vrouwen.»

Jufvrouw Musch zegt: »Foei, barbaar,
Moet ik sloven dan en zweeten,
En jij, luije flunderaar,
Wilt alleen van pretjes weten?»

Mosjeu Musch zegt: »Vrouw, 'k wil hier
Eens voor altijd je onderrigten:
Voor Mos Musch is het plezier,
Voor jou, moeke, zijn de pligten.»

A B R A M.

DOOR

ESTELLA HERTZVELD.

Het werd hem te eng in de afgesloten tent,
Het werd hem te eng op 't zonnig weideveld;
Voort jaagde 't hem, naar 't rijk der wildernis,
Voort naar de berggevaarten, op wier top
Het wolkenheir een rustplaats zoekt: slechts dáár,
Hij voelde 't, was het antwoord op de vraag
Die dag en nacht zijn boezem jagen deed,
Den bos gevaagd had van zijn bruine wang,
Zijn gloeiend oog onzeker maakte en dof,
Zijn hart verschroeide als met onleschbre dorst.
Die vraag, hij had haar telkens, telkens weêr,
Teruggedrongen in zijn ziel, omdat
Er naast hem niet een enkel wezen stond
Dat hem begreep, dat vragen zou met hem:

»Wie zijt Gij God? waar zijt Gij?»....

Om hem heen

Verhief zich wierookgeur en offerwalm,
Uit godentempels, waar de domme schaar
Voor beelden die ze zelf gesneden had
Uit hout en steen, zich neêrwierp en aanbad.
Hij kon niet knielen, bidden zoo als zij,
Voor eigen handenwerk; maar 't hooger licht
Dat in zijn ziele straalde had nog niet
Geheel den nevelslujer weggekust,
Waaruit zijn geest zich langzaam opwaarts hief.
Hij wilde weten, maar — 't insekt gelijk,
Dat lange reeds het roerloos eitje ontkroop,
Maar toch de krachten mist om 't vleugelpaar,
Waarmeê 't zich voelt geboren, uit te slaan,
En op te gaan naar vrijer, ruimer lucht, —
Zóó bleef ook hij aan 't stofkleed hangen: zon
En maan en sterren, heel het hemelheir
Zag hij in onbereikbre verte, blinkend schoon,
Zich opdoen voor zijn oog; dan boog zijn knie
Zich soms voor 't prachtig stralend hemelbeeld.
Maar dan verhief de gloênde vraag zich weêr:
»Wie uwer is mijn God?».... 't Was alles stil.
Geen antwoord van omhoog, geen in zijn hart
En daarom voort. In 't onbegrensde veld
Der woestenij, waar nooit een menschenvoet
Den grond ontheilgd had, des daags, des nachts,
Zou hij God roepen, en of 't luchtgewelf,
Of 't ingewand der bergen of de schoot

Der waatren Hem omvat hield, ABRAM wist
Dat hem, van waar ook, 't antwoord komen zou.

En avond was het: droomrig zoete rust
Lag over 't sluimrend kustenland, van waar
Het oog als uit een blaauwend nevelwaas
De lijnen op zag doemen van een strand
Waarlangs de golfslag zachtken henengleed.
Het was een heerlijk eiland (1): licht en geur
En eeuwge frischheid, eeuwge kleurenpracht,
Lag daar gelijk een mantel om den rug
Dier trotsche bergen, wier gehoornde kop
De starrenrij scheen uit te dagen: 't dal
Was overdekt met sierlijk ooftgeboomt,
En heesters rijk aan specerijen-geur,
En cederwouden, door wier loofgordijn
Zich bloemenschakels weefden; overal
Was zwijgen — maar dat zalig zwijgen noemt
De dichter van het Oosten: luchtmuzijk.

En op het kustenland, aan de overzij,
In schaduw van een hoogen dadelpalm,
Waarnaast een bron met murmelend geruisch
Haar zilvren waterstralen spuit, die 't licht

(1) Ceylon: men wil dat hier het Eden zou geweest zijn.

Der starren duizendmaal weërkaatsen, staat
De moede zwerver: 't groot en gitzwart oog
Verlicht de matheid van zijn bleeke wang.
Lang, vol gevaar en moeite was zijn togt,
Maar altijd is hij voort- en voortgesneld.
Doch nu hij 't verre wonderland aanschouwt
En in zijn geest zich, even als een droom,
't Verhaal loswikkelt van dat Paradijs,
Waar eens de wieg der menschheid heeft gestaan,
Nu roept hij: »hier of nergens: hier alleen,
Waar de eerste waarheid gloeide in 't menschenhart.
Al werd het Eden om zijn zondenval
Van 't aardrijk afgescheurd, — hier troont de Heer.
Hier zal ik Hem aanschouwen!" —

Geestdriftvol

Werpt zich de jongeling op 't aangezigt. —
En zie, het is of heel zijn wezen zich
Heeft opgelost, en wegvloeit in het licht
Van hooger kennis, hooger zielezijn.
Hij ziet, maar thans niet met dat feilbaar oog
Dat beelden spiegelt, maar ze niet doorgrondt;
Hij hoort, maar iedre klank, maar elk gesuis
Is hem een heilge openbaring Gods;
Hij voelt, maar meer dan 't leven, dat de lucht
Zacht streelend door zijn polsen stroomen doet;
Hij voelt als 't kloppen van het Vaderhart,
Dat liefde en leven ademt door 't Heelal!

En de aarde schoof haar grendels weg; het vuur
Dat in haar aadren brandt van eeuw tot eeuw,
Hardt daar metaal 'en steen; het blinkend goud,
De graauwe loodklomp, de ongespleten kei,
Waarin de fonkelende diamant
Haar duizendvouden glans voor 't oog omhult,
Het ijzer, dat den akker ommewoelt
En bliksemt in de hand des krijgers, 't gif
Dat moordend werkt en heeling brengen kan,
En soort bij soort van wat hij nimmer nog
Aanschouwd had of genoemd vóór dezen stond,
Lag daar in breede rijen, diep en zwaar
Gestapeld, gistend ondereen: 't graniet
Ontblootte als waar' 't zijn forschen spierenbouw...
Wat was hij, ABRAM, in dat schatpaleis,
In die onmeetbre zuilengangen, klein!
En toch, niet een dier reuzenklompen trok
Zijn harte tot aanbidding, 't was veeleer
Of elk dier gloënde lavabrokken; elk
Dier bergpilaren rijzend uit dien kolk,
Een tonge had, die luid en luider riep:
»Tel onze duizendtallen, sterveling,
Één is de God die ons formeerde!»

En weêr

Toog heel een rijk der schepping hem voorbij,
Maar 't was natuur in al haar lieflijkheid.
Hij zag het feestgewaad der aarde ontplooid,
Hij zag de bloemkens van den Westergaard
En de uitgebogen kelken, gloeiend rood,

Die d' Oosterhof versieren; 't malsche gras
En 't reuzig varenkruid; de statige eik
Naast palm en ceder en olijf; hij zag
Den koning van het woud, wiens forsche kruin
Een boomgeslacht rondom zich nederschudt,
Totdat hij alles om zich heeft verstikt
En zelf een woud wordt.... maar alomme toch
Zag ABRAM hoe de storm of 't jaargetij
De tinten bleeken doet, de stammen split,
De sappen uitdroogt; schoonheid, kracht en gloed
Doet sterven, molmen, kwijnen! En een stem
Ging op uit iedre bloem, uit halm en spriet
En ruischte in 't miljoenen-blaadrig loof:
»Wij komen en wij gaan, en komen weêr,
Maar één is God, Hij blijft en wisselt niet!"

Het zangrig ruischen zweeg voor 't dof geschal
Dat opsteeg uit de borst van d' Oceaen,
Wiens golven door d' orkaan gezweept, met kracht
Opbruischten tegen 't uitgetakte strand.
De sluizen van den afgrond barstten op;
Het was alsof een nieuwe zondvloed de aard
Weêr overstelpte. Magtig was de drang
Der waatren die, tot bergen opgestuwd,
Zich tegen bergen drongen: en hun stem
Was magtiger dan ééne stemme op aard....
Toen zweeg de storm, en de opgezwollen vloed
Kromp weêr terug van d' oever: niet de wil

Dier duizend duizenden van golven deed
Op eenmaal allen als door toovermagt
Hun strijdgejubel staken; neen, het was
Of een onzigtbre hand de vloedden greep
In 't breidellooze voorwaarts rennen: hoor,
Hoor, ABRAM! 't brullend noodgetij verstomt.
En alle zeeën murmlen: »Één is God!"

En levend werd het om hem heen: de zee
Wierp haar gedrochten uit: uit kloof bij kloof
Schoot hem het woeste woudgediert voorbij.
De leeuw treedt aan met kracht en majesteit.
Zijn muil is rood van bloed: hij rekt zich uit
En laaft zich aan het frissche nat der bron.
Naast hem strekt zich het roofziek tijgerdier,
De ontembre stier, de magtige olifant,
Die reeds van ver den bodem daavren doet.
Hoog uit de luchten schiet een aadlaar neêr.
Zijn vleugelslag, zijn snijdende oorlogskreet
Verschrikt de vorsten van de wildernis.
Die allen is het rijk van kracht en moed,
Vernieling is hun werk; en achter hen
Verschijnt het sneeuw wit lam, het prachtig hert,
Het ranke paard, dat voortsnelts in galop,
De vrije lucht snuift, en in veld of woud
Zich ook een koning voelt; de vlugge gems,
De sierlijke gazelle! En achter hen
Een andre rei: 't gevederd boschkoraal.

Dat met zijn zoet gekweel het dof gebrul
Wil overstemmen.... En daar tusschen gonst
Het weemlend heir van wezens zonder tal;
Dat aarde en lucht vervult, dat is en sterft.
Maar niet alleen wat broos is als 't insekt,
Is schepsel: ook de leeuw wordt overmand,
Ook de adelaar voelt eenmaal hoe de koû
Des doods rilt door zijn magtig vleuglenpaar.
De vogel, wiens melodisch avondlied
Een hemelstemme scheen, valt voor den blik
Der schuifelende slang, die kruipt in 't stof. —
Maar hier ook smolt de stem dier allen zaâm,
Die in verscheidenheden duizendvoud
Zijn over de aard verdeeld, tot ééne stem:
Één is de God die leeft en leven doet!"

Toen was 't alsof verblindend zonnelicht
Hem tegenstroomde van den hemeltrans.
Hij zag! maar 't was de lichtbol langer niet,
Die de aarde drenkt met zegenenden gloed
En leven wekt waar hij zijn stralen keert; —
De heemlen gingen open; zon bij zon
En starrebeeld naast starrebeelden was
In duizlingwekkende orde, in kring en sphaer
En banen uitgespreid; een starrenband
Was om het mateloos Heelal gestrikt.
Maar geen dier myriaden, in wier licht
Weêr een miljoenental van bollen zwemt,

Had daar de heerschappij; geen was er groot,
Geen was er klein: zij stonden allen daar
Als wachters op hun post, of rolden voort
In eindeloozen kringloop, als het zand
Dat voortrolt door de onmeetbre woestenij
Of op der zeeën bedding; en hun zang
Klom door de duizend duizend sferen op:
»Één is de God die 't heil der heemlen telt."

En ABRAM hief zijn oogen op, en zie,
De nacht was heengetogen in 't gezigt,
Dat zoo veel heerlijkhs hem ontsluijerd had.
Hij voelde zich geheiligd.

De ochtendstond
Tintte alles met zijn scheemrig rozenrood.
Zoo lag daar nog een laatste schemering
In ABRAM'S ziel: wel wist hij 't dat de magt
Die aarde en hemel schiep één is en blijft,
En rang noch trappen noch verdeeling kent;
Maar zou die God, zijn God, niet zichtbaar zijn?

Doch hoe? Is 't een begoochling die zijn blik
Geboeid houdt? Door het rijzend morgenlicht
Met wondren glans omschitterd, zweeft daar ginds
Een hemelsch wezen aan: het blank gewaad,
Dat haar gestalte omplooit, verhoogt het schoon
Dier gitzwarte oogen, van dat lokkengoud,

Dat als een sluijer golft bij iedren tred.
Zoo treedt ze, als uit de poorte van den dag,
Een beeld vol majesteit en liefde en licht.
»Zijt gij me een godsgezant die 't antwoord brengt,
Uit hooger kreits?» zoo roept hij siddrend uit,
En buigt zich vol ontzag ter aard: hij voelt
Die hemelsche verschijning naadren, voelt
Als 't wuiven van een geurig vleuglenpaar.
Maar bonzend slaat hem 't hart als hij een stem,
Die, zoeter dan de zoetste melodij,
Toch zijne tale spreekt, zacht fluistren hoort:
»Buig niet voor mij, o TERACH'S zoon, ik ben
Een kind uit stof geboren, zoo als gij;
Toch weet ik wat gij zoekt; een droomgezig
Vertoonde mij uw beeld: ik heb gezien
Wat gij aanschouwd hebt, 'k heb uw vraag gehoord.
Toen werd het licht in SARAI'S ziel, en 'k wist
Dat onze God niet wonen kan op aard,
De heilige kleedt zich niet in 't kleed van stof,
De Alvader heeft geen beeldtnis zoo als wij.»

En als haar mond met zilverzoeten klank
Die woorden lispt, bevangt hem weêr 't gezigt.
Hij ziet de tijden die zijn heengegaan,
Hij ziet geslachten komen, als een wolk
Die in miljoenen dropplen nedervalt.
De graven sluiten zich, en aan hun boord
Rijpt weêr vernieuwde levenskracht: de mensch

Neemt toe in kennis: duizend vallen hier
En duizenden weêr ginder; blinde waan
Leidt honderdduizenden op 't dwaalspoor, maar
Het licht der liefde dat van Hooger straalt
Werkt in de menschheid; ieder nieuw geslacht
Ontwikkelt reiner, hooger Godsgeloof.
Geen magt van de aarde stuwt dien golfslag voort
Der heilige openbaring: God alléén
Weet welke kennis elk geslachte voegt.
En meer en meer verheft zich 't psalmgezag
Dat Hem, den Eenge, roemt, en meer en meer
Grondt zich het rijk van liefde en vrede op aard.
Hij ziet den tijd die eeuwen draagt in 't graf
Van eeuwen, tot de morgen lichten zal,
Dat aller wil en werken naar één doel
Gerigt zal zijn, dat aller knie zich buigt
Voor d' Eenge, Onzienbren God die Liefde heet.
Toen hief weêr ABRAM de oogen op: de dag
Was nu in vollen luister opgegaan.
De zoele, geurige adem van het Oost
Woei rond die beiden, en hun jublend hart
Verhief zich met der Schepping morgenlied.

Toen sprak hij: »SARAI, wilt gij naast mij gaan
En mij een levensgezellinne zijn;
Wilt gij vorstin zijn in mijn tente; wilt
Mijn huis verlichten met het hooger licht.
Dat heden voor ons oog is opgegaan,

Opdat wij beter worden door elkaâr
En beter Hem begrijpen, voor Wiens oog
Ons leven openligt: Wiens raadsbesluit
Ons hier te zamen voert?"

Zij sprak: » »ik wil,
En ware uw weg met doornen overspreid.""
Toen vatte hij haar hand, en 't heilverbond,
Dat als een baak voor de eeuwen lichten zou,
Was naar Gods wil in ABRAM's huis gesticht.

October 1860.

R O O S J E.

Eene Vertelling.

DOOR

J. B E L L A M Y.

Daar was, in Zeeland, eens een man,
Hij had een aardig kind,
Een meisje, dat van iedereen,
Om 't zeerste, werd bemind!

De man, gelijk men denken kan,
Was grootsch op zulk een' schat;
Te meer — daar hij zijn lieve vrouw
Daarbij verloren had.

Wat nam hij Roosje menigmaal,
Al zuchtende, in zijn' arm,
En kuste, met een tranend oog,
Heur roode kaakjes warm!

Dan zei de teed're, goede man :

»Gij hebt geen moeder meer!" —

»Ja wel!" zei dan het zoete kind,

»Bij onzen lieven Heer!"

»Dit hebt gij immers zelf gezegd?

Maar, waarom ging zij heen?

Zij had mij niet zoo lief als gij,

Want zij liet ons alleen!"

De vader sprak geen enkel woord,

Maar kuste 't kleine wicht;

En, onder 't kussen, dekte een stroom

Van tranen zijn gezigt.

Dit meisje werd wel schielijk groot;

Zij was de roem der stad;

Geen vader, die haar, voor zijn' zoon,

Niet reeds gekozen had!

Wat was dat lieve meisje schoon!

Wat had ze een nette leest!

Wat was zij aardig en beleefd,

Zoo deugdzaam, zoo vol geest!

Zoo vriend'lijk als de schoone maan,

Als ze opkomt uit de zee,

En op de blanke duinen schijnt —

Zoo vriend'lijk was ze meê!

Heur lieflijke oogen waren bruin;
Niet vurig: — kwijnend, zacht.
Heur lachje was als 't morgenrood,
Dat aan de kimmen lacht.

Wanneer zij met de Zeeuwsche jeugd,
Een luchtje schepte aan 't strand,
Dan las ze, op elken tred heur' naam,
Geschreven in het zand.

Geen jongeling, die niet voor haar
Met eerbied was bezield —
Haar niet voor de allerschoonste bloem,
Der Zeeuwsche meisjes hield! —

Daar leeft, in Zeeland, aan het strand,
Een kleine, ronde visch,
Die, voor der Zeeuwen kieschen smaak,
Een lekker voedsel is!

Des zomers, als de zuidenwind,
Langs kleine golfjes speelt,
En vriend'lijk 't gloeiende gelaat,
Des nijv'ren landmans streelt!

Dan gaat de jeugd met spade en ploeg,
Naar 't breede, vlakke strand,
En ploegt dan, vol van vrolijkheid,
Het dorre, natte zand;

Dan grijpt, in de opgeploegde voor',
Een rappe hand den visch;
En dikwijls is de vlugste hand,
Te traag, bij dezen visch!

Intusschen speelt en stoeit de jeugd,
En fladdert door het nat,
Dat, schuimend, met een groot gedruisch
In mond en oogen spat.

De jong'ling grijpt een meisje op.
En draagt haar mede in zee;
Het meisje roept en wringt — vergeefs!
Hij draagt haar mede in zee.

't Was eens een schoone zomerdag,
En 't puikje van de jeugd
Ging naar het strand met spade en ploeg
En voelde niets dan vreugd:

Het lieve Roosje was er bij;
En ieder jongeling
Vergat den ploeg — vergat den visch
Als ze aan zijn zijde ging.

Een jong'ling, die haar 't meest beviel,
Bleef immer aan haar zij;
Hij zeide aan Roosje menigmaal,
De zoetste kozerij.

Nu drukt hij eens heur zachte hand,
Daar hij een kusje steelt,
En met de lokjes om haar' hals,
Heur bruine lokjes speelt.

Het meisje wringt zich los, en zegt:
»Gij stoutert, daar gij zijt,
Plaag nu ook de and're meisjes wat!
Gij plaagt ook mij altijd!

Ai! ga naar de and're meisjes heen!
En laat mij nu met vreê!"....
» »Zoo gij mij nu geen kusje geeft —
Dan draag ik u in zee!"

Zoo spreekt de jong'ling, en zij vlugt;
Zij vlugt, al lagchend, heen.
Hij volgt haar na, en slaat zijn' arm,
Al lagchende om haar heen.

Nu roept en schatert al de jeugd:
»Draagt Roosje nu in zee!"
Hij grijpt haar ijlings van den grond,
En loopt met haar in zee!

De sterke jong'ling kust den last,
Dien hij zoo gretig torscht,
En klemt het allerliefste kind,
Nog vaster aan zijn borst.

Het meisje roept en bidt vergeefs:
Hij gaat, al fladd'rend, voort:
Het water spat, en klotst, en bruischt,
Dat hij haar naauwlijks hoort.

In 't eind was hij zoo ver gegaan,
Dat iedereen, aan 't strand,
Vol vreeze en schrik, gedurig riep:
»Genoeg! keer weêr naar 't strand!»

Op eens, daar hij terugge keert,
Staat hij vertwijfeld stil;
»Help Roosje!» roept hij, »groote God »
En Roosje geeft een gil!

»Mijn vrienden! helpt mij! ach! ik zink
Hier, in een draaikolk neer!»
Het meisje grijpt hem om den hals,
En zinkt met hem ter neêr!

Zij zinkt, en draait, voor 't laatst, heur hoofd,
Stilzwijgend naar het strand —
Doch was in 't eigen oogenblik,
Verzwolgen in het zand!

Daar stond de jeugd, gelijk versteend,
Geen mensch, die zuchtte of sprak;
Tot eind'lijk uit eens ieders oog
Een stroom van tranen brak.

Heur lieflijke oogen waren bruin;
Niet vurig: — kwijnend, zacht.
Heur lachje was als 't morgenrood,
Dat aan de kimmen lacht.

Wanneer zij met de Zeeuwsche jeugd,
Een luchtje schepte aan 't strand,
Dan las ze, op elken tred heur' naam,
Geschreven in het zand.

Geen jongeling, die niet voor haar
Met eerbied was bezield —
Haar niet voor de allerschoonste bloem,
Der Zeeuwsche meisjes hield! —

Daar leeft, in Zeeland, aan het strand,
Een kleine, ronde visch,
Die, voor der Zeeuwen kieschen smaak,
Een lekker voedsel is!

Des zomers, als de zuidenwind,
Langs kleine golfjes speelt,
En vriend'lijk 't gloeiende gelaat,
Des nijv'ren landmans streelt!

Dan gaat de jeugd met spade en ploeg,
Naar 't breede, vlakke strand,
En ploegt dan, vol van vrolijkheid,
Het dorre, natte zand;

Dan grijpt, in de opgeploegde voor',
Een rappe hand den visch;
En dikwijls is de vlugste hand,
Te traag, bij dezen visch!

Intusschen speelt en stoeit de jeugd,
En fladdert door het nat,
Dat, schuimend, met een groot gedruisch
In mond en oogen spat.

De jong'ling grijpt een meisje op.
En draagt haar mede in zee;
Het meisje roept en wringt — vergeefs!
Hij draagt haar mede in zee.

't Was eens een schoone zomerdag,
En 't puikje van de jeugd
Ging naar het strand met spade en ploeg
En voelde niets dan vreugd:

Het lieve Roosje was er bij;
En ieder jongeling
Vergat den ploeg — vergat den visch
Als ze aan zijn zijde ging.

Een jong'ling, die haar 't meest beviel,
Bleef immer aan haar zij;
Hij zeide aan Roosje menigmaal,
De zoetste kozerij.

Nu drukt hij eens heur zachte hand,
Daar hij een kusje steelt,
En met de lokjes om haar' hals,
Heur bruine lokjes speelt.

Het meisje wringt zich los, en zegt:
»Gij stoutert, daar gij zijt,
Plaag nu ook de and're meisjes wat!
Gij plaagt ook mij altijd!

Ai! ga naar de and're meisjes heen!
En laat mij nu met vreê!"....
»»Zoo gij mij nu geen kusje geeft —
Dan draag ik u in zee!"»

Zoo spreekt de jong'ling, en zij vlugt;
Zij vlugt, al lagchend, heen.
Hij volgt haar na, en slaat zijn' arm,
Al lagchende om haar heen.

Nu roept en schatert al de jeugd:
»Draagt Roosje nu in zee!"
Hij grijpt haar ijlings van den grond,
En loopt met haar in zee!

De sterke jong'ling kust den last,
Dien hij zoo gretig torscht,
En klemt het allerliefste kind,
Nog vaster aan zijn borst.

Het meisje roept en bidt vergeefs:
Hij gaat, al fladd'rend, voort:
Het water spat, en klotst, en bruischt,
Dat hij haar naauwlijks hoort.

In 't eind was hij zoo ver gegaan,
Dat iedereen, aan 't strand,
Vol vreeze en schrik, gedurig riep:
»Genoeg! keer weêr naar 't strand!»

Op eens, daar hij terugge keert,
Staat hij vertwijfeld stil;
»Help Roosje!» roept hij, »groote God »
En Roosje geeft een gil!

»Mijn vrienden! helpt mij! ach! ik zink
Hier, in een draaikolk neer!»
Het meisje grijpt hem om den hals,
En zinkt met hem ter neêr!

Zij zinkt, en draait, voor 't laatst, heur hoofd,
Stilzwijgend naar het strand —
Doch was in 't eigen oogenblik,
Verzwolgen in het zand!

Daar stond de jeugd, gelijk versteend,
Geen mensch, die zuchtte of sprak;
Tot eind'lijk uit eens ieders oog
Een stroom van tranen brak.

»Mijn God! is 't waar? is Roosje dood —
Ligt Roosje daar in zee?»
Zoo gilt en klaagt een iedereen;
De duinen gillen meê!

Wel schielijk wordt dit droef geval
Verkondigd in de stad;
Geen mensch, hoe norsch, hoe hard hij waar,
Die niet verslagen zat.

De jeugd ging zwijgend van het strand,
En zag gedurig om:
Eens ieders hart was vol gevoel —
Maar ieders tong was stom!

De maan klom stil en statig op,
En scheen op 't aaklig graf,
Waar in het lieve, jonge paar,
Het laatste zuchtje gaf.

De wind stak hevig op uit zee;
De golven beukten 't strand.
En schielijk was de droeve maar
Verspreid door 't gansche land.

HET WEESJEN.

DOOR

VROUWE K. W. BILDERDIJK.

Helaas! ik, arm en hulploos knaapjen,
Zwerf als het afgedwaalde schaapjen,
Verlaten door de waereld rond.
Uit de ouderlijke stulp verdreven,
Moet ik van liefdegaven leven,
En slapen op den kouden grond.

De vader die my plach te koesteren,
De moeder die my plach te voedsteren,
Zijn beiden uit mijn arm gescheurd.
En als ik onder mijn gespeelen
Het oudren-kusjen uit zie deelen,
My, arme, valt geen kus te beurt.

Mijn goede Vader is daarhenen:
Mijn lieve Moeder is verdwenen!

Hun hand was altijd zoo gereed
De tranen van huns Arthurs oogen,
Zoo ras zy vloeiden, af te droogen;
En, ach! wat wist ik toen van leed

Ik was hun leven, lust en vreugde;
'k Had alles wat het hart verheugde,
En hupte zorgloos aan hun zij;
En als ik my ter nachtrust strekte,
Of de uchtend me uit mijn sluimer wekte,
Hoe zoet was dan hun kus voor my!

Dan, ach! 't werd oorlog, en men zeide
Dat ieder zich ten krijg bereidde;
Ik weet niet wat dat woord beduidt,
Maar zoet klonk trom en fluit me in de ooren
En op 't gelui der kerkkloktoren
Borst ik in vreugdekreten uit.

Onnoozle! dat ik niet vermoedde,
Dat al mijn vreugd ten einde spoedde,
En van geen zorgen wist noch vrees!
De dag, helaas! kwam immers nader
Als 't laatste kusjen van mijn Vader
Te beurte viel aan d' armen Wees.

Hy nam een krijgsmansrok en degen,
Die blonk my als een vuurvlam tegen:
Een pluimbos droeg hy, hoog en breed,
Die altoos heen en weer gewiegeld
En in het staal' kasket gespiegeld,
Mijn hart van vreugde kloppen deed!

Hoe wenschte ik me ook die fraaie kleêren
En zulk een hoed met hooge veêren!
Hoe wenschte ik dat ik met hem ging!
Onwetend welk een lot hem beidde,
En dat ik, toen hy van ons scheidde,
Zijn allerlaatsten kus ontving!

De dorpsklok luidde spoedig weder,
Hoe wierp ik toen mijn speelgoed neder,
En vloog naar buiten in één sprong!
Daar zag ik met de hoeden zwaaien,
De vlaggen uit de vensters waaien,
En even blijd was oud en jong.

Onnoozle, dat ik óók kon zingen,
En, als mijn makkers, dartel springen,
En roepen even blijd *Hoezée!*
Ik dwaas, die ook mijn hoedtjen zwierde,
Daar de overwinning die men vierde,
My 't vaderkusjen derven deê!

'k Dacht toen: het is een dag van vreugde!

My immers, boven alles, heugde

Wat ik van Vader had gehoord.

By 't afscheid sprak hy: »Haast is 't vrede,
Dan breng ik de overwinning mede.»

En Vader hield toch altoos woord.

Ja, de overwinning was gekomen,

Maar had mijns Vaders bloed doen stroomen;

Zy bracht hem dood uit d' oorlog weêr!

'k Mocht nooit weêr aan zijn knieën hangen,

En nimmer drukt hy op mijn wangen

Het liefdekusjen van weleer!

Mijn Moeder klemde me aan haar harte.

Zy drukte een woesten kus van smarte,

Met duizend tranen, op mijn wang.

Dien kus van haar bestorven lippen

Waarmeê haar de adem scheen te ontglippen

Vergeet ik nooit, mijn leven lang!

Nog eens, nog eens slechts voor haar sneven,

Voelde ik my van haar arm omgeven,

Nog eens het kusjen van haar mond;

Toen ze onder 't laatste krachtverzamelen,

»Mijn kind! mijn kind!» poogde uit te stamelen

In de allerjongste scheidensstond

Wie zal my nu ter nachtrust leggen —
My d' uchtendlofzang hooren zeggen,
En leeren my het avondlied?
Wie zal me in krankte 't hoofdtjen steunen,
Nu 'k op geen moederborst mag leunen,
Geen Vader my zijne armen biedt?

Wie zal mijn kindschheid nu bewaken;
My Godsgezind en deugdzaam maken?
Mijn Moeder immers ligt in 't graf:
De Vader immers is me onttoegen,
Die op mijn willig kinderpogen
Het kusjen van belooning gaf! —

Wat ween ik? — leerde my mijn Moeder
Niet opzien tot den Albehoeder?
Is Jezus niet der kindren Vrind?
Hy, die geen musch vergeet te voeden,
Zal 't arme weesjen ook behoeden,
Dat Jezus boven al bemint!

Hy zal my spijzen; Hy, my kleeden;
Onzichtbaar waken op mijn schreden,
Tot de aardsche weg is afgeleid:
En, moest ik vroeg mijne ouders derven,
Zy geven me eens, na 't zalig sterven,
Den welkomkus in de Eeuwigheid!

DE ZOON VAN DEN LOODS.

DOOR

L. VAN DEN BROEK.

't Was feest op Ammerstrand; 't verschalkend net
Hing schomm'lend in den wind; de pinken lagen
Met zorg gemeerd in rust op 't zandig bed
En schenen ook den sabbathstooi te dragen,
 Waarin de jeugd gedost was op deez' dag.
Van iedren masttop woei een bonte vlag,
Gekroond met sparrenloof; de wimpels wonden
Zich om en tusschen 't want en seinden 't uit:
»Tjeerd Wouters is met Anneke verbonden,
 Dies groeten wij den bruigom en de bruid!»
't Was 't kittigst paar, ter wereld ooit gevonden,
Vereeniging van schoonheid, kracht en jeugd;
Het gansche dorp deelde in zijn heil en vreugd.

Het gansche dorp? De best, met wankle voeten,
Verliet de stulp en staakte 't nettenboeten
Om 't paar te zien, vereenigd door de trouw,
Waarbij zij ligt haar jeugd herdenken zou;
De grijsaard, die, met reeds gesloopte krachten,
In sterkte en moed zich zelv' herleven zien
En gaarne een stouten knaap hun kweekling achten.
Verdrongen zich om hulde aan 't paar te biên,
Dat zuivre levenslust uit de oogen straalde,
In wiens gelaat men liefde en vreugde las,
Dat, kinderlijk en fier, soms steeg of daalde,
Naar dat de groet wat stug of vriendlijk was.

Maar wien 't een wellust was dit feest te vieren,
't Was vader Wouters, die zich zag versieren
Als loods met eermetaal; maar die zijn zoon,
Zijn Tjeerd, de dikwerf duur betaalde kroon
Als erfgenaam gerust op 't hoofd kon zetten.
Die jongen, die gebakerd was in netten
En door de zee gewiegd, die reeds als kind,
Hoe staamlend ook, kon zeggen: »ferme wind!»
Die nimmer dacht aan schotels of aan bedden
In 't kostbaar uur van visschen of van reddén,
Zou nu zijn huis versieren met een vrouw,
Een dochter, die 't verlies hem zou vergoeden
(Zoo 't mogelijk waar'), dat steeds zijn hart deed bloeden -
Die moeder Okje, als 't kon, vervangen zou.

»Mooi Anke,» een weeze, een visscherskind, geboren
Toen reeds haar vader rustte in 't blaauwe graf,
Die in het uur, dat haar het leven gaf,
Haar diepbedroefde moeder had verloren,
Was 't kind van allen; en door elk begeerd
Werd ze onbenijd begroet als bruid van Tjeerd;
En 't oordeel was van alle wakkre knapen:
»Voorwaar, die twee zijn voor elkaâr geschapen!»
De spaarpot van loods Wouters kreeg een knak,
En menig stuk, dat heugnis droeg van jaren,
Betaald met moeite en dreigende gevaren,
Werd schuimend bier en geurige tabak,
Terwijl de disch van gulle welvaart sprak
En blinde Floor flink vedelde op de snaren.

»'t Woelt ginds in 't Zuid,» zei Axel, Wouters peet,
Die meer dan tachtig maal een paaschreis deed,
En nog der jaren last niet scheen te voelen
En van zijn plicht zich nog als visscher kweet,
Om (zoo hij zei) de landlucht af te spoelen.

»'t Woelt ginds in 't Zuid, er is wat kwaads op til;
Het bruiloftspak dient spoedig aan den spijker;
Tjeerd Wouters, haal eens gaauw je vaders kijker! —

Altijd, wanneer je vrouwtje 't hebben wil,»
Voegt hij er lagchend bij; — en alle tongen
Verstommen op die sombre profeetsij:
Want Axel is een man van wetenschappen,
Die wel niet houdt van ongezouten grappen,

Maar als men bruiloft viert is hij er bij,
En zou de pret niet zonder grond verstoren;
Dies spoedt men zich tot uitzien en tot hooren.
En waarlijk, 't is alsof de zee reeds bromt:
»Op, op! te wapen, op! de vijand komt!»
Zij bruist en kookt, als reeds in woede ontstoken;
De golven zijn gekroond met vlokkig schuim;
Een nevlig graauw omhult het hemelruim;
Een zigtbre wind brult schor; de wolken rooken
Als kraters van vulkanen; bliksemvuur
Is 't sein der groote worstling der natuur.

De vreugd heeft uit. — De wakkre visschersknapen,
Als ware 't door een tooverwoord herschappen,
Zijn opgetuigd. Tjeerd was de laatste niet
Die Anneke, zijn bruid, en 't feest verliet,
Om, schoon de storm de sterkste borst deed hijgen,
Een rotpunt of een duintop te bestijgen.

't Was vreeslijk om van daar te aanschouwen hoe
De dood zijn wapen zwaaide, en de elementen
Elkaâr bestreên als woedende serpente.

Werd voor een wijl de storm de worstling moê,
En zweeg zijn stem, de donder deed zich hooren;
Gelijk een strijder in verbolgen toren
De speer werpt, schoot een rosse bliksemgloed
Op 't stuivend schuim van d' opgezweepten vloed.

Zoo stonden daar die mannen vreeslijke uren.
't Geoeffend oog bleef op de ruimte turen,
Doch meest gerigt op d' uithoek, waar een klip
Verborgen was. »Bij God! een schip, een schip!»
Gilt Wouters uit, »die mannen zijn verloren
Zoo hier geen redding daagt!» En die het hooren
Zijn reeds bereid en roepen uit: »met God
Een togt gewaagd!» En vóór een knallend schot
Om bijstand kermt, bij de onafkeerbre stranding,
Trotseert de reddingsboot de felste branding.

Voort, mannen, voort! ontwingt den dood zijn buit,
Een dubbele bede, uit engelreine zielen,
Snelt zorgend als geleigeest u vooruit;
Ziet, hoe de stokoude Axel en de bruid
Op 't dreunend strand met diepen eerbied knielen.

't Is stout gezegd en dikwerf onbedacht,
Maar 't is, als vond God zelf een welbehagen
In hen, die al te roekloos 't leven wagen,
Waar broeders, in den nood, om bijstand vragen,
En of Zijn gunst hen troostend tegenlacht,
Waar menschenwijsheid niets dan onheil wacht
Die altijd streng zich zeeke weg teeknen,
Voor de inspraak van een eedler hartstogt koud.
En nimmer op een hooger bijstand reeknen;
Geen daad van Woltemade of Naerebout

Ontgloeit hun ziel of kan hen ooit verrukken —
»Het toeval deed een roekloos plan gelukken!»

Dat was een bange nacht voor Ammerstrand.
Dáár, in dat hutje, waar de nachtpit brandt,
Te hel nog voor de roodbekreten oogen,
Daar ligt een arme weduw neêrgebogen
En bidt: »o God! bescherm mijn zoon, mijn kind!»
Zij hoort in 't zuchtend huilen van den wind
Zijn laatsten groet; en ginder zijn de lampen,
Tot toortsen voor een liefdefeest bestemd,
Als baken-lichten aan een staak geklemd
Voor hen, die mogelijk met den dood reeds kampen,
Voor wier behoud men bidt, maar niet verwacht....
O, vreeslijk was op Ammerstrand die nacht!

Toch daagde 't licht — 't was treurig om te aanschouwen,
Hoe aan dat strand die grijsaards en die vrouwen,
Verstomd van angst, met hooploos handenvouwen,
De ruimten maten, 't beeld der eeuwigheid.
De zee, maar kalm, lag voor hen uitgespreid;
In iedre golf, die op het strand kwam breken,
Vermoedde 't krimpens hart een zegeteeken
Te ontdekken van een onverwinbre kracht,
Die roekloos door den zeeman wordt veracht. —
Waarom een dierbaar, een zoo nuttig leven,
Zoo onontbeerlijk dikwerf, prijs gegeven

Voor vreemden? — Koude vrager, smoor dat woord;
't Verteerde u als 't door Axel werd gehoord;
De weeze, de arme bruid, hield, op dat vragen,
In weerwil van haar diepgevoelden rouw,
Als dochter zelfs, een blik op u geslagen,
Dien gij, als man, niet ligt vergeten zou;
Zij weet het, welk een last zij heeft te dragen:
Een wakkre loods, een vroege weduwvrouw!

Wat is die stip, die ginder op de golven
Zich nu vertoont en dan weer overdolven,
In d' afgrond tusschen 't schuimend zout verdwijnt?
Hoor 't, Axel roept: »God zij geloofd! Zij zijn 't!»

Men zag het, men gevoelde 't, dat zij 't waren.
Maar had de Heer, die wandelde op de baren,
Den storm bestrafte op 't »help ons, wij vergaan!»
Hun hulp bereid en 't woeden van d' orkaan
Gebreideld? Had Zijn hand hun spoor geëffend?
Dat denkbeeld, zoo vol troost, zoo zielverheffend,
Greep 't vroom gemoed met dankbre blijdschap aan.

De ruimte kromp, gestuwd door forsche slagen,
En, pijlsnel door de golven voortgedragen,
Genaakt de hulk het dicht bevolkte strand.
Maar hoe? geen enkle kreet wordt aangeheven,

Loo
Ma
Een
Va
Tier
Zij
Tje
H
M
En
C
I
Za
I
Die
I
Va
He
Va
Da

ord;
Loods Wouters poogt geen blijk van vreugd te geven,
Maar klemt, verstomd, de roerpen in de hand.
Een stille vrees doet alle boezems hijgen,
Verbleekt en stom staat ieder op zijn post.
Tien mannen zijn gered, maak ook die zwijgen —
Zij weten 't wat hun redding heeft gekost.
Tjeerd, met een lijn om 't ranke lijf gewonden,
Had d' eersten sprong gewaagd naar 't splijtend wrak,
Maar was de kracht van storm en vloed te zwak,
En — als een lijk was hij teruggevonden!
Ontwong hij aan den dood een rijken buit,
De dood koos hem, uit wraak, ten offer uit!

t?
!"
Zaagt ge ooit dien rouw, die tranen heeft noch klagten,
Die diepe wond in 't ijzren mannenhart,
Die door geen balsemtroost zich laat verzachten?
Dat was de stomme vaderlijke smart
Van Wouters, die, bij 't lijk van Tjeerd gezeten,
Heel de aarde en ook den Hemel had vergeten;
Die wreevlig zweeg, of, op een grammen toon
Schier dreigend vroeg: »Waarom, waarom mijn zoon?"
Vergeef het d' armen vader, wien de kroon
Van 't hoofd gerukt was, die zich zelv' veroordeelt,
Dat hij zijn kind vermoord had door zijn voorbeeld.

an.
Gelukkig Anneke! die tranen had,
Die weenen kon, maar ook bij 't weenen bad,

En troost vond in het denkbeeld: dat het leven
Haars bruidegoms niet nutloos was verwoest,
Maar, onder 's Heeren leiding, dienen moest
Om ouders aan gezinnen weêr te geven:
Zoo smaakte zij 't weemoedige genot —
De menschenvriend sterft in de dienst van God!

Rust zacht, Tjeerd Wouters! bij de vrome dooden;
Het blaauwe bed was niet voor u gespreid;
De liefde strooit haar bloemen op de zoden,
Waaronder gij den dageraad verbeidt!

1863.

S
I
I
I
En t
Zijn
De C
En c
Dan

DOOD-BEDAARD.

DOOR

G. H. J. ELLIOT BOSWEL.

Stil voor mij heen en kalm van aard,
Ben 'k steeds bedaard, och! dood-bedaard;
En zeî me' al eens het tegendeel,
Mij deert het niet: men praat zoo veel.
En toch, als 'k bedenk, hoe men huichelt en liegt,
Zijn naasten belastert, de wereld bedriegt,
De Christlijke liefde verzaakt of misbruikt,
En distelen aanbiedt, waar 't bloempjen ontluikt,
Dan zou 'k dat gebroed door één slag van mijn zwaard!...
Maar — 'k ben bedaard, och dood-bedaard!

Verleden Woensdag, dood-bedaard,
Vraag 'k stil mijn buurman, hoe hij vaart?
»Ik vaar niet» (zegt hij), »'k loop, mijn vrind!»
En lacht, alsof hij 't geestig vindt.

Nu had wis een ander een diender gehaald,
't Geregt hem geleverd en 't zóó hem betaald,
Of, zelf zich geen meester, in 't haar hem gepakt,
Geschud en gevuistzoend, zijn borstbeen geknakt,
Zijn lenden gekraakt, hem gesmakt in de vaart!...
Ik bleef bedaard, och dood-bedaard!

In 't bosch alléén, zoo dood-bedaard,
Zie 'k daar een dame en heer te paard,
Zij aan zijn linkerhand en hij,
De vlegel, aan haar regterzij' (1);
Zoo'n lompeid is laagheid, en 'k ij! dus terstond
De onbekende ter hulpe, wier regten men schond.
»Mevrouw!» (riep 'k) Mevrouw! ach een woordje! Deez' heer
Is de ezel der ezels, een man zonder eer,
Een lompert, een vlegel, uw bijzijn niet waard!"...
Dit zei 'k bedaard, och dood-bedaard!

'k Zit in de vroegpreék, dood-bedaard,
Te luistren, hoe men 't Woord verklaart,
Daar zie 'k, dat regts een jufvrouw gaapt,
En links een kindermeisje slaapt.

(1) Men weet dat dit gebruikelijk is in verband met het
waaijen van de »amazonen» der dame.

Nu ware ieder ander zijn bank uitgewipt,
Had beide eens geschud of aan de ooren geknipt,
En flink haar gezegd: »wilt ge slapen, blijft thuis,
Maar hier zult ge waken, onchristlijk gespuis!
Past op, dat ge al slapend uw ziel niet bezwaart!"...
Ik zweeg bedaard, och dood-bedaard!

'k Was reis verliefd, en dood-bedaard
Had ik mijn liefde aan háár verklaard,
Aan háár, die 'k achtte en stil aanbad,
Daar ze ook zoo'n kalm gemoed bezat.
'k Word jarig; wat wordt mij daar 's morgens gestuurd?
Pantoffels! pantoffels, door haar geborduurd!
'k Bezie ze, bedenk me, en, 'k schrijf haar: »Jufvrouw!
Wat denkt ge, dat 'k *loon* wacht voor liefde en voor trouw?
'k Verkwansel mijn hart voor geen schatten ter aard!"...
Dit schreef 'k bedaard, och dood-bedaard!

Gezegend, wie maar dood-bedaard
In lijdzaamheid zijn hart bewaart!
Want wie, als *ik*, vreêlievend is,
Zelfs die krijgt stof tot ergernis.
Ja ergren... geen dag, neen, geen uur gaat er om,
Waar in niet de wereld, baldadig en dom,
Mij aanhitst, bespot en onmenselijk vertreedt,
Mij, die toch geen schepsel ter wereld misdeedt,
Ja, 't is, of heel 't menschedom zich tegen mij schaart!...
Maar — 'k lijd bedaard, och dood-bedaard!

Zoo trad ik voor u, dood-bedaard.
En sprak u van mijn kalmen aard;
Een tal bewijzen voerde ik aan,
Maar 't treffendst doe 'k u thans verstaan:
Terwijl ik hier sprak zag ik nergens in 't rond
Een sprankel van deernis bij 'tgeen 'k ondervond;
Híér lachte, dáár lachte, gínds lachte men meê;
Geen traantje, geen zuchtje... men lachte om mijn wee;
Mijn lijdend gemoed werd ontzien nog gespaard!...
Toch ga 'k bedaard... en... groet bedaard!

's *Gravenhage*, 1861.

Hee
Daa

FRAGMENT UIT „DE NEVEN.”

BLIJSPEL IN VIER BEDRIJVEN.

DOOR

P. T. HELVÉTIUS VAN DEN BERG.

DERDE BEDRIJF. DERDE TOONEEL.

EDUARD, DE BARON.

DE BARON (*ernstig*).

Terlaan
Heeft mij geantwoord, mij het uitstel toegestaan;
Daar, lees.

(*hij reikt hem een brief toe.*)

EDUARD (*dien met verontwaardiging inziende*).

Dit schrift aan u? En dat om duizend gulden?

(*terzijde.*)

Sophia's vader!

(*luid.*)

Neen, onmoog'lijk is 't te dulden!

DE BARON.

't Is slechts ook wijl 'k het moet, dat ik het dulden kan.

EDUARD.

Geen eerbied voor uw stand.

DE BARON (*met waardigheid*).

Ik ben fatsoenlijk man.

Mijn eergevoel, voor 't eerst, gedwongen te bestrijden....
Bezit ge 't ook, mijn zoon, zoo veel wat ik moet lijden.

EDUARD (*getroffen*).

Ik voel 't!

DE BARON (*met veel aandoening*).

Ach Eduard, wat is gelukkig zijn!

Ik was 't, het schoonst geluk, 't volmaaktst geluk was 't mijn.
Ik waande 't duurzaam ook; hoe vond ik mij bedrogen!
'k Verloor mijn brave vrouw, verloor mijn groot vermogen.
Bij 't zorg'loos kinderspel zaagt gij mijn tranen niet....
En toch nog dankte ik God voor 'tgeen Hij me overliet!
Uw beider liefde gaf mij liefde nog voor 't leven.
Men had mij uitzigt op bevordering gegeven,
Mij wachtte een hooger rang, op 't bloedig veld van eer....

Voor
Vermi
Heb n

Maar

Gij vo
Om o

Een o

Ik zie
Het k
Is zee

Mij d

Voor 'k dien verdienen kon, wierp mij een kogel neêr.
Verminkt nam 'k, met een traan, toen afscheid van mijn degen;
Heb nog, bij groote gunst, een klein pensioen verkregen....

EDUARD.

Maar 'tgeen u overbleef....

kan.

DE BARON.

Is weinig, en gij ziet,
(op den brief wijzende.)

Gij voelt het zelf dat de eer mij dringend nu gebiedt
Om ook dat laatste....

n.

n....

den.

EDUARD.

Hoe? Is 't dan zoo ver gekomen?
Een onverwacht fortuin kan ons nog redding....

DE BARON.

Droomen!

Ik zie geen uitkomst. Meent ge 't voorstel van Verspal?
Het kwam uit hoogmoed voort; wat daarvan worden zal
Is zeer onzeker.

mijn.

gen!

nogen!

....

rliet!

EDUARD.

'k Zou dien hoogmoed eer betoomen.

Mij dunkt dat....

DE BARON.

r....

Van zijn neef heb 'k zooveel goeds vernomen.

EDUARD.

Maar zoo Julie hem niet?

DE BARON.

Haar keuze laat ik vrij;
Tevreden zal ik zijn, hoe dan ook de uitslag zij.
Ze zal, vertrouw ik, om zijn rijkdom hem niet kiezen,
Zoo dit haar 't uitzigt op geluk mogt doen verliezen.
'k Verlaat me op haar verstand, en meer nog op haar hart;
Kon ik dat ook bij u! Mijn zoon, mijn Eduard!
Betreur dien kostb'ren tijd, die nutt'loos ging verloren!
Uw jeugd snelt reeds voorbij. Welk lot is u beschoren!
Niets blijft u dan uw naam!

EDUARD (*met vuur*).

En deze is mij genoeg!
De naam, mijn vader, dien onze eerste voorzaat droeg,
Toen, strijdend naast den graaf, aan 't hoofd van Hollands edelen,
Een onvergangb're roem....

DE BARON.

Ach, werken moet ge of bedelen!
Noem toch geen eed'len trots, dien trotschen eigenwaan.
Praal niet zoo met hetgeen uw voorzaat heeft gedaan.
Was deze waarlijk groot, zoo poog hem te evenaren,
En aan geërfden glans ook eigen glans te paren.
In vroeger tijden, in die tijden van geweld,
Toen menschenwaarde alleen gezocht werd in den held,

Toen ie
Toen d
Toen h
Die plu
Toen w
Tirann
Maar o
Zij sch
Verlieh
Bescha
En zoo
't Is d
Men a
Verhe
En me
Verdie
Waar
Die la
O, zo
Thans

Maar

Door
Niets
Haar

Toen ieders regt door 't regt des sterksten werd verdrongen,
Toen dichters slechts de min en dapperheid bezongen,
Toen hij slechts vorstengunst en vrouwengunst genoot,
Die plund'ren, rooven kon en 't meeste bloed vergoot,
Toen was voor de eed'len slechts 't genot van 's hemels gaven,
Tirannen waren zij, en de and'ren waren slaven!
Maar die verdrukking zelv' heeft vrijheid voortgebracht;
Zij schonk den mensch 't gevoel van eigenwaarde en kracht;
Verlichting leerde hem naar hooger doelwit streven,
Beschaving heeft de deugd haar regten weêrgegeven,
En zoo men thans den held nog hulde en lauw'ren biedt,
't Is dan als hij zijn bloed voor 't vaderland vergiet.
Men acht geen grootheid meer in wreede volkstirannen;
Verheven deugd alleen verheft tot groote mannen!
En menig, die voorheen vereerd werd en vergood,
Verdiende nu welligt een' schandelijken dood!
Waar blijven nu die trots, dien ge aan uw naam wilt hechten?
Die lauw'ren van voorheen, die ge om uw hoofd wilt vlechten?
O, zoek geen grootheid meer in lang verbleekten schijn;
Thans moet een edelman ook mensch en burger zijn!

EDUARD.

Maar hoe zal hij zich, boven and'ren, dan verheffen?

DE BARON.

Door anderen, als mensch en burger, te overtreffen.
Niets meer is hij dan lid der groote maatschappij;
Haar wet schrijft ieder, van wat rang of stand hij zij,

Bijzond're pligten voor, den grooten 't meest van allen....
Die hoog staat, Eduard, moet schitteren of vallen!

EDUARD.

Het aad'lijk voorregt is dus slechts een ijd'le waan,
En de adel zelfs niets meer?....

DE BARON.

Gij moet me wel verstaan.

't Is groot, den adel, door verdiensten, te verwerven;
Gelukkig is het slechts, hem, door geboorte, te erven;
't Wordt pligt dan, dat men ook naar ware grootheid streeft,
En aan geërfden roem een nieuwen luister geeft.
'k Zie gaarne een eed'le ziel een ijd'le grootheid schragen;
Ik acht een schoonen naam, die waardig wordt gedragen;
Ik eer den edelman, die werkelijk edel, groot,
Den hoogen stand verdient, dien hem het toeval bood;
Die eerbied toont voor 't regt, voor orde, wet en zeden,
Geen hersenschimmen schept uit droomen van 't verleden,
Geen onverdiende hulde en lof voor zich begeert,
Begaafdheid, kunde en deugd, in ieder mensch vereert.
Maar meen'gen grooten naam zie 'k schandelijk bevlecken
En slechts bedorvenheid of nietigheid bedekken.
'k Veracht den edelman, die, trotsch op zijn geslacht,
Dat zóó gezonken is, daar 't hem heeft voortgebragt,
Slechts valschen glans ontleent uit wapens en kwartieren;
Die geene deugden eert, wien geene deugden sieren,
Wien pligtbesef ontbreekt, geen eed'le wil bezielt,
Die mind'ren knielen doet en voor zijn meer'dren knielt...

In zulk een mensch, mijn zoon, hoe hoog hij zij geboren,
Gaat soms de gansche roem eens eed'len naams verloren.
O, spaar den mijnen!

EDUARD.

Ik, mijn vader? Hoe, gij vreest?

DE BARON.

Ik hoop nog, want uw hart is altijd goed geweest.
Volg slechts den raad, dien 'k u zoo dikmaals heb gegeven:
Verschaf u een bestaan, een werkzaam, nuttig leven,
En mogt het vragen om een ambt u tegenstaan,
'k Wil gaarne zelf voor u....

EDUARD.

Een ambt? waar denkt gij aan

Mijn geest verstompen?

DE BARON.

Maar....

EDUARD.

Mijn vingers lam te schrijven,
Om jaren achtereen dezelfde knecht te blijven?

DE BARON.

Door vlijt en ijver....

EDUARD.

Hoe, gij waant dus?....

DE BARON.

En ik kon...

EDUARD.

Gij kondt zeer veel, o ja, men weigert geen baron;
Men hielp gewis mij voort, hoe and'ren dan ook morden,
Maar 't is beneden mij, geprotegeerd te worden.
Ik weet hoe 't doorgaans in die ambtenwereld gaat,
Men heeft er neven, zoons en vrienden, bij de maat.
Men maakt er zijn fortuin door kruipen en bedriegen,
Men kortwikt arenden, de ganzen moeten vliegen!
Van daar ook dat men, in haar neev'lig luchtgebied,
Slechts ganzen, soms een spreeuw, maar schaars een'rend ziet.
En in die ganzenvlugt zou ik me gaan begeven?
Op eigen wieken wil 'k naar hooger doelwit streven,
'k Wil schitt'ren door mij zelf', 'k wil niet op ééne lijn
Met gans en spreeuw mijn vlugt....

DE BARON.

Gij wilt een arend zijn!

'k Hoor u 't gewone steeds verachten en versmaden:
Uw taal is stout en trotsch, maar woorden zijn geen daden.
De weg naar 't groote neemt bij 't kleine zijn begin;
Treed dus vooreerst, mijn zoon, een mind're loopbaan in;
Verdiensten zullen u dan later wel verhoogen.

EDUARD (*het hoofd schuddende*).

Verdiensten geven ons noch aanzien, noch vermogen!

Geluk
Neen
Wat z
Ik str
Ik ro
Ik ma

O, de
Dat '

Gelukkig die door haar droog brood verkrijgen kan.
Neen dat niet, vader; 'k heb een beter, grootscher plan.
Wat zou mij 't jaargeld van een ambtje kunnen schelen?
Ik streef naar een fortuin, waarin ook gij zult deelen,
Ik roep voor u terug de dagen uwer jeugd;
Ik maak u rijk.

DE BARON.

Mij rijk? 't Zij dan aan vadervreugd!
O, doe mij, Eduard, nog eens als gunst verwerven,
Dat 'k u gelukkig zie en dan gerust kan sterven!

FRAGMENT UIT „DE DOOD VAN KAREL,

KROONPRINS VAN SPANJE.”

T R E U R S P E L

VAN

S I W I S É L I U S .

VIERDE BEDRIJF. EERSTE TOONEEL.

DE GRAAF VAN BERGEN, DE HEER VAN MONTIGNY.

MONTIGNY.

Waarom toch, bid ik u, met opzet mij ontweken?
Wat sluit voor mij uw mond? Wat hindert u te spreken?
Ach, Bergen, meld het mij, wat u zoo onverwacht,
Zoo heimlijk door een bô ter kennis is gebracht!
Indien ik op uw oog, uw houding staat moet maken,
Dan ducht ik zwaren ramp. O, wil mij niet verzaken
Waarom 't ontvangen schrift u angstvol zuchten doet,
Al trof, (dat God verhoê!) die maar mijn eigen bloed.

BERGEN.

Wat eischt gij, Montigny? Helaas, wat moogt gij vergen?
En echter, 'k mag het niet mijn Ambtgenoot verbergen,
Ofschoon mij 't ingewand van jammerwee versmelt.

MONTIGNY.

Wat is het?

BERGEN.

Wat ik u deez dag nog heb voorspeld.
De huichlende Alva, ('k voel mij 't hart vaneengereten,) ken?
Ten spijt der Landvoogdes in Brussels muur gezeten,
Heeft Neêrland tot een hol van moord en roof gemaakt,
En daarom nu zoo lang zijn helschen aart verzaakt,
Om beter 't bloedig wit, door Flips beoogd, te raken.
Hij rigt schavotten op, hernieuwt de strafplakaten,
En stelt een Bloedraad in, die blindlings alles doemt,
Wat hij dat moordgespan als oproerstichters noemt.
Wie slechts voor welgegoed of rijk bekend moog' wezen,
Heeft 's wreedaarts strop, of zwaard, of martelvuur te vreezen,
Waarna hij van hun goed, ofschoon 's Lands wet het wraakt,
(Zoo 't heet, voor 's Konings kas,) zich ijlings meester maakt.
Veel burgers kostte 't reeds op 't moordschavot het leven;
Een aantal Eedlen moest niet min wreedaardig sneven;
De bloem des veegen Staats, de steunsels van het Land,
Maakt Alva met zijn rot als weerloos vee van kant....
Ook zuchten in zijn boei.... Hoe zal ik 't u verklaren?
Zegt nog uw hart u niets?

MONTIGNY.

Wil, wil mij 't verdre sparen!
O Hemel!.... Woede, wraak, vertwijfeling en schrik
Verwiss'len in deez borst op ieder oogenblik.
Doch neen; verheel mij niets! Verban een ijdel schroomen!
Wat kan mij uit uw mond nog leeds ter oore komen,
Dat meer, dan 'tgeen ik gis, mijn ziel verplettren zou?
Ik voel mij voorbereid tot d' allerzwaarsten rouw.
Zou Hoorne?.... Spreek!

BERGEN.

Ik beef!

MONTIGNY.

Laat me al den jammer hooren!
En Egmond?....

BERGEN.

'k Acht hen t' saam voor ons en 't Land verloren.
Wat Nassau heeft gespeld aan 't edel Graven-paar
Heeft de uitkomst reeds gestaafd, is niet dan al te waar.
Men deed nogthans hen niet benevens andren slagten,
Maar schijnt daartoe 't bevel des Konings in te wachten:
Doch wie op dezen grond de minste hoop nog voedt...

MONTIGNY.

Heeft nimmer Flips gekend. Zijn heete dorst naar bloed,
Zoo dikwerf aan al de aard, en nu op nieuw, gebleken.
Zoekt Neêrlands volk in eens de hartaêr af te steken.

O die
Scher
Mogt
Ja, m
Ik zo
De z

Men
Hij l
Doch
Men
Uw

Ik u
Des

Sche

Dee
Om
't O
Om

Nog

O dierbaar Vaderland! Erbarm U, groote God!

Schenke ons uw Almacht steun en uitkomst in ons lot.

Mogt, mogt ik slechts mijn hoofd tot straf des Bloedhonds wagen!

Ja, mogt ik hem het staal door 't nokkend harte jagen!

Ik zou, waar 't mij gegund, het monster neêr te slaan,

De zwaarste foltering met wellust ondergaan.

BERGEN.

Men toomt geen snooden Flips door 't neêrslaan van dien eenen:

Hij heeft een duizendtal van Alvaas om zich henen.

Doch hoe dit wezen moog', snel gij naar 't Vaderland:

Men stelde toch aan u een vrijgeleî ter hand.

Uw koen beleid, uw moed koom' 't zuchtend volk te stade!

MONTIGNY.

Ik u verlaten? U ten prooi der ongenade

Des wreedsten Dwinglands?....

BERGEN.

Spreek, wat mij uw bijzijn baat....

Schenk Nederland uw arm en dien het met uw raad.

(Hij toont een brief.)

Deez volmagt geeft ons last, Prins Karel voor te stellen.

Om onverwijd ter hulp van Nederland te snellen.

't Ontbreekt slechts aan een hoofd, zoo veel als hij bemind,

Om met geduchten klem....

MONTIGNY.

En Nassau dan, mijn vrind!

Nog meer tot zulk een taak, dan Spanjes Prins, berekend?...

BERGEN.

Den lastbrief, als gij ziet, heeft Nassau zelf geteekend;
En bovendien, (gij kent zijn trouw en heldenmoed,)
En huis en erf verpand, om straks, met goed en bloed,
Te vliegen tot behoud der droeve Nederlanden.
Men wil zelfs, dat hij reeds den Dwingland aan dorst randen
En ras op Brabands grond gewapend wordt verwacht.
Zijn broeder Lodewijk verzamelt mede een magt,
Waar de Eems haar waatren stort in 't zout der Noorderplassen.
Daarbij moet langs de Maas zich Alva zien verrassen
Door ballingen, waarmee, ter fnuiking van 't geweld,
Hoogstratens fiere Graaf manmoedig trok te veld.
Ik bid u, is 't mijn lot op Spaanschen grond te sneven,
Spaar gij, nu 't nog kan zijn, voor 't Vaderland uw leven!
Begeef u straks van hier; zoek Nassau op, en stel
Dien Prins dit schrift ter hand.... Vaarwel, mijn vriend! vaarwel!
(Hij geeft aan Montigny een geschrift over.)

MONTIGNY.

Laat me u, misschien voor 't laatst, nog eens aan 't harte drukken!
(Zij omhelzen elkander.)
Maak spoed!.... De Hemel doe uw tocht naar wensch gelukken!
(Montigny vertrekt.)
Algoedheid, blijf zijn schuts en eindig Neerlands rouw!
Maar 'k zie de Koningin.

BLINDE JASPER.

DOOR

L. F. J. HASSELS.

Moeder Martha, neêrgebogen
Onder dubblen last van rouw,
Zat zoo vaak met schreijende oogen,
De arme, droeve weduwwrouw!
Wat haar moed en troost moest geven —
't Eenig en beminde kind...
Deed haar voor de toekomst beven:
Jasper, 't arme schaap! was blind.

Morrend mogt zij wel eens vragen,
Met ter neergedrukte ziel,
Waarom zij dien last moest dragen,
Die haar zoo ondraaglijk viel?
Waarom zij een deel moest krijgen,
Dat haar moederharte brak?
Maar de schaamte deed haar zwijgen,
Als de kleine Jasper sprak;

Als hij, onder 't netten knooien,
(De arbeid voor het daaglijksch brood)
Zei: »och, sla nog 't Boek eens open,
»Dat u troost in lijden bood.
»Hebt gij 't mij niet voorgelezen,
»Dat de Schepper van 't heelal
»Steeds een Vader van de weezen
»Is en altoos blijven zal?"

»Gij *ziet* alles om u henen,
»Wat ik slechts *gevoelen* kan;
»Hoort gij mij ooit morrend weenen?
»Moeder! waarom schreit gij dan?
»Kan de liefde u zorgen baren,
»Als ge op God uw hope stelt?
»O! gij weet, dat zelfs mijn haren
»Voor Gods oogen zijn geteld."

»t Wordt door velen vaak vergeten,
»Ligt tot eigen schâ misschien,
»Dat de *zienden* 't nimmer weten,
»Wat wij, *blinden*, *helder zien*.
»t Zonlicht schijnt in onze zielen,
»En verleent ons dáár 't gezigt,
»Als wij biddend nederknielen
»Voor de Bron van alle licht.”

Als die balsem-drupp'len vloten
In het bloedend moederhart,
O! dan werd er troost genoten,
Heulsap voor de felste smart.
Dan mogt Martha 't ondervinden,
Bij haar pijnlijk gemis,
Dat er zeker voor de blinden
Nog een andre wereld is.

Jaren zijn daarheen gevloten,
Martha sloot reeds de oogen toe,
En rust onder kerkhofzoden,
Van het rustloos zorgen moê.
Maar zij ging in kalmen vrede,
Vrij van wreveligen rouw,
En nam de overtuiging mede,
Dat de Vader zorgen zou.

Wat zou Jaspers troost nu wezen?

Hoor, daar galmt zijn daaglijksch lied:
»Die de blinden heeft genezen,

»Hij vergeet mij, blinde, niet!»

Blinde met uw grijze haren,

Die de ware zielsrust smaakt,

Ach, dat wij zóó ziende waren,

Als de nacht des doods genaakt!

De
ingan
kabin

(L

FRAGMENT UIT „NAPOLEON BONAPARTE,

EERSTE KONSUL.”

DRAMA IN VIJF BEDRIJVEN.

DOOR

H. J. SCHIMMEL.

E E R S T E B E D R I J F.

VIJFDE TOONEEL.

De receptiezaal der Tuilleries. Op den achtergrond de hoofdingang; aan weerszijden deuren, waarvan eene leidt tot het kabinet van den Eersten Konsul.

TALLEYRAND en FOUCHÉ treden binnen.

(De eerste hinkt van nature, maar weet het te verbergen, zoodat zijn gang een zacht schuiven wordt.)

TALLEYRAND.

Wat zie ik! Fouché bezoekt de Tuilleries,
Ulysses keert terug naar Ithaka!
Een nieuwe zegepraal voor 'd Eersten Konsul.

FOUCHÉ.

Hoe zoo?

TALLEYRAND, *glimlachend*.

Een Jakobijn van d' echten stempel
Schijnt half bekeerd.

FOUCHÉ.

Een Jakobijn?

TALLEYRAND.

Nu ja,
Dat woord klinkt tegenwoordig hard, niet waar?
Want de Eerste Konsul is geen Jakobijn.

FOUCHÉ.

Ook menigeen wàs 't niet, schoon hij het schéén.

TALLEYRAND.

Bij voorbeeld, gij? Maar neen, Fouché, dat niet.
Gij waart wel wat ge scheent. Dat is bewezen.
Gy hadt beginslen, dat getuigt Lyon!
Daar draagt, zoo als men zegt, de roode kleur
Tot op dit oogenblik uw naam.

FOUCHÉ.

'k Bewonder
De Talleyrand.... De diplomaat-minister
Versmaadt zelfs het *journal* der modes niet....

TALLEYRAND.

Gewis niet; dat *journal* is leerzaam; 't doet
U zien hoe staâg de snede en kleuren wislen.
'k Beveel het elk, zelfs u, ter lezing.

FOUCHÉ.

Toch?

TALLEYRAND.

'k Bewees u dat ge een man zijt van beginslen,
Maar 'k sluit daarom niet alle ontwikkeling uit.
Toen 't Konsulaat den grooten Bonaparte
Voor 't leven werd geschonken, was Fouché
Te veel nog Jakobijn om dit te dulden.
Het kostte u 't ambt, nog wel dat van minister.
Dat noem ik man zijn van geweten, van
Beginslen. 't Heeft u wis veel strijds gekost,
Eer gij de nuttigheid van 't nieuw systeem
Begreept, eer gij kost worden wat ge nú zijt.
't Is vaak gezegd: den schat waardeert men eerst
Als hij verloren is. Zou 't u zoo gaan?
En zou het waar zijn, wat men stout beweert,
Dat ge in de hofzaal van de Tuilleries,
Wat gij verloren hebt terug komt zoeken?

FOUCHÉ.

Dat is niet juist.

(*zacht.*)

Hij denkt me in ongenade.
Die man króóp eens voor mij. Altoos die grimlach!

TALLEYRAND.

Zeg mij, zoo 't geen geheim is der Policie,
Waarom gij juist *dit* uur gekozen hebt, —
't Receptie-uur van 't Corps Diplomatiek?

FOUCHÉ.

Zoo ik 't behoefde, zou ik ú, mijn Vriend!
Wien ik in vróeger dagen minder vreemd was,
Tot wederdienst een vrijgeleide vragen.

TALLEYRAND.

Waar denkt gij aan? Ik zou u, ongenoodigd....?

FOUCHÉ.

Bedaar!.... Ik zeide u straks, zoo 'k 't behoefde;
Maar ik behoef het niet; want de Eerste Konsul
Heeft herwaards mij in *dit* uur opontboden.

TALLEYRAND.

Zoo....!

(*zacht.*)

Dit verwachtte ik niet. Waarvoor zou 't zijn?
FOUCHÉ *staart hem scherp aan, maar het gelaat blijft onveranderd.*

Bevreemdt u dit?

TALLEYRAND.

ch!
Die altoos even juist zijn dienaars kiest.
Wien voegde 't meer dan u, om plaats te nemen
In zijn ministerraad?

FOUCHÉ (*fijn*).

'k Begrijp u niet.

TALLEYRAND.

Thands scherts op zij! 't Geschiedde ondanks mijn raad
Dat u de Porte-feuille werd ontnomen.
Bij 't woelen der partijen is het noodig
Dat Argus-oogen waken — die hebt gij.

FOUCHÉ.

Gij zègt dit; maar, mijn Vriend! zoudt gij wel wenschen
Dat ik ze had?

TALLEYRAND.

Waar 't u voordeelig zeker.
Réal, die thands belast is met uw ambt,
Heeft niet uw schermen blik. Van daar,
Zooals 't gerucht wil, weêr komplotten....
Maar of dit waarheid zij....?

FOUCHÉ.

derd.
't Is me onbekend;
'k Ben geen minister van Policie meer.

TALLEYRAND (*zacht.*)

Nog is hij ondoordringbaar.

FOUCHÉ.

Naar men zegt,

Zijt gij met Josephine weêr verzoend....

TALLEYRAND.

Verzoend? Er was geen vijandschap.

FOUCHÉ.

Ik heb

U wel gezegd, mijn vriend! gij moest niet wenschen
Dat 'k Argus-oogen had. *Zooals 't gerucht wil,*
Hebt gij, zoodra de naam van Bonaparte
Beroemd begon te worden, Josephine
Het hof gemaakt als fijne diplomaat;
Maar toen men haar gemaal bedolven dacht
In 't stuifzand der woestijnen van Egypte,
Hebt gij haar koel, met wederwil, bejegend.
De vrouwlijke ijdelheid werd diep beleedigd,
En Josephine zal het nooit vergéten
Al mag zij 't u vergéven.

TALLEYRAND.

Voor dat sprookjen

Werd u een ministerie toegezegd?

Gij hebt in haar een machtige beschermster.

TAL.

FOUCHÉ *zich naar Talleyrand heen buigende, zacht.*

Niet meer.

Een kleine pauze; beider oogen spreken.

TALLEYRAND.

Haar politiek was echter de uwe.

FOUCHÉ.

De mijne is thands de hare niet; zal 't nooit
Weêr zijn. Ik heb den toestand van het rijk,
Den wil van Bonaparte thands begrepen.
Ik volg dien. De gelijke werd een meester.
Moet hij het zijn, laat hem dan hooger stijgen.
Wat Franschman dient, zoo hij lakei *moet* zijn,
Niet eer een machtig koning dan een burger.
De Konsul moet nog meer zijn, Talleyrand!
Hoe meer hij heeft, hoe meer hij geven kan.

TALLEYRAND.

Maar Josephine....! zij bekampt uw streven....
Zij denkt bekrompen.... zij....

FOUCHÉ.

Moet vallen.

TALLEYRAND, *Fouché een snuifjen biedend met een glimlachjen.*

Zoo?

ZESDE TOONEEL.

De vleugeldeuren op den achtergrond worden opengeworpen. De vorigen. DE PREFEKT der Tuilleriën, op den drempel aanbienende.

Het Corps Diplomatick.

(Talleyrand en Fouché, op den voorgrond ter linkerzijde neêrgezeten, rijzen op. De eerste gaat de binnenkomenden te gemoet en ontvangt de Gezanten, waaronder men opmerkt den Graaf de Markoff, Gezant van Rusland; Markies d' Azara, van Spanje; Markies di Lucchesini, van Pruisen; Graaf von Cobentzel, van Oostenrijk; Markies di Gallo, van Napels.)

FOUCHÉ *(ter zijde staande en allen beschouwende.)*

't Is reeds een hof!....

TALLEYRAND *(de gezanten ontvangende).*

Graaf de Markoff,.... d'Azara,.... Lucchesini,....

Von Cobentzel,.... di Gallo.... Mijne Heeren!

(De gezanten vormen verscheidene groepen. Talleyrand houdt zich bij voorkeur met d'Azara en Lucchesini bezig.)

VON COBENTZEL *(zacht tot di Gallo).*

De fijnste vleierijen des Ministers

Voor Pruisen en voor Spanje. Merkt gij 't?

DI GALLO.

Ja.

DE MARKOFF (*zich bij deze beiden voegende, zacht*).
Er dreigt een onweêr.

VON COBENTZEL, *fluisterend*.

Uit het Noorden?

DI GALLO.

Stil,
De Talleyrand hoort scherp. Hij ziet ons aan.
Verwijdren we ons een wijle van elkaar.
(*hij voegt zich bij eene andere groep*).

DE MARKOFF, *hem nasturend*.

Hoe Napels siddert voor den Eersten Konsul!

VON COBENTZEL, *met beteekenis*.

En Rusland dan?

DE MARKOFF.

Het schuwt de republiek,
Gelijk de blanke steeds den roodhuid.

VON COBENTZEL.

Zachter,
Ontzie des rooden kracht.

DE MARKOFF.

Hebt gij 't vernomen?
Een Zwitser, in mijn dienst, heeft men gevat.

(geheimzinnig)

Dat is een hoon. Men mompelt van een aanslag.

VON COBENTZEL *(gesmoord)*.

Wat één pistoolschot doen kon!

(De Talleyrand nadert hen.)

VON COBENTZEL, *luid, zich tot dezen keereud.*

Hoe mijn meester

Den jongen Caesar wenschte te zien!

TALLEYRAND, *glimlachend.*

In Weenen?

VON COBENTZEL.

Of.... in Parijs.

DE PREFEKT *der Tuilleriën, op den drempel van het kabinet.*

De burger Eerste Konsul.

(allen scharen zich.)

ZEVENDE TOONEEL.

Napoleon Bonaparte treedt binnen, begeleid van zijn staf en de twee Konsuls, Cambacérès en Lebrun, beide in het Konsulskostuum, — rooden rok met goud geborduurd. Hij-zelf is zeer eenvoudig in Generaalsuniform. Bij het binnentreden neemt hij den hoed van het hoofd. Hij treedt de rijen langs en houdt bij den Afgezant van Pruisen stil.

BONAPARTE.

Markies di Lucchesini! groet uw meester,
En breng Zijn Majesteit d' oprechten dank
Van d' Eersten Konsul voor haar schoon geschenk.

LUCCHESINI, *zich buigend, fluisterend.*

Maar, Generaal! Hanover....

BONAPARTE, *voortgaande, half luid.*

Blijft bezet.

(Hij nadert di Gallo, Napel's afgezant.)

Ik heb bericht dat Napels onderhandelt
Met England. Is dat waar?

DI GALLO *(stamerend).*

't Is me onbekend.

BONAPARTE.

Ik ken sinds lang het Napelsch Kabinet.

Het is bevreesd dat ik geheel Itaalje
Mijn eigendom doe worden, — dat 's geenzins
Mijn wil. 'k Begeer uw staten niet, maar wel
Dat gij uw havens sluit voor Engeland.
Tot heden staat Saint Cyr met zijn divisie
Aan déze zijde van uw grenzen; als
't Gerucht, dat ge onderhandelt, zich bevestigt,
Dan trekt hij ze over. Meld dit.

(Bonaparte wendt zich naar eene andere zijde.)

DE MARKOFF, *voortredende.*

Generaal!

Een Zwitser, in de dienst van d' Afgezant
Van Rusland, werd in dezen nacht gevat.
'k Mag niet vermoeden dat de last daartoe
Door u werd uitgevaardigd; — de Afgezant,
Zijn dienaars, waren door alle eeuwen heen
Bij iedere bescháafde natie heilig.

BONAPARTE.

Ik had gewenscht, dat de Afgezant van Rusland
Gelukkiger geweest ware in het kiezen
Van dienaars en beampten; want die Zwitser
Zweert samen met de vijanden van Frankrijk,
En ik vermoed dat de Afgezant van Rusland
Niet dezen zal beschermen.

DE MARKOFF, *hevig.*

Generaal!

BONAPARTE.

Het goud van England heeft een bende roovers
Ten tweedenmaal gehuurd. 'k Heb hun *carré*
Verbroken; in 't gelid stond ook die Zwitser.
Ik deed hem vatten. Graaf! het hoofd van Frankrijk
Weet wèl wat een beschaafde natie voegt,
En zou, wist hij het niet, gewis niet wenschen
Van 't Noorden het te leeren.

TALLEYRAND, *zacht*.

Wil hij oorlog
Met Rusland? 't Is te vroeg nog.

VON COBENTZEL, *voortredende*.

Burger Konsul!
Gij trekt een leger saâm in Lombardijen....

BONAPARTE.

Zij Oostenrijk niet ongerust. 'k Heb derwaards
Den generaal Thureau gezonden. 'k Wil
Een heirweg over de Alpen; 'k wil een korter,
Een meer gebaanden weg naar Lombardijen,
Dan 'k eenmaal ben gegaan. 'k Slecht den Simplon.
't Gaat spoedig; vraag het slechts mijn twintig duizend
Rekruten, die er werken.

(*Hij gaat verder, en staat stil bij d' Azara, den
Spaanschen gezant.*)

Welkom, Ridder!

(Hij neemt hem onder den arm en treedt ter zijde.)
'k Heb dezen ochtend het verdrag geteekend.
Het trouwe Spanje deelt thands in de grootheid
Van 't overwinnend Frankrijk. 'k Wacht u straks.
(zich tot de anderen keerend.)

Mijn echtgenoot kan u ontvangen, Heeren!
(Het Corps Diplomatiek verwijdert zich met de Talleyrand.)

ACHTSTE TOONEEL.

BONAPARTE, FOUCHÉ.

FOUCHÉ, *ter zijde.*

Dwaas! die nog heil zou wachten van partijen.
Kan 't ros nog steigren als die sterke vuist
De teugels grijpt?

BONAPARTE.

Fouché!

(deze nadert buigend.)

Ik heb uw brief

Ontvangen. Gij hebt goed gezien. Ook ik
Vermoedde lang reeds een komplot. Réal
Beweerde stout het tegendeel, maar twee
Vendéërs en die Zwitser....

FOUCHÉ.

Gij meent Troche

Bouvet, Picot....?

BONAPARTE.

Gij kent hun namen?

FOUCHÉ.

Ja,

Sinds gister.

BONAPARTE.

'k Moet erkennen, gij ziet scherp.

FOUCHÉ.

Moet ik den Eersten Konsul nog herinren,
Dat ik z ijn dienaar eenmaal was.

BONAPARTE.

Gij weet

Dan ook dat alle zijn gevat?

FOUCHÉ (*toestemmend knikkend*).

Ze ontdekten

Dat Cadoudal en Pichegru zich hier
Bevonden met een schaar Vendéërs; dat
Die beiden, in een brik, van Englands kust
Vervoerd zijn naar de rotsen van Bretagne,
En daar geland bij d inham van Biville;

Dat ook die brik nog andren, ja de keur
Der gantsche bent moest overvoeren, en....

BONAPARTE.

Den Generaal *en chef*, — een der Bourbons.

FOUCHÉ.

En is hij aangekomen?

BONAPARTE.

Neen; Bourbon

Moest landen als het uur van d' aanslag was
Bepaald; dat werd verschoven door de weifling
Van een der Chefs in Frankrijk, — van Moreau.

FOUCHÉ.

Moreau!.... hij stond reeds lang in mijn register
Met roode letter aangeduid. Ik wist
Dat hij omringd werd van Vendéërs, die
Hem vleiden en aanhitsten tegen u.
Hij is gestrikt, de dwaas! 'k Wensch u geluk,
Die mededinger zal u niet meer deren.

BONAPARTE.

Nog vraag ik uw gevoelen niet.

FOUCHÉ.

Ik zwijg.

(een korte pauze.)

BONAPARTE.

Het eedgespan schijnt op Moreau verbitterd;
Zijn weiflen had hun arm verlamd; thands echter
Heeft hij aan Pichegru een mondgesprek
Beloofd. 't Wanneer is me onbekend; en toch
Het is mij noodig dit te weten; gij
Begrijpt mij.... als Moreau betrappt kon worden
Op heeter daad....

FOUCHÉ.

Wat licht! Dat mondgesprek
Heeft plaats gehad.

BONAPARTE.

Wanneer?

FOUCHÉ.

Dees nacht.

BONAPARTE.

Hoe weet gij 't?

FOUCHÉ.

Eens was ik uw Minister van Policie.
'k Lees nog de nacht-rapporten vaak, en heden
Ontwaarde ik dat Moreau, omstreeks half vier,
Gezien was op de Boulevards, gekleed....

BONAPARTE, *hem op den schouder kloppend.*

Bravo

FOUCHÉ, *ter zijde.*

Ik zal Minister zijn.

DE PREFEKT *der Tuilleriën.*

De burger

Réal.

NEGENDE TOONEEL.

De vorigen, RÉAL.

BONAPARTE, *hem ziende.*

Wel?

RÉAL.

Burger Konsul!....

BONAPARTE.

Brengt ge iets nieuws?

RÉAL.

Ons meldt het nacht-rapport....

(op Fouché duidende.)

Maar kan ik spreken?

BONAPARTE.

Die man is doof en blind als hij het zijn moet.
Spreek op.

RÉAL.

Men heeft Moreau gezien.

BONAPARTE, *zich driftig van hem afkeerend.*

Ik weet het.

*(Een spotachtige glimlach vertoont zich op Fouché's
gelaat. Réal is onthutst.)*

Gij neemt, vóór d' avond valt, Moreau gevangen.
't Besluit der Konsuls dat u daartoe machtigt
Ontvangt ge straks.

(Hij geeft hem een wenk te vertrekken; Réal af.)

BONAPARTE *(tot Fouché.)*

Spiê rond, meld wat ge ziet.
Gij kunt mij dienen; dien me, en 'k zal beloonen.
Gij weet, — de burger Eerste Konsul kan het.

FOUCHÉ.

't Is glorie u te dienen.

(Hij vertrekt.)

TIENDE TOONEEL.

BONAPARTE, *hem nastarende.*

Wolf in schaapsvacht!
Hoe jammer dat die man onmisbaar is.

DE PREFEKT.

De Kolonel de Savary.

ELFDE TOONEEL.

BONAPARTE, SAVARY.

BONAPARTE, *tot den binnentredende.*

Mijn vriend!
U wacht een werk, dat kracht en vlugheid vordert.
Gij hebt ze beide.

SAVARY.

Generaal!

BONAPARTE.

Gij snelt
Aan 't hoofd eens eskadrons, vermomd als gij

In burger-kleeding, heden nog, terstond,
Naar d' inham van Biville. Gij zult daar
Een brik zien kruisen, die de kust zal naadren
En zijn bemanning zal doen landen. Deze
Neemt gij gevangen; daadlijk zendt ge mij
Bericht, geheim.

SAVARY.

'k Versta u, Generaal!
(af.)

TWAALFDE TOONEEL.

BONAPARTE *alleen. Hij kruist de armen en loopt
heen en weder; eindelijk blijft hij staan.*

Wordt een Bourbon gevangen, wat te doen?
Mijn vijand van nature is dat geslacht.
Het wil mijn bloed, — dat is het hunne waard!
En dan Moreau!.... Dien dwaas kan ik vergeven,
Hij heeft zich-zelv' vernietigd.

DE RTIENDE TOONEEL.

De vorige, JOSEPHINE.

JOSEPHINE, *ongemerkt binnengetreden. Hem de hand op den schouder leggend.*

Bonaparte!

(Hij ziet driftig om.)

Ik stoor u immers niet?

BONAPARTE.

Wat voert u herwaards?

Gij weet toch dat dit uur....?

JOSEPHINE.

Niet mij behoort.

BONAPARTE.

'k Heb bezigheden, maak het kort.

JOSEPHINE.

Mijn vriend!

Dat 'k uitruste aan uw zij. Ik heb een uur
In 't keurs der etikette doorgebracht.
't Scheen mij een dag.

BONAPARTE.

Gij toonde u echtgenoot.

Van d' Eersten Konsul?

JOSEPHINE.

'k Wilde 't, maar 'k geloof
Dat ik slechts Josephine, slechts de vrouw
Van Bonaparte was.

BONAPARTE.

'k Begrijp 't. Gij gaaft
Der spotternij weêr voedsel voor een week.
Hoe de adel, dat skelet der vorige eeuw,
Weêr rijk wordt in herinneringen; zich
Verkneukelt bij 't verhaal van d' ouden tijd,
Toen 't wellust was een Koning te zien buigen
O, zij, die siddren voor den Eersten Konsul,
Ze wreken zich op d' echtgenoot.

JOSEPHINE.

Mijn vriend!

Het kost mij veel, om niet mij-zelv' te zijn;
En stond ik nog naast u, maar dan alleen
In 't midden dier verheev'nen, die mij aanzien,
Die elk gebaar bespieden....! Als ik denk
Dat vroeger Koninginnen daar regeerden,
Gij mij gebodt een Koningin te zijn,
Dan vrees 'k een misstap en ik doe er een.

BONAPARTE.

De bloode! Hoe zou 't zijn, als gij in 't aanzicht
Van gantsch Euroop, moest zeetlen op een troon.

JOSEPHINE.

Een troon? Maar mijn gemaal is geen Bourbon.

BONAPARTE, *ter zijde.*

Zij kan mij niet begrijpen, mij niet volgen.

JOSEPHINE.

Wat zijt gij anders dan voorheen! Die klacht
Verbaast u? Toch is 't waar. Ik gaf mijn rijkst
Kleinood, zoo 'k in dat hart, dat brein mocht lezen....
Een oogenblik, niet lang; want dan zou 'k duizlen,
Bij al die grootsche plannen: ja beken 't,
Gij zijt gants anders dan voorheen.

BONAPARTE, *lachend.*

Ben ik

Gegroeid?

JOSEPHINE.

'k Ben ernstig.

BONAPARTE.

Toch? de kleine is ernstig!

JOSEPHINE.

Scherts niet. 'k Ben dikwerf ernstig thands. Ik ben
Beklemd, ik vrees....

BONAPARTE.

Welnu, gij vreest..

JOSEPHINE.

Zult gij

Niet toornig worden?

BONAPARTE.

Kind!

JOSEPHINE.

Ik vrees uwe eerezucht.

Zij is het schrikbeeld dat mij staag doet huiveren.

Ik stel 't mij voor, bij wijlen, als een monster,

Dat tusschen u en mij zich plaatst.

BONAPARTE.

Zottinne!

Gij minacht, wat gij achten moest. Die eerezucht

Maakt uw gemaal tot d' eerste in Frankrijk.

JOSEPHINE.

En

Eerlang tot Koning.

BONAPARTE.

Wie heeft dit gezegd?

Wie tooverde u die grillen in het hoofd?

JOSEPHINE, *gehaast.*

Och, niemand

BONAPARTE, *haar scherp aanziende.*

Tóch wel....

JOSEPHINE (*de oogen nederslaande*).

't Is... een .. voorgevoel.

BONAPARTE, *ter zijde*.

Men heeft er van gesproken. Wie zou 't zijn?
(*luid*).

Wat dwaasheid! Maakte ik ook gebruik van mijn
Vermogen, greep ik naar een kroon, die ik
Zou kúnnen grijpen, wettigt dat uwe angst?
Voor u de glans, voor mij 't gewicht.

JOSEPHINE.

Die taal!

Vergrijp u niet aan 't eigendom eens andren.
Die troon behoort Bourbon. Gij kunt haar nemen,
En dus ook geven; geef haar aan Bourbon.
Gij zijt reeds grooter, dan de grootste' op aarde.
Stijg slechts niet hooger; - iedre schrede voorwaards
Verwijdert u van mij. De liefde scherpt
Het oog der vrouw; reeds anders zijt ge thánds.
Hoe zou het zijn, zoo gij een Koning waart!

BONAPARTE.

Niets meer daarvan! Doe spoedig mij vergeten
Dat 'k Eerste Konsul ben. Wist mijn politie,
Dat gij geheim agent waart van Bourbon....!

JOSEPHINE.

Wat meent ge?

BONAPARTE, *schertsend*.

Welk een angst! Ik zou haast wanen,
Dat ge in 't gevoelen deeldet van Europa,
En me aanmerkte als barbaar, als kannibaal, —
Den schrik der kindren op Europaas troonen!

JOSEPHINE.

Hebt gij mij lief zoo als voorheen?

BONAPARTE.

Wat vraag!

JOSEPHINE.

Geen antwoord?

BONAPARTE *ziet op zijn horologie*.

Hoe! 't staat stil!

JOSEPHINE.

Toch wondt gij 't op?
Het is voor 't eerst sinds ik 't u gaf. Slecht teeken!
Mijn oude negerin zei 't immer.

BONAPARTE.

Kind!

(*ter zijde.*)

't Is zonderling.

JOSEPHINE.

Gij hebt mij niet meer lief!

't Was anders toen ik u dat uurwerk schonk.
Herinnert gij 't u nog? 't Was nacht; gij gingt
Naar 't leger van Italië, onbekend....
Weet gij nog wel wat gij toen zeidet?

BONAPARTE.

Zeker!

Bij iederen sekonde-slag zou 'k u
Gedenken; 'k dee 't; - bij Arcole en bij Lodi
In 't midden van 't gevecht dacht ik aan u.

JOSEPHINE.

Nu staat het stil. Gedenkt ge mijner nog?

BONAPARTE, *gedwongen schertsend*.

Wat bijgeloovig kind!

JOSEPHINE.

Laat me u eens aanzien.

Nu zijt gij de oude.

BONAPARTE.

Ik lees het in uwe oogen,

Gij hebt mij iets te vragen.

JOSEPHINE.

Ja, zelfs veel.

Het geldt een uitgeweeke. Weiger niet.

Hij schreef me een brief; hij wilde herwaards keeren.

hebt het velen reeds vergund; niet waar,
Ook dezen?

BONAPARTE.

Vrouw! gij weet niet wat gij vraagt.
Die uitgewekenen zijn dankbaar! Gij
Kent niet de vrienden van Bourbon.

JOSEPHINE.

Gij weigert?
Maar hij, voor wien ik vraag, is ongelukkig.
Hij wenscht te sterven in Parijs.

BONAPARTE.

Zijn naam?

JOSEPHINE.

Laroche-jaquelin.

BONAPARTE.

Een oud geslacht!
Maar hij bestreed....

JOSEPHINE.

Niet u, — de republiek.
Hij heeft een dochter, die....

BONAPARTE.

Een plaatsing zocht

Als dame van uw huis?

(JOSEPHINE *knikt toestemmend.*)

Ik schenk haar vader

Verlof terug te keeren.

JOSEPHINE.

Hartlijk dank!

BONAPARTE.

Nog iets. De raad der Konsuls heeft uw Huis
Vergroot. Ge ontvangt vier Eeredames.

JOSEPHINE.

Ach!

'k Had reeds te veel aan twee.... Bevrijd me er van.

BONAPARTE.

Gehoorzaam. Thands vaarwel!

JOSEPHINE.

Nog één verzoek.

BONAPARTE.

Straks, later....

JOSEPHINE.

Hoor mij thands; het geldt mij-zelve.
(*aarzelend.*)

Mij drukt een schuld.

BONAPARTE.

Sluit weêr uw budget niet?
Hoe groot is uw te-kort?

JOSEPHINE, *fluisterend*.

Drie duizend francs.

BONAPARTE.

Drie duizend francs! Drie duizend!.... Josephine!
Het is mij lichter 't budget van den Staat
Dan 't uwe te besturen.... Gij verspilt....!

JOSEPHINE.

Vergeef me.... Ja, 't is veel; maar weet ge, ik zag
Een sjaal bij Brignolé, een cachemire!

BONAPARTE.

Daarvoor betaaldet gij....?

JOSEPHINE.

Maar zij is heerlijk!
Mevrouw de Hertoginne de Chevreuse
Was trotsch op 't laatste bal, dat háar kostuum
Het mijn ver overtrof.

BONAPARTE.

Ik zal uw schuld
Betalen.

JOSEPHINE.

Zult ge? Ik adem weder vrij.

DE PREFEKT *der Tuilleriën op den drempel.*

De Staatsraad is bijeen.

BONAPARTE.

Ik kom.

(De Prefekt vertrekt.)

tot Josephine.

Vaarwel!

JOSEPHINE.

Gij zult dus....?

BONAPARTE.

Ja, maar zorg ook voor 't vervolg.

JOSEPHINE *keert ter halverwege.*

Gij kunt het korten op mijn volgend maandgeld.

BONAPARTE, *lachend haar heenwenkend.*

Ik ken dat....

(terwijl zij zich heenspoedt en hij het Kabinet nadert.)

Goede vrouw! gaf zij me een zoon

JONGE DOODE.

DOOR

W. MARTEN WESTERMAN.

Maar weinig maanden was de kleine,
d' engelreine,
Voor 't moederhart een kostbre schat,
Toen greep de dood, wars van erbarmen,
hem uit d' armen
Der moeder die om deernis bad.

Hij deed het teeder knopje knotten
lang voor 't botten,
Wat rooskleur was werd koud albast,
Waarop vergeefs haar kussen gloeien,
haar tranen vloeien —
Voor altijd slaapt de kleine gast.

De zonne riep elk bloempje wakker
 ten dooden akker,
Toen 't baartje aan den ingang stond,
Het windeke, dien hof doorkruizend,
 hief, lieflijk suizend,
Verrast het lijkkleed van den grond.

En al de bloemen op de paden,
 waarlangs wij traden
Op weg naar 't groefje in den duin,
Zij fluisterden elkander tegen:
 »o zie, wij kregen
Een sieraad meer in onzen tuin.”

Waar 't buigzaam hout des kerkhofs einde
 met groen omheinde
Was 't kleine beddeke gereed,
Geen moeder zou met teedre blikken
 de peluw schikken
En zand verving het overkleed.

Het zilveren waas van 't espenloover
 vol zoet getoover
Voegt aan deez plaatse van gewezen
En 't is, als 't neigt bij zefir's hupplen,
 of tranen drupplen
Op al die graven, groot en klein.

Het koel verstand vinde ons onwillig
als 't onverschillig
Verklaring vraagt, tot twijflen tart,
De moeders die zoo bitter schreiden
om 't scheiden
Zijn beter gidsen voor ons hart.

Wordt aan de reinste liefdedroomen
geen doel ontnomen?
Een ader die nu stikt in 't zand?
Is 't niet de smart die ons beveiligt
en heiligt,
Ons wijst op beter vaderland?

FRAGMENT UIT „ZWITSERLAND.”

DOOR

H. H. K L I J N.

O donderende Reuss! die in dien afgrond kookt,
Waar in uw stroomnat stort, waarin uw branding rookt,
Wie schenkt mij verwen, om uw vreeslijk schoon te malen?

Niet ver van Altorfs wal, uit Uries rijke dalen,
Verheft zich stout een pad en stijgt van rots op rots.
Diep in een afgrond schuimt, met loeiend golfgeklots,
De woeste Reuss. — Het ijs, het water, 't woën der winden,
De sneeuwjagt zoo geducht, om 'tgeen zij kan ontbinden;
De tijd, die rustloos aan die Alpenwereld knaagt,
't Woelt al de rotsen om, die, uit haar stand gevaagd,
In klompen, torenhoog, langs klove of bergwand zakken,
Of dondrende in de diepte, in 't op elkander pakken,
Die beddings vormen, in wier krocht de ontembre vloed
Ten open afgrond vliegt, en kookt en brullend woedt.

Zoo
Hier
Gind
En
Soms
Uit s
De g
Het
Een
Verb
En v
Naar
Die
Eens
Die
Hem
Zou
Geen
Maar
Het
Verb
En j
De k
Hij i
De z
Of z
Ja,
Of k

Zoo steeg ons slingrend pad en wrong zich om die kolken;
Hier dreigde een sneeuwklomp, daar een digte zwerm van wolken,
Ginds loeide een waterval, — hier brak een rotsklomp af,
En 't dreunen van den val weërkaatste daar zijn graf,
Soms voerde een breede boog, (door zaamgestrengeld loover
Uit spar en den gewrocht,) ons d' engen afgrond over.
De groeijing week, de koude knelde, en plotsling rees
Het ruwe berggevaart' dat ons zijn wonder wees.
Een breed gewelfde boog, uit rotssteen t' zaam geklonken,
Verbindt de spitsen dier geduchte bergspelonken,
En voert het slingrend pad, door 't nevlige wolkgest,
Naar 't oord waar de eeuwige sneeuw haar zetel heeft gevest.
Die boog werd, naar 't verhaal van vroege en kindsche dagen,
Eens door een berggeest over d' afgrond heen geslagen,
Die tevens zwoer, dat hij, als loon voor zulk een bouw,
Hem, die het waagde en 't eerst dien boog bestijgen zou,
Zou wijden aan 't verderf. — Hier hielp geen dringend smeeken:
Geen heilge die 't vermogt dien helschen eed te breken;
Maar 't siddrend landvolk gruwde en was op list bedacht,
Het school in stilte t' zaam in 't holste van den nacht,
Verborg een kleinen stoet van herten in het loover,
En joeg die onverwacht de steile rotsbrug over.
De berggeest grijsde en brulde, en zag zijn doel mislukt!
Hij is 't, die, sinds dien stond, de sneeuw naar d' afgrond rukt,
De zwaarste rotsen knakt en slingert die van boven,
Of zweept de stormen t' zaam, en jaagt die uit de kloven;
Ja, 't vroom geloof deinst nog, als de avond valt, terug,
Of krimpt van angst in één, en gilt:.... De Duivelsbrug!

Door zulk een oord, gerust, naast d' afgrond voortgeklommen,
Daar 't grootsche der natuur de lippen deed verstommen,
Daagde uit de nevelwolk, die haar verborg voor 't oog,
In 't eind die Duivelsbrug met haar gewelfden boog.

Wat majesteit!.... hoe grootsch, ontzaglijk en verheven!
Hier grijsde een diepte, die het moedigst hart deed beven;
Daar rotsenmonsters, digt met sneeuw en ijs bedekt,
En over 't breedst der kloof de rotsbrug uitgestrekt.
De woeste Reuss schoot hier, met donderend geklater,
Den steilen bergwand af, en spoot zijn woedend water
Door 't rillend bruggewelf, in de opgesparde krocht;
Van rondom stoof de damp van 't losgebarsten vocht,
Of hing als druppelen aan het dun en kwijnend loover.
Nu togen wij met moed den breeden rotsboog over;
De stormen loeiden fel, — een digte regenjagt
Schoot uit het zwangre zwerk, tot barstens toe bevracht.
Daar rees de Sint Gothard!.... Gij storm- en onweêrsvlagen!
Verblindende ijssval! die hier 't hart van angst deed jagen!
Gij watervloeden, die u in de diepte stort!
Gij stormjagt, die, geperst, uit elke klove snort!
O pad, zoo naar, zoo eng, door rotsen heen gedreven!
Bedwelmende eenzaamheid! gij slagboom van het leven!
En gij, gij Sint Gothard! wiens hard bevroren voet,
Wiens rug, uit sneeuw gevormd, den wandlaar siddren doet!
Daar 't ijs, op ijs gehoopt, door 't oog naauw is te meten!....
Vervareljke togt! nooit zal ik u vergeten!

GROOTVADERS MIDDAGSLAAPJEN.

DOOR

S. J. VAN DEN BERGH.

't Sober maal is afgeloopen,
En de Heer, die 't gaf, geloofd,
Grootvâ, naar den stoel geslopen,
Knikt reeds met het grijze hoofd,
Door 't vertrekjen hoort men 't snorren
Van de kachel, rood van gloed,
Waarbij poes, met vriendlijk knorren,
Indut eer de baas het doet.

Weldra luikt de sluimer de oogen
Van den kloeken grijsaard toe,
Wel door 's levens last gebogen,
Maar nog niet des levens moê;
Stilte, door geen zucht verbroken,
Heerscht in 't vriendlijk kluisken thands,
Zelfs waar moeders vingren 't strooken,
Kraait het kind niet om zijn »Hans.»

Zielevrede staat geteekend
Op oud-vaderkens gelaat,
In zijn sluimer als vergetend
Hoe hem 't hart van zorgen slaat;
En bijwijken in zijn trekken
Spiegelt zich een zoete lach,
Die uitwendig laat ontdekken
Wat zijn geest al droomen mag.

In zijn late levensdagen
Is toch hij de troost der vrouw,
Die haar man naar 't graf zag dragen.
Toen hij 't best haar schragen zou.
Werkend als met jonge krachten
Voor de weduw van zijn zoon,
Smaakt, bij hooger zegen-wachten,
't Hart des grijzen 't zoetste loon.

Wat hem boeit terwijl de sluimer
De afgesloofde leden streelt?
O, de grijsaard ademt ruimer
Op 't genot van 't lieflijkst beeld:
't Kleinkind, dat haar naam mag voeren
En nog speelt op moeders schoot,
Ziet hij, onder blijd ontroeren,
In zijn droomen kloek en groot.

't Is zijn moeders steun en hulpe,
En — hij zelf ter rust gegaan;
Welvaart zetelt in de stulpe,
En de zegen wast steeds aan.
Rustlooze arbeid van den morgen
Tot den avond schenkt zijn rent',
En de bange nooddruft-zorgen
Zijn van 't vriendlijk dak gewend.

En zijn lippen preevlen zachtjens
's Wichtjens naam, dat op dien klank
Onder vriendelijke lachjens,
Kraait van blijdschap als ten dank;
Moeder neemt daarop den kleenen,
Wanend dat de slaap reeds vlood,
Draagt hem naar heur vader henen,
Die nochtands geen oog ontsloot.

En het jongskén speelt vrijmoedig
Met het handtje' in 's oudtjens hair,
Weldra lacht de grijsaard goedig:
»Kleine guit, wat doet ge daar?
Moet ge mij zoo vroeg al wekken,
Nu ik pas mijne oogen sloot....
Wacht! 'k betaal u ras uw trekken!"
En — hij kust zijn lievling rood.

En terwijl hij opgetogen
't Op zijn kniën rijden doet,
Welt een traan in 's grijzen oogen,
En hij stamelt in 't gemoed:
»Geef, o Heer, dat wat Uw trouwe
Mij daar zien liet in den droom,
Om den wil der weduwvrouwe
Eenmaal tot vervulling koom!"

S C H E V E N I N G E N .

DOOR

A. BEELOO.

Als de gloënde Augustuszon
Doet verdampen beek en bron,
Bloem en blad doet kwijnen,
't Haagsche bosch zijn frischheid derft,
En de zang der vooglen sterft,
Onder 't middag-schijnen:

Weelde dan, waar niets bij haalt,
Als de scheemrende avond daalt,
Frissche zeelucht te âmen
Aan het Scheveningsche strand,
Waar de jeugd van stad en land
Vloeit en stoeit te zamen.

Zie, daar dooft het hemelvuur
In de golven van lazuur;
Lucht en water vonkelt
Als een stroom van vloeiend goud,
Die daar, over 't golvend zout,
Naar de stranden kronkelt.

't Licht, dat naar het westen trekt,
Heeft den Zephyrus gewekt,
Die met lichte vlerken
't Zeenat vrolijk schuimen doet,
Boezems, hijgend van den gloed,
Streelt en komt versterken.

Zelfs de kleine visschersboot
Schijnt, in 't smeltend avondrood,
Op de baar te dansen.
Look de moede dag het oog,
Onder menig wenkbraauwboog
Stralen zonneglansen.

Levenslust en levensvreugd
Ruischt in 't schaatren van de jeugd
En der grijsheid mompelen;
Doet zelfs d' uitgeleefden Brit,
Die in gindsche badkoets zit,
't Spleen in 't zeenat dompelen.

Zo
W
De
In
Or
(E

Van 't verwijderd zandig duin,
Met paleizen op zijn kruin,
Geurt een bloemenregen;
En een zangtoon, vol en frisch,
Rolt ons, van een bruiloftsdisch,
Uit het badhuis tegen.

't Minnend paartje, afgedwaald,
Zoekt een plek, waar 't maanlicht straalt,
En verliest al verder
Zich in 't duin en mijmerij —
Vraagt ge?... och... Cynthia heet zij,
Hij, haar trouwe herder.

O bekoorlijk, lieflijk strand,
Door de rijkste lustwarand
Aan de stad verbonden;
(Weg, door Huyghens lier vermaard!)
Al wat moeite heet op aard
Schijnt dit uur verzwonden! — —

Zoo vóór twee eeuwen niet! — toen dook de Augustus-zon
Wel even prachtig in het zeenat, en begon
De maan van over 't duin haar glansen af te spiegelen
In 't schuim der branding; maar, nabij de stranden wiegelen
Ontelbre zeilen van der Britten trotsche vloot:
(Een dreigende onweêrswolk, bezwangerd met den dood!)

In plaats der dartle vreugd dier bonte rijen, scharen,
Die, bleek van raadlooze angst, langs strand en duinen waren,
Of in de dorpskerk, in den boetpsalm en 't gebed,
Met siddding smeeiken: »Zij ons Nederland gered!»
Wel steeg de nood op 't hoogst! — Twee maanden lang ontrustten
Brittanjes vloten reeds de vaderlandsche kusten,
Gereed elk oogenblik, van 't ingenomen strand,
Te slingren 't oorlogsvuur tot in het hart van 't land.
't Land, uitgeput, verscheurd door diep rampzaalge twisten,
Die meer dan 't oorlogswee zijn levenskracht verkwistten,
Dan Cromwel's ijverzucht, die 't in de hartaâr wondt! —
Wat baat het dat de zee zijn ouden roem verkondt!
De lauwren zijn te duur, gekocht voor nederlagen!
Thans is de ontploffing daar der dreigende onweêrsvlagen,
De vloot, verdubbeld, 't strand genaderd, — en de nacht
Wordt, wakend, op den rand eens afgronds, doorgebracht!

De zondagmorgen rijst; maar, laas, het ochtendkrieken
Brengt raad, noch hulp, noch troost!... maar luister! op de wieken
Des winds gedragen, dreunt daar niet een dof gebrom,
Weërkaatsend langs het strand?... Of is het klokgebom
Dat de afgetobde schaar ten tempel roept des Heeren?...
Neen... neen! 't geluid versterkt, de wolken rooks vermeêren —
Zie hoe de vijand wendt, ten slag zich vaardig maakt!
Daar wappert Neêrlands vlag hem tegen! Tromp genaakt!...
Tromp, bestevaêr, de held van Duins, nog de onversaagde,
Hoe snoode ondankbaarheid ook aan zijn lauwren knaagde,
Die, na driedaagschen strijd, voor de overmagt niet zwicht,

Wie
Ja
Lan
Een
Maa
Dier
't Vu
Ver
Of
Ont
Voo
Nog
't G
Bel
De
Ver
De

Wiens star niet ondergaat voor Ruiters rijzend licht! —
 Ja, 't is zijn donder, die, met Witte's vuur vereenigd,
 Langs zee en stranden rolt, een wijl 's lands jammer lenigt,
 Een straal van hoop door gindschen kruiddamp flikkren doet.
 Maar zwarter wordt de rook, en hooger steeds de gloed
 Dier koopren monden, uitgebraakt met feller donder.
 't Vuur kleurt den luchtstroom rood, het bloed de zee van onder,
 Vernielend storten die slagorden op elkaâr,
 Of schip aan schip geklampt zinkt brandend in de baar!
 Ontzettend is 't gezigt op dat tooneel van slagting,
 Voor duizenden aan 't strand, in angstige verwachting,
 Nog onbewust van d' uitslag. — Maar in 't eind verflaauwt
 't Geschutgedonder; doch de nevel, die er graauwt,
 Belemmert nog het oog in 't staren. — Ja, daar naderen
 De schepen! maar is 't vriend? is 't vijand? 't Bloed in de aderen
 Verstijft! De kruiddamp rijst; daar scheurt een heller dag
 De neevlen... ja, zij golft... God lof! 't is Hollands vlag!...

Knielend zinkt de schare neder,
 Als hernam zij 't leven weder,
 Op het Scheveningsche strand,
 En breidt dankbaar de armen open
 Naar de vloot, die haar doet hopen
 Redding voor het vaderland.

Ja, dat mag zij! Zoo geen glorie
 Van volkomen krijgsvictorie
 Hollands vlag op nieuw omstraalt;

Toch deed zij weêr vloten wijken;
En den trots der Britsche rijken
Heeft de vijand duur betaald!

Maar ook duur, te duur dien zegen
(Zij 't geen zegepraal) verkregen!
Neêrland, weêr van dwang verlost,
Moge ook 't vrolijk danklied schallen,
Doffer zal de treurtoon knallen:
Ach, zij heeft u Tromp gekost!

Ja, hij viel, de schrik der wateren,
Die zijn donder eens deed klateren
Met zijn roem langs elke kust!
Schenk, o grond, dien hij bevrijdde,
Wien hij rust en leven wijdde,
Hem een eerevolle rust!

Aan het marmren grafgesteente,
Eerezuil op 's Helds gebeente,
Knaagt de nijd de tanden stomp.
Zelfs de Brit, door hem verslagen,
Blijft nog van zijn roem gewagen,
Eert hem als »den grooten Tromp!"

V L A G G E L I E D.

DOOR

DR. J. P. HEIJE.

Gij schitterende kleuren van Nederlands Vlag,
Wat wappert gij fier langs den vloed;
Hoe klopt ons het harte van vreugd en ontzag
Wanneer het uw banen begroet:
Ontplooï u, waai uit nu, bij Nacht en bij Dag,
Gij blijft ons het teeken, o heilige Vlag,
Van Trouw en van Vroomheid en Moed!

Of is niet dat Blaauw in zijn smetlooze pracht
Der Trouw onzer Vaadren gewijd!
Of tuigt niet dat Rood van hun manlijke Kracht
En Moed, in zoo menigen strijd?
Of wijst niet die Blankheid, zoo rein en zoo zacht,
Op Vroomheid, die zegen van Gode verwacht?
Den zegen, die éénig gedijt!

Waai uit dan, o Vlag: zij een tolk onzer beê

Om Trouw en om Vroomheid en Moed!

De Wereld ontzie u op golven en reê....

Doch — daalt gij op Strand weêr of Vloed,

Wij heffen uw Wit uit de schuimende zee,

En voeren naar 't Blaauw van den Hemel u meê —

Al kleurt zich uw Rood met ons bloed.

TRUIKENBUUR.

DOOR

TH. J. WERNDLY.

Pasjens kriekt het daglicht weêr
Door de reetjens van de luiken,
Of alreê is buurvrouws Truiken
Uit de muitjens, uit de veêr;
En met wakker orgelkeeltjen
Neuriënd op hupsche wijs,
Hangt ze 't kooitjen met de sijn
Onder 't groene deerpriëeltjen,
Of verpleegt het bloemenrek
Aan het raam van 't woonvertrek.

Hoe het kind zoo vrolijk komt
Obbe kan 't zich niet verklaren,
Rijkert schudt de graauwe haren,
Over de onderdeur gekromd.
Zooveel arbeids, zooveel zorgen,
Zooveel moeite, zooveel leed,
Zooveel kommer, en — wie weet? —
Licht geen mondvul broods op morgen,
En daarbij toch vroeg en spâ'
Lustig, lustig voor en na!

Of daar soms iets achter stak? —
Heeft ze licht bij 't spinnejachten
Immer 't beste pand te wachten?
't Hoogste bod bij 't handtjens-plak?
Steekt ze keurger in de puntjens
Dan haar speulnoote op de mart?
Of misschien: — in 't Roode Hert
Maakt ze meerder preutelmuntjens,
Meer anijs of kermiskoek,
Dan heur evenvrijsters zoek?

Ei, wel neen! — Ze weet voor wis
Dat, ofschoon ze er knapjens uitziet,
Menig jonkman liefst een meid ziet,
Die wat bet in bonis is;
En ze weet ook dat haar bouwen

(Mag hij nog zoo netjens zijn)
Niet bij dien van Neel of Stijn
Proef in deugdlijkheid kan houên,
Ja, in verw en nieuweidsgloed
Meer dan dubbel onderdoet.

Dan, daarom nog niet getreurd! —
Helder met gezonde longen
't Wolkjen uit de borst gezongen,
En de zinnen opgebeurd!
Kom! laat jakjen, rok of bouwen,
Onder tijdsverloop en dracht,
Van hun eerste glans en pracht
Vrij verschieten en verouên,
Zoo maar 't hartjen immer frisch,
Gaaf en zonder kreuken is!

Moeder Gees zucht steen en been
Om de duurte van de tijen;
Doch een liedtjen van verblijen
Zingt Geertruides hart te vreên,
En haar zieltjens klare hemel,
Immer Gode en deugd getrouw,
Neuriet reeds voor dag en daauw,
Neurt bij koen- en avondschemel,
Neurt in druk en wederval:
»Trui, goê hoop kost niet-met-al!» —

Truiken! meid, je hebt gelijk:
Kloeke moed geeft kloeke krachten,
En blijdwilling plichtbetrachten
Houdt den wagen op den dijk.
Zóó — de hand aan 't werk geslagen
En de blik ten wolkenboog —
Moogt gij goedsmoeds van omhoog
Zegen op uw arbeid vragen,
En met welgegrond vertrouwen
Op Gods heilbeschikking bouwen!

DE LEVENSVORST.

DOOR

MR. H. J. KOENEN.

Mijn Heiland, mijn bevrijder
Zijt Gij, verhoogde Held,
Die, zegepralend strijder,
Uw volk in vrijheid stelt!
Gij hebt den dood verwonnen,
Der hel haar prooi ontruikt,
Het groot gericht begonnen,
Verbrijzeld wie verdrukt.

Ik kom tot U gevloeden,
Tot U, mijn God en Heer,
Verrezen uit den dooden,
Gekroonde in eeuwige eer
Gij zijt voor mij verrezen:
Voor mij steegt Gij ten troon,
Alwaar U knielend vreezen
De levenden en doôn!

U loofden eens de scharen
Van 't talloos scheepslandom,
Toen, hemelwaart gevaren,
Uw voet den troon beklom:
Nog eeren en aanbidden
Gods Englen U, den Zoon,
Het Lam, dat staat in 't midden
Van 's Allerhoogsten troon.

Hier val ik voor U neder,
Hier in uw heiligdom,
Verheven Troonbekleeder!
Aanbid U, en verstom.
Gij, wiens almachte wenken
Het Engendom verbeidt,
Blijf mijner steeds gedenken
Ook in uw heerlijkheid!

En als Gij weêr zult komen
Op 's hemels wolkevaart,
Ten troost van alle vromen,
Ten oordeel over de aard,
Laat mij dan niet verschrikken
Voor Uwen wereldtroon,
Maar doe mijne oogen blikken
Met blijdschap op uw kroon

Ik weet het, Amen, Amen,
Dat mijn Verlosser leeft;
Hij zal geen hart beschamen,
Dat Hem tot Heiland heeft!
Als Gods bazuinen klinken,
En Gij verschijnt in 't licht,
Dan zal uw glorie blinken
Ook in mijn grafgesticht!

Gij hebt den dood verwonnen,
Der hel haar prooi ontruikt,
Het groot gericht begonnen,
Verbrijzeld wie verdrukt:
Laat mij uw vleuglen dekken,
Mijn Goël en mijn God,
Tot Ge eens mijn stof zult wekken
Tot eeuwig heilgenot!

DE VERJONGINGS CUUR.

DOOR

MR. A. C. W. STARING.

Annet was beeldmooi — zei haar spiegel; en Mama
Zei 't met Mâmzel, den spiegel vlijtig na.
Geen haatlijk Buiten hield de Schoone meer verborgen,
Zij spilde aan 't jagervolk niet langer haar toilet
En geestigheid! een afgebeden morgen
Rees uit de kim; de Puikbloem werd verzet
In 't luw der Stedelijke Muren;
Het kennersoog kwam haar begluren:
En jonkvrouw Faam stak lustig haar trompet.

Verscheen voor de eerste maal Annet,
Als Dorpeling, met hooggekleurde wangen
Op 't Cercle, en zat ze er stom — na weinig zuchten werd
Haar keursje ruim genoeg; haar tong vrij. Op 't Concert
De week daaraan.... was Bloôheid reeds vervangen
Door Spraakzaamheid. En op een Thé,
Dat volgde.... was het Babblen zonder ende.
Ook kreeg elk Pronkertje vandaag een schampstoot mee,
Terwijl zij, regts en links, heur naaldscherp nebjë wendde.

Hun Strooijenhoedskostuum leed last! — Het Hielbeslag —
't Lorgnetglas aan een koord (schijnblindheids ridderteeken!) —
De Snuifdoos — geen der Kwikken van den dag,
Waarin geen pijlspits van Annets vernuft bleef steken!

Zoo was een ieglijk nu haar klein Talent gebleken.
Doch, wat men niet betwijflen zal:
Tot haar Vervolgpreek liep een telkens mindrend^gtal;
't Planetencorps, door haar, als zon, beschenen,
Zwierde uit d' attractiekreits; en... 't was in 't ruim verdwenen!

Het derde wintertij had sinds den herfst verjaagd:
De wiek des tijds had uitgevaagd,
Wat, bij de waereld, van Annet stond aangeschreven;
En, als voordeze, kwam een Hofstoet haar omgeven.
Maar thans was 't rijper Jeugd, aan 't schip van staat vertuid,

Door ambtszorg; door de zucht gedreven,
Om onder eigen dak te leven;
En op een Huisbestierster uit.

Thans vond Annet ook raadzaam om te zwijgen.
Hoe dringend eene *Amie* bad,
(Die graag, bij vakatuur, haar troon bestegen had!)
Aan 't recenseeren was Annet niet meer te krijgen.

Maar wijslijk wikken bij haarzelve mogt ze toch!
Dat mogt ze! en zat, op Kersdag, te bedenken;
En, op Sint Nikolaas daarna, bedacht ze nog,
Hoeveel er schortte aan elk van die zij 't Ja zou schenken! —
A? was Klein Duimpje; B? de Sparewouwer Reus 1);
C? was een jool; D? had een scheeve neus.
Dus liep zij 't alphabeth dóór en wéér dóór — en woû niet! —
Of, woû ze dan — toch — wèl!
Dan was het gistren I, vandaag K, morgen L.

L zou het eindelijk zijn! — Maar... »Neen, Heer L! zoo gouw niet,
Wij hebben tijd!"
Bij slot: (want, om regtuit te spreken,

1) Klaas van Kieten, van Spaarnewoude. *Vondels Gijsbrecht van Amstel.*

De walg begint me, als u, van dit getalm te steken!)
Vokaal en Konzonant — zij raakte 't alles kwijt;
En, zelve vriend, sloot, die eertijds werd gevrijd,
Haar vijf en vijftigst jaar! Toen... »Ging zij zeker trouwen
Met Hans, haar Lijfknecht?» Neen! »Dan liet zij een Hofje
bouwen —

Betrok hetzelve, met een oude best
Of wat...." Neen! Néén alweêr! het lest
Zoo min als 't eerst. »Wat dan?" Ja, lieve Vrinden,
Gij zult het ongelooflijk vinden!

Toen reisde een hooggeleerd Dokter,
Van Jemen 1) uit, de waereld door.
Waar hij kwam, vloten alle kwalen;
De exkreuplen dansten, in de leêge hospitalen!
Ontbrak er ligchaamsschoon, zelfs dáár was middel voor
Bij onzen Eskulaap te halen:
Zijn Kosmetiek liet blankheid aan den Moor
Noch gladheid aan de Pokputtronies falen.
Tot Haarzalf toe verkocht men in zijn Kraam:
Werd daar een Munnikskruin naar 't voorschrift meê gewreven,
Eer ge om kondt zien, was Pater Steven
Prins Absalon!

Doch, wat Alhamis naam
Ten hoogen hemel droeg, hij wist een geest te trekken

1) Gelukkig Arabië.

Uit Krekelmerg 1); hiervan iets op de tong
Van een krom grootje, zoo begon 't zich regt te strekken,
Sliep — en ontwaakte Jong!

De Middellzee voorbij, was nog geen proef genomen
Van 's Arabiers Verjongingsseur:
Alhamis hield zijn waar te duur!

Doch bij Erftante Annet was naauw berigt gekomen,
Dat hem de buurt wacht, of haar paerels liggen klaar.
Zij leent er geld op, bij een rijken schagcheraar;
En 't lukt haar, vóór den nacht, dat zij een dubbele dozis
Van 's Mans Arcanum, met een zegen, die niet voos is,
Naar huis brengt.

»Knap mijn slaapjak aan,
Francijn, en dit goed uit! Zoo spreekt zij. Een vermaan
Volgt, onder 't werk: »Lief kind, uw dienst ware overbodig,
Zoo lang mijn rust duurt. Gij begrijpt toch, wat ik meen?
Mijn Oudejufferschap vare onbekeken heen!

Als 't morgen wordt, en eer niet, zijt ge er noodig.
Welaan, de Druppels! —

»»ELF"" juist elf? — iets min pedant
Hiet dit een Lepeltjen, in 't Kristenland!"

Zij slikt haar lepeltjen; zij slaapt; en 't Kameniertje
Verdwijnt. Het voelde wel een ziertje
Nieuwsgierigheid; maar meent, dat Cijna keek,

1) De Fabel kent de eeuwige Jeugd aan den Krekel toe.

En dat haar Juffrouws slaap voor een sekonde week,
En zij betrapt werd? Neen! zij durft het niet te wagen!
Reeds zit zij in haar cel, waar 't martlend ongeduld
Haar zelfs geen dutje gunt! Daar zit ze en telt de slagen
Der klok, van uur tot uur. Den tusschentijd vervult
Een overslag van haar profijen, als het Vrijers,
Gelijk zij vaststelt, reegnen zal:
Kommissies en zesthalven zonder tal;
Van 't eerste Bod aan, tot de luide Toeslag vall'.
En nu de regen stroomt met halve en heele rijers!

Inmiddels is 't zoo ver nog niet!
Het werd vooreerst maar dag, en Cijntje komt — en ziet!
Zij ziet! — Wat ziet zij? — Raadt eens even
Voor de aardigheid;
Ten ware u, 'tgeen zij zag, door andren was gezeid?

Zij ziet... hier hulp vandoen, die zij niet weet te geven;
Ziet... geen schraal oortje meer, waarvan haar knipbeurs zwelt;
En, ach! als Kamenier zich haar ontslag voorspeld!

» »Elf droppen"» stond op 't etiket geschreven;
De Lepelmaat... was rijklijk tweemaal zeven!
En Droppels gòlden, bij de Krekelmergstinktuur!
Slechts veertig jaren wou Annette jonger wezen;
Van vijftien jaren méér bevond zij zich genezen; —
En lag, als Zuigeling, te wachten naar een Luur!

Hier kon het punctum staan! maar ginds verneem ik ooren,
Die, na het laatste woord, graag nog een laatster hooren!

Annet. zóóg best! Annet wies op;
En eer de Ring haar weêr ontsnapte,
Ging nu het vrijen in galop;
De Vischhoek lokte — 't Vischje hapte!
Zij schonk blind weg een Zot haar trouw,
En stierf aan haar berouw.

ooren,
ren!

